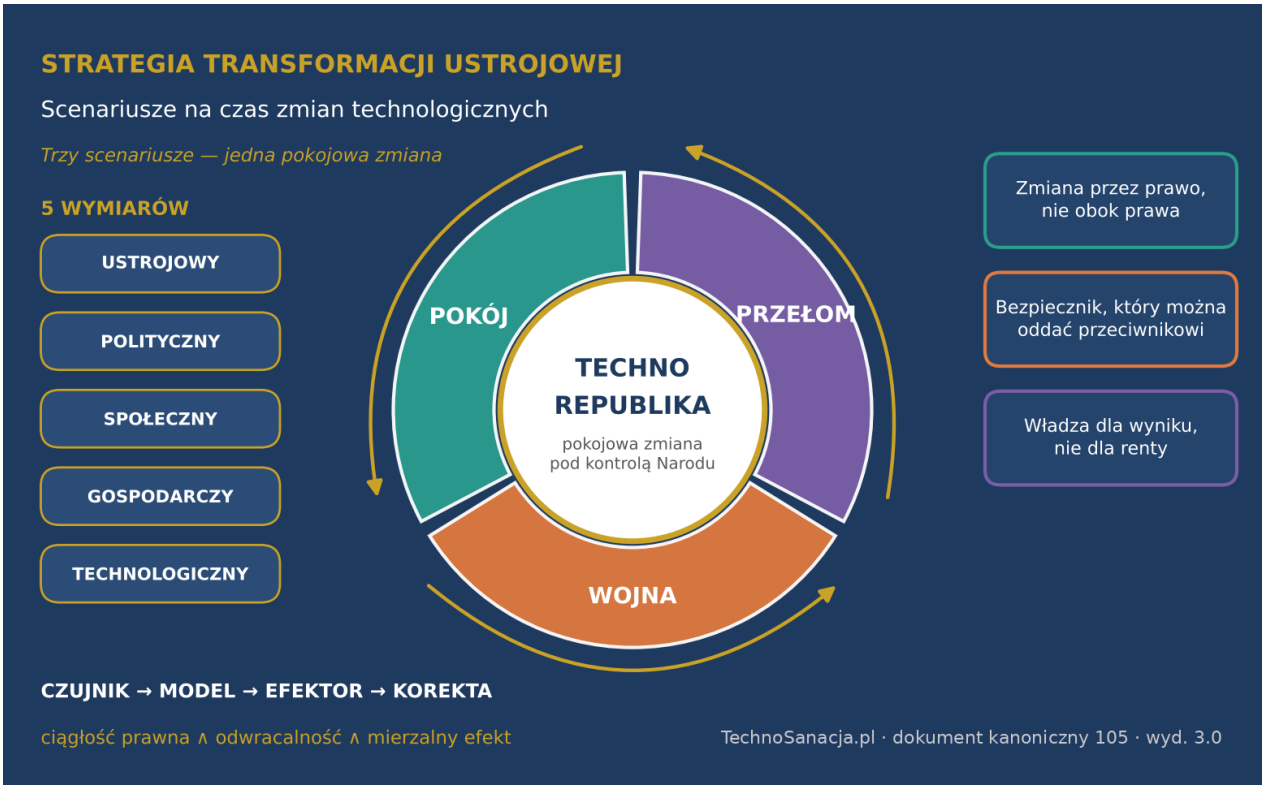
BIBLIOTEKA TECHNOSANACJI / DOKUMENT KANONICZNY 105 / JAK PRZEJŚĆ?

STRATEGIA TRANSFORMACJI USTROJOWEJ RZECZYPOSPOLITEJ

Scenariusze na czas zmian technologicznych

8 tez • 3 scenariusze • 5 wymiarów • 12 + 4 programy • 1 procedura transformacji

TEZA GŁÓWNA

Strategia transformacji ustrojowej Rzeczypospolitej polega na przeprowadzeniu pokojowej zmiany systemu sprawowania władzy, która zwiększa produktywność i sprawność państwa przy uwzględnieniu różnych scenariuszy.

Współczesne ustroje erodują od środka i legalnie: załamanie demokracji następuje dziś przez stopniowe przejęcie władzy przez egzekutywę bez kontroli. Rewolucja anarchizuje państwo, a wojna testuje zdolność państwa szybciej niż jakakolwiek pokojowa reforma. Dlatego transformację trzeba zaprojektować w pokoju, zapisać jako procedurę konstytucyjną i uruchamiać w oknach krytycznych — zanim zrobi to za nas kryzys, rewolucja czy wojna.

Wydanie 3.0 • projekt redakcyjny po weryfikacji spójności • 29 października 2026 r.

TechnoSanacja

TechnoRepublika
Strategia transformacji Polski

Spis treści

Skrót strategii 6
Metryka dokumentu 7
0. Streszczenie strategiczne 8
1. Formuła naczelna i jej rozwinięcie 11
1.1. Rozbiór formuły: siedem rozstrzygnięć 12
1.2. Formuła operacyjna: równanie transformacji 13
1.3. Dlaczego teraz: potrójna konwergencja 14
1.4. Model 3A w transformacji ustrojowej 16
1.5. Granice formuły 17
1.6. Miejsce w kanonie i system formuł Biblioteki 17
2. Uściślenia terminologiczne: zakres badań transformacji ustrojowych 20
2.1. Ustrój, system sprawowania władzy, system rządów, państwo 20
2.2. Typologia zmian: od reformy do rewolucji 21
2.3. Trzy scenariusze transformacji: pokój, wojna, przełom 22
2.4. Moment krytyczny, okno, równowaga przerywana, zależność od ścieżki 24
2.5. Zdolność państwa (state capacity) 25
2.6. Renta, władza proceduralna, struktury zasiedziałe, kartel, monopol, przechwycenie państwa 25
2.7. Suwerenność technologiczna i odporność społeczna 27
2.8. Legalność, legitymacja, ciągłość prawna, władza ustrojodawcza 27
2.9. Zakres badania: macierz scenariuszy, wymiarów i poziomów 28
2.10. Czego strategia nie twierdzi 29
3. Osiem tez strategii 30
3.1. Teza 1 — Ciągłość prawna jest zasobem strategicznym 30
3.2. Teza 2 — Autokratyzacja przychodzi przez większość 31
3.3. Teza 3 — Wojna to test sterowności, nie heroizmu 32
3.4. Teza 4 — Gospodarka wojenna bez inflacji wymaga zasad ustalonych w pokoju 32
3.5. Teza 5 — Rotacja osób ≠ rotacja władzy 33
3.6. Teza 6 — Głęboka zmiana w treści, pokojowa ewolucja w formie 33
3.7. Teza 7 — Technologia przyspiesza transformację ustroju 34
3.8. Teza 8 — Umowa społeczna jest paliwem transformacji 35
4. Diagnoza stanu wyjściowego: Rzeczpospolita 2026 36
4.1. Konstytucja RP a scenariusze kryzysowe 36
4.2. Trzy transformacje Polski 37
4.3. Wojna jako katalizator: parametry 2022–2026 38
4.4. Luka wykonawcza i finanse poza bilansem 39
4.5. Renty, kartele, monopole i władza proceduralna — mapa problemu 39
4.6. Patologie systemowe w języku cybernetyki 41
5. Analiza geopolityczna 42
5.1. Polska jako państwo frontowe i hub Sojuszu 42
5.2. Wojna hybrydowa i strefa szara 43
5.3. Unia Europejska jako dźwignia i ograniczenie 43

5.4. Sojusze: sześć dźwigni niezbędności 44
5.5. Ukraina jako laboratorium 45
5.6. Scenariusze geopolityczne 2026–2035 46
6. Analiza zasobowa 47
6.1. Zasoby materialne i finansowe 48
6.2. Kapitał ludzki i demografia 48
6.3. Zasoby instytucjonalne i cyfrowe 48
6.4. Zasoby relacyjne 48
6.5. Analiza VRIO 49
7. Analiza kulturowa 51
7.1. Dziedzictwo republikańskie i samoorganizacja 51
7.2. Kultura procedury i papieru 51
7.3. Nieufność i jej asymetria 51
7.4. Polaryzacja jako produkt reguł 51
7.5. Sojusz pokoleń 52
7.6. Profil kulturowy transformacji 52
8. Analiza technologiczna: AI, roboty autonomiczne i biotechnologia 53
8.1. Technologia jako zmiana krajobrazu 53
8.2. Sztuczna inteligencja a ustrój 54
8.3. Roboty autonomiczne 55
8.4. Biotechnologia 55
8.5. Infrastruktura ciągłości: kwanty, łączność, kosmos 56
8.6. Radar technologii ustrojowych 56
8.7. Konstytucyjne granice technologii 57
9. Analiza strategiczna: SWOT, TOWS, PESTEL, pole sił i gracze 58
9.1. Macierz SWOT 58
9.2. Macierz TOWS: strategie wynikowe 59
9.3. Analiza PESTEL 60
9.4. Analiza pola sił zmiany 60
9.5. Mapa interesariuszy i graczy wetujących 61
9.6. Gra transformacji: koalicja reform a koalicja status quo 63
10. Rozważanie główne: jaka transformacja realnie zwiększy zdolności państwa i wyeliminuje renty? 64
10.1. Metoda: warianty i kryteria 64
10.2. Wynik oceny wielokryterialnej 65
10.3. Jak transformacja zwiększa zdolność państwa 67
10.4. Jak transformacja zwiększa produktywność 67
10.5. Jak transformacja zwiększa suwerenność technologiczną 67
10.6. Jak transformacja zwiększa odporność społeczną 68
10.7. Jak transformacja eliminuje renty, władzę proceduralną, struktury zasiedziałe, kartele i monopole 68
10.8. Czy transformacja nie stworzy nowych rent? 70
11. Strategia w trzech scenariuszach: pokój, wojna, przełom 71
11.1. Macierz strategii: pięć wymiarów × trzy scenariusze 71

11.2. Ścieżka pokojowa: Procedura Transformacji Konstytucyjnej 71
11.3. Ścieżka wojenna: Pakiet Ciągłości Państwa 73
11.4. Ścieżka przełomu: pakt, weryfikacja, sprawiedliwość tranzycyjna 74
11.5. Przełączanie scenariuszy: automat stanów ustroju 75
12. Architektura docelowa: ustrój TechnoRepubliki 76
12.1. Trzy klastry odpowiedzialności 77
12.2. Państwo jako system żywotny 78
12.3. Bezpieczniki: progi, czas, czujniki 80
13. Uzasadnienia: sześć dróg dowodowych 81
13.1. Uzasadnienie cybernetyczne 81
13.2. Uzasadnienie systemowe 83
13.3. Uzasadnienie sieciowe 84
13.4. Uzasadnienie technologiczne 86
13.5. Uzasadnienie ustrojowe 86
13.6. Uzasadnienie społeczno-gospodarcze 87
13.7. Test sześciu uzasadnień 88
14. Programy wykonawcze P1–P12 i programy modułowe P13–P16 89
14.1. P1 — Procedura Transformacji Konstytucyjnej 91
14.2. P2 — Pakiet Ciągłości Państwa 92
14.3. P3 — Fiskalna Konstytucja Obrony 92
14.4. P4 — Bezpieczniki przeciw większości 92
14.5. P5 — Indeks Przechwycenia Państwa i graf zamówień 93
14.6. P6 — Półka Reform 93
14.7. P7 — Nowa Umowa Społeczna 94
14.8. P8 — Państwo cyfrowe jako infrastruktura ciągłości 95
14.9. P9 — Nisza wojenna → zastosowanie cywilne 95
14.10. P10 — Audyt władzy proceduralnej 95
14.11. P11 — Otwarcie rynków zamkniętych 96
14.12. P12 — Jednolita administracja i krążenie kadr 96
14.13. P13 — Kodeks Sterowania i Regulacji 96
14.14. P14 — Mapa Suwerenności 97
14.15. P15 — Rynek agentów z mandatem 97
14.16. P16 — Ejudykatura 97
15. Mapa drogowa 2026–2035 98
16. Panel regulatora: Indeks Transformacji Ustrojowej 100
17. Ryzyka wdrożenia i bezpieczniki 103
18. Miejsce w Bibliotece i na portalu TechnoSanacja 105
19. Hasła programowe i formuła końcowa 106
Aneks A. Słownik pojęć, terminów i skrótów 107
A.1. Pojęcia programowe strategii i TechnoSanacji 107
A.2. Ustrój, transformacja i prawo konstytucyjne 109
A.3. Wojna, bezpieczeństwo i stany nadzwyczajne 111
A.4. Ekonomia polityczna: renty, rynki, elity 112
A.5. Cybernetyka, systemy i sieci 113

A.6. Technologie: AI, roboty autonomiczne, biotechnologia 114
A.7. Skróty 114
Aneks B. Bibliografia 116
B.1. Akty prawne — Polska 116
B.2. Akty prawne — Unia Europejska 117
B.3. Dokumenty i raporty instytucjonalne 118
B.4. Publikacje korpusu ST przywołane w tekście 118
B.5. Transformacja ustrojowa, demokratyzacja i autokratyzacja — literatura teoretyczna 121
B.6. Ekonomia polityczna, renty, elity i teoria gier 122
B.7. Cybernetyka, teoria systemów i nauka o sieciach 123
B.8. Zarządzanie strategiczne i metody analizy 123
B.9. Dokumenty TechnoSanacji, książka i destylaty 123
B.10. Kwestie pozostające do potwierdzenia 125

Charakter: dokument programowy, analityczny i edukacyjny. Opisuje propozycje do debaty publicznej, eksperckiej i parlamentarnej; nie stanowi obowiązującego prawa ani opinii prawnej. Liczby z literatury zagranicznej ilustrują mechanizmy i nie są prognozami dla Polski. Wszystkie propozycje ustrojowe zakładają wyłącznie legalną ścieżkę zmiany Konstytucji.

Skrót strategii

Tabela 1. Skrót Strategii transformacji ustrojowej Rzeczypospolitej

Pole	Treść strategii
Najkrótsza formuła	Trzy scenariusze — jedna pokojowa zmiana. Zmiana przez prawo, nie obok prawa. Władza dla wyniku, nie dla renty.
Problem	Rzeczpospolita ma konstytucję dobrą jako bezpiecznik przed nadużyciem stanu nadzwyczajnego, ale słabą jako instrument sterowania państwem w długiej wojnie i w epoce przyspieszenia technologicznego. Władza rozprasza się w procedurach, punktach weta i strukturach zasiedziałych, a koncentruje w rentach: zamówieniach bez konkurencji (56% postępowań powyżej progów unijnych kończy się jedną ofertą), w spółkach Skarbu Państwa i w finansach poza bilansem (ponad 80% realnego deficytu sektora centralnego w 2022 r. powstało poza budżetem państwa).
Rozstrzygnięcie	Transformacja ustrojowa jest pokojową zmianą systemu sprawowania władzy przeprowadzaną procedurą, a nie zdarzeniem wymuszonym przez kryzys, rewolucję czy wojnę. Rzeczpospolita zapisuje w Konstytucji, jak się zmienia (Procedura Transformacji Konstytucyjnej), jak trwa w wojnie (Pakiet Ciągłości Państwa), jak płaci za obronę (Fiskalna Konstytucja Obrony) i jak mierzy przechwycenie państwa (Indeks Przechwycenia Państwa) — i utrzymuje gotową Półkę Reform na okna krytyczne.
Cel główny	Do 2030 r.: procedura transformacji, pakiet ciągłości i bezpieczniki przeciw większości zapisane w Konstytucji w trybie art. 235 i zatwierdzone w referendum; do 2035 r.: ustrój TechnoRepubliki według Projektu Konstytucji Rzeczypospolitej 2030 (106) (zintegrowana egzekutywa, Senat 100, wybieralny Sąd Najwyższy, rozstrzygające referendum, Sejmiki, jednolita administracja, jednokadencyjność, controlling cybernetyczny) działający z pełnym panelem pomiaru.
Programy	P1 Procedura Transformacji Konstytucyjnej; P2 Pakiet Ciągłości Państwa; P3 Fiskalna Konstytucja Obrony; P4 Bezpieczniki przeciw większości; P5 Indeks Przechwycenia Państwa i graf zamówień; P6 Półka Reform; P7 Nowa Umowa Społeczna; P8 Państwo cyfrowe jako infrastruktura ciągłości; P9 Nisza wojenna → zastosowanie cywilne; P10 Audyt władzy proceduralnej; P11 Otwarcie rynków zamkniętych; P12 Jednolita administracja i krążenie kadr. Programy modułowe (wyd. 3.0): P13 Kodeks Sterowania i Regulacji (501); P14 Mapa Suwerenności (505); P15 Rynek agentów z mandatem (510); P16 Ejudykatura (504).
Zasada graniczna	Żadnej zmiany ustroju w czasie stanu nadzwyczajnego (art. 228 ust. 6). Żadnego bezpiecznika, którego nie dałoby się bezpiecznie oddać przeciwnikowi. Żadnej czystki zamiast procedury. Żadnej decyzji o prawach obywatela przekazanej algorytmowi. Stany pracy państwa nie są stanami nadzwyczajnymi i nie mogą służyć zmianie ustroju.
Wynik	Rzeczpospolita, która zmienia się szybciej niż zagrożenia, ale nie szybciej niż prawo; która przechodzi przez wojnę bez utraty legitymacji; i w której koszt utrzymania renty jest wyższy niż koszt konkurowania wynikiem.

Metryka dokumentu

Tabela 2. Metryka Strategii transformacji ustrojowej Rzeczypospolitej

Pole	Opis
Tytuł	Strategia transformacji ustrojowej Rzeczypospolitej. Scenariusze na czas zmian technologicznych.
Numer biblioteczny	105 — dokument kanoniczny (klaster 1, grupa A) według Hierarchii Biblioteki z 26.10.2026;
Wersja	3.0 — 29 października 2026 r; zastępuje wydanie 2.0 z 8.10.2026. Nowe w wydaniu 3.0: numeracja Hierarchii 101–620, miejsce w kanonie i system formuł (rozdz. 1.6), programy modułowe P13–P16, uzgodnienia z dokumentami 102–106, 401, 405, 501, 503 i 602, rejestr zmian i konkordancja (Aneks C).
Rejestr numeracji	Obowiązuje jeden rejestr: numeracja Hierarchii z 26.10.2026 (101–620). Dawne numery (01–70, 44, 60) występują wyłącznie w konkordancji (Aneks C.3). Odesłania zewnętrzne do programów tej Strategii mają prefiks numeru dokumentu, np. 105/P3 Fiskalna Konstytucja Obrony.
Charakter	Dokument kanoniczny 105 — odpowiada na pytanie „Jak przejść?", piąte w sekwencji kanonu: po Manifeście (101: „Dlaczego?"), Technologicznej Wizji (102: „Dokąd?"), Misji Politycznej (103: „Kto i jaką drogą?") i Kontrakcie Społecznym (104: „Na jakiej umowie?"), przed Projektem Konstytucji Rzeczypospolitej 2030 (106: „W jakich granicach prawa?"). Przekrojowa rama łącząca dziewięć postulatów ustrojowych (201–209), Narodową Strategię Bezpieczeństwa (401), Rezyliencję i Infrastrukturę odporności (404–405), Mapę suwerenności (505), Strategię AI (406), Kodeks sterowania (501), Ejudykaturę (504), Sieciowy Bliźniak (503), Mikroekonomię agentów AI (510), Model makroekonomiczny (509) i Stratyfikację klasy sprawczej (607) wokół jednego pytania: jak zmienić ustrój tak, by zwiększyć zdolność państwa, a nie tylko wymienić rządzących.
Podstawa badawcza	Destylat ST „Strategia transformacji ustrojowej Rzeczypospolitej w czasie wojny, rewolucji i pokoju" (08.10.2026): 9618 dokumentów po deduplikacji, w tym 76 aktów prawnych PL/UE w tekstach ujednoliconych, ok. 600 raportów instytucjonalnych i ok. 8970 publikacji naukowych w 16 klastrach T01–T16; 45% korpusu z lat 2024–2026. Uzupełnienie: destylaty 3A, PS (państwo sprawcze), GW (globalne wyzwania), SG (strategie gier), SP (Strategia Rozwoju Polski 2040), DSRP (diagnoza i SRP2035), JT (sprawiedliwa transformacja) oraz destylaty strategii zwycięstwa i rozwoju TechnoRepubliki.
Metoda	Formuła naczelna z rozbiorem i warunkami obalenia; uściślenia terminologiczne; osiem tez z dowodem, instrumentem i miernikiem; analizy: geopolityczna, zasobowa (VRIO), kulturowa, technologiczna (MLP, radar), SWOT, TOWS, PESTEL, pole sił, mapa interesariuszy i graczy wetujących; ocena wielokryterialna pięciu wariantów transformacji; sześć porządków uzasadnienia; panel KPI/KRI.
Zawartość	42 rysunki i 4 rysunki uzupełniające wydania 3.0 (5A, 5B, 38A, 40A), nowe wersje okładki i rys. 1, 12, 31, 38, 39, 42; 61 tabel i 10 tabel uzupełniających (6A, 6B, 22A, 47A, 47B, 48A, 50A, 52A, C.1, C.2); 12 programów wykonawczych i 4 programy modułowe, mapa drogowa 2026–2035, rozwinięty słownik pojęć, terminów i skrótów, bibliografia.
Adresaci	Obywatele, Kluby TechnoSanacji, trzy pokolenia Inicjatywy 3G (411) i uczestnicy Programu 2G (517), samorządy i Sejmiki, parlamentarzyści i kandydaci, administracja, służby i Siły Zbrojne, eksperci prawa konstytucyjnego, ekonomiści, środowiska technologiczne, media.
Zasada czytania	Najpierw formuła i streszczenie (rozdz. 0–1), potem język i tezy (2–3), diagnoza i analizy (4–9), rozważanie główne i scenariusze (10–11), architektura i uzasadnienia (12–13), wykonanie i pomiar (14–17), spójność i korekta (18–20); rejestr zmian wydania 3.0 i konkordancja numeracji (Aneks C).
Pliki towarzyszące	Wersje MD do pobrania: pełna treść publikacji, karta strategii (skrót), panel wskaźników KPI/KRI, pakiet analiz strategicznych (SWOT, TOWS, PESTEL, VRIO, pole sił, ocena wariantów), słownik i bibliografia; archiwum rysunków.
Licencja	Creative Commons — Uznanie autorstwa (CC BY 4.0). Opracowanie na danych portalu TechnoSanacja z użyciem narzędzi AI, z autorem w pętli kreatywnej i weryfikacyjnej.

0. Streszczenie strategiczne

Nie wymiana rządzących, lecz wymiana reguł, które kreują rządzących

Rzeczpospolita wchodzi w drugą połowę lat dwudziestych z trzema nakładającymi się presjami. Pierwszą jest wojna u granic i wojna hybrydowa na jej terytorium: Polska wydaje na obronę blisko 5% PKB, jest hubem logistycznym Sojuszu i państwem frontowym, a jej konstytucyjna siatka pojęć wojennych — „stan wojny", „stan wojenny", ustawowy „czas wojny" — nie jest spójna. Drugą jest przełom polityczny: po latach erozji instytucji (2015–2023) i rekordowej mobilizacji wyborczej (frekwencja 74,38% w 2023 r.) państwo naprawia praworządność w warunkach kohabitacji i polaryzacji, nie mając procedury naprawy, która nie łamałaby ciągłości prawnej. Trzecią jest przełom technologiczny: sztuczna inteligencja, roboty autonomiczne i biotechnologia zmieniają szybkość pętli decyzyjnej państwa, sposób prowadzenia wojny i strukturę gospodarki szybciej, niż zmieniają się instytucje.

Każda z tych presji osobno uzasadniałaby reformę. Razem uzasadniają **transformację ustrojową** - zmianę reguł gry, rozłożenia organów władzy, umowy społecznej i bazy materialnej państwa. Korpus dokumentów destylatu ST prowadzi jednak do wniosku, który odróżnia tę strategię od programów „przełomu".

Współczesne ustroje erodują od środka i legalnie - przez stopniowe przejmowanie władzy przez egzekutywę bez kontroli i większość bez bezpieczników, a nie przez pucze. Z kolei rewolucja anarchizuje państwo, a nawet rewolucje bez przemocy tracą skuteczność (z ok. 40% do nieco ponad 10%). Zmiana rządzących bez zmiany struktury bodźców nie kończy ani populizmu, ani renty. Polska nie potrzebuje więc „drogi na skróty". Potrzebuje **pokojowej zmiany systemu sprawowania władzy, przeprowadzonej procedurą, która pozwala zmieniać ustrój szybko, ale tylko przez prawo**, oraz **ustroju przygotowanego na każdy z trzech scenariuszy (pokój, wojna, przełom)**. Transformację trzeba zaprojektować w pokoju i uruchamiać w oknach krytycznych, zanim zrobi to za nas kryzys, rewolucja czy wojna.

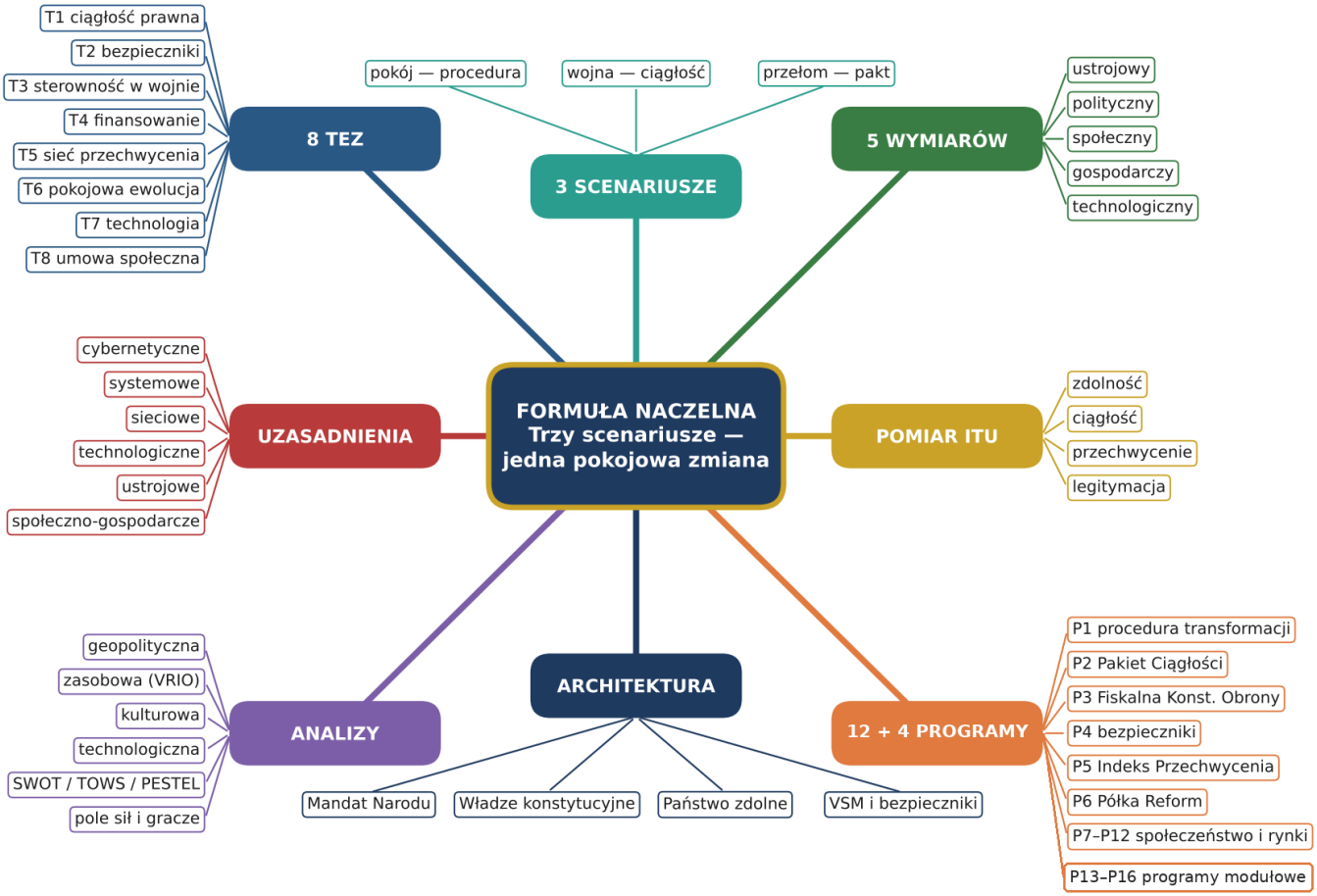
Strategia odpowiada ośmioma tezami, dwunastoma programami wykonawczymi — w wydaniu 3.0 uzupełnionymi o cztery programy modułowe P13–P16, wykonywane przez Kodeks sterowania (501), Mapę suwerenności (505), rynek agentów z mandatem (510) i Ejudykaturę (504) — oraz jedną procedurą transformacji, uzasadnionymi w sześciu porządkach: cybernetycznym, systemowym, sieciowym, technologicznym, ustrojowym i społeczno-gospodarczym. Rozważanie główne (rozdz. 10) porównuje pięć wariantów zmiany i pokazuje, że tylko wariant „TechnoRepublika przez procedurę" jednocześnie zwiększa zdolność państwa, produktywność, suwerenność technologiczną i odporność społeczną oraz systematycznie odbiera władzę rentom, procedurze bez wyniku, strukturom zasiedziałym, kartelom i monopolom — bez płacenia za to ciągłością prawną i legitymacją.

MIEJSCE W KANONIE

Strategia jest piątym z sześciu dokumentów kanonicznych Biblioteki (101–106) i odpowiada na pytanie **„Jak przejść?"**. Manifest (101) mówi, dlaczego zmiana jest konieczna; Technologiczna Wizja (102) — dokąd zmierzamy (stan docelowy Z = B × K × S × P); Misja (103) — kto i jaką drogą; Kontrakt Społeczny (104) — na jakiej umowie; Projekt Konstytucji Rzeczypospolitej 2030 (106) — w jakich granicach prawa. **Strategia wyznacza drogę, Kontrakt daje paliwo, Konstytucja wyznacza granice.**

Tabela 3. Dziesięć decyzji programowych

Decyzja programowa	Efekt dla państwa i obywatela
1. Procedura Transformacji Konstytucyjnej (P1)	Zmiana ustroju staje się przewidywalna: konstytuanta z progiem, przegląd ustroju co 10 lat i tryb naprawy po naruszeniu praworządności. Przegrany przyjmuje wynik, bo zna reguły przed grą.
2. Pakiet Ciągłości Państwa (P2)	Spójne pojęcia wojny w Konstytucji, sukcesja organów, wybory w warunkach wojny według standardu Komisji Weneckiej, rejestry państwa w kopii poza terytorium. Państwo nie traci legitymacji, gdy wybory są zablokowane.
3. Fiskalna Konstytucja Obrony (P3)	Wszystkie wydatki obronne w jednym jawnym zestawieniu (budżet, FWSZ, SAFE, offset); budżet kupuje zdolność, nie procent PKB; mobilizacja bez emisji pieniądza.
4. Bezpieczniki przeciw większości (P4)	Progi, czas i czujniki projektowane według testu przeciwnika: żadna partia z mniej niż połową głosów nie zdobywa większości konstytucyjnej; organy kontrolne mają kadencje dłuższe i rozłożone w czasie.
5. Indeks Przechwycenia Państwa (P5)	Ciągły pomiar sieci zamówień, spółek Skarbu Państwa, rad nadzorczych i darczyńców zamiast czystek personalnych. Rotacja osób przestaje udawać rotację władzy.
6. Półka Reform (P6)	Gotowe projekty ustaw z oceną skutków i koalicją, czekające na okno krytyczne. Kryzys otwiera okna — wchodzi przez nie ten, kto ma gotowy tekst projektu ustawy.
7. Nowa Umowa Społeczna (P7)	Jawny podział kosztów obrony i transformacji, powszechny obowiązek obrony połączony z prawami, zgromadzenia obywatelskie z mandatem do formułowania pytań referendalnych. Wykonaniem programu jest Kontrakt Społeczny Rzeczypospolitej (104).
8. Państwo cyfrowe jako infrastruktura ciągłości (P8)	Rejestry, tożsamość i usługi działają w wojnie, offline i po ataku; kryptografia postkwantowa; koszt wyjścia od dostawcy jako miara suwerenności.
9. Audyt władzy proceduralnej i otwarcie rynków (P10–P11)	Każda procedura ma właściciela, czas decyzji i datę wygaśnięcia; rynki zamknięte przez zmowę lub zasiedzenie są otwierane interoperacyjnością, konkurencją i graf-analizą zamówień.
10. Ustrój docelowy TechnoRepubliki	Mandat Narodu → władze konstytucyjne → państwo zdolne do wykonania: zintegrowana egzekutywa, Senat 100, wybieralny Sąd Najwyższy, rozstrzygające referendum, Sejmiki, jednolita administracja, jednokadencyjność, controlling cybernetyczny.

Rysunek 1. Mapa myśli Strategii transformacji ustrojowej: formuła naczelna w centrum, a wokół niej osiem tez, trzy scenariusze, pięć wymiarów, analizy strategiczne, dwanaście programów wykonawczych i cztery programy modułowe (wyd. 3.0), architektura docelowa, uzasadnienia i panel pomiaru.

WNIOSEK SYNTETYCZNY

Ustrój nie jest lepszy dlatego, że jest nowy, ani dlatego, że jest stary.

Jest lepszy, gdy przechodzi przez wojnę bez utraty legitymacji, przez przełom bez utraty ciągłości i przez pokój bez utraty kierunku —
oraz gdy każda jego instytucja ma właściciela wyniku, miernik, bezpiecznik i datę przeglądu.

1. Formuła naczelna i jej rozwinięcie

Trzy scenariusze — jedna pokojowa zmiana

Każda publikacja TechnoSanacji otwiera się formułą naczelną, wobec której weryfikuje się całą jej treść. Formuła tej strategii przenosi pytanie o transformację ustrojową z poziomu „jaką drogą zdobyć władzę, by zmienić państwo" na poziom „jak pokojowo zmienić system sprawowania władzy, by państwo stawało się bardziej produktywne i sprawne bez utraty ciągłości, sterowności i legitymacji — w każdym ze scenariuszy".

Wojna i rewolucja nie są w tej formule drogami zmiany, lecz scenariuszami, na które pokojowo zaprojektowany ustrój musi być przygotowany. Jest to zastosowanie trzech zasad biblioteki: „rotacja osób ≠ rotacja władzy", „suwerenność = sterowność, nie autarkia" oraz „pętla zamyka się na alokacji albo wcale".

FORMUŁA NACZELNA STRATEGII TRANSFORMACJI USTROJOWEJ

Rzeczpospolita przeprowadza pokojową zmianę systemu sprawowania władzy, która zwiększa produktywność i sprawność państwa i pozostaje skuteczna w każdym z trzech scenariuszy — pokoju, wojny i przełomu — bez utraty ciągłości prawnej, sterowności i legitymacji; przy każdym kroku odbiera władzę rentom, procedurze bez wyniku i strukturom zasiedziałym, a oddaje ją mierzalnemu efektowi pod kontrolą Narodu.

Zmiana przez prawo, nie obok prawa. Bezpiecznik, który można oddać przeciwnikowi. Władza dla wyniku, nie dla renty.

Rysunek 2. Formuła naczelna jako łańcuch: ciągłość prawna → reguły gry → rozłożenie ośrodków władzy → umowa społeczna → baza materialna → mierzalny efekt → korekta, z trzema scenariuszami — pokojem, wojną i przełomem — jako środowisko pokojowej zmiany.

1.1. Rozbiór formuły: siedem rozstrzygnięć

Formuła jest zestawem twierdzeń, z których każde da się sprawdzić i każde wyklucza konkretny błąd. Ostatnia kolumna podaje warunek obalenia: obserwację, która — gdyby wystąpiła — wykazałaby, że rozstrzygnięcie jest fałszywe.

Tabela 4. Rozbiór formuły naczelnej

Człon formuły	Rozstrzygnięcie	Wyklucza błąd	Warunek obalenia
„pokojowa zmiana systemu sprawowania władzy”	Przedmiotem transformacji jest system sprawowania władzy — reguły rywalizacji, kontroli i odpowiedzialności — a metodą jest pokój: procedura, negocjacja i referendum. Wojna i rewolucja nie są drogami zmiany, lecz scenariuszami, na które ustrój musi być przygotowany.	„Droga na skróty”: zmiana przez rewolucję, plebiscyt ad hoc albo wykorzystanie stanu nadzwyczajnego.	Zmiany wymuszone przemocą lub kryzysem okazują się trwalsze i bardziej produktywne niż zmiany pokojowe przeprowadzone procedurą.
„zwiększa produktywność i sprawność państwa”	Miarą zmiany nie jest nowy tekst ani nowi ludzie, lecz krótsza pętla rozpoznanie → decyzja → wykonanie → korekta i niższy koszt transakcyjny państwa i gospodarki.	Zmiana symboliczna: nowa konstytucja bez zmiany wyniku państwa.	Po transformacji wskaźniki zdolności państwa i produktywności nie poprawiają się względem wariantu trwania.
„skuteczna w każdym z trzech scenariuszy”	Scenariusz (pokój, wojna, przełom) jest kontekstem, a nie strategią, i może zmienić się w trakcie realizacji. Ustrój ocenia się po zachowaniu na granicach: w stanie nadzwyczajnym, przy zablokowanych wyborach, przy zmianie większości.	„Strategia jednego scenariusza”: plan pokojowy bezużyteczny w wojnie, projektowanie ustroju wyłącznie na „normalne czasy”.	Kraje z gotowymi procedurami kryzysowymi tracą zdolność równie szybko jak kraje bez nich; długa wojna nie wymaga procedur odnawiania legitymacji organów.
„bez utraty ciągłości prawnej”	Transformacja przez prawo — z góry znana procedura — daje trwałą legitymację; zmiana obok prawa rodzi kontrrewolucję.	Pokusa „resetu” przez większość ad hoc.	Zmiany ustrojowe przeprowadzone poza procedurą okazują się trwalsze niż proceduralne.
„sterowności i legitymacji”	Sterowność (zdolność zamiany informacji w decyzję i wynik) i legitymacja (zgoda rządzonych) są warunkami łącznymi.	Technokracja bez zgody albo zgoda bez zdolności.	Legitymizacja nie tłumaczy różnic w jakości rządzenia (w korpusie: ok. 39% zmienności).
„odbiera władzę rentom, procedurze bez wyniku i strukturom zasiedziałym”	Miarą transformacji jest przesunięcie władzy z renty do wyniku, mierzone w sieci zamówień, regulacji i nominacji, a nie w nazwiskach.	„Rotacja osób = rotacja władzy”: wymiana elit bez zmiany praktyk (Ukraina: 64% wymiany posłów bez zmiany praktyk elit).	Po transformacji odsetek zamówień z jedną ofertą i koncentracja rynków nie spadają.
„oddaje ją mierzalnemu efektowi pod kontrolą Narodu”	Władza wraca do Narodu przez referendum, jawność i controlling; każdy organ ma właściciela wyniku i miernik.	Władza dla wyniku bez kontroli (autorytaryzm sprawczy, egzekutywa bez kontroli) albo kontrola bez wyniku (bezwład).	Panel pomiaru nie zmienia żadnej decyzji budżetowej ani kadrowej.

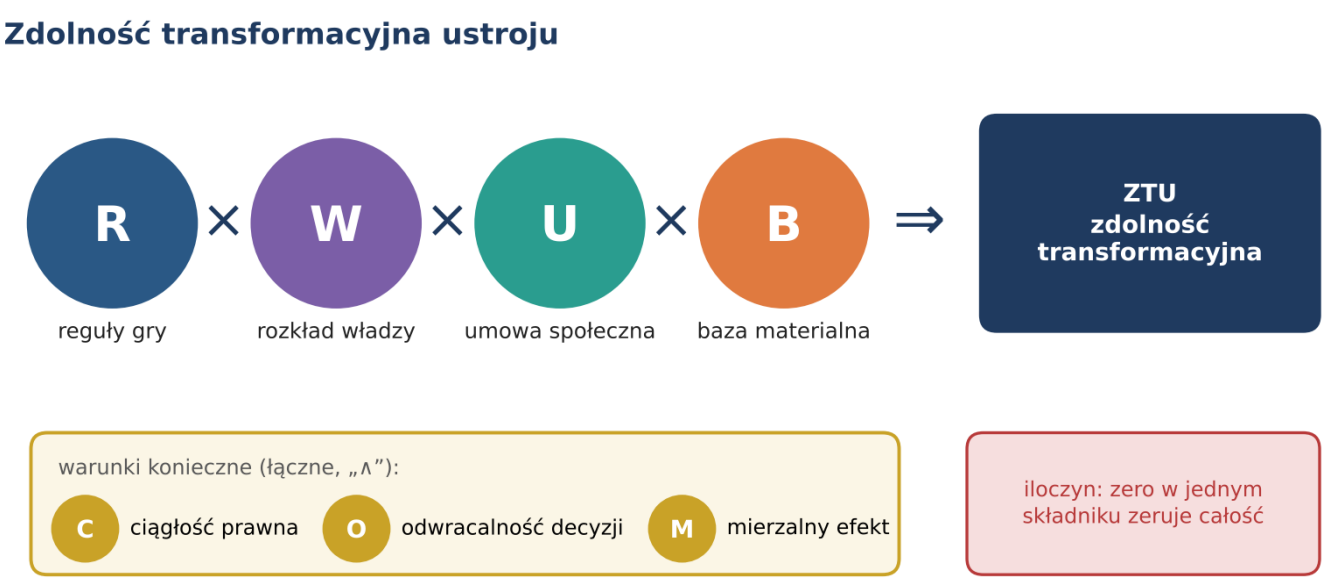
1.2. Formuła operacyjna: równanie transformacji

Analiza literaturowa pozwala na formułowanie definicji operacyjnej, którą strategia przyjmuje jako równanie kontrolne. Cztery składniki opisują przedmiot zmiany, trzy warunki — sposób, w jaki zmiana musi być przeprowadzona. Składniki łączą się multiplikatywnie: zmiana reguł bez zmiany rozkładu władzy daje nowy papier w starym układzie; zmiana rozkładu władzy bez odnowienia umowy społecznej daje rząd bez zgody; zmiana bazy materialnej bez reguł daje przechwycenie nowych zasobów przez starych graczy.

FORMUŁA OPERACYJNA

Transformacja ustrojowa = zmiana reguł gry (konstytucja, instytucje) × zmiana rozkładu władzy (elity, gracze wetujący, przechwycenie państwa) × odnowienie umowy społecznej (legitymizacja, spójność) × przebudowa bazy materialnej (gospodarka, technologia, obrona).

Warunki konieczne (łączne): ciągłość prawna ∧ odwracalność decyzji ∧ mierzalny efekt.

Rysunek 3. Równanie transformacji: cztery składniki łączone multiplikatywnie i trzy warunki konieczne prowadzą do zdolności transformacyjnej ustroju.

W zapisie skróconym (rys. 3) równanie ma postać **ZTU = R × W × U × B** — zdolność transformacyjna ustroju jako iloczyn reguł gry (R), rozkładu władzy (W), umowy społecznej (U) i bazy materialnej (B) — przy warunkach koniecznych C ∧ O ∧ M (ciągłość prawna, odwracalność decyzji, mierzalny efekt). Symbole odnoszą się wyłącznie do tej formuły; ich relacje z formułami innych dokumentów Biblioteki opisuje rozdz. 1.6.

Równanie łączy się z formułą sprawczości państwa z destylatu PS:

sprawczość = jakość rozpoznania × zdolność decyzji × zdolność wykonania × uczenie × legitymizacja.

Transformacja ustrojowa jest więc zmianą parametrów państwa, która ma podnieść każdy z pięciu czynników sprawczości, a nie tylko jeden z nich. Reforma, która przyspiesza decyzję kosztem legitymizacji, obniża iloczyn.

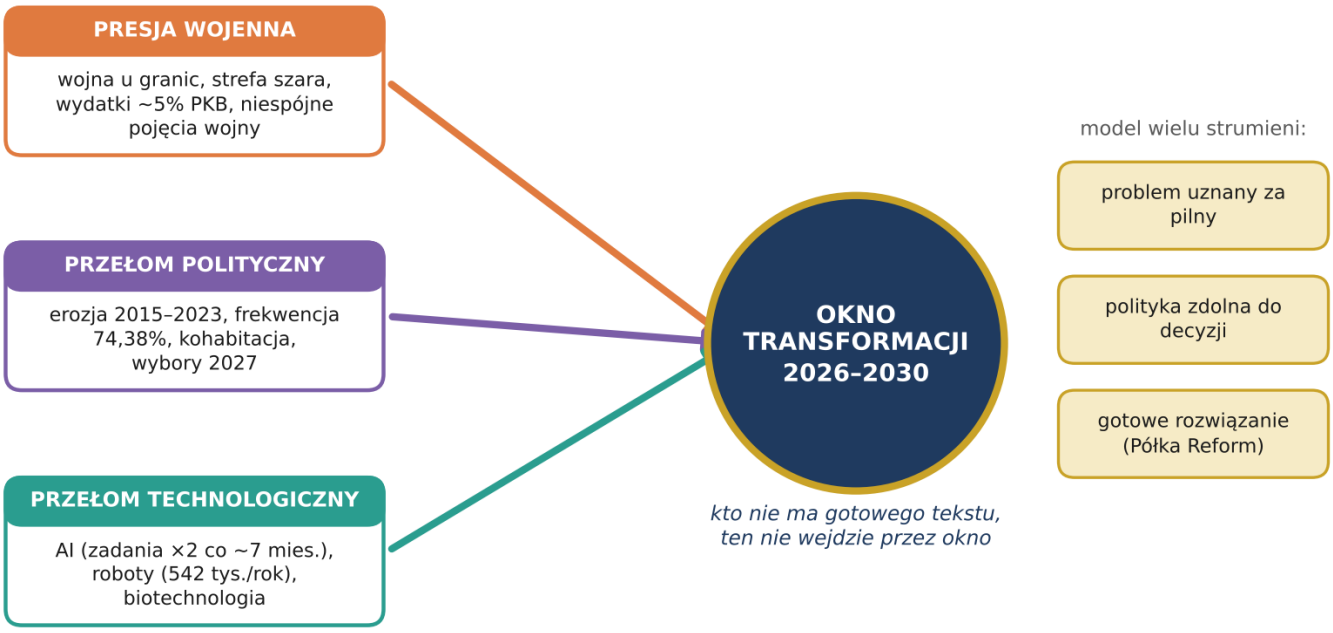
Tabela 5. Formuła w języku regulatora cybernetycznego

Element pętli	Składnik transformacji	Co musi istnieć w TechnoRepublice
Czujnik (pomiar)	rozkład władzy	Indeks Przechwycenia Państwa, graf zamówień i nominacji, niezależna statystyka publiczna, NIK i RPO jako czujniki niezależne od mierzonego
Model (decyzja)	reguły gry	Konstytucja z procedurą transformacji, Półka Reform z oceną skutków, Centrum Foresightu i Sieciowy Bliźniak Rzeczypospolitej (503)
Efektor (wykonanie)	baza materialna	zintegrowana egzekutywa, agencje misyjne, Fiskalna Konstytucja Obrony, zamówienia budujące zdolność
Sprzężenie zwrotne (korekta)	umowa społeczna	rozstrzygające referendum, zgromadzenia obywatelskie, Sejmiki, controlling cybernetyczny i panel ITU
Bezpiecznik (homeostat)	warunki konieczne	art. 228 ust. 6, progi art. 235, test przeciwnika, klauzule wygaśnięcia, Sąd Najwyższy

1.3. Dlaczego teraz: potrójna konwergencja

Okno transformacji otwiera się wtedy, gdy spotykają się trzy strumienie: problem uznany za pilny, polityka zdolna do decyzji i gotowe rozwiązanie (model wielu strumieni).

W latach 2026–2030 Rzeczpospolita doświadcza konwergencji trzech presji, z których każda skraca czas na decyzję.

Rysunek 4. Potrójna konwergencja: wojna i presja hybrydowa, przełom polityczny po erozji instytucji oraz przełom technologiczny (AI, roboty autonomiczne, biotechnologia) otwierają okno transformacji 2026–2030.

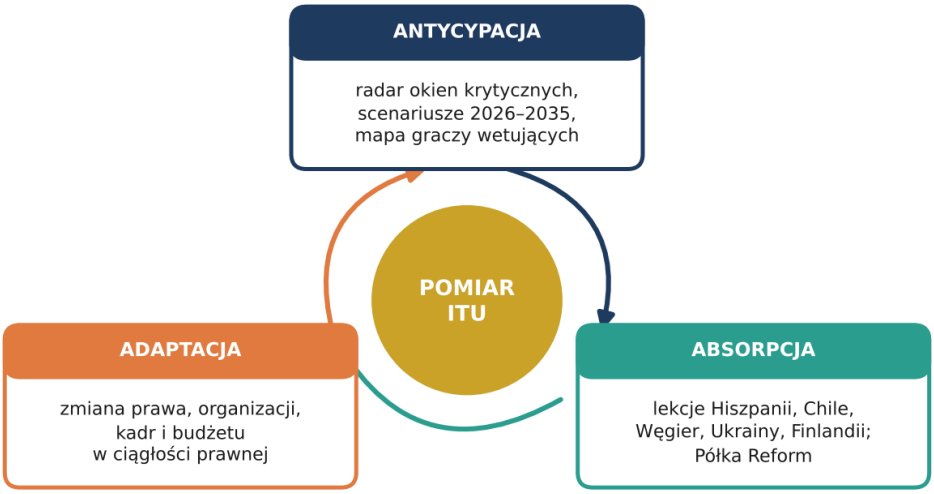
Presja wojenna. Wojna jest dziś najsilniejszą „zmianą krajobrazu" w sensie perspektywy wielopoziomowej: destabilizuje dominujący układ instytucjonalny i przenosi nisze technologiczne do głównego nurtu. Ukraina zwiększyła liczbę producentów dronów 12-krotnie, a ich produkcję 100-krotnie. Ta sama Ukraina nie ma jednolitego, prawnie wiążącego planu odbudowy i w I kw. 2025 r. wykorzystała ok. 1% budżetu odbudowy. Wojna przyspiesza improwizację, ale nie zastępuje planowania.

Presja polityczna. Naprawa państwa po latach 2015–2023 odbywa się w warunkach, w których każda decyzja naprawcza może być przedstawiona jako złamanie ciągłości prawnej. Doświadczenie węgierskie z 2026 r. ostrzega, że zmiana rządu nie kończy populizmu, jeżeli nie zmieni się struktura bodźców. Wybory parlamentarne 2027 r. są momentem krytycznym: program zmiany ustroju musi być przedstawiony przed wyborami jako mandat, a nie po nich jako zaskoczenie.

Presja technologiczna. Długość zadań programistycznych wykonywanych przez systemy AI z 80-procentową skutecznością podwaja się mniej więcej co siedem miesięcy; w 2024 r. zainstalowano na świecie ponad 542 tys. robotów przemysłowych; biotechnologia łączy się z AI w projektowaniu białek i automatyzacji laboratoriów. Państwo, którego pętla decyzyjna liczy się w kwartałach, rywalizuje z przeciwnikami i rynkami, których pętla liczy się w dniach.

1.4. Model 3A w transformacji ustrojowej

Model 3A książki „TechnoRepublika. Strategia transformacji Polski” — Antycypacja, Absorpcja, Adaptacja — opisuje zdolność transformacyjną państwa jako jedną pętlę. W transformacji ustrojowej jego człony nabierają konkretnego znaczenia: antycypacja oznacza rozpoznanie okna krytycznego zanim się otworzy, absorpcja — przyswojenie doświadczeń cudzych transformacji (Hiszpania, Chile, Węgry, Ukraina, Finlandia) bez kopiowania ich instytucji, adaptacja — przebudowę prawa, organizacji, kadr i budżetu w ciągłości prawnej.

Zdolność transformacyjna 3A = jakość antycypacji × głębokość absorpcji × szybkość i trwałość adaptacji

Rysunek 5. Model 3A w transformacji ustrojowej: antycypacja okien krytycznych, absorpcja doświadczeń cudzych transformacji, adaptacja instytucji w ciągłości prawnej i pomiar skutków zamykający pętlę.

Tabela 6. Model 3A zastosowany do transformacji ustrojowej

Faza	Pytanie sterownicze	Produkt ustrojowy	Typowa porażka
Antycypacja	Kiedy otworzy się okno i co je otworzy?	radar momentów krytycznych, scenariusze 2026–2035, mapa graczy wetujących	reforma przygotowywana dopiero po otwarciu okna
Absorpcja	Czego uczą cudze transformacje i co z tego pasuje do Polski?	Półka Reform: teksty ustaw, ocena skutków, test przeciwnika, koalicja	import instytucji bez kontekstu (Chile 2022: konstytuanta bez konsensusu)
Adaptacja	Jak zmienić reguły, nie łamiąc ciągłości?	Procedura Transformacji Konstytucyjnej, ustawy organiczne, harmonogram	„reset” przez większość ad hoc, który przeciwnik powtórzy po przejęciu władzy
Pomiar	Czy władza przesunęła się z renty do wyniku?	panel ITU, Indeks Przechwycenia Państwa, przegląd ustroju co 10 lat	raport o liczbie uchwalonych ustaw zamiast zmiany stanu państwa

1.5. Granice formuły

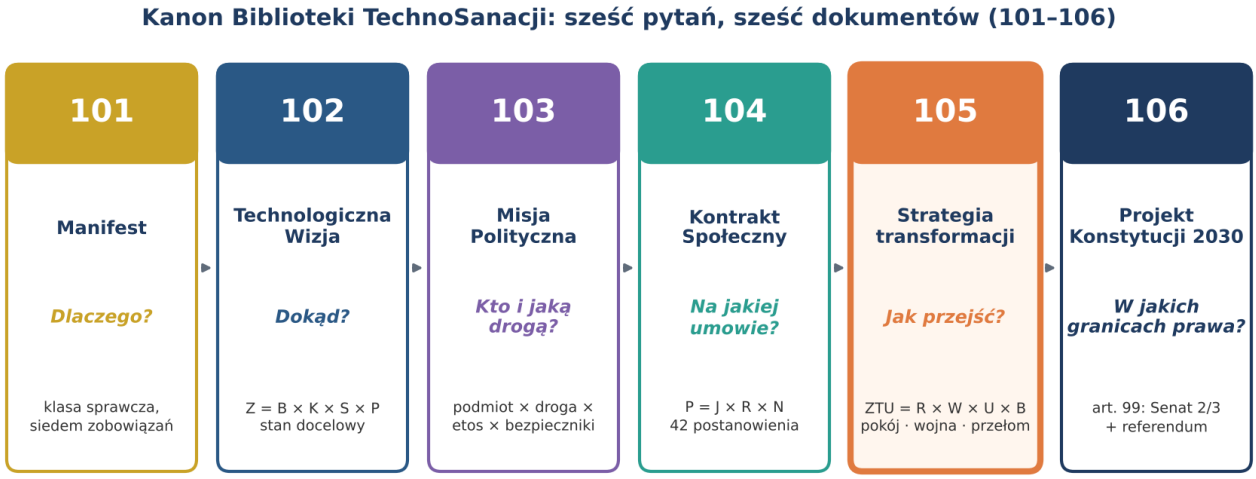
Formuła nie uprawnia do żadnej z czterech pokus, którym transformacje ulegały w historii.

- **Nie uprawnia do zamachu ani do „rewolucji z góry".** Zmiana ustroju poza procedurą jest odwracalna przez następną większość tym samym środkiem, a rewolucja — oddolna czy „z góry" — anarchizuje państwo i niszczy zdolność, którą transformacja ma zwiększyć. Legalność nie jest ograniczeniem strategii, lecz jej siłą.
- **Nie uprawnia do autarkii.** Suwerenność to sterowność: zdolność wyboru, wyjścia i migracji, a nie posiadanie każdego komponentu.
- **Nie uprawnia do technokracji.** Model, panel i agent AI wspierają decyzję, ale nie zastępują wyborów, sądu ani odpowiedzialnego człowieka. Spór o wartości pozostaje sporem politycznym.
- **Nie uprawnia do czystek.** Przechwycenie państwa mierzy się w sieci relacji i usuwa zmianą reguł, a nie polowaniem na ludzi. Weryfikacja kadr jest procedurą z prawem odwołania.

> **WAŻNE ROZRÓŻNIENIE**
>
> Projekt programowy ≠ obowiązujące prawo.
>
> Strategia opisuje propozycje do debaty; ich wdrożenie wymaga legalnej procedury zmiany Konstytucji (art. 235), ustaw, oceny skutków regulacji, finansowania, testów, ochrony danych i demokratycznej kontroli, a w sprawach rozdziałów I, II i XII Konstytucji — możliwości referendum zatwierdzającego.
>
> W ustroju docelowym Projektu Konstytucji Rzeczypospolitej 2030 (106) każda zmiana Konstytucji wymaga uchwały Senatu większością 2/3 ustawowego składu i zatwierdzenia w referendum konstytucyjnym (art. 99).

1.6. Miejsce w kanonie i system formuł Biblioteki

Wydanie 3.0 wpisuje Strategię w kanon sześciu dokumentów Biblioteki według Hierarchii z 26 października 2026 r. Kanon czyta się jako sekwencję pytań: każdy dokument odpowiada na jedno z nich i nie zastępuje pozostałych. Strategia nie definiuje celu (robi to Wizja) ani nie zawiera tekstu umowy (robi to Kontrakt) — określa kolejność, tryb i bezpieczniki przejścia od obecnego ustroju do ustroju zapisanego w Projekcie Konstytucji Rzeczypospolitej 2030.

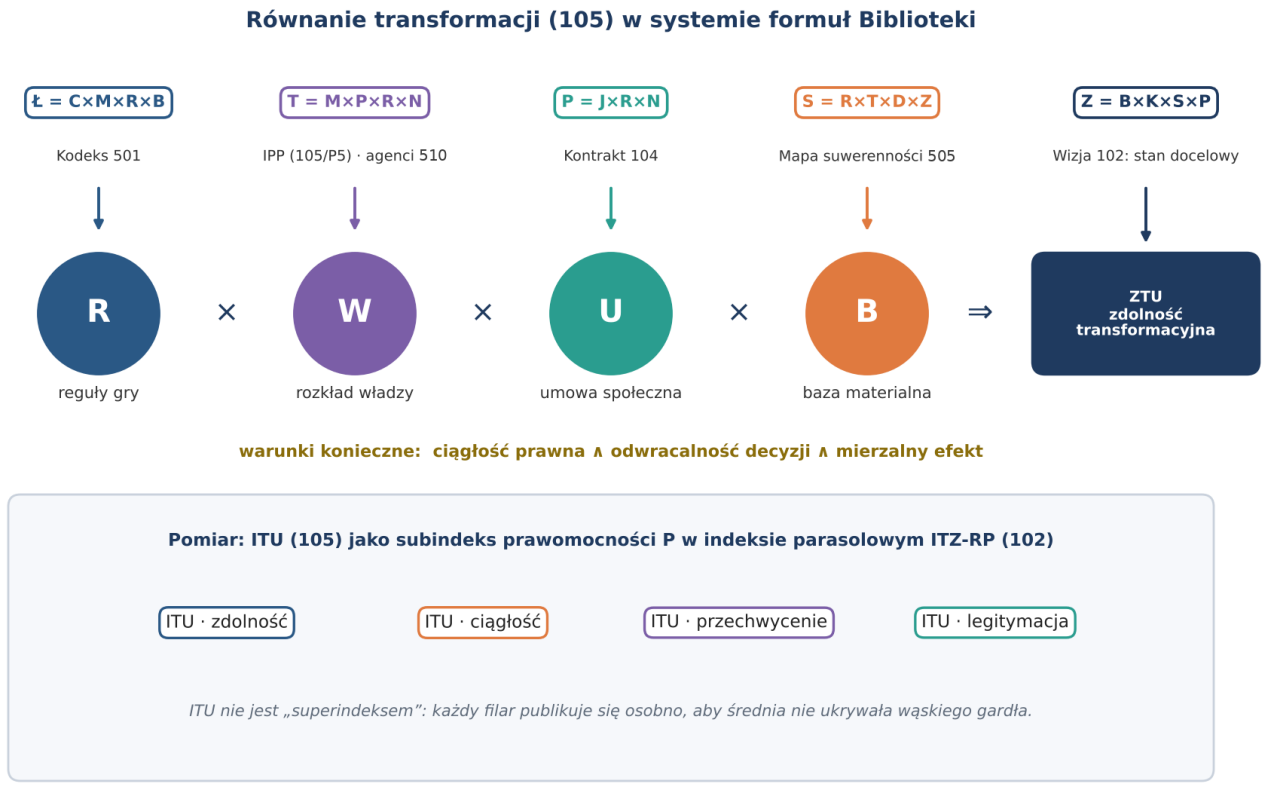

Rysunek 5A. Kanon Biblioteki TechnoSanacji: sześć pytań i sześć dokumentów (101–106); Strategia transformacji ustrojowej (105) odpowiada na pytanie „Jak przejść?" między umową (104) a granicami prawa (106).

Tabela 6A. Sześć pytań kanonu i wkład Strategii

Nr	Dokument kanoniczny	Pytanie	Co Strategia z niego bierze	Co mu zwraca
101	Manifest TechnoSanacji	Dlaczego?	Klasa sprawcza, siedem zobowiązań, zasada legalnej drogi	sekwencję i procedurę drogi
102	Technologiczna Wizja Rzeczypospolitej	Dokąd?	Stan docelowy: Z = B × K × S × P; indeks parasolowy ITZ-RP	ITU jako subindeks prawomocności P; ścieżkę dojścia do stanu docelowego
103	Misja Polityczna TechnoSanacji	Kto i jaką drogą?	Podmiot zmiany, Kluby, Inicjatywa 3G, etos	zasadę: żadnej zmiany ustroju w stanie nadzwyczajnym; Półkę Reform
104	Kontrakt Społeczny Rzeczypospolitej	Na jakiej umowie?	P = J × R × N; 42 postanowienia; RRUS; Kontrakt Obronny	ramę P7, okna krytyczne i synchronizację etapów
105	Strategia transformacji ustrojowej	Jak przejść?	—	procedurę, scenariusze, bezpieczniki, programy P1–P16
106	Projekt Konstytucji Rzeczypospolitej 2030	W jakich granicach prawa?	Architekturę docelową, art. 92–93 i 98–101	procedurę przejścia i harmonogram dojścia

Po wydaniu 2.0 Strategii Biblioteka otrzymała kolejne formuły-iloczyny: Kontraktu Społecznego (104), Kodeksu sterowania i regulacji (501), Mapy suwerenności (505) i Mikroekonomii agentów AI (510). Wszystkie stosują tę samą logikę co równanie transformacji: brak jednego warunku zeruje wynik. Rysunek 5B pokazuje, który czynnik równania transformacji zasila każda z nich.

Rysunek 5B. Równanie transformacji (105) w systemie formuł Biblioteki: Kodeks (501) zasila reguły gry, Indeks Przechwycenia (105/P5) i rynek agentów (510) — rozkład władzy, Kontrakt (104) — umowę społeczną, Mapa suwerenności (505) — bazę materialną; stan docelowy wyznacza Wizja (102), a ITU jest subindeksem P indeksu ITZ-RP.

Tabela 6B. System formuł Biblioteki i ich relacja z równaniem transformacji

Formuła	Dokument	Znaczenie	Relacja z ZTU = R × W × U × B
Z = B × K × S × P	102 Technologiczna Wizja	zdolność = bezpieczeństwo × konkurencyjność × kreatywność × prawomocność	stan docelowy („dokąd"); ITU jest subindeksem P w ITZ-RP
P = J × R × N	104 Kontrakt Społeczny	prawomocność = jawność × równość ciężarów × kontrola Narodu	rozwija czynnik U (umowa społeczna)
Ł = C × M × R × B	501 Kodeks sterowania	ład regulacyjny: cel × miernik × reguła korekty × bezpiecznik	standard pętli dla czynnika R (reguły gry)
S = R × T × D × Z	505 Mapa suwerenności	suwerenność węzła: różnorodność dróg × zapas czasu × prawo decyzji × zgoda	miara bazy materialnej B i kryterium K3
T = M × P × R × N	510 Mikroekonomia agentów AI	ważna transakcja agentowa: mandat × pomiar × rozliczenie × nadzór wyniku	czynnik W na rynkach maszynowych (P15)
ZTU = R × W × U × B	105 Strategia	zdolność transformacyjna ustroju przy warunkach C ∧ O ∧ M	—

ZASADA SYMBOLI

Te same litery mają w różnych formułach różne znaczenia: R — reguły gry (105), równość ciężarów (104), reguła korekty (501), różnorodność dróg (505); B — baza materialna (105), bezpieczeństwo (102), bezpiecznik (501); Z — zdolność (102), zgoda (505). Przy porównaniach podaje się numer dokumentu. Formuły są modelami doktrynalnymi, a nie oszacowanymi równaniami empirycznymi.

2. Uściślenia terminologiczne: zakres badań transformacji ustrojowych

Bez wspólnego języka nie ma wspólnej procedury

Debata o zmianie ustroju w Polsce grzęźnie zwykle w sporze słów: jedni mówią o „naprawie", drudzy o „rewolucji", trzeci o „zamachu na Konstytucję", choć często opisują ten sam akt. Strategia przyjmuje słownik roboczy, który rozróżnia przedmiot zmiany (co się zmienia), jej tryb (jak się zmienia), kontekst (w jakim scenariuszu) oraz miarę (po czym poznać skutek). Definicje są użytkowe — służą czytaniu strategii i nie zastępują definicji ustawowych ani doktrynalnych.

2.1. Ustrój, system sprawowania władzy, system rządów, państwo

Tabela 7. Cztery poziomy przedmiotu zmiany

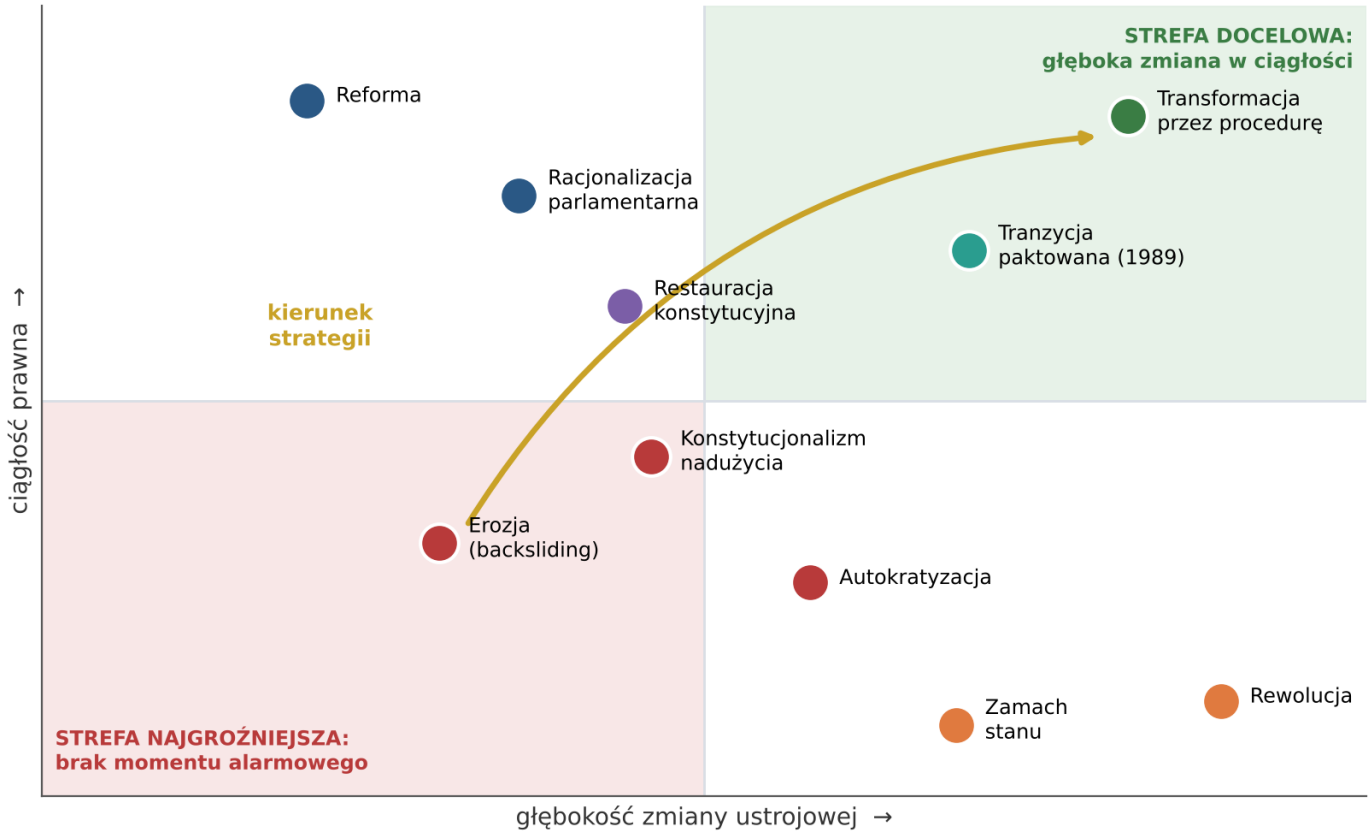
Pojęcie	Definicja robocza	Co obejmuje	Przykład zmiany
Państwo	Trwała organizacja władzy publicznej na terytorium, z aparatem, finansami i monopolem przymusu.	terytorium, aparat, zasoby, zdolność	odbudowa zdolności fiskalnej i administracyjnej
Ustrój	Zespół zasad konstytucyjnych określających źródło władzy, jej podział, prawa obywateli i sposób zmiany samych zasad.	Konstytucja, ustawy ustrojowe, zasady naczelne	przejście do systemu prezydenckiego, jednoizbowość
System rządów	Konfiguracja relacji między egzekutywą, legislatywą i sądownictwem w ramach ustroju.	odpowiedzialność rządu, weto, wotum, kadencje	wzmocnienie premiera, konstruktywne wotum nieufności
System sprawowania władzy	Faktyczny sposób sprawowania władzy: jak naprawdę rywalizuje się o władzę, jak działa kontrola i jak traktuje się opozycję.	praktyka, normy nieformalne, rozkład władzy de facto	demokracja liberalna → autokracja wyborcza

Rozróżnienie jest kluczowe, bo **system sprawowania władzy może zmienić się bez zmiany ustroju** (erozja w ramach niezmienionej Konstytucji, np. stopniowe przejęcie władzy przez egzekutywę bez kontroli), a **ustrój może zmienić się bez zmiany systemu sprawowania władzy** (nowa konstytucja, te same praktyki elit). Transformacja ustrojowa w rozumieniu strategii — pokojowa zmiana systemu sprawowania władzy — dotyczy obu poziomów jednocześnie: zmienia zapis i zmienia praktykę.

2.2. Typologia zmian: od reformy do rewolucji

Tabela 8. Typologia zmian ustrojowych

Termin	Definicja robocza	Ciągłość prawna	Głębokość zmiany	Typowe ryzyko
Reforma	Zmiana polityk lub instytucji w ramach istniejących zasad ustrojowych.	pełna	niska–średnia	łatanie objawów, brak wpływu na rozkład władzy
Transformacja ustrojowa	Zaplanowana, wielowymiarowa zmiana reguł gry, rozkładu władzy, umowy społecznej i bazy materialnej, przeprowadzona przez procedurę.	pełna lub odnowiona procedurą	wysoka	utrata impetu, przechwycenie przez beneficjentów starego układu
Tranzycja (przejście)	Przejście od jednego typu systemu władzy do innego (np. od autorytaryzmu do demokracji), zwykle negocjowane.	częściowa	wysoka	próżnia instytucjonalna, „pakt bez weryfikacji”
Restauracja konstytucyjna	Przywrócenie działania zasad naruszonych w okresie erozji.	spór o ciągłość	średnia	dylemat naprawy: „łamać prawo, by przywrócić prawo”
Erozja (backsliding)	Stopniowe osłabianie kontroli władzy przez większość działającą formalnie legalnie.	formalnie zachowana	rosnąca, ukryta	normalizacja nadużycia, brak momentu alarmowego
Autokratyzacja	Erozja, która przekracza próg zmiany typu systemu władzy (np. w autokrację wyborczą).	pozorna	wysoka	zabetonowanie władzy większością konstytucyjną
Rewolucja	Gwałtowna, pozaprawna zmiana systemu władzy i elit przez mobilizację spoza instytucji; anarchizuje państwo, rozpraszając jego zdolność wykonawczą.	zerwana	bardzo wysoka	anarchizacja państwa, kontrrewolucja, przemoc, próżnia, nowa oligarchia
Zamach stanu	Przejęcie władzy przez część aparatu państwa z pominięciem procedur.	zerwana	zmienna	sukces w ok. 49% prób, demokratyzacja po nim wyjątkowa
Konsolidacja	Utrwalenie nowych reguł, gdy główni gracze uznają je za „jedyną grę w mieście”.	pełna	—	przedwczesne uznanie konsolidacji za trwałą

Rysunek 6. Typologia zmian ustrojowych na dwóch osiach: głębokość zmiany i ciągłość prawna; strefa docelowa strategii to wysoka głębokość przy zachowanej ciągłości.

Rysunek 6 pokazuje główne rozstrzygnięcie terminologiczne strategii. Prawy górny kwadrant — **głęboka zmiana w ciągłości prawnej** — był historycznie najtrudniejszy do osiągnięcia, ale to on daje trwałe wyniki: Hiszpania po 1977 r., Polska 1989 r. (w wymiarze paktowanym), Brazylia 1988 r. Prawy dolny kwadrant (rewolucja, zamach) daje szybkość kosztem trwałości i anarchizuje państwo. Lewy górny (reforma) daje trwałość kosztem głębokości. Lewy dolny — erozja — jest najgroźniejszy, bo nie ma momentu alarmowego. Teza główna lokuje transformację w prawym górnym kwadrancie: pokojowa zmiana systemu sprawowania władzy jest głęboka w treści i ciągła w formie.

2.3. Trzy scenariusze transformacji: pokój, wojna, przełom

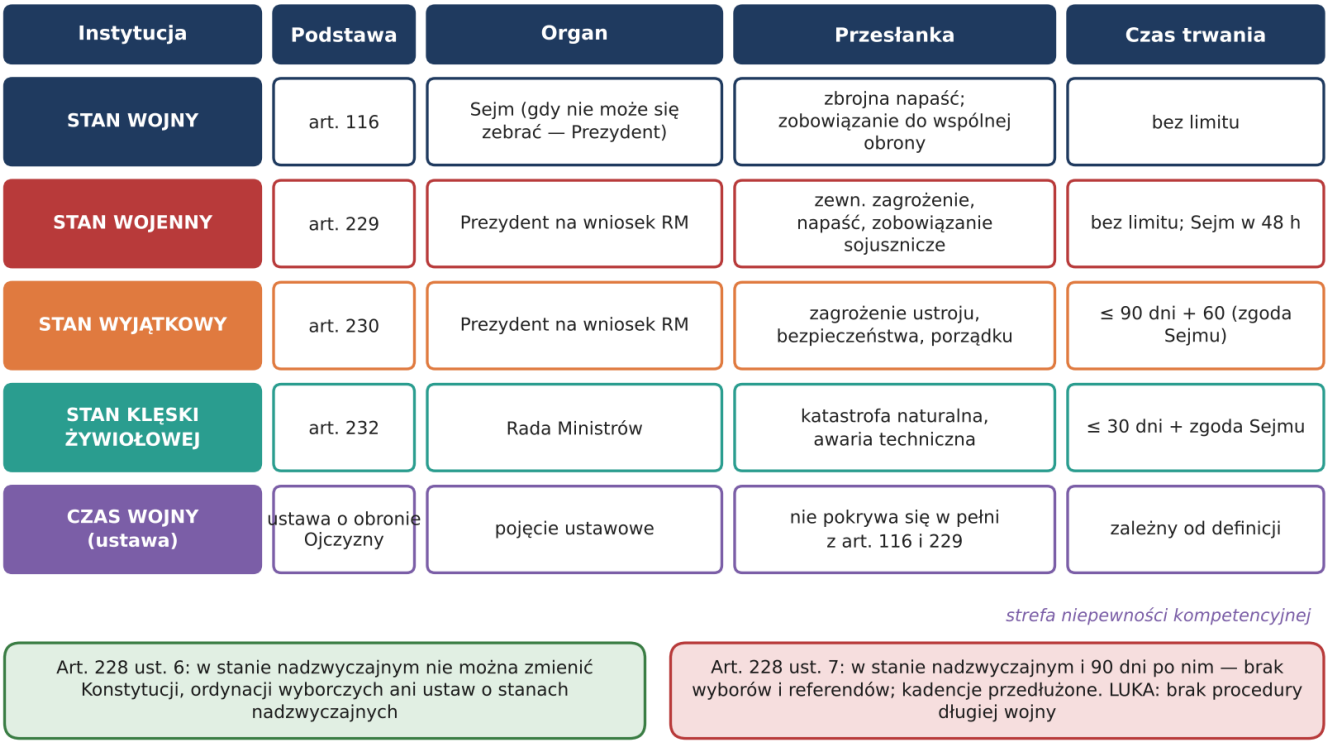
Strategia rozróżnia trzy scenariusze, w których może przebiegać transformacja. Scenariusz nie jest wyborem strategii — jest środowiskiem, które może się zmienić w trakcie realizacji. Metodą zmiany jest w każdym scenariuszu pokojowa procedura; scenariusz rozstrzyga tylko, które jej elementy są aktywne, a które zamrożone.

Tabela 9. Trzy scenariusze transformacji

Cecha	POKÓJ (ewolucja, ścieżka)	WOJNA (mobilizacja)	PRZEŁOM / REWOLUCJA (próżnia)
Definicja robocza	Zmiana w warunkach normalnego działania instytucji i regularnych wyborów.	Zmiana w warunkach zagrożenia zewnętrznego, stanu wojennego lub długotrwałej presji militarnej i hybrydowej.	Zmiana w warunkach utraty zdolności dotychczasowych instytucji do rozstrzygania sporów (kryzys legitymacji, masowa mobilizacja, rozpad koalicji władzy).
Logika decyzji	negocjacja, koalicja, zależność od ścieżki	dowodzenie i kontrola, szybkość, centralizacja	pakt lub zerwanie, wymiana elit
Główny zasób	czas i zgoda	spójność i mobilizacja	legitymacja nowych aktorów
Główne ryzyko	bezwład, gracze wetujący, „strategia na półkę”	rozrost władzy nadzwyczajnej bez wygaśnięcia, finansowanie emisją, utrata legitymacji organów	próżnia instytucjonalna, anarchizacja państwa, kontrrewolucja, przemoc
Okno możliwości	wybory przełomowe, przegląd ustroju	po ustaniu stanu nadzwyczajnego (art. 228 ust. 6 blokuje zmiany w jego trakcie)	negocjacje paktu, okres przejściowy
Rola Konstytucji RP	art. 235: tryb zmiany	art. 228–234: stany nadzwyczajne, bezpieczniki	ciągłość prawna jako warunek uznania wyniku
Prawdopodobieństwo dla RP 2026–2035	wysokie (scenariusz bazowy)	umiarkowane, z wysokim wpływem	niskie, ale niezerowe (kryzys legitymacji, kohabitacja konfliktowa)

Pojęcia wojenne w prawie polskim wymagają szczególnego uściślenia, bo ich niespójność jest jedną z luk diagnozy (rozdz. 4.1). Konstytucja zna „stan wojny” (art. 116 — decyzja Sejmu, a gdy Sejm nie może się zebrać, Prezydenta, w razie zbrojnej napaści lub zobowiązania sojuszniczego) oraz „stan wojenny” (art. 229 — stan nadzwyczajny wprowadzany przez Prezydenta na wniosek Rady Ministrów).

Ustawa o obronie Ojczyzny posługuje się ponadto pojęciem „czasu wojny”, które nie pokrywa się w pełni z żadnym z pojęć konstytucyjnych. Literatura korpusu (Brzeziński, PPK 2025/4; studium BSA 2023) wskazuje, że przesłanki tych instytucji są różne, a ich jednoczesne występowanie lub brak tworzy strefy niepewności kompetencyjnej.

Rysunek 7. Pojęcia wojenne i stany nadzwyczajne w prawie polskim: stan wojny (art. 116), stan wojenny (art. 229), stan wyjątkowy (art. 230), stan klęski żywiołowej (art. 232), ustawowy czas wojny — przesłanki, organy, czas trwania i bezpieczniki.

2.4. Moment krytyczny, okno, równowaga przerywana, zależność od ścieżki

Tabela 10. Pojęcia dynamiki zmiany ustrojowej

Pojęcie	Definicja robocza	Znaczenie dla strategii
Zależność od ścieżki (path dependence)	Wcześniejsze wybory instytucjonalne zwiększają koszt zmiany kierunku; instytucje reprodukują się przez rosnące korzyści dla beneficjentów.	Transformacja musi zmieniać bodźce beneficjentów, a nie tylko przepisy.
Moment krytyczny (critical juncture)	Krótki okres, w którym ograniczenia strukturalne słabną, a decyzje aktorów mają nieproporcjonalnie trwałe skutki; zwykle wojna, katastrofa lub kryzys.	Kto ma gotowe rozwiązanie w momencie krytycznym, ten ustala ścieżkę na dekady.
Okno możliwości (policy window)	Zbieg problemu, polityki i rozwiązania (model wielu strumieni Kingdona).	Półka Reform: rozwiązanie musi istnieć, zanim okno się otworzy.
Równowaga przerywana (punctuated equilibrium)	Długie okresy zmian przyrostowych przerywane skokami; w budżetach zmiana powyżej ±25% to „punktuacja”.	Strategia planuje oba tryby: przyrost w pokoju i skok w oknie.
Inercja instytucjonalna	Odporność systemu na zmianę; w wojnie bywa źródłem przetrwania (Ukraina), w pokoju — źródłem bezwładu.	Ciągłość chronić tam, gdzie daje odporność; przełamywać tam, gdzie chroni rentę.
Gracze wetujący (veto players)	Aktorzy, których zgoda jest konieczna do zmiany status quo (Tsebelis). Więcej graczy i większy dystans ideowy = większa stabilność polityki.	Kohabitacja, druga izba, TK, koalicjanci — mapa graczy wetujących jest warunkiem planu (rozdz. 9.5).

2.5. Zdolność państwa (state capacity)

Zdolność państwa nie jest rozmiarem sektora publicznego ani wysokością wydatków. Jest zdolnością do zamiany zasobów i informacji w egzekwowalne decyzje i trwałe rezultaty. Strategia przyjmuje siedem wymiarów zdolności, zgodnych z destylatem DSRP i z literaturą klastra T03.

Tabela 11. Siedem wymiarów zdolności państwa

Wymiar	Pytanie kontrolne	Przykładowy miernik
Analityczny	Czy państwo rozpoznaje problem i alternatywy, zanim wybuchnie kryzys?	czas od sygnału do decyzji przygotowawczej; udział polityk z testem scenariuszowym
Fiskalny	Czy mobilizuje zasoby bez utraty stabilności i z pełnym obrazem zobowiązań?	różnica długu metodą krajową i unijną; udział wydatków poza budżetem
Regulacyjny	Czy reguły są jasne, stabilne i egzekwowalne?	stabilność prawa, czas legislacji, egzekucja decyzji
Operacyjny	Czy dostarcza projekty i usługi w terminie i budżecie?	odsetek kamieni milowych dotrzymanych; absorpcja środków
Technologiczny	Czy ma dane, narzędzia i kompetencje oraz zdolność wyjścia od dostawcy?	koszt i czas migracji systemów krytycznych
Polityczny	Czy buduje trwałe koalicje dla reform ponad kadencją?	odsetek reform przetrwałych zmianę większości
Uczenia się	Czy zmienia działanie na podstawie dowodów i zamyka nieskuteczne programy?	udział programów zamkniętych po negatywnej ewaluacji

ZASADA POMIARU ZDOLNOŚCI

Wydawanie pieniędzy jest efektem działania państwa, ale nie jest dowodem jego zdolności. Procent PKB na obronę jest nakładem; dni walki zabezpieczone amunicją są zdolnością.

2.6. Renta, władza proceduralna, struktury zasiedziałe, kartel, monopol, przechwycenie państwa

Pytanie naczelne strategii dotyczy eliminacji rent, władzy proceduralnej, zasiedziałych struktur administracyjnych oraz dysfunkcjonalnych karteli i monopoli. Aby eliminacja była możliwa bez polowania na ludzi, każde z tych pojęć musi mieć **podpis pomiarowy** — ślad w danych, który da się zmierzyć i porównać w czasie.

Tabela 12. Pojęcia ekonomii politycznej z podpisem pomiarowym

Pojęcie	Definicja robocza	Podpis pomiarowy (ślad w danych)	Instrument strategii
Renta (polityczna, regulacyjna)	Dochód lub przewaga uzyskiwana dzięki pozycji w regułach, a nie dzięki wartości wytworzonej dla odbiorcy.	marże trwale ponad benchmark; zamówienia bez konkurencji; dotacje bez efektu	P5, P11
Renta pośrednictwa	Przewaga z kontroli przejścia między węzłami sieci (pozwolenie, przyłączenie, dostęp do danych).	wysoka pośredniczość węzła przy niskiej wartości dodanej; czas oczekiwania na „bramce”	P10, 504
Władza proceduralna	Zdolność blokowania lub opóźniania decyzji przez kontrolę procedury, bez odpowiedzialności za wynik.	liczba uzgodnień i opinii; czas decyzji; odsetek spraw zakleszczonych; brak właściciela wyniku	P10
Struktura zasiedziała	Instytucja lub układ, który trwa dzięki inercji i interesom beneficjentów, a nie dzięki wynikowi; „niezatapialność” mimo negatywnej oceny.	programy kontynuowane mimo negatywnej ewaluacji; brak daty wygaśnięcia; rotacja osób bez zmiany praktyk	P10, P12
Kartel	Porozumienie lub milcząca koordynacja konkurentów ograniczająca konkurencję (także „zmowa algorytmiczna” bez komunikacji).	stabilne udziały, rotacja zwycięzców przetargów, oferty-cienie, równoległe ceny	P5, P11
Monopol dysfunkcjonalny	Pozycja dominująca, która nie wynika z przewagi efektywności i blokuje wejście, innowację lub dostęp (foreclosure, podnoszenie kosztów rywali).	wskaźnik HHI, odmowy dostępu, koszty zmiany dostawcy, vendor lock-in	P11, P8
Przechwycenie państwa (state capture)	Kształtowanie samych reguł gry przez zorganizowane interesy (prywatne lub partyjne) w ich własnym interesie.	Corruption Risk Index z danych o zamówieniach; graf powiązań rad nadzorczych, darczyńców i wykonawców	P5
Przechwycenie regulacyjne	Konsekwentne odchylanie regulacji od interesu publicznego ku branży — przez rynek regulacji, kulturę lub złożoność.	„drzwi obrotowe”, kontakty lobbingowe, zależność regulatora od danych branży	P5, P10

Rozróżnienie normatywne. Nie każda renta jest dysfunkcjonalna. Renta innowacyjna (czasowa przewaga z nowego produktu, chroniona patentem) jest bodźcem rozwoju; dysfunkcjonalna jest renta trwała, niezwiązana z wartością i chroniona regułami. Nie każdy monopol jest szkodliwy: monopol naturalny w sieci przesyłowej może być efektywny, jeżeli jest regulowany i jawny. Strategia celuje w **renty i monopole, które blokują wejście, innowację i rozliczalność**, a nie w wielkość przedsiębiorstw.

2.7. Suwerenność technologiczna i odporność społeczna

- **Suwerenność technologiczna** — zdolność państwa do utrzymania kontroli nad funkcjami krytycznymi: wyboru dostawcy, audytu systemu, migracji w określonym czasie i koszcie oraz działania w trybie awaryjnym. Miarą jest **koszt i czas wyjścia**, a nie odsetek komponentów wyprodukowanych w kraju. Operacyjnie suwerenność węzła mierzy formuła Mapy suwerenności (505): $S = R \times T \times D \times Z$ — różnorodność rozłącznych dróg, zapas czasu (reguła czasu $T \geq 1$), prawo decyzji i zgoda. Suwerenność „cyfrowa" jest podzbiorem technologicznej, a nie jej synonimem.
- **Odporność społeczna** — zdolność wspólnoty do utrzymania funkcji, spójności i woli działania pod presją (wojna, blackout, pandemia, dezinformacja) oraz do adaptacji po szoku. Odróżnia się odporność inżynierską (powrót do stanu wyjściowego) od adaptacyjnej (przebudowa struktury).
- **Odstraszanie przez odmowę** — postawa, w której przeciwnik wie, że atak nie sparaliżuje państwa; w strefie szarej skuteczniejsza niż groźba kary.

2.8. Legalność, legitymacja, ciągłość prawna, władza ustrojodawcza

Tabela 13. Pojęcia prawomocności zmiany

Pojęcie	Definicja robocza	Napięcie
Legalność	Zgodność aktu z obowiązującym prawem, w tym z procedurą jego zmiany.	Legalna zmiana może być nielegitymna (abusive constitutionalism).
Legitymacja	Przekonanie rządzonych, że władza ma prawo rządzić; źródła: procedura (input), wynik (output), tożsamość.	Legitymna zmiana może być nielegalna (rewolucja popierana przez większość).
Ciągłość prawna	Zasada, że nowy porządek wyrasta z poprzedniego przez jego własne procedury; tradycja konstytucyjna Polski 1989 r.	Ciągłość może konserwować nadużycia poprzedniego okresu.
Władza ustrojodawcza (pouvoir constituant)	Pierwotna władza Narodu do ustanowienia konstytucji, odróżniana od władzy ustanowionej (pouvoir constitué), działającej w ramach konstytucji.	Odwołanie do władzy pierwotnej bywa pretekstem do obejścia procedury.
Konstytucjonalizm nadużycia (abusive constitutionalism)	Używanie formalnie legalnych zmian konstytucyjnych do trwałego osłabienia kontroli władzy.	Najczęstsza droga autokratyzacji w XXI w.
Sprawiedliwość tranzycyjna	Zespół mechanizmów rozliczenia przeszłości: jawność archiwów, weryfikacja kadr, odpowiedzialność, kompensata.	Rozliczenie bez procedury staje się czystką; procedura bez rozliczenia — bezkarnością.

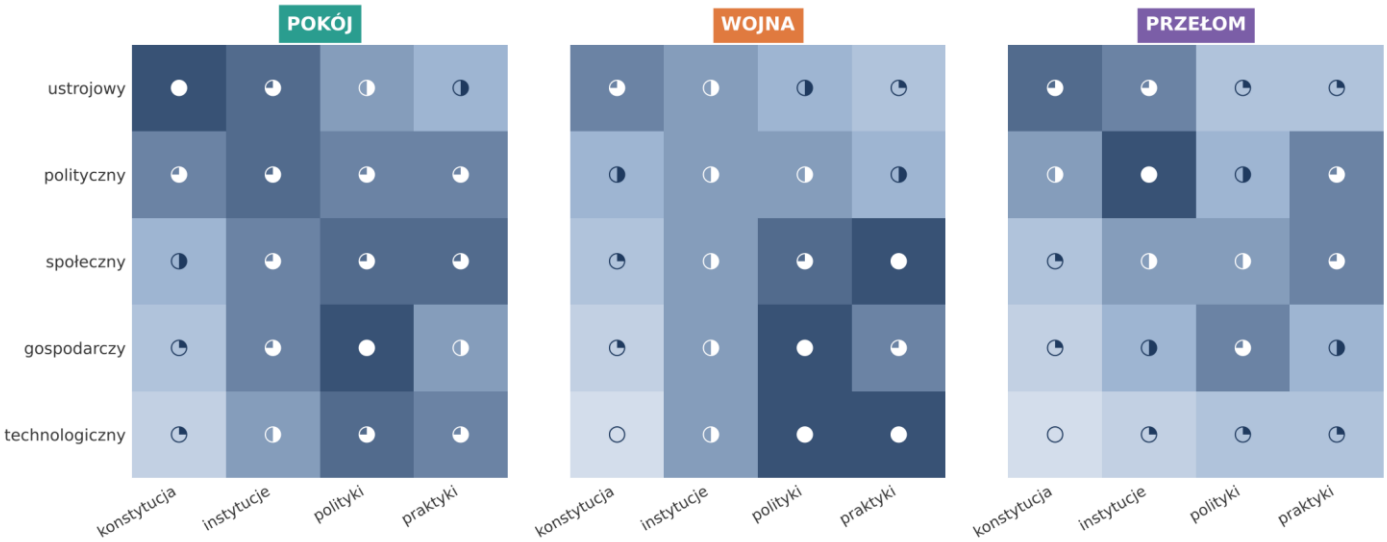
Strategia rozstrzyga napięcie przez **zasadę podwójnej prawomocności**: zmiana ustroju jest prawomocna, gdy jest jednocześnie legalna (przechodzi przez z góry znaną procedurę) i legitymna (jest zatwierdzona przez Naród w referendum po jawnej debacie). Odwołanie do władzy ustrojodawczej Narodu realizuje się **przez** procedurę referendum, a nie **zamiast** niej.

2.9. Zakres badania: macierz scenariuszy, wymiarów i poziomów

Zakres strategii obejmuje trzy scenariusze transformacji, pięć wymiarów transformacji i cztery poziomy zmiany. Każde pole macierzy jest pytaniem badawczym i miejscem na instrument. Zakres badań obejmują klastry w tabeli 14 pokazujące liczbę dokumentów.

Tabela 14. Klastry korpusu ST jako mapa zakresu badania

Klaster	Temat	Liczba dokumentów	Rola w strategii
T00	Akty prawne PL/UE	76	weryfikacja przepisów i kwot
T01	Inżynieria konstytucyjna, ciągłość, stany nadzwyczajne	625	P1, P2, P4
T02	Zmiana systemu władzy: demokratyzacja i autokratyzacja	692	teza 2, bezpieczniki
T03	State building i zdolność państwa	672	teza 3, panel
T04	Elity, pakty, przechwycenie państwa, gracze wetujący	579	teza 5, P5
T05	Legitymizacja, ład polityczny, suwerenność	641	teza 8
T06	Umowa społeczna, spójność, odporność	593	P7
T07	Sprawiedliwość tranzycyjna i odbudowa pokonfliktowa	688	ścieżka przełomu
T08	Ekonomia transformacji: terapia szokowa i gradualizm	371	sekwencja reform
T09	Gospodarka wojenna, geoekonomia, suwerenność ekonomiczna	598	teza 4, P3
T10	Transformacje socjotechniczne (MLP), leapfrogging	475	teza 7
T11	Dual-use, technologie obronne, państwo cyfrowe	531	P8, P9
T12	Wojna jako katalizator, mobilizacja, hybryda	834	ścieżka wojenna
T13	Rewolucja, przełom, próżnia instytucjonalna	524	teza 6
T14	Pokój: zmiana ewolucyjna, zależność od ścieżki, momenty krytyczne	499	P6
T15	Nowy instytucjonalizm, teoria gier, tranzytologia	472	rozdz. 9.6, 13
T16	Polska, Europa Środkowo-Wschodnia, Ukraina	716	diagnoza

Poziom zmiany (oś pozioma) × wymiar transformacji (oś pionowa). Gęstość: ○ niska … ● wysoka (szacunek na podstawie liczebności klastrów T01–T16).

Rysunek 8. Zakres badania: trzy scenariusze transformacji × pięć wymiarów transformacji (ustrojowy, polityczny, społeczny, gospodarczy, technologiczny) × cztery poziomy zmiany (konstytucja, instytucje, polityki, praktyki); intensywność koloru oznacza gęstość literatury korpusu ST.

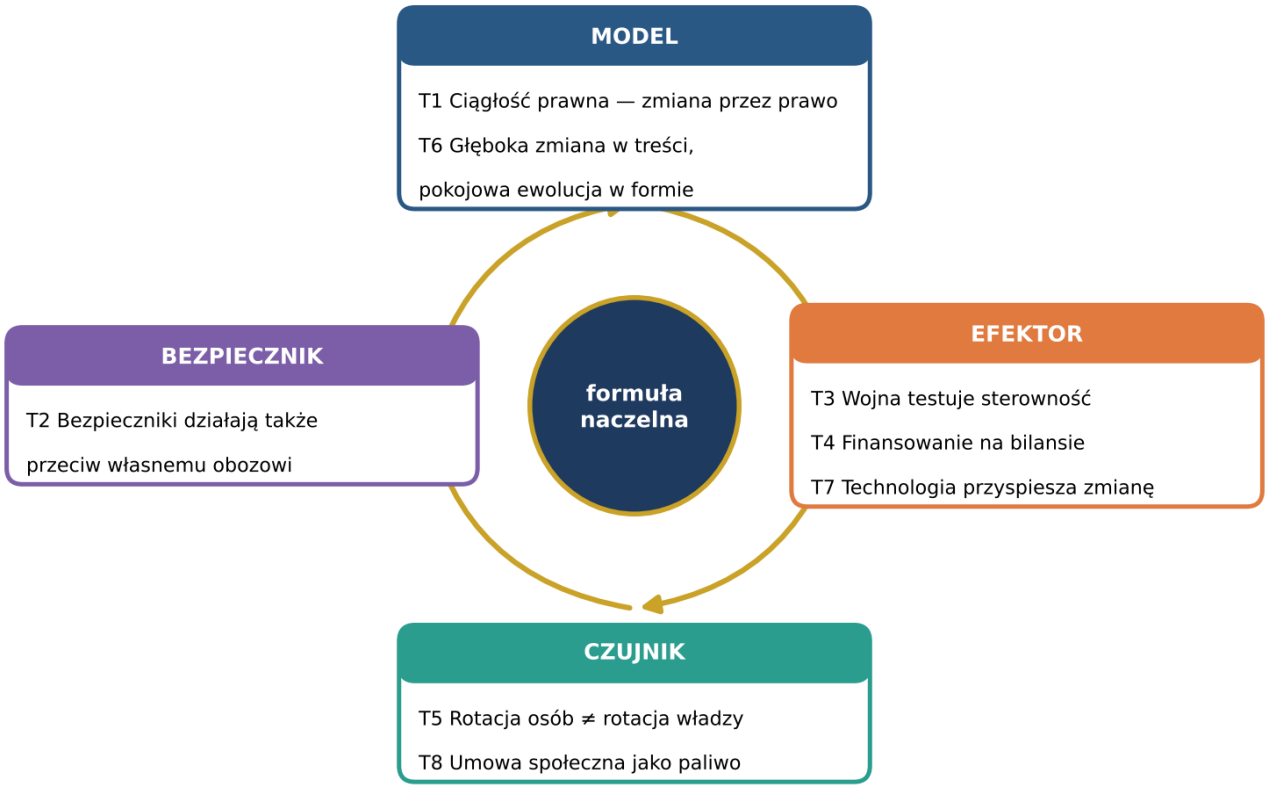
2.10. Czego strategia nie twierdzi

- Nie twierdzi, że obecna Konstytucja jest „nielegalna” lub „nieważna”. Twierdzi, że jest niewystarczająca jako instrument sterowania w długiej wojnie i w epoce przyspieszenia technologicznego, i że należy ją zmienić jej własnym trybem.
- Nie twierdzi, że wojna jest pożądana jako katalizator. Twierdzi, że skoro wojna jest realnym czynnikiem zmiany, ustrój musi być na nią przygotowany zawczasu.
- Nie twierdzi, że silna egzekutywa jest celem samym w sobie. Twierdzi, że jedna odpowiedzialność za wykonanie jest warunkiem sprawczości, pod warunkiem równie silnych bezpieczników — bo egzekutywa bez kontroli jest dziś główną drogą załamania demokracji.
- Nie twierdzi, że rewolucja jest drogą zmiany. Twierdzi, że rewolucja anarchizuje państwo, a przełom jest scenariuszem niepożądanym, na który pokojowo zaprojektowany ustrój musi mieć gotowe procedury.
- Nie twierdzi, że wskaźniki zastąpią sąd i wybory. Twierdzi, że bez pomiaru nie da się odróżnić rotacji osób od rotacji władzy.
- Nie przypisuje literaturze zagranicznej prognoz dla Polski. Liczby z innych krajów ilustrują mechanizmy.

3. Osiem tez strategii

Każda teza: dowód, implikacja, instrument, miernik

Osiem tez przekłada formułę naczelną na sprawdzalne twierdzenia. Każda ma podstawę w korpusie ST, instrument TechnoRepubliki i miernik, po którym obywatel pozna, czy teza działa. Tezy są ułożone w pętlę sterowania: czujnik (T5, T8), model (T1, T6), efektor (T3, T4, T7) i bezpiecznik (T2).

Rysunek 9. Osiem tez strategii w pętli sterowania transformacją: model (T1 ciągłość prawna, T6 głęboka zmiana w treści — pokojowa ewolucja w formie), bezpiecznik (T2), efektor (T3 sterowność w wojnie, T4 finansowanie, T7 technologia), czujnik (T5 sieć przechwycenia, T8 umowa społeczna).

3.1. Teza 1 — Ciągłość prawna jest zasobem strategicznym

Transformacja przez prawo, nie obok prawa.

- Udane przejścia (Hiszpania, Brazylia, Polska 1989) miały jasny cel szeroko wspierany przez system polityczny i przebiegały w ciągłości prawnej. Nieudany proces chilijski (2022–2023) pokazał, że konstytuanta bez szerokiego konsensusu przegrywa w referendum, nawet po masowej mobilizacji społecznej.
- Deliberacja lokalna nie zastąpi konsensusu elit: w badaniu procesów w Polsce i na Węgrzech ok. 70% respondentów w Polsce nie chciało zmian Konstytucji, mimo inicjatywy prezydenckiej.

- Literatura polska i węgierska nazywa wprost dylemat naprawy: „restauracja konstytucyjna w systemach hybrydowych” i „ciągłość prawna jako tradycja konstytucyjna”.

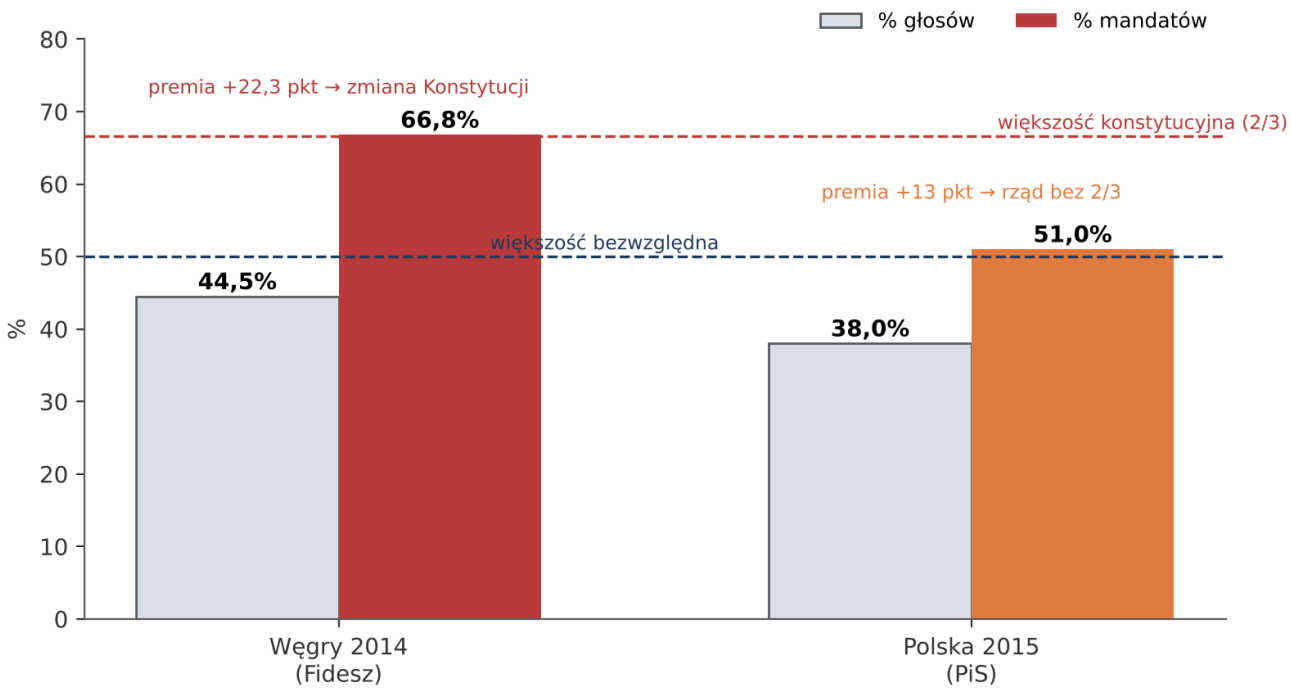
Instrument: Procedura Transformacji Konstytucyjnej (P1) — tryb konstytuanty z progiem, przegląd ustroju co 10 lat i tryb naprawy po naruszeniu praworządności („reset proceduralny” bez łamania art. 235).

Miernik: odsetek zmian ustrojowych przeprowadzonych w z góry znanej procedurze; poziom uznania wyniku przez przegranych (badania opinii, zaskarżenia).

3.2. Teza 2 — Autokratyzacja przychodzi przez większość

Bezpieczniki muszą działać także przeciwko własnemu obozowi.

- Udział załamań demokracji przez stopniowe przejęcie władzy przez egzekutywę wymykającą się kontroli wzrósł z ok. 50% w latach 70. do ok. 90% obecnie (Svolik, za: „Measuring Democratic Backsliding”, 2024).
- W 26% obserwacji próbowano obejść limit kadencji — wyłącznie w systemach autorytarnych lub hybrydowych.
- Głębokość erozji zależy od dysproporcji głosów i mandatów: Fidesz w 2014 r. — 44,5% głosów i 66,8% mandatów (większość konstytucyjna); PiS w 2015 r. — ok. 38% głosów i 51% mandatów (większość rządząca bez możliwości zmiany Konstytucji). Większość bezwzględna 2015 r. powstała m.in. dlatego, że koalicja lewicy nie przekroczyła progu 8%.

Rysunek 10. Głosy a mandaty: dysproporcja, która decyduje o głębokości erozji — Węgry 2014 i Polska 2015 na tle progów większości bezwzględnej (50%) i konstytucyjnej (2/3).

Implikacja — test przeciwnika: każdy bezpiecznik projektuje się przy założeniu, że przejmie go przeciwnik polityczny. Węgierskie ustawy wymagające 2/3 głosów były w 1989 r. „obopólnie korzystnym zabezpieczeniem"; po 2010 r. stały się narzędziem zabetonowania władzy.

Instrument: Bezpieczniki przeciw większości (P4) w trzech klasach: progi (premia mandatowa nie daje sama większości konstytucyjnej), czas (kadencje organów kontrolnych dłuższe niż kadencja legislatywy i rozłożone w czasie) i czujniki niezależne od mierzonego.

Miernik: stosunek % mandatów do % głosów zwycięzcy; czas od nominacji do końca kadencji organów kontrolnych; liczba organów kontrolnych, których skład może wymienić jedna większość w jednej kadencji.

3.3. Teza 3 — Wojna to test sterowności, nie heroizmu

Zdolność państwa pod ostrzałem = szybkość pętli + ciągłość władzy + odporność cyfrowa.

- Ukraina łączy wysoką zdolność improwizacji (drony, Diia, decentralizacja) z niską zdolnością planowania odbudowy: brak wiążącego planu, absorpcja ok. 1% w I kw. 2025 r., niepełne użycie narzędzia DREAM.
- „Inercja instytucjonalna" bywa źródłem przetrwania systemu politycznego w wojnie — instytucje zaprojektowane przed wojną trzymają państwo w całości.
- Teza Tilly'ego („wojna tworzy państwo") obowiązuje w wersji warunkowej: państwa, które przetrwały wojny, budowały zdolność fiskalną i administracyjną — ale tylko wtedy, gdy instytucje pozwalały zamienić mobilizację w trwałą zdolność.

Luka RP: niespójna siatka pojęć wojennych oraz brak konstytucyjnej procedury długiej wojny — odnawiania legitymacji organów przy zablokowanych wyborach (art. 228 ust. 7), ciągłości rządu, rządzenia w warunkach okupacji części terytorium.

Instrument: Pakiet Ciągłości Państwa (P2).

Miernik: czas utrzymania funkcji krytycznych w ćwiczeniu; czas sukcesji organów; odsetek rejestrów z kopią poza terytorium; wynik corocznego ćwiczenia ciągłości.

3.4. Teza 4 — Gospodarka wojenna bez inflacji wymaga zasad ustalonych w pokoju

Wojna finansowana „poza bilansem" ukrywa koszt przed Sejmem i obywatelem.

- Korea Południowa 1950–1951: hurtowy indeks cen w Seulu wzrósł o ponad 556%, bo wydatki wojenne sfinansowano emisją pieniądza. Rosja doświadcza „shortageflation". W Estonii inflacja sięgnęła 20% r/r w maju 2022 r.
- Polska zwiększyła wydatki obronne z 2,7% PKB (2022) do blisko 5% PKB (2025), finansując ich znaczną część poza budżetem (Fundusz Wsparcia Sił Zbrojnych w BGK) i pożyczkami (SAFE). Różnica między długiem liczonym metodą krajową i unijną sięga ok. 13 pkt proc. PKB (destylat MM).

Instrument: Fiskalna Konstytucja Obrony (P3) — jedno jawne zestawienie wszystkich wydatków obronnych; wskaźniki zdolności zamiast samego % PKB; z góry określone źródła finansowania mobilizacji w granicach art. 220 ust. 2 Konstytucji (zakaz finansowania deficytu przez bank centralny).

Miernik: różnica długu krajowego i unijnego → 0; udział wydatków obronnych w jednym zestawieniu → 100%; jawny panel zdolności (zapasy amunicji w dniach walki, gotowość jednostek, czas dostaw).

3.5. Teza 5 — Rotacja osób ≠ rotacja władzy

Przechwycenie państwa mierzy się w sieci zamówień, nie w nazwiskach.

- Na Węgrzech ok. 60% badanych organizacji publicznych było częściowo lub w pełni „przechwyconych" — wskaźnik zbudowano na Corruption Risk Index z danych o zamówieniach publicznych.
- W RPA przez nielegalne kontrakty spółek państwowych przepłynęło ponad 57 mld randów (Komisja Zondo).
- Na Ukrainie po Majdanie wymieniono 64% deputowanych, ale praktyki elit się nie zmieniły. Lustracja i weryfikacja kadr w Ukrainie i Gruzji pozostają „otwartym pytaniem skuteczności".
- W Polsce 56% postępowań powyżej progów unijnych kończy się jedną ofertą (503); w ujęciu wszystkich postępowań — 54% w 2023 r. (destylat DG). To podpis zamkniętych rynków, a nie pojedynczych nadużyć.

Instrument: Indeks Przechwycenia Państwa i graf zamówień (P5) — graf zamówień, spółek Skarbu Państwa, rad nadzorczych i darczyńców, automatyczne flagi ryzyka, publiczny wskaźnik przechwycenia.

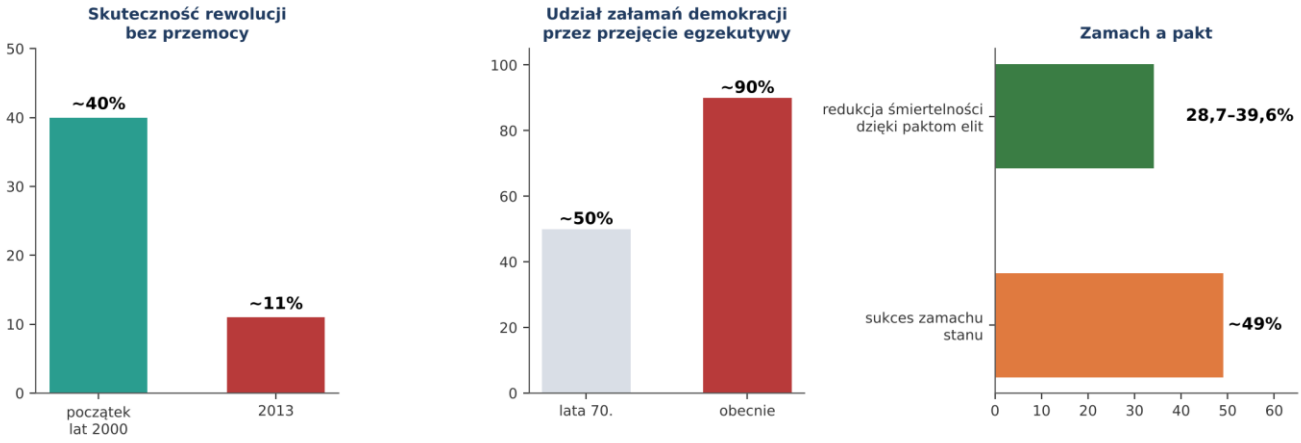
Miernik: odsetek zamówień z jedną ofertą; udział zamówień z flagami ryzyka CRI; koncentracja wykonawców w zamówieniach strategicznych; liczba nominacji w SSP bez otwartego konkursu.

3.6. Teza 6 — Głęboka zmiana w treści, pokojowa ewolucja w formie

Rewolucja anarchizuje państwo; o wyniku decyduje gotowość na okno krytyczne.

- Rewolucja anarchizuje państwo: zrywa ciągłość prawną, rozprasza zdolność wykonawczą i otwiera próżnię, w którą wchodzą zorganizowane interesy i operacje wpływu. Jest więc przeciwieństwem celu strategii — wzrostu produktywności i sprawności państwa.
- Skuteczność rewolucji bez użycia przemocy spadła z ok. 40% do nieco ponad 10% (od początku lat 2000 do 2013). Zamachy stanu kończą się sukcesem w ok. 49% prób, ale demokratyzacja po nich jest wyjątkiem.
- Pomarańczowa Rewolucja i Euromajdan przyniosły zmianę władzy, ale nie zmianę struktury elit.

- Pakty elit zmniejszają śmiertelność konfliktów o 28,7–39,6% — negocjacja jest skuteczniejsza od zerwania także w kategoriach bezpieczeństwa ludzi.

Rysunek 11. Skuteczność dróg zmiany ustrojowej: spadek skuteczności rewolucji bez przemocy, sukces zamachów stanu bez demokratyzacji, wzrost udziału erozji przez egzekutywę oraz efekt paktów elit.

Implikacja: strategia RP to portfel gotowych projektów ustrojowych czekających na okno. Kryzys otwiera okno, ale wchodzi przez nie tylko ten, kto ma gotową ustawę — dlatego zmianę trzeba przygotować w pokoju, zanim zrobi to za nas kryzys, rewolucja czy wojna.

Instrument: Półka Reform (P6) — teksty ustaw, ocena skutków, test przeciwnika, mapa koalicji.

Miernik: czas od otwarcia okna do uchwalenia ustawy z półki (< 6 miesięcy); odsetek projektów z kompletną oceną skutków.

3.7. Teza 7 — Technologia przyspiesza transformację ustroju

Wojna przenosi nisze do głównego nurtu; AI, roboty i biotechnologia zmieniają szybkość pętli państwa.

- W perspektywie wielopoziomowej (MLP) nowe technologie dojrzewają w niszach, a do układu dominującego (instytucji, prawa, rutyn) wchodzą, gdy zmiana krajobrazu destabilizuje stary system. Wojna jest najsilniejszą zmianą krajobrazu.
- Eksport towarów podwójnego zastosowania z UE wyniósł 57,3 mld EUR (2022), przy 831 odmowach licencji. Literatura „cyfrowej zdolności państwa" mierzy ją rejestrami i infrastrukturą sieciową.
- Ryzyko: „suwerenność cyfrowa" bywa przykrywką dla cyfrowej represji (Rosja).

Instrument: Państwo cyfrowe jako infrastruktura ciągłości (P8) i mechanizm „nisza wojenna → zastosowanie cywilne" (P9).

Miernik: czas migracji systemów krytycznych; odsetek systemów publicznych w rejestrze algorytmów; czas od prototypu dual-use do zamówienia; udział zamówień przedkomercyjnych.

3.8. Teza 8 — Umowa społeczna jest paliwem transformacji

Legitymizacja tłumaczy ok. 40% różnic w jakości rządzenia.

- Legitymizacja polityczna wyjaśnia ok. 39% zmienności jakości rządzenia między krajami.
- W Finlandii 70–80% obywateli konsekwentnie popiera pobór w obecnej formie — wzorzec obrony totalnej opartej na zgodzie.
- 83% Europejczyków uważa dezinformację za zagrożenie dla demokracji. Raport Niinistö (2024): obywatele są najlepiej chronieni przez wzmacnianie ich odporności i sprawczości.
- Umowa społeczna z 1989 r. przerzuciła koszty na przegranych transformacji i na emigrację — była finansowana wyjazdem, a nie konsensusem. Erozja lat 2015–2023 częściowo z tego wyrosła.
- Symulacja agentowa Kontraktu Społecznego (104, tab. 27) wskazuje równość ciężarów i wybór formy jako źródła poparcia: wariant Kontraktu Obronnego (rój, wybór formy, równe ciężary) utrzymuje poparcie (50,0% → 52,4% do 2031 r.), a powszechna służba bez wyboru formy je obniża (52,0% → 42,7%). Wyniki modelu opisują rząd wielkości, nie prognozę.

Instrument: Nowa Umowa Społeczna (P7) — jawny podział kosztów obrony i transformacji (decyle, regiony), powszechny obowiązek obrony połączony z prawami, zgromadzenia obywatelskie z mandatem do formułowania pytań referendalnych. Wykonaniem P7 jest Kontrakt Społeczny Rzeczypospolitej (104): 42 postanowienia w ośmiu filarach, Roczny Rachunek Umowy Społecznej (RRUS) i Powszechny Kontrakt Obronny (§6).

Miernik: zaufanie do instytucji; gotowość do obrony; ≥70% poparcia dla modelu obrony powszechnej; udział obywateli w zgromadzeniach i referendach.

Tabela 15. Osiem tez — synteza

Teza	Rdzeń twierdzenia	Instrument	Główny miernik
T1	Transformacja przez prawo, nie obok prawa	P1 Procedura Transformacji Konstytucyjnej	odsetek zmian w z góry znanej procedurze
T2	Bezpieczniki działają także przeciw własnemu obozowi	P4 Bezpieczniki przeciw większości	stosunek % mandatów do % głosów
T3	Wojna testuje sterowność	P2 Pakiet Ciągłości Państwa	czas utrzymania funkcji krytycznych
T4	Zasady finansowania wojny ustala się w pokoju	P3 Fiskalna Konstytucja Obrony	różnica długu krajowego i unijnego
T5	Rotacja osób ≠ rotacja władzy	P5 Indeks Przechwycenia Państwa	odsetek zamówień z jedną ofertą
T6	Głęboka zmiana w treści, pokojowa ewolucja w formie	P6 Półka Reform	czas od okna do ustawy
T7	Technologia przyspiesza transformację	P8, P9	koszt i czas wyjścia od dostawcy
T8	Umowa społeczna jest paliwem	P7 Nowa Umowa Społeczna	zaufanie i gotowość do obrony

4. Diagnoza stanu wyjściowego: Rzeczpospolita 2026

Dobry bezpiecznik, słaby ster

Diagnoza opiera się na przepisach zweryfikowanych w pełnych tekstach aktów prawnych korpusu ST (Konstytucja RP, Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483; akty UE w wersjach ujednoliconych) oraz na liczbach z publikacji wskazanych w Aneksie B. Liczby z dokumentów Biblioteki TechnoSanacji (406, 503, 509, 607) przywołano z podaniem numeru dokumentu w numeracji Hierarchii.

4.1. Konstytucja RP a scenariusze kryzysowe

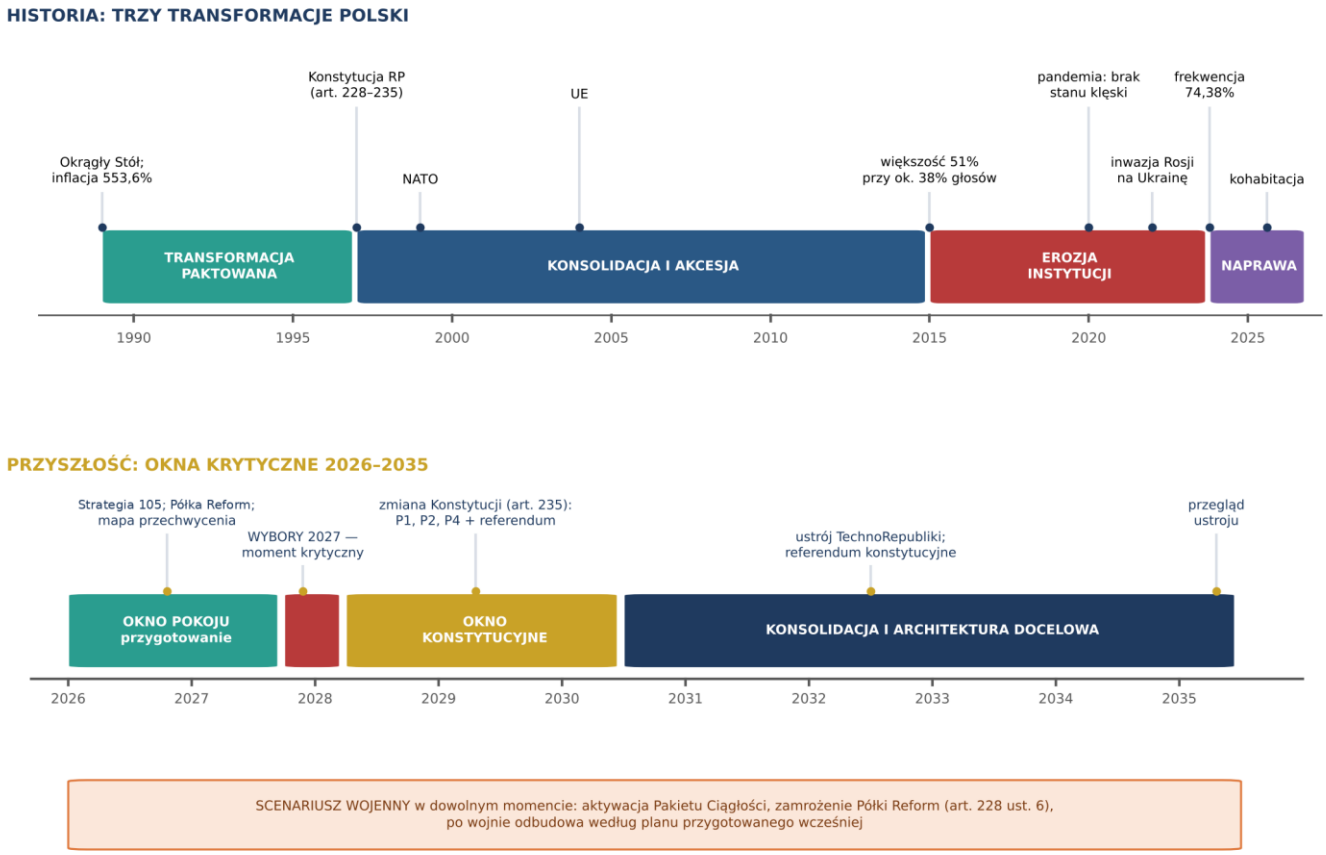
Tabela 16. Konstytucja RP a scenariusze kryzysowe (tekst Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483)

Instrument	Przesłanka	Kto i na jak długo	Bezpiecznik
Stan wojny (art. 116)	zbrojna napaść na terytorium RP lub zobowiązanie do wspólnej obrony	Sejm; gdy nie może się zebrać — Prezydent	decyzja organu przedstawicielskiego; brak limitu czasu
Stan wojenny (art. 229)	zewnętrzne zagrożenie państwa, zbrojna napaść, zobowiązanie sojusznicze	Prezydent na wniosek Rady Ministrów; bez limitu czasu	rozporządzenie przedstawiane Sejmowi w ciągu 48 h; Sejm może je uchylić bezwzględną większością (art. 231)
Stan wyjątkowy (art. 230)	zagrożenie konstytucyjnego ustroju, bezpieczeństwa obywateli lub porządku publicznego	Prezydent na wniosek Rady Ministrów; do 90 dni, jednokrotnie +60 dni za zgodą Sejmu	jak wyżej
Stan klęski żywiołowej (art. 232)	katastrofa naturalna lub awaria techniczna	Rada Ministrów; do 30 dni, przedłużenie za zgodą Sejmu	—
Rozporządzenia z mocą ustawy (art. 234)	stan wojenny, Sejm nie może się zebrać	Prezydent na wniosek Rady Ministrów	zatwierdzenie przez Sejm na najbliższym posiedzeniu
Zakaz zmian (art. 228 ust. 6)	stan nadzwyczajny	—	nie można zmienić Konstytucji, ordynacji wyborczych ani ustaw o stanach nadzwyczajnych
Blokada wyborów (art. 228 ust. 7)	stan nadzwyczajny i 90 dni po jego zakończeniu	—	kadencje organów przedstawicielskich ulegają przedłużeniu; brak wyborów i referendów

Ocena strategiczna. Konstytucja z 1997 r. jest dobra jako bezpiecznik przed nadużyciem stanu nadzwyczajnego: zakaz zmian ustrojowych w czasie kryzysu jest zapisany wprost. Jest jednak słaba jako instrument sterowania państwem w długiej wojnie:

- **siatka pojęciowa jest niespójna** — ustawowy „czas wojny" nie pokrywa się z konstytucyjnym „stanem wojennym" i „stanem wojny" (rys. 7);
- **brakuje procedury długiej wojny** — Konstytucja nie przewiduje, jak odnawiać legitymację organów, gdy wybory są zablokowane na lata; literatura ukraińska opisuje już ten problem jako kwestię legitymacji organów przedstawicielskich w warunkach stanu wojennego;
- **bezpieczniki są omijane przez rządzenie bez formalnego stanu nadzwyczajnego** — w pandemii 59% rządów na świecie ogłosiło jakiś stan nadzwyczajny, 61% wprowadzonych środków budziło zastrzeżenia z punktu widzenia standardów demokratycznych, a niepokojące zjawiska wystąpiły w 131 ze 144 państw. W Polsce w 2020 r. nie wprowadzono stanu klęski żywiołowej mimo spełnienia przesłanek, a ograniczenia praw wprowadzano rozporządzeniami.

4.2. Trzy transformacje Polski

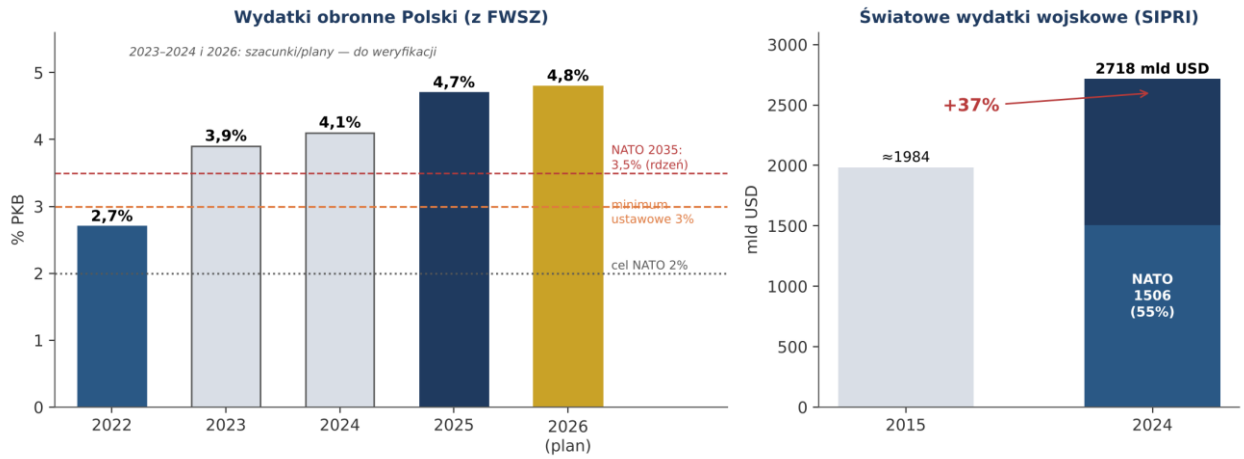

Rysunek 12. Oś czasu transformacji ustrojowych Polski 1989–2035: transformacja paktowana, konsolidacja i akcesja, erozja 2015–2023, naprawa w cieniu wojny oraz okna krytyczne 2027 i 2028–2030.

Tabela 17. Trzy transformacje Polski — co mówi korpus

Okres	Charakter	Kluczowe fakty z korpusu	Lekcja dla strategii
1989–1997	transformacja paktowana	inflacja 553,6% w Polsce (1989) wobec 9,7% w Czechosłowacji (1990); Gini przed transformacją: Polska 28,5%, Węgry 24,3%, Rosja 23,9%; na obszarze poradzieckim spadek PKB o ok. 50%, w Rosji −45% (1989–1998) i nadwyżka zgonów ponad 700 tys. rocznie	pakty elit i ciągłość prawna działają; bezpiecznik ustrojowy jest bronią obosieczną; umowa społeczna finansowana emigracją, nie konsensusem
2015–2023	erozja i jej granica	PiS: ok. 38% głosów, 51% mandatów — rząd bez większości konstytucyjnej; erozja przez TK, KRS, SN i media publiczne; frekwencja 74,38% w 2023 r.	próg art. 235 był realnym bezpiecznikiem; erozję zatrzymały wybory i mobilizacja, a nie sama architektura instytucji
2024–2026	naprawa w cieniu wojny	dylemat restauracji konstytucyjnej w ciągłości prawnej; warunkowość praworządności (rozp. 2020/2092); doświadczenie węgierskie 2026: zmiana rządu nie kończy populizmu	naprawa potrzebuje ustawy proceduralnej, nie decyzji ad hoc; zmiana bodźców ważniejsza niż zmiana osób

4.3. Wojna jako katalizator: parametry 2022–2026

Rysunek 13. Wydatki obronne Polski w relacji do PKB 2022–2026 na tle progów NATO oraz światowe wydatki wojskowe 2015–2024.

- **Wydatki obronne Polski:** 2,7% PKB (2022) → blisko 5% PKB (2025). Plan budżetowy na 2025 r. przewidywał 4,2% PKB, w tym 117,6 mld zł z budżetu i 41,8 mld zł z Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych (poza budżetem). Ustawa o obronie Ojczyzny ustala minimum 3% PKB.
- **Świat:** wydatki wojskowe 2718 mld USD (2024), +37% w latach 2015–2024; państwa NATO — 1506 mld USD (55%) (SIPRI).

- **Unia Europejska:** instrument SAFE (rozp. 2025/1106) — 150 mld EUR pożyczek obronnych; plan Readiness 2030 — ok. 800 mld EUR, w tym ok. 650 mld EUR wydatków państw wyłączonych z limitów długu; Ukraine Facility (rozp. 2024/792) — 50 mld EUR na lata 2024–2027.
- **Ukraina:** potrzeby odbudowy wg RDNA4 — 524 mld USD na 10 lat, wg oceny z 2026 r. ok. 588 mld USD; zaufanie do Sił Zbrojnych 96%.

4.4. Luka wykonawcza i finanse poza bilansem

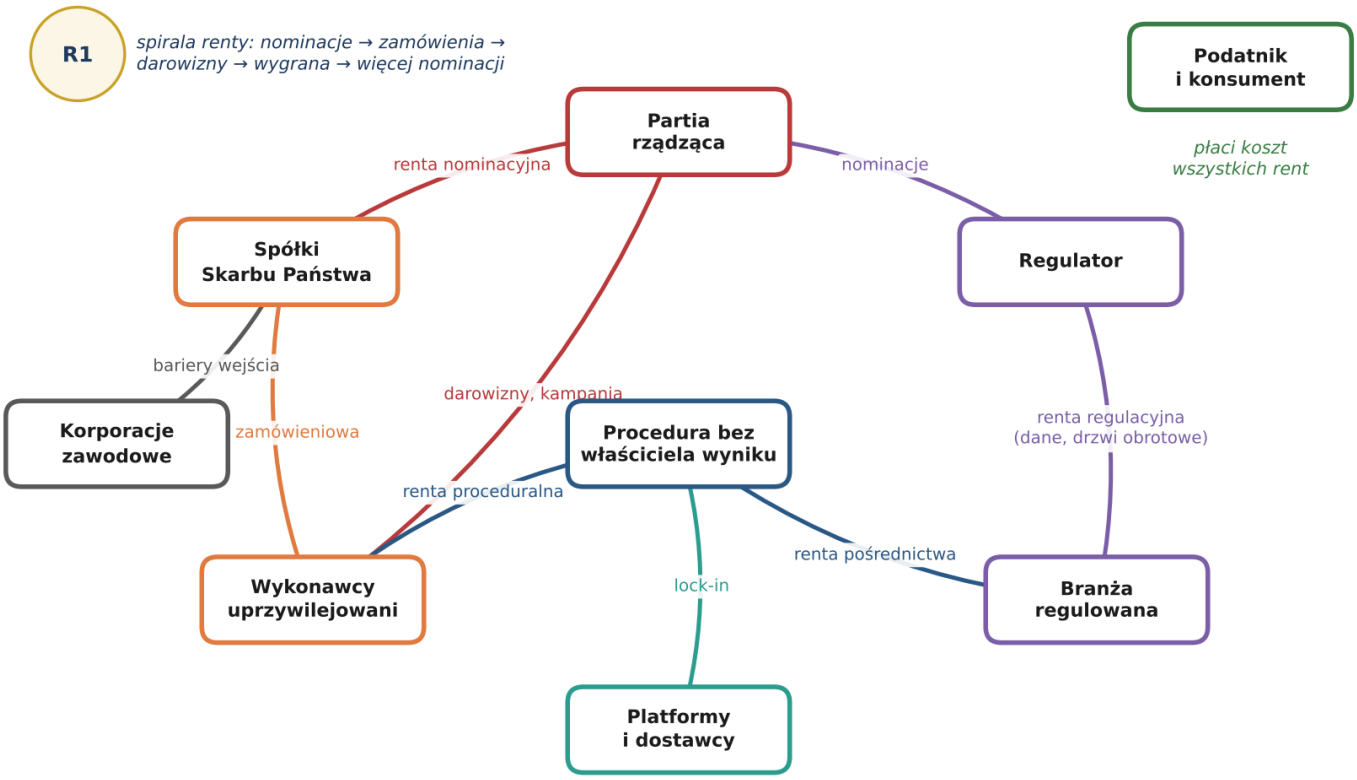
Polska nie cierpi na brak strategii, lecz na lukę między deklaracją a wykonaniem (destylaty DSRP i PS). Jest państwem **proceduralnie aktywnym, ale operacyjnie spóźnionym**: ma sprawne efektory (potrafi szybko wydawać, budować i mobilizować), ale słabe sensory i sprzężenia zwrotne (gorzej diagnozuje, koordynuje, ewaluuje i kończy nieskuteczne działania).

Tabela 18. Luka wykonawcza w liczbach biblioteki TechnoSanacji

Obszar	Ustalenie	Źródło
Finanse	ponad 80% realnego deficytu sektora centralnego w 2022 r. powstało poza budżetem państwa; procedura nadmiernego deficytu od 2024 r.	509, 503; destylat DSRP
Zamówienia	56% postępowań powyżej progów unijnych kończy się jedną ofertą; 54% wszystkich postępowań w 2023 r. (destylat DG)	503
Samorząd	ok. 80% zadań publicznych wykonuje samorząd przy niepełnej decentralizacji finansów; jakość nadzoru nad JST spadła z 54,5% do 44,5% (2014–2021)	503
Cyberbezpieczeństwo	liczba incydentów obsłużonych przez CERT Polska wzrosła w 2025 r. o 152%; 87% urzędów samorządowych finansowało cyberochronę z własnych środków	503
Państwo cyfrowe	połowa użytkowników mObywatela korzysta z niego rzadziej niż raz w tygodniu	503
Innowacje	Polska w najniższej grupie innowatorów UE; wzorzec „dobra rura, słaba treść”	destylaty 3A, DSRP

4.5. Renty, kartele, monopole i władza proceduralna — mapa problemu

Renty nie są w Polsce pojedynczymi nadużyciami; tworzą **sieć** wzajemnie wzmacniających się pozycji. Partia kontrolująca nominacje w spółkach Skarbu Państwa zyskuje zasoby na kampanię; wykonawca uprzywilejowany w zamówieniach zyskuje środki na lobbing; regulator zależny od danych branży zyskuje wiedzę tylko od regulowanych; procedura bez właściciela wyniku daje każdemu węzłowi prawo weta bez odpowiedzialności.

Rysunek 14. Sieć rent w państwie: typy rent (polityczna, regulacyjna, proceduralna, monopolowa, pośrednictwa, informacyjna) łączą aktorów — partie, spółki Skarbu Państwa, regulatorów, wykonawców, korporacje zawodowe, platformy — w pętle wzajemnego wzmocnienia.

Tabela 19. Sześć typów rent w Polsce 2026

Typ renty	Mechanizm	Gdzie występuje	Podpis w danych
Polityczna (nominacyjna)	kontrola nominacji w spółkach i agencjach jako waluta lojalności	spółki Skarbu Państwa, agencje, fundusze	wymiana zarządów po wyborach; brak konkursów; zbieżność z listami darczyńców
Zamówieniowa	zamknięcie rynku zamówień dla wąskiej grupy wykonawców	zamówienia publiczne, w tym obronne i cyfrowe	jedna oferta (56%), powtarzalni zwycięzcy, specyfikacje „pod wykonawcę”
Regulacyjna	regulacja kształtowana przez regulowanych (rynek regulacji, kultura, złożoność)	energetyka, telekomunikacja, finanse, zdrowie	drzwi obrotowe, asymetria danych, odmowy dostępu
Proceduralna	władza blokowania przez kontrolę procedury	pozwolenia, przyłączenia, uzgodnienia, legislacja	czas decyzji, liczba uzgodnień, zakleszczenia
Pośrednictwa	przewaga z kontroli przejścia między węzłami	dostęp do sieci, danych, rynków, finansowania	wysoka pośredniczość przy niskiej wartości dodanej
Platformowa i technologiczna	zależność od dostawcy: efekty sieciowe, lock-in, tipping	chmura, oprogramowanie administracji, AI	koszt i czas wyjścia, brak interoperacyjności

4.6. Patologie systemowe w języku cybernetyki

Tabela 20. Patologie systemowe państwa — stan obecny i stan docelowy

Obszar	Patologia (stan obecny)	Stan docelowy TechnoRepubliki
Czujnik	„mierzone przez mierzonego”: resorty raportują własne wyniki; dane o zamówieniach i spółkach rozproszone	czujniki niezależne od mierzonego; Indeks Przechwycenia Państwa; jawne dane
Model	strategie jako dokumenty, nie systemy sterowania; brak testu scenariuszowego i testu przeciwnika	Półka Reform, Centrum Foresightu, sieciowy bliźniak państwa (503)
Efektor	rozproszona odpowiedzialność; wielu graczy wetujących; procedura bez właściciela wyniku	zintegrowana egzekutywa z jednym właścicielem wyniku; agencje misyjne z klauzulą wygaśnięcia
Sprzężenie zwrotne	wybory co 4 lata jako jedyna realna pętla korekty; konsultacje jako rytuał	rozstrzygające referendum, zgromadzenia obywatelskie, Sejmiki, controlling
Homeostat	bezpieczniki projektowane „dla nas”, nie „przeciwko nam”; organy kontrolne wymienialne jedną większością	test przeciwnika; kadencje rozłożone w czasie; progi niezależne od premii mandatowej
Zasilanie	finanse poza bilansem; kadry rotowane politycznie; zależność technologiczna	jedność budżetu; profesjonalna służba państwowa; koszt wyjścia jako miara

Studium przypadku — spór o Trybunał Konstytucyjny. Spór o status i obsadę Trybunału, trwający od 2015 r. i nierozstrzygnięty także w 2026 r., jest w języku cybernetyki utratą jednoznaczności sygnału sterującego: organy państwa i obywatele otrzymują sprzeczne komunikaty o tym, które rozstrzygnięcia wiążą. Ejudykatura (504) i Projekt Konstytucji Rzeczypospolitej 2030 (106, art. 67) odpowiadają jedną kontrolą konstytucyjności w wybieralnym Sądzie Najwyższym z kadencjami rozłożonymi w czasie (test przeciwnika). Do czasu zmiany Konstytucji naprawa wymaga ustawy proceduralnej (P1) — procedury indywidualnej i domniemania ciągłości, bez czystek — a nie decyzji ad hoc.

WNIOSEK DIAGNOSTYCZNY

Rzeczpospolita ma dobry bezpiecznik i słaby ster. Konstytucja chroni przed nadużyciem w stanie nadzwyczajnym, ale nie daje państwu narzędzi sterowania w długiej wojnie, nie chroni przed erozją przez większość poniżej progu konstytucyjnego i nie mierzy przechwycenia państwa. Władza rozprasza się w procedurach i koncentruje w rentach - i to jest właściwy przedmiot transformacji.

5. Analiza geopolityczna

Państwo frontowe i węzeł kontynentu

Geopolityka nie jest tłem transformacji ustrojowej, lecz jej zmienną. Ustrój państwa frontowego musi być projektowany na sytuację, w której przeciwnik zewnętrzny aktywnie testuje jego słabości: spójność społeczną, ciągłość władzy, zaufanie do instytucji i łańcuchy dostaw.

5.1. Polska jako państwo frontowe i hub Sojuszu

Rysunek 15. Polska w regionie: wschodnia flanka NATO, granica z Rosją (obwód królewiecki) i Białorusią, Ukraina w stanie wojny, korytarze logistyczne Sojuszu oraz węzły infrastruktury krytycznej (mapa poglądowa).

Polska zajmuje pozycję asymetryczną. Jest jednocześnie:

- **państwem frontowym** — narażonym na koszty sankcji, sabotaż, presję migracyjną na granicy, operacje wpływu i zakłócenia infrastruktury; w scenariuszu bałtyckim (2017) lokalny bilans sił lądowych NATO:Rosja szacowano na ok. 1:5,9, a ponad 100 aneksji w historii dokonano metodą faktów dokonanych — ok. 10 razy częściej niż przez rozciągnięte kampanie przymusu dające czas ostrzegawczy;
- **sworzniem (lynchpin) wschodniej flanki** i de facto hubem logistycznym Sojuszu — z wysuniętym dowództwem V Korpusu USA, składami sprzętu i rosnącą obecnością sojuszniczą;
- **beneficjentem friend-shoringu** — w 2022 r. Polska weszła do pierwszej piętnastki destynacji amerykańskich inwestycji greenfield;
- **posiadaczem punktowych aktywów krytycznych** — KGHM odpowiada za ok. 3,4% światowej produkcji miedzi i jest w pełni kontrolowany z Polski; Polska ma ok. 1,9% światowej produkcji i 3,5% rezerw miedzi.

5.2. Wojna hybrydowa i strefa szara

W strefie szarej działa **odstraszanie przez odmowę, a nie przez karę** — atrybucja ataku jest trudna, a groźba odwetu mało wiarygodna. Rosyjska sygnalizacja przymusu jest reaktywna: obecność okrętu Aegis na Bałtyku lub Morzu Czarnym wiązała się z siedmiokrotnie większą liczbą asertywnych incydentów morskich, a ćwiczenia NATO przy granicy — z trzykrotnie większą liczbą rosyjskich ćwiczeń nagłych. Polska jest wprost wskazywana wśród krajów, gdzie propaganda rosyjska jest wyjątkowo intensywna; celem operacji wpływu bywa nie przekonanie do jednej narracji, lecz **paraliż analityczny** i zawężenie wyboru do „złego lub gorszego" (sterowanie refleksyjne).

Implikacja ustrojowa. Przeciwnik w strefie szarej uderza w te same punkty, które strategia uznaje za słabości ustroju: spór o legalność instytucji, polaryzację, nieufność do wyników wyborów, zależność od dostawców. Transformacja ustrojowa jest więc także **operacją odporności**: ustrój, którego procedury są jawne, przewidywalne i uznawane przez przegranych, jest trudniejszym celem.

5.3. Unia Europejska jako dźwignia i ograniczenie

Unia jest dla Polski **polem współtworzenia reguł**, a nie tylko źródłem środków. Realna siła głosowa rośnie, gdy Polska przychodzi z gotowym projektem, kosztorysem, partnerami i pilotażem oraz gdy jest graczem kluczowym dla utworzenia większości (indeks Banzhafa, a nie liczba głosów). Głównym zagrożeniem wewnątrz UE jest fragmentacja jednolitego rynku przez subsydialną politykę przemysłową, która faworyzuje kraje z najgłębszymi budżetami.

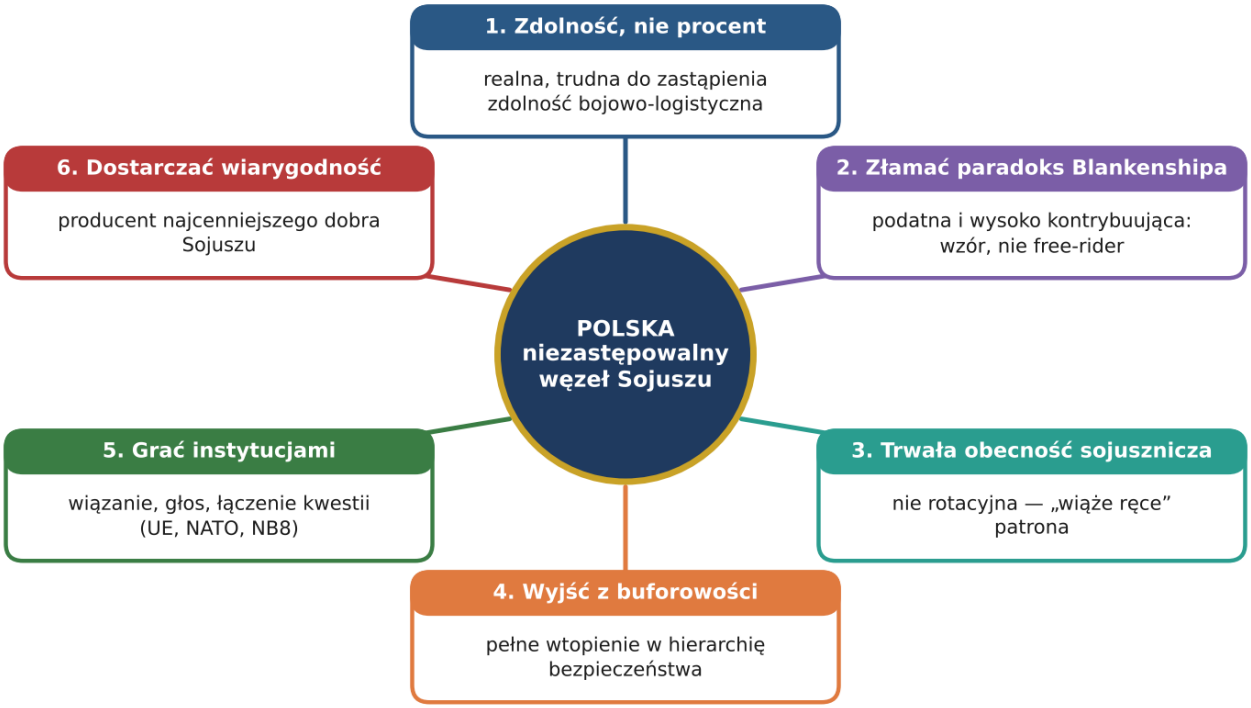
Tabela 21. Instrumenty UE istotne dla transformacji ustrojowej RP

Instrument	Podstawa	Znaczenie dla RP	Ryzyko
Warunkowość praworządności	rozp. 2020/2092	zewnętrzny czujnik i dźwignia naprawy praworządności	postrzeganie jako ingerencji; spór o kryteria
SAFE — pożyczki obronne	rozp. 2025/1106; 150 mld EUR	finansowanie zdolności; wspólne zamówienia	dług poza pełnym obrazem fiskalnym; uzależnienie od zagranicznych dostawców
Readiness 2030 / ReArm Europe	ok. 800 mld EUR, z czego ok. 650 mld EUR wyłączone z limitów długu	przestrzeń fiskalna na obronę	erozja dyscypliny fiskalnej bez jawnego panelu efektów
EDIRPA, ASAP, EFO	wspólne zakupy, amunicja, fundusz obronny	nisze dual-use, łańcuchy dostaw amunicji	konkurencja państw o głębszych budżetach
Screening FDI, dual-use, sankcje	rozp. 2019/452, 2021/821, 833/2014	ochrona aktywów krytycznych, kontrola eksportu	koszty uboczne sankcji (UE poniosła 76,7% strat eksportu Zachodu w 2014 r.)
Ukraine Facility	rozp. 2024/792; 50 mld EUR	odbudowa Ukrainy — szansa dla polskiego przemysłu i logistyki	brak planu odbudowy po stronie ukraińskiej
Budżet UE 2028–2034	negocjacje	synchronizacja Półki Reform z kalendarzem UE	zastąpienie polityki spójności konkursami premiującymi najsilniejszych

Unia jest dla Polski **polem współtworzenia reguł**, a nie tylko źródłem środków. Realna siła głosowa rośnie, gdy Polska przychodzi z gotowym projektem, kosztorysem, partnerami i pilotażem oraz gdy jest graczem kluczowym dla utworzenia większości (indeks Banzhafa, a nie liczba głosów). Głównym zagrożeniem wewnątrz UE jest fragmentacja jednolitego rynku przez subsydialną politykę przemysłową, która faworyzuje kraje z najgłębszymi budżetami.

5.4. Sojusze: sześć dźwigni niezbędności

Paradoks Blankenshipa (destylat SG) pokazuje, że sojusznicy geograficznie podatni wydają więcej, a sojusznicy cenni geostrategicznie — mniej, bo patron i tak ich nie porzuci. Polska jest anomalią: jednocześnie podatna i wysoko kontrybuująca. Ta pozycja daje dźwignię, jeżeli zostanie zamieniona w niezastępowalną zdolność.

Rysunek 16. Sześć dźwigni niezbędności Polski w Sojuszu: zdolność zamiast procentu, złamanie paradoksu Blankenshipa, trwała obecność sojusznicza, wyjście z buforowości, gra instytucjami, dostarczanie wiarygodności Sojuszu.

5.5. Ukraina jako laboratorium

Ukraina dostarcza Polsce najważniejszego współczesnego materiału porównawczego o ustroju w wojnie. Pokazuje, że państwo pod ostrzałem może radykalnie zwiększyć zdolność produkcyjną i cyfrową (drony, Diia, decentralizacja), utrzymać wysokie zaufanie do armii (96%) i przetrwać dzięki inercji instytucjonalnej.

Pokazuje też trzy ostrzeżenia: legitymacja organów przedstawicielskich przy zablokowanych wyborach staje się realnym problemem politycznym; wymiana elit bez zmiany praktyk nie usuwa przechwycenia państwa; odbudowa bez wiążącego planu marnuje okno finansowe.

Korpus jest jednak zdominowany przez literaturę ukraińską z lat 2023–2026 o zróżnicowanej jakości — strategia traktuje jej liczby jako ilustrację mechanizmu.

5.6. Scenariusze geopolityczne 2026–2035

Rysunek 17. Cztery scenariusze geopolityczne 2026–2035 na osiach spójności Zachodu i intensywności zagrożenia ze Wschodu: Twierdza Wspólna, Długa Wojna Hybrydowa, Okno Odbudowy, Samotna Flanka.

Tabela 22. Scenariusze geopolityczne i ich konsekwencje ustrojowe

Scenariusz	Opis	Scenariusz transformacji RP	Priorytet ustrojowy
Twierdza Wspólna (spójny Zachód, wysokie zagrożenie)	NATO i UE spójne, Rosja zmilitaryzowana, długotrwała konfrontacja bez wojny otwartej	pokój pod presją	P2 i P3 jako priorytet; zmiana Konstytucji w oknie 2028–2030
Długa Wojna Hybrydowa (słabnąca spójność, wysokie zagrożenie)	sabotaż, presja migracyjna, operacje wpływu, możliwe incydenty zbrojne; Zachód podzielony	ryzyko przejścia do wojny	Pakiet Ciągłości przed wszystkim innym; odporność informacyjna; bezpieczniki przeciw panice
Okno Odbudowy (spójny Zachód, niższe zagrożenie)	zawieszenie broni na Ukrainie, odbudowa, napływ inwestycji	pokój	pełna sekwencja P1–P12; Polska jako hub odbudowy
Samotna Flanka (słaba spójność, niższe zagrożenie lub zamrożony konflikt)	osłabienie gwarancji, renacjonalizacja polityk, presja na samodzielność	pokój niestabilny	suwerenność jako sterowność; dźwignie niezbędności; regionalne koalicje

Narodowa Strategia Bezpieczeństwa (401) i Policentryczny ład światowy (402) opisują cztery scenariusze ładu Ł1–Ł4 (w 402 oznaczane S1–S4) ze wskaźnikami ostrzegawczymi i reakcjami z półki. Wydanie 3.0 traktuje je jako **wejście automatu stanów ustroju** (rozdz. 11.5): scenariusz ładu zmienia prawdopodobieństwo scenariuszy kryzysowych, a te — progi przełączenia między pokojem, kryzysem i wojną.

Tabela 22A. Scenariusze ładu Ł1–Ł4 (401) a scenariusze geopolityczne i automat stanów Strategii

Scenariusz ładu (401/402)	Najbliższy scenariusz Strategii	Stan automatu ustroju	Priorytet programów
Ł1 Hegemon transakcyjny (bazowy)	Twierdza Wspólna; przy zawieszeniu broni — Okno Odbudowy	pokój pod presją	P3 z miernikiem κ, P9, P15
Ł2 Offshore balancing	Długa Wojna Hybrydowa	pokój → kryzys	P2, P3, P8; zapasy i odporność
Ł3 Kondominium	Samotna Flanka	kryzys; ryzyko przejścia do wojny	P2, P7 (Kontrakt Obronny), P14
Ł4 Fragmentacja i konflikt na Pacyfiku	szok technologiczny we wszystkich scenariuszach	pokój lub kryzys (KRI łańcuchów dostaw)	P8, P11, P14; suwerenny stos

6. Analiza zasobowa

Od posiadania aktywów do zdolności ich użycia

Analiza zasobowa (resource-based view) pyta, które zasoby Rzeczypospolitej są wartościowe, rzadkie, trudne do naśladowania i zorganizowane tak, by dało się je wykorzystać (VRIO). Transformacja ustrojowa jest w tym ujęciu przede wszystkim **zmianą organizacji zasobów** — ostatniego „O" w VRIO — bo to ona decyduje, czy posiadane aktywa stają się przewagą.

6.1. Zasoby materialne i finansowe

- **Finanse publiczne:** duża skala wydatków przy słabszej bazie dochodowej, rosnący dług i deficyt, procedura nadmiernego deficytu, znaczna część zobowiązań poza budżetem. Zasób istnieje, ale jest **niewidoczny w całości** — państwo nie ma jednego obrazu swoich zobowiązań.
- **Energia:** rosnący udział OZE, projekt jądrowy, ale wąskie gardła sieci, elastyczności i magazynowania; energia jest warunkiem suwerenności cyfrowej i przemysłowej (destylat GW).
- **Surowce i przemysł:** miedź (KGHM), baza przemysłowa, rozwijający się przemysł obronny, położenie logistyczne.
- **Infrastruktura:** porty, korytarze transportowe, sieci telekomunikacyjne o skali europejskiej.

6.2. Kapitał ludzki i demografia

Starzenie się ludności, niska dzietność i spadek liczby osób w wieku produkcyjnym obniżają potencjalny wzrost i zwiększają koszty zdrowia i emerytur. Spadki wyników PISA, niedobór specjalistów technicznych i niski udział firm inwestujących w rozwój pracowników tworzą lukę absorpcyjną. Jednocześnie Polska ma rezerwy: aktywność zawodową kobiet, seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz potencjał Inicjatywy 3G (411) — zespołów trzech kluczy, łączących tempo młodych, wynik i ryzyko pokolenia środka oraz konsekwencje widziane przez seniorów; Program 2G (517) pozostaje jej modułem praktycznym.

6.3. Zasoby instytucjonalne i cyfrowe

Polska posiada rejestry o skali europejskiej, mObywatela, rozwinięty samorząd terytorialny wykonujący ok. 80% zadań publicznych i doświadczenie transformacji z 1989 r. Słabością jest **organizacja**: interoperacyjność rozumiana wąsko, płytka przebudowa procesów, brak właściciela wyniku i pamięci instytucjonalnej przy zmianie władzy.

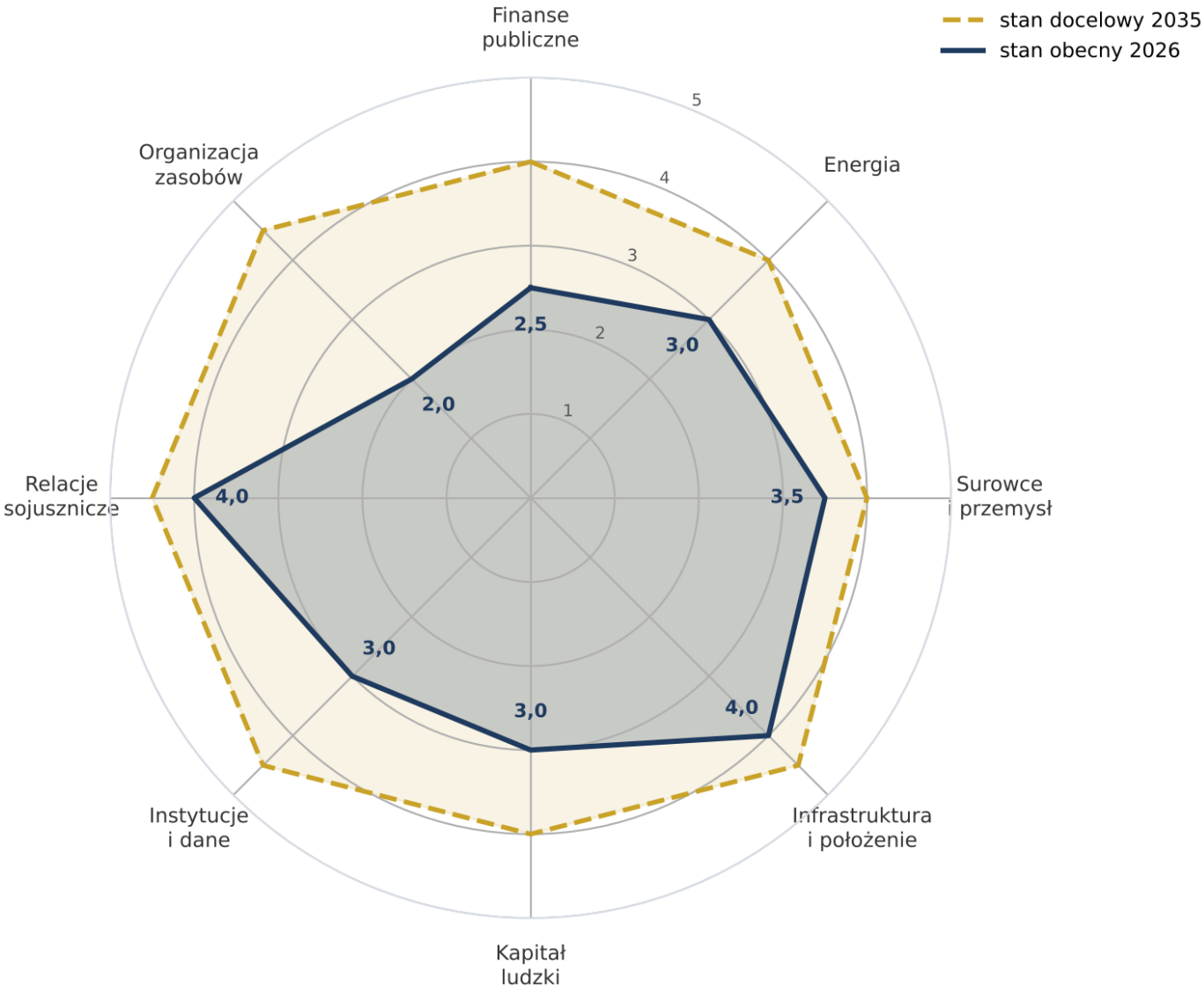
6.4. Zasoby relacyjne

Członkostwo w NATO i UE, relacja strategiczna z USA, sojusz z państwami nordycko-bałtyckimi, bliskość i powiązania z Ukrainą, diaspora i emigracja zarobkowa (zasób kompetencyjny i sieciowy, a nie tylko utracony kapitał ludzki).

6.5. Analiza VRIO

Tabela 23. Analiza VRIO zasobów Rzeczypospolitej

Zasób	Wartościowy (V)	Rzadki (R)	Trudny do naśladowania (I)	Zorganizowany (O)	Wniosek
Położenie i rola hubu Sojuszu	tak	tak	tak	częściowo	przewaga do utrwalenia — wymaga zdolności logistycznej i ciągłości państwa
Mobilizacja obywatelska (2023) i doświadczenie 1989	tak	częściowo	tak	nie	zasób uśpiony — wymaga kanału (referendum, zgromadzenia, Kluby)
Wydatki obronne ~4–5% PKB	tak	tak	nie	częściowo	przewaga tymczasowa — bez panelu efektów zamienia się w koszt
Rejestry, mObywatel, cyfrowe państwo	tak	częściowo	częściowo	częściowo	potencjał — wymaga przebudowy procesów i ciągłości w wojnie
Samorząd terytorialny	tak	nie	częściowo	częściowo	zasób wykonawczy — wymaga symetrii finansowej i nadzoru
KGHM i baza przemysłowa	tak	tak	częściowo	częściowo	aktywo krytyczne — wymaga ochrony przed przechwyceniem i strategii wartości dodanej
Kapitał ludzki (trzy pokolenia — 3G)	tak	nie	częściowo	nie	rezerwa — wymaga reskillingu i modelu 3G (411)
Członkostwo w UE i NATO	tak	nie	nie	częściowo	parytet konkurencyjny — przewagę daje dopiero zdolność współtworzenia reguł
Konstytucja z bezpiecznikami (art. 228, 235)	tak	częściowo	tak	częściowo	fundament — wymaga uzupełnienia o procedurę transformacji i ciągłości

Rysunek 18. Profil zasobów Rzeczypospolitej: ocena obecna i docelowa w ośmiu kategoriach (ocena ekspercka w skali 1–5); największa luka dotyczy organizacji zasobów, finansów i absorpcji technologicznej.

WNIOSEK ZASOBOWY

Rzeczpospolita jest bogatsza w zasoby niż w zdolność ich organizacji. Najwięcej wartości uwolni nie nowy zasób, lecz zmiana „O” w VRIO: jeden obraz finansów, jeden właściciel wyniku, jawne dane i ciągłość pamięci instytucjonalnej ponad kadencjami.

7. Analiza kulturowa

Od kultury procedury do kultury wyniku

Ustroje działają przez ludzi, którzy je stosują. Te same przepisy dają różne wyniki w różnych kulturach politycznych i administracyjnych. Analiza kulturowa pyta, które cechy polskiej kultury politycznej sprzyjają transformacji, a które ją hamują.

7.1. Dziedzictwo republikańskie i samoorganizacja

Polska tradycja polityczna łączy dwa długie wątki: republikańskie (Rzeczpospolita szlachecka, Konstytucja 3 Maja jako pierwsza nowoczesna konstytucja w Europie, idea obywatela odpowiedzialnego za wspólnotę) oraz samoorganizacyjne (państwo podziemne, „Solidarność", wolontariat 2022 r. wobec uchodźców z Ukrainy). Oba są zasobem transformacji: dają język wspólnoty i doświadczenie oddolnej sprawczości. Jednocześnie tradycja liberum veto przypomina, że nadmiar punktów weta bez odpowiedzialności za wynik jest w polskiej historii przyczyną upadku, a nie gwarancją wolności.

7.2. Kultura procedury i papieru

Administracja mierzy zgodność, a nie wynik. Obywatel zna urząd przez formularz, a nie przez rezultat. Cyfryzacja często przenosi formularz do aplikacji bez skrócenia ścieżki. Kultura procedury jest racjonalną odpowiedzią urzędnika na system, w którym odpowiada się za błąd formalny, a nie za brak rezultatu. Zmiana kultury wymaga więc zmiany odpowiedzialności — z „czy procedura była zgodna" na „czy wynik został dowieziony i kto za niego odpowiada".

7.3. Nieufność i jej asymetria

Polskie społeczeństwo cechuje względnie niski poziom zaufania do instytucji politycznych przy wysokim zaufaniu do bliskich, wspólnot lokalnych i — w warunkach zagrożenia — do wojska. Nieufność jest asymetryczna: dotyczy bardziej polityków i partii niż państwa jako wspólnoty. To ważne dla strategii: **referendum i zgromadzenia obywatelskie mogą budować legitymację tam, gdzie partie jej nie mają**. Jednocześnie nieufność wobec zmian Konstytucji (ok. 70% przeciw w badaniu z 2023 r.) oznacza, że zmiana ustroju musi być przedstawiona jako odpowiedź na konkretne problemy, a nie jako projekt elit.

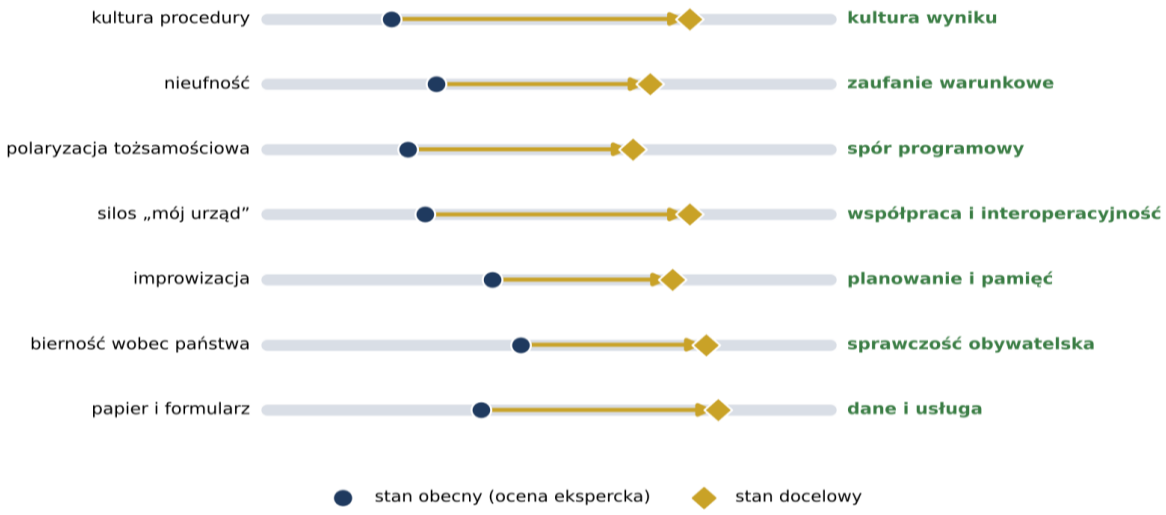
7.4. Polaryzacja jako produkt reguł

Destylat SG pokazuje, że polaryzacja polskiej sceny nie wynika przede wszystkim z rozjechania się poglądów wyborców, lecz z reguł: wielopartyjny system proporcjonalny z metodą d'Hondta i progami 5%/8% generuje dwublokowość, a liderzy zyskują na „pakietowaniu" kwestii (światopogląd, gospodarka, geopolityka) w jedną oś tożsamościową. Polaryzacja jest więc **endogenna** — można ją zmniejszać zmianą reguł (ordynacja JOW do Senatu 100, referendum w pojedynczych sprawach rozbijające pakiety, jednokadencyjność), a nie apelami o umiar.

7.5. Sojusz pokoleń

Generacja Z wnosi intuicję cyfrową, szybkość uczenia się i niecierpliwość wobec procedury bez wyniku; seniorzy — pamięć instytucjonalną, doświadczenie transformacji 1989 r., zdolność rozpoznawania skutków ubocznych i czas na działalność obywatelską. Inicjatywa 3G (411) rozwija Program 2G (517) do zasady trzech kluczy: tempo młodych, wynik i ryzyko pokolenia środka, konsekwencje seniorów. Mechanizm „podwójnego klucza" w administracji pozostaje postulatem wymagającym pilotażu. W transformacji ustrojowej wszystkie trzy pokolenia są potrzebne jako obywatelscy kontrolerzy wykonania i uczestnicy zgromadzeń obywatelskich.

7.6. Profil kulturowy transformacji

Rysunek 19. Profil kulturowy transformacji: siedem wymiarów kultury politycznej i administracyjnej — od stanu obecnego do stanu docelowego (kultura procedury → kultura wyniku, nieufność → zaufanie warunkowe, polaryzacja → spór programowy, silos → współpraca, improwizacja → planowanie, bierność → sprawczość, papier → dane).

Tabela 24. Kulturowe warunki transformacji — co sprzyja, co hamuje, jak działać

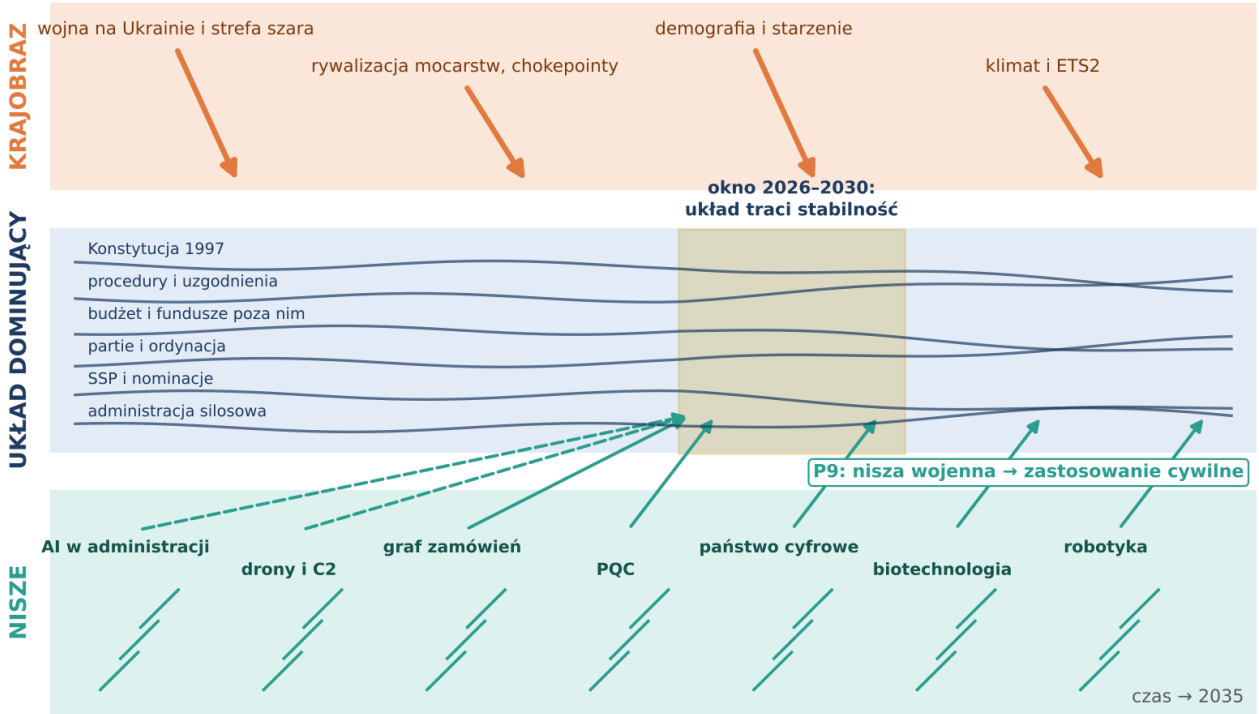
Cecha kulturowa	Sprzyja	Hamuje	Odpowiedź strategii
Tradycja republikańska	język wspólnoty i obywatela	skojarzenie silnej władzy z autorytaryzmem	silna egzekutywa zawsze w pakiecie z bezpiecznikami i referendum
Samoorganizacja	wolontariat, mobilizacja w kryzysie	nieufność wobec instytucji formalnych	Kluby TechnoSanacji, obrona powszechna jako wspólnota, zgromadzenia obywatelskie
Kultura procedury	przewidywalność, legalizm	brak odpowiedzialności za wynik	jeden właściciel wyniku; controlling; audyt procedur (P10)
Nieufność wobec polityków	czujność obywatelska	trudność budowy koalicji reform	referendum, jawność, kontrakt wyniku z datą przeglądu
Polaryzacja	mobilizacja wyborcza	blokada reform ponad kadencją	zmiana reguł: JOW do Senatu, referenda w pojedynczych sprawach, jednokadencyjność
Improwizacja	szybkość reakcji	słabe planowanie i pamięć instytucjonalna	Półka Reform, ćwiczenia ciągłości, repozytorium wiedzy
Sojusz pokoleń	kompetencje cyfrowe + doświadczenie	rozdźwięk wartości i stylu	Inicjatywa 3G (411): trzy klucze; Program 2G (517)

8. Analiza technologiczna: AI, roboty autonomiczne i biotechnologia

Technologia zmienia szybkość pętli państwa szybciej, niż zmieniają się instytucje

Era sztucznej inteligencji, robotów autonomicznych i biotechnologii nie jest kolejnym sektorem polityki. Zmienia trzy parametry ustroju jednocześnie: **szybkość** pętli decyzyjnej (kto szybciej rozpoznaje i reaguje), **rozkład władzy** (kto kontroluje dane, moc obliczeniową, standardy i platformy) oraz **naturę zagrożeń** (autonomiczne systemy uzbrojenia, operacje wpływu skalowane przez modele językowe, podwójne zastosowanie biotechnologii). Ustrój projektowany dla świata, w którym decyzja zapada w tygodniach, a przewaga militarna wymaga masy ludzi, nie jest neutralny wobec tych zmian — jest wobec nich spóźniony.

8.1. Technologia jako zmiana krajobrazu

Rysunek 20. Perspektywa wielopoziomowa (MLP) transformacji ustrojowej: nisze technologiczne (AI, roboty autonomiczne, biotechnologia, PQC, drony, państwo cyfrowe) naciskają na układ dominujący (instytucje, prawo, rutyny), a wojna, demografia i rywalizacja mocarstw jako zmiana krajobrazu otwierają okno wejścia nisz do głównego nurtu.

W perspektywie wielopoziomowej zmiana systemu socjotechnicznego zachodzi, gdy trzy poziomy się zsynchronizują: **nisze** dojrzewają (prototypy, pilotaże, zespoły), **krajobraz** wywiera presję (wojna, demografia, klimat, rywalizacja mocarstw), a **układ dominujący** (instytucje, prawo, rutyny, interesy) traci stabilność.

Wojna na Ukrainie pokazała, jak szybko nisza (drony komercyjne, oprogramowanie C2, łączność satelitarna) staje się głównym nurtem, gdy krajobraz zmienia się gwałtownie. Strategia wykorzystuje ten mechanizm świadomie (P9): nisze wojenne — systemy bezzałogowe, C2, cyberobrona, logistyka predykcyjna — są przenoszone do zastosowań cywilnych przez zamówienia przedkomercyjne, piaskownice regulacyjne i wspólne zakupy w ramach EDIRPA i SAFE.

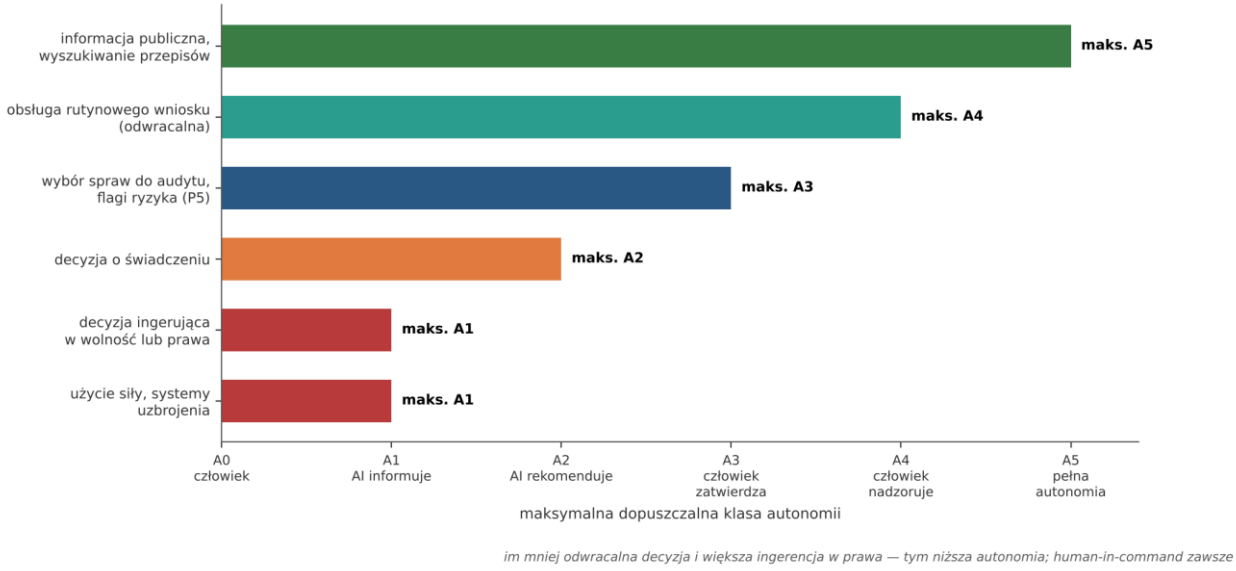
8.2. Sztuczna inteligencja a ustrój

Szansa ustrojowa. AI może być **amplifikatorem wymaganej różnorodności** regulatora (prawo Ashby'ego): państwo zyskuje zdolność analizy prawa, danych, zamówień i skutków regulacji w skali niedostępnej dla tradycyjnej administracji. W szczególności AI umożliwia: ciągły pomiar sieci zamówień i powiązań (P5), symulację skutków ustaw przed uchwaleniem (Półka Reform, P6), wykrywanie zakleszczeń procedur (P10), agentów doradczych obywatela (symetria agentów — 506; rynek agentów z mandatem — 602, P15) i wczesne ostrzeganie (Centrum Foresightu).

Ryzyko ustrojowe. Ta sama technologia tworzy cztery zagrożenia:

1. **Asymetria władzy** — kto kontroluje modele, dane i moc obliczeniową, ten zyskuje przewagę nad obywatelem i nad konkurencją polityczną.
2. **Automatyzacja błędu** — zły model skaluje krzywdę szybciej niż biurokracja; „nadzór ludzki" bez czasu, wiedzy i prawa zatrzymania jest fikcją.
3. **Zależność** — administracja, edukacja i media oparte na kilku zagranicznych modelach są wystawione na prawo państw trzecich i jednostronną zmianę warunków usługi.
4. **Operacje wpływu** — generatywna AI obniża koszt dezinformacji i sterowania refleksyjnego; detekcja treści generowanych w językach regionu bywa słabsza niż w języku angielskim.

Odpowiedź ustrojowa. Zasada **human-in-command** zapisana w katalogu praw (206; art. 27 i 75 Projektu Konstytucji 106), publiczny rejestr algorytmów i agentów, „kwit z decyzji" (decision provenance), prawo do wyjaśnienia i odwołania, klasy autonomii A0–A5 zależne od odwracalności i skutków decyzji, tożsamość maszynowa, minimalne uprawnienia i natychmiastowy wyłącznik.

Rysunek 21. Klasy autonomii systemów AI w administracji (A0–A5) w zależności od odwracalności i wagi skutków decyzji: im mniej odwracalna decyzja ingerująca w prawa obywatela, tym niższa dopuszczalna autonomia i silniejsza rola człowieka.

8.3. Roboty autonomiczne

W 2024 r. zainstalowano na świecie ponad 542 tys. robotów przemysłowych, a park operacyjny przekroczył 4,66 mln; Chiny odpowiadały za ponad połowę nowych instalacji. Model Robot-as-a-Service obniża próg wejścia, ale przesuwa zależność z własności urządzenia na abonament, dane i zdalny dostęp dostawcy. Na polu walki systemy bezzałogowe zmieniają ekonomię wojny: tani dron niszczy drogi sprzęt, a przewagę daje zdolność szybkiej iteracji produkcji i oprogramowania.

Konsekwencje ustrojowe: (1) państwo musi umieć zamawiać i iterować szybko — tryb pilnych zamówień z pełną jawnością ex post; (2) potrzebne są jasne reguły znaczącej kontroli człowieka (meaningful human control) nad systemami autonomicznymi i odpowiedzialności za ich użycie; (3) robotyzacja kompensuje presję demograficzną, ale wymaga reskillingu i ochrony przed zależnością serwisową; (4) systemy sterowane zdalnie są powierzchnią cyberataku — tryby bezpieczne, ręczne zatrzymanie i logowanie stają się wymogiem dopuszczenia.

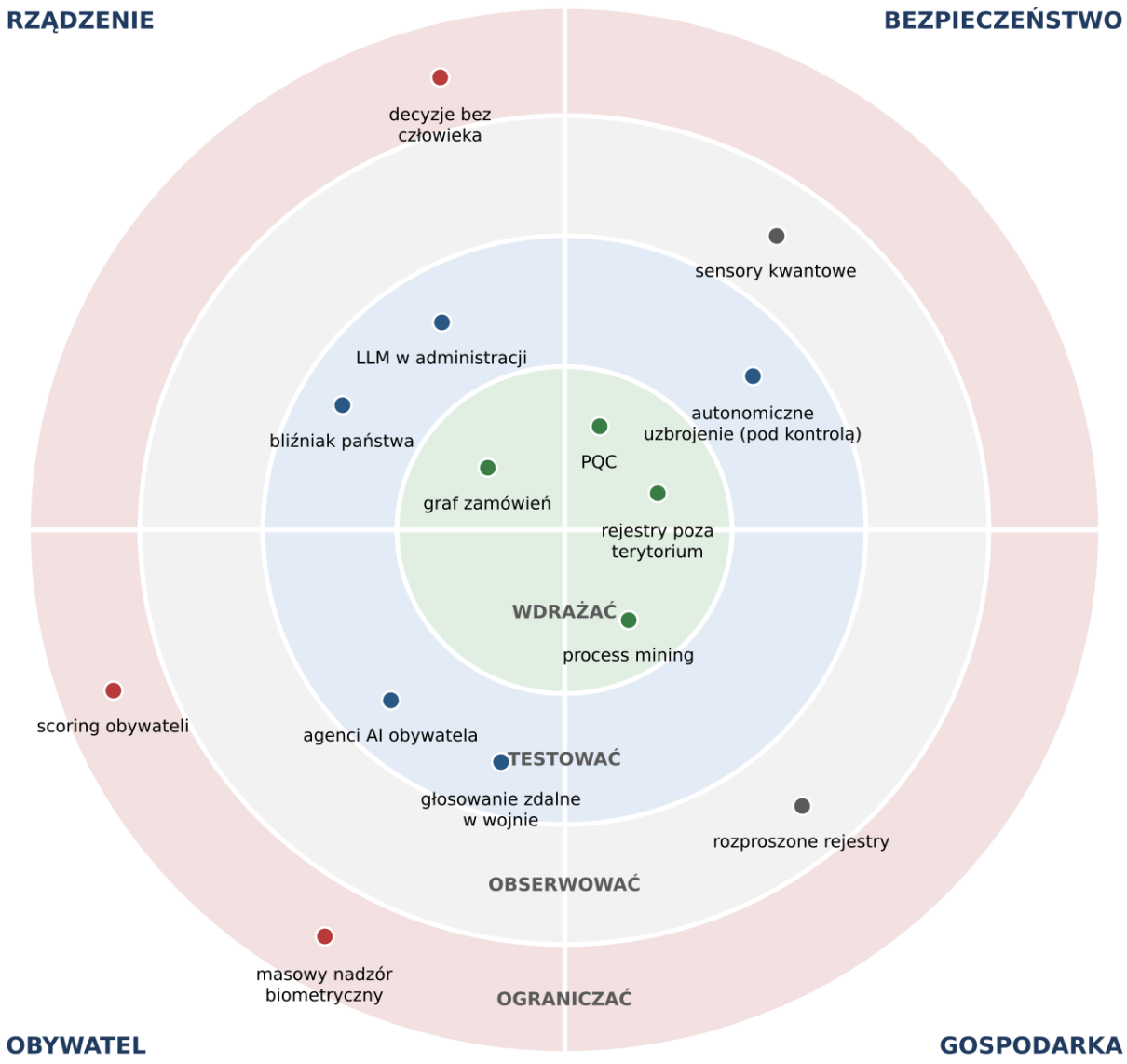
8.4. Biotechnologia

Konwergencja biotechnologii z AI przyspiesza projektowanie białek, terapie komórkowe i automatyzację laboratoriów. Te same narzędzia obniżają próg projektowania zagrożeń biologicznych. Antybiotykooporność pokazuje, że ryzyko biologiczne jest już mierzalnym problemem systemowym. Dla ustroju oznacza to potrzebę: narodowej bioobrony (nadzór, diagnostyka, zapasy, zdolność szybkiej produkcji), przesiewu syntezy DNA/RNA, ram dla badań podwójnego zastosowania, bezpiecznych przestrzeni danych zdrowotnych oraz konstytucyjnej ochrony przed dyskryminacją genetyczną i niewłaściwym użyciem danych biologicznych.

8.5. Infrastruktura ciągłości: kwanty, łączność, kosmos

Finalizacja standardów kryptografii postkwantowej NIST (FIPS 203, 204, 205) przenosi problem z dyskusji do migracji: dane szyfrowane dziś mogą być przechwytywane i odszyfrowane w przyszłości („harvest now, decrypt later"). Łączność (5G/6G, satelity, światłowód) jest układem nerwowym państwa w wojnie; kosmos dostarcza obserwacji, nawigacji, czasu i łączności. Ustrój, który chce przetrwać wojnę, musi traktować te warstwy jako **infrastrukturę ciągłości państwa** (P8), a nie jako sektory gospodarki.

8.6. Radar technologii ustrojowych

Rysunek 22. Radar technologii ustrojowych: technologie do wdrożenia, testowania, obserwacji i ograniczenia w czterech sektorach — rządzenie, bezpieczeństwo, gospodarka, obywatel.

Tabela 25. Radar technologii ustrojowych — status i reguła

Technologia	Status	Funkcja ustrojowa	Reguła bezpieczeństwa
Graf zamówień i powiązań (graph analytics)	wdrażać	Indeks Przechwycenia Państwa (P5)	dane o instytucjach, nie o życiu prywatnym; otwarta metoda
Eksploracja procesów (process mining)	wdrażać	audyt władzy proceduralnej (P10)	pomiar procesów, nie ludzi
Kryptografia postkwantowa i crypto-agility	wdrażać	ciągłość rejestrów i łączności (P8)	inwentaryzacja, priorytet danych długowiecznych
Rejestry z kopią poza terytorium	wdrażać	Pakiet Ciągłości Państwa (P2)	szyfrowanie, kontrola kluczy, test odtworzenia
Modele językowe w administracji	testować	analiza prawa, obsługa obywatela	rejestr, A0–A2, kwit z decyzji
Cyfrowy/sieciowy bliźniak państwa	testować	symulacja skutków reform (P6)	otwarty kod i założenia; wersjonowanie
Agenci AI obywatela	testować	symetria agentów, dostęp do praw	tożsamość maszynowa, mandat, log
Głosowanie zdalne w warunkach wojny	testować	wybory w wojnie (P2)	standard Komisji Weneckiej; audytowalność; tryb papierowy jako zapas
Systemy autonomiczne uzbrojenia	testować pod kontrolą	zdolność obronna	znacząca kontrola człowieka; odpowiedzialność dowódcza
Rozproszone rejestry (blockchain)	obserwować	niezmienialny log decyzji	rola ograniczona i konkretna
Sensory i komunikacja kwantowa	obserwować	nawigacja bez GNSS, łączność	opcja badawcza, kamienie milowe
Scoring obywateli	ograniczać (zakaz)	—	zakaz konstytucyjny
Masowy nadzór biometryczny w czasie rzeczywistym	ograniczać	—	wyłącznie na podstawie ustawy, pod kontrolą sądu, z wygaśnięciem
Automatyczne decyzje o prawach bez człowieka	ograniczać	—	human-in-command; prawo odwołania

8.7. Konstytucyjne granice technologii

CZERWONA LINIA TECHNOLOGICZNA

Żaden model, wskaźnik ani agent AI nie ocenia obywatela. Państwo mierzy instytucje, procesy i przepływy publiczne, a nie wartość człowieka. Decyzja ingerująca w prawa ma podstawę prawną, odpowiedzialnego człowieka, uzasadnienie i drogę odwołania — także w stanie nadzwyczajnym, w granicach art. 233 Konstytucji. W Projekcie Konstytucji Rzeczypospolitej 2030 granice te zapisują art. 75 (zakaz władzy algorytmicznej) i art. 93 (granice stanów nadzwyczajnych).

9. Analiza strategiczna: SWOT, TOWS, PESTEL, pole sił i gracze

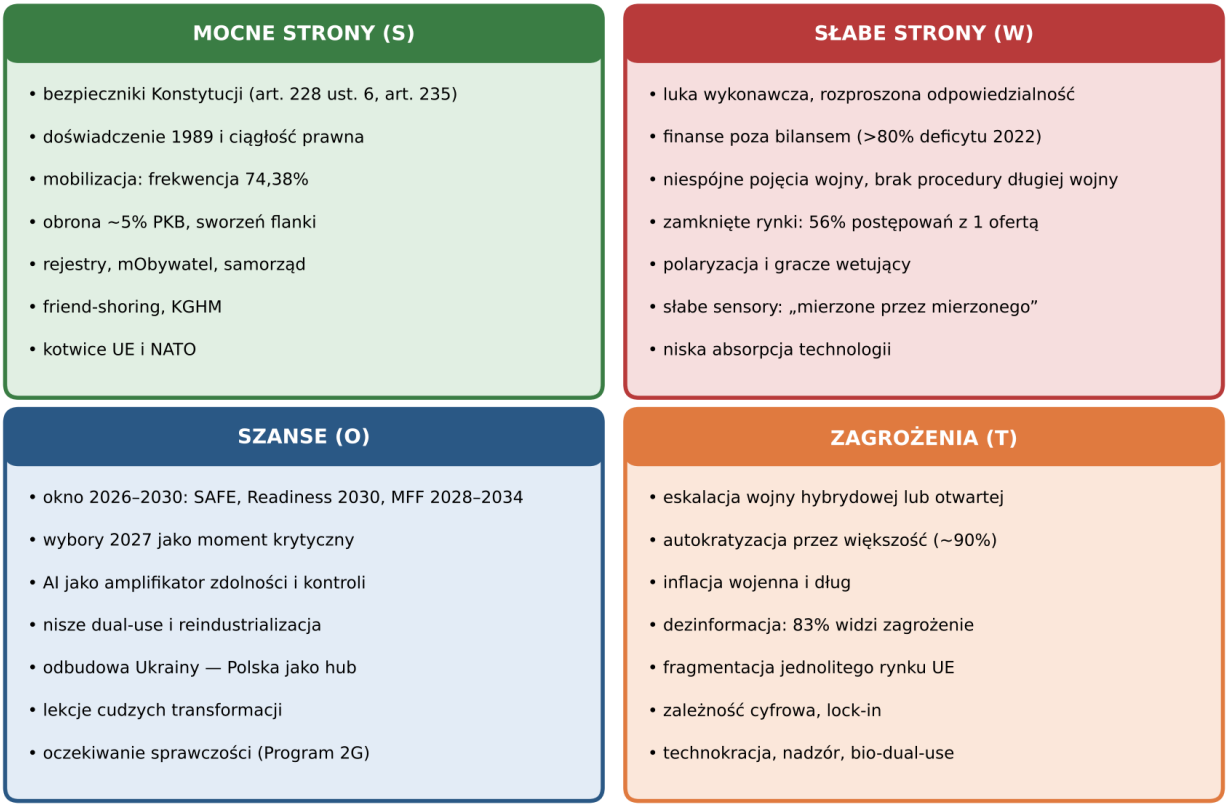
Gdzie jesteśmy silni, gdzie słabi, co nam sprzyja i co nam grozi

9.1. Macierz SWOT

Tabela 26. Analiza SWOT transformacji ustrojowej Rzeczypospolitej

Mocne strony (S)	Słabe strony (W)
S1. Konstytucja z realnymi bezpiecznikami: próg art. 235, zakaz zmian w stanie nadzwyczajnym (art. 228 ust. 6), kontrola Sejmu nad rozporządzeniami stanu wojennego.	W1. Luka wykonawcza: państwo proceduralnie aktywne, operacyjnie spóźnione; rozproszona odpowiedzialność za wynik.
S2. Doświadczenie transformacji paktowanej 1989 r. i tradycja ciągłości prawnej.	W2. Finanse poza bilansem: ponad 80% realnego deficytu sektora centralnego (2022) poza budżetem; różnica długu krajowego i unijnego ok. 13 pkt proc. PKB.
S3. Mobilizacja obywatelska: frekwencja 74,38% (2023), wolontariat 2022 r., samoorganizacja.	W3. Niespójna siatka pojęć wojennych i brak procedury długiej wojny (legitymacja organów przy zablokowanych wyborach).
S4. Wydatki obronne blisko 5% PKB, rozbudowa armii, rola sworznia wschodniej flanki i hubu logistycznego.	W4. Przechwycenie i zamknięte rynki: 56% postępowań powyżej progów UE z jedną ofertą; polityczne nominacje w SSP.
S5. Rejestry państwowe o skali europejskiej, mObywatel, rozwinięty samorząd.	W5. Polaryzacja i dwublokowość wytwarzane przez reguły wyborcze; wielu graczy wetujących (kohabitacja).
S6. Pozycja beneficjenta friend-shoringu i aktywa krytyczne (KGHM).	W6. Słabe sensory państwa: niewystarczające dane, ewaluacja ex post, foresight; „mierzone przez mierzonego”.
S7. Członkostwo w UE i NATO jako zewnętrzne kotwice praworządności i bezpieczeństwa.	W7. Niska innowacyjność i absorpcja technologiczna („dobra rura, słaba treść”); kurczący się kapitał ludzki.

Szanse (O)	Zagrożenia (T)
O1. Okno 2026–2030: SAFE (150 mld EUR), Readiness 2030 (ok. 800 mld EUR), budżet UE 2028–2034.	T1. Eskalacja wojny hybrydowej lub otwartej; sabotaż infrastruktury; presja na granicy.
O2. Wybory 2027 jako moment krytyczny — możliwość uzyskania mandatu na zmianę ustroju.	T2. Autokratyzacja przez większość: ok. 90% załamań demokracji przez egzekutywę; pułapka populistyczna.
O3. AI jako amplifikator zdolności administracji i kontroli (graf zamówień, symulacja ustaw, process mining).	T3. Inflacja wojenna i dług: finansowanie obrony poza bilansem, ryzyko utraty wiarygodności fiskalnej.
O4. Nisze dual-use i przemysł obronny jako dźwignia reindustrializacji.	T4. Dezinformacja i sterowanie refleksyjne: 83% Europejczyków uznaje dezinformację za zagrożenie dla demokracji.
O5. Odbudowa Ukrainy (Ukraine Facility, potrzeby ok. 524–588 mld USD) — Polska jako hub.	T5. Fragmentacja jednolitego rynku UE przez subsydia państw o głębszych budżetach.
O6. Doświadczenia cudzych transformacji (Hiszpania, Chile, Węgry, Ukraina, Finlandia) jako materiał absorpcji.	T6. Zależność cyfrowa od platform i dostawców; vendor lock-in w systemach krytycznych.
O7. Rosnące oczekiwanie sprawczości trzech pokoleń (Inicjatywa 3G, Program 2G).	T7. Technokracja i nadzór: AI wykorzystana do asymetrii władzy; ryzyka biologiczne podwójnego zastosowania.

Rysunek 23. Macierz SWOT transformacji ustrojowej Rzeczypospolitej: mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia.

9.2. Macierz TOWS: strategie wynikowe

Tabela 27. Macierz TOWS — strategie wynikające z SWOT

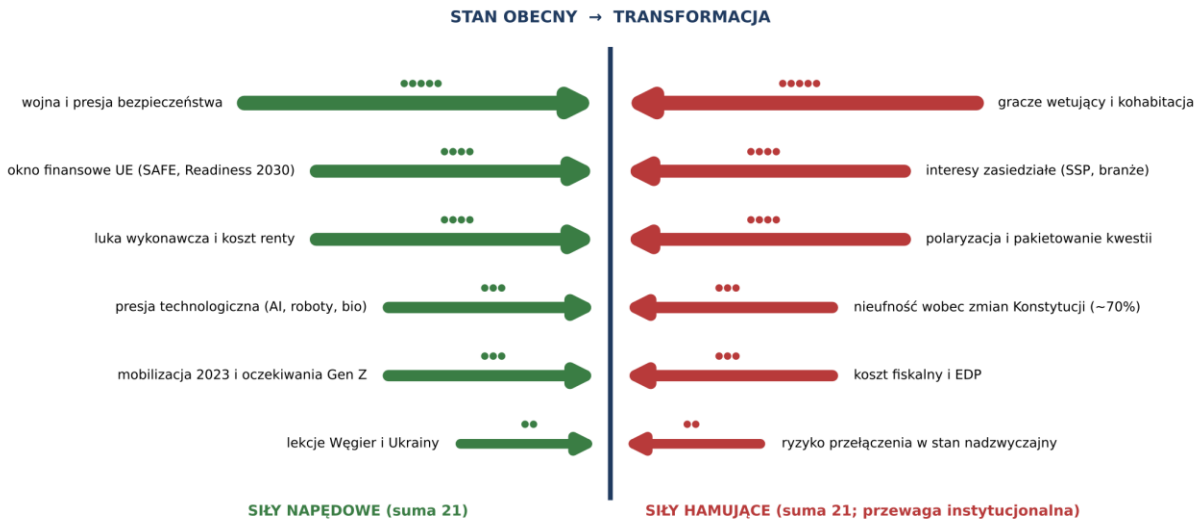
Typ strategii	Strategia	Programy
SO (siły × szanse) — maksymalizacja	Wykorzystać próg art. 235 i mandat z wyborów 2027 do zapisania procedury transformacji, pakietu ciągłości i bezpieczników w oknie 2028–2030; zatwierdzić je referendum.	P1, P2, P4
SO	Zamienić wydatki obronne i SAFE w krajową zdolność: Fiskalna Konstytucja Obrony, zamówienia budujące kompetencje, nisze dual-use.	P3, P9
WO (słabości × szanse) — naprawa	Użyć AI i danych do zamknięcia luki sensorów: Indeks Przechwycenia Państwa, graf zamówień, audyt procedur.	P5, P10
WO	Użyć okna finansowego UE do przywrócenia jedności budżetu i jawnego panelu efektów zamiast powiększania długu poza bilansem.	P3
ST (siły × zagrożenia) — obrona	Zbudować odporność ustroju na wojnę hybrydową: jawne procedury, ciągłość, rejestry poza terytorium, obrona powszechna z prawami.	P2, P7, P8
ST	Wykorzystać mobilizację obywatelską jako tarczę przed autokratyzacją: referendum, zgromadzenia obywatelskie, Kluby.	P4, P7
WT (słabości × zagrożenia) — minimalizacja	Nie dopuścić do zmiany ustroju pod presją kryzysu bez procedury: Półka Reform gotowa przed oknem, test przeciwnika dla każdego bezpiecznika.	P1, P6
WT	Otworzyć rynki zamknięte i ograniczyć zależność technologiczną, zanim kryzys zamieni je w punkty szantażu.	P8, P11

9.3. Analiza PESTEL

Tabela 28. PESTEL — czynniki otoczenia transformacji ustrojowej

Czynnik	Trend	Wpływ na transformację	Kierunek
Polityczny (P)	polaryzacja, kohabitacja, naprawa praworządności, wybory 2027	blokuje zmiany wymagające 2/3; otwiera moment krytyczny	mieszany
Ekonomiczny (E)	wysokie wydatki obronne, deficyt i dług, wyczerpanie modelu doganiania	wymusza jedność budżetu i zmianę modelu wzrostu	presja na zmianę
Społeczny (S)	starzenie, niski poziom zaufania do polityki, wysoka mobilizacja w kryzysie	wymaga Nowej Umowy Społecznej; legitymacja przez referendum	mieszany
Technologiczny (T)	AI, robotyka, biotechnologia, PQC, drony	skraca pętlę decyzyjną; zwiększa ryzyko asymetrii władzy	presja na zmianę
Środowiskowy (E)	transformacja energetyczna, ETS2 od 2028 r., ryzyka klimatyczne	koszt społeczny wymaga sprawiedliwej transformacji (409)	presja na zmianę
Prawny (L)	niespójne pojęcia wojenne, spory o ciągłość, warunkowość UE	wymaga procedury naprawy i Pakietu Ciągłości	presja na zmianę
Militarny i bezpieczeństwa (+M)	wojna na Ukrainie, wojna hybrydowa, rearmament Europy	katalizator zmiany; ryzyko przejścia do innego scenariusza w trakcie	silna presja

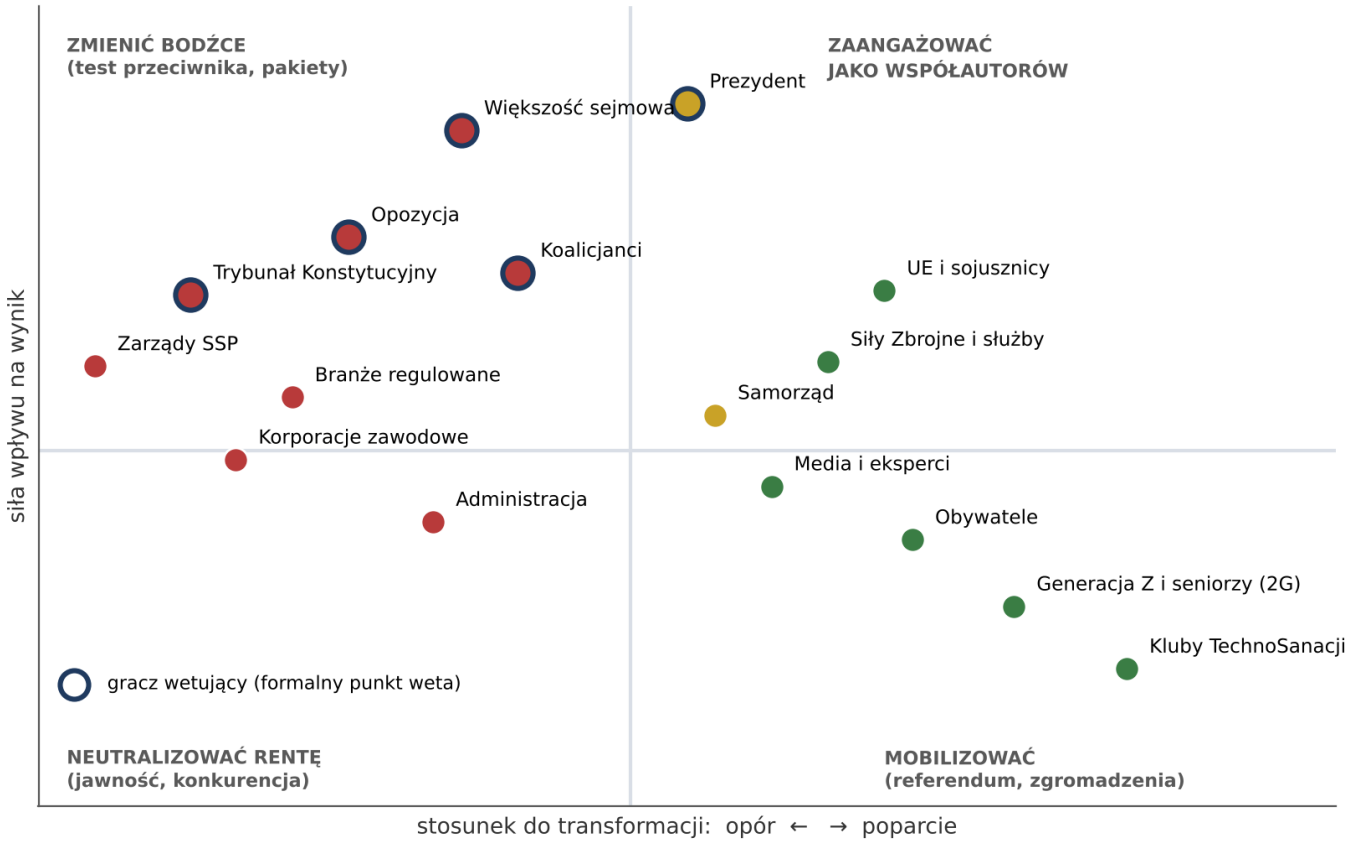
9.4. Analiza pola sił zmiany

Rysunek 24. Pole sił zmiany ustrojowej (Lewin): siły napędowe — wojna i presja bezpieczeństwa, okno finansowe UE, luka wykonawcza, presja technologiczna, mobilizacja 2023 i oczekiwania Generacji Z; siły hamujące — gracze wetujący i kohabitacja, interesy zasiedziałe, polaryzacja, nieufność wobec zmian Konstytucji, koszt fiskalny, ryzyko przełączenia w stan nadzwyczajny.

Analiza pola sił pokazuje, że siły napędowe są dziś silniejsze niż w jakimkolwiek momencie od 1997 r., ale siły hamujące mają przewagę **instytucjonalną**: każda z nich dysponuje formalnym punktem weta. Wniosek strategiczny Lewina jest jednoznaczny: zamiast zwiększać nacisk (co wzmacnia opór), należy **osłabiać siły hamujące** — zmieniać bodźce graczy wetujących (pakiety korzyści, przejrzystość, test przeciwnika), rozbijać pakietowanie kwestii (referenda w pojedynczych sprawach) i obniżać koszt zmiany dla beneficjentów starego układu (okresy przejściowe, ochrona praw nabytych tam, gdzie nie są rentą).

9.5. Mapa interesariuszy i graczy wetujących

Rysunek 25. Mapa interesariuszy transformacji: siła wpływu i stosunek do zmiany — gracze wetujący (większość parlamentarna, Prezydent, Trybunał Konstytucyjny, koalicjanci), beneficjenci status quo, potencjalni sojusznicy reform i obywatele.

Tabela 29. Interesariusze i gracze wetujący — strategia wobec nich

Interesariusz	Rola formalna	Interes w status quo	Strategia wobec interesariusza
Większość sejmowa i opozycja	inicjatywa i uchwalenie zmian Konstytucji (2/3)	utrzymanie kontroli nad nominacjami i budżetem	pakiet z testem przeciwnika: bezpieczniki chronią także dzisiejszą opozycję
Prezydent	inicjatywa zmiany Konstytucji; weto ustawowe; żądanie referendum	utrzymanie pozycji w kohabitacji	wspólny interes w zintegrowanej egzekutywie z bezpiecznikami; wspólna Półka Reform
Senat (obecny)	uchwala zmiany Konstytucji bezwzględną większością	utrzymanie roli izby	Senat 100 jako jedyna izba ustawodawcza — wzrost, a nie utrata roli
Trybunał Konstytucyjny i sądy	kontrola konstytucyjności	spór o status i obsadę	procedura naprawy w ustawie, nie ad hoc; wybieralny Sąd Najwyższy jako strażnik Konstytucji
Spółki Skarbu Państwa i ich zarządy	zarządzanie aktywami	nominacje polityczne, renty	ład korporacyjny, otwarte konkursy, Indeks Przechwycenia
Korporacje zawodowe i branże regulowane	samorząd zawodowy, lobbing	bariery wejścia	otwarcie rynków z okresami przejściowymi; jakość jako kryterium, nie limit
Administracja i służba cywilna	wykonanie	stabilność, unikanie odpowiedzialności	profesjonalna służba państwowa, ochrona przed rotacją polityczną, ścieżki kariery za wynik
Samorząd terytorialny	wykonuje ok. 80% zadań	autonomia, finansowanie	symetria zadań i finansów; Sejmiki jako reprezentacja wspólnot
Siły Zbrojne i służby	obrona, ciągłość	stabilność, zasoby	Pakiet Ciągłości, cywilna kontrola, Fiskalna Konstytucja Obrony
Obywatele i trzy pokolenia (3G)	suweren, referendum	—	Kontrakt Społeczny (104), zgromadzenia obywatelskie, Inicjatywa 3G, Kluby (515)
UE i sojusznicy	warunkowość, finansowanie, gwarancje	stabilność Polski	zgodność z rozp. 2020/2092 i standardami Komisji Weneckiej

9.6. Gra transformacji: koalicja reform a koalicja status quo

W języku teorii gier (destylat SG) transformacja ustrojowa jest grą sekwencyjną z wieloma graczami wetującymi, w której **rządzący nie mogą wiarygodnie zobowiązać się do ograniczenia własnej przyszłej władzy** (podwójny problem zobowiązania Acemoglu). Rozwiązaniem jest instytucja zobowiązująca — Konstytucja zmieniana w trybie, którego nie da się łatwo odwrócić — oraz **test przeciwnika**: każda strona zgadza się na bezpiecznik, bo wie, że może znaleźć się w opozycji.

Tabela 30. Gra transformacji — natura sporu i właściwa taktyka

Spór	Natura gry	Taktyka strategii
Bezpieczniki przeciw większości	polowanie na jelenia (koordynacja) — wszyscy zyskują, jeśli wszyscy się zobowiążą	publiczne, równoczesne zobowiązanie; referendum jako urządzenie zobowiązujące
Podział nominacji i rent	dylemat więźnia — każdy obóz zyskuje na przechwyceniu, wszyscy tracą na skali	reguła zewnętrzna: Indeks Przechwycenia, otwarte konkursy, jawność
Kohabitacja i weto	gra z graczem wetującym — siła proponującego maleje przy prywatnej informacji	oferty sekwencyjne, pakiety, wspólna Półka Reform
Zmiana ordynacji	gra o rozkład — zmiana formuły przesuwa mandaty	test przeciwnika; okres przejściowy; wejście w życie po kolejnych wyborach
Finansowanie obrony	tragedia wspólnego pastwiska — dług jako wspólny zasób koalicji	Fiskalna Konstytucja Obrony; Rada Fiskalna z rozszerzonym mandatem

WNIOSEK STRATEGICZNY Z ANALIZ

Rzeczpospolita ma siły i szanse wystarczające do transformacji, ale jej słabości są instytucjonalne, a zagrożenia — szybkie.

Strategia musi więc działać w kolejności: najpierw procedura i bezpieczniki (by zmiana nie mogła zostać przechwycona), potem ciągłość i finansowanie (by przetrwała wojnę), a dopiero na końcu pełna architektura TechnoRepubliki (by miała mandat i dowody z pilotaży).

10. Rozważanie główne: jaka transformacja realnie zwiększy zdolności państwa i wyeliminuje renty?

Pięć wariantów, sześć kryteriów, jedno pytanie

Pytanie naczelne strategii brzmi: **jaka transformacja ustrojowa realnie zwiększy zdolności państwa, produktywność, suwerenność technologiczną i odporność społeczną oraz będzie eliminowała renty, władzę proceduralną i zasiedziałe struktury administracyjne, a także dysfunkcjonalne dla rozwoju kartele i monopole gospodarcze?** Odpowiedź nie może być deklaracją. Musi wynikać z porównania wariantów według jawnych kryteriów i z analizy mechanizmów, przez które każdy wariant działa — lub nie działa.

10.1. Metoda: warianty i kryteria

Rozważanie porównuje pięć wariantów transformacji, które realnie występują w polskiej debacie lub w doświadczeniu innych państw.

Tabela 31. Pięć wariantów transformacji ustrojowej

Wariant	Opis	Wzorzec porównawczy
W0 — Trwanie	Status quo z bieżącym łataniem; zmiany ustawowe bez zmiany Konstytucji; naprawa praworządności decyzjami ad hoc.	państwa o długim „bezkrólewiu reform”
W1 — Restauracja	Przywrócenie stanu sprzed erozji 2015–2023 bez zmiany architektury ustroju; ustawy naprawcze.	Węgry po 2026 r. (zmiana rządu bez zmiany bodźców)
W2 — Racjonalizacja parlamentarna	Wzmocnienie premiera i rządu, ograniczenie weta prezydenckiego, reforma ordynacji, bez zmiany źródeł legitymacji.	systemy kanclerskie i westminsterskie
W3 — TechnoRepublika przez procedurę	Sekwencja: procedura transformacji i bezpieczniki → ciągłość i finanse → pełna architektura (zintegrowana egzekutywa, Senat 100, wybieralny SN, referendum rozstrzygające, Sejmiki, jednolita administracja, jednokadencyjność, controlling), każdy etap przez art. 235 i referendum.	Hiszpania 1977–1978, Polska 1989, Finlandia (model obrony totalnej)
W4 — Przełom plebiscytarny	Szybka zmiana ustroju przez większość ad hoc lub plebiscyt z pominięciem procedury art. 235; wymiana elit „na fali”.	rewolucje kolorowe, Chile 2022 (próba bez konsensusu), Węgry 2010–2011 (w odwrotnym kierunku)

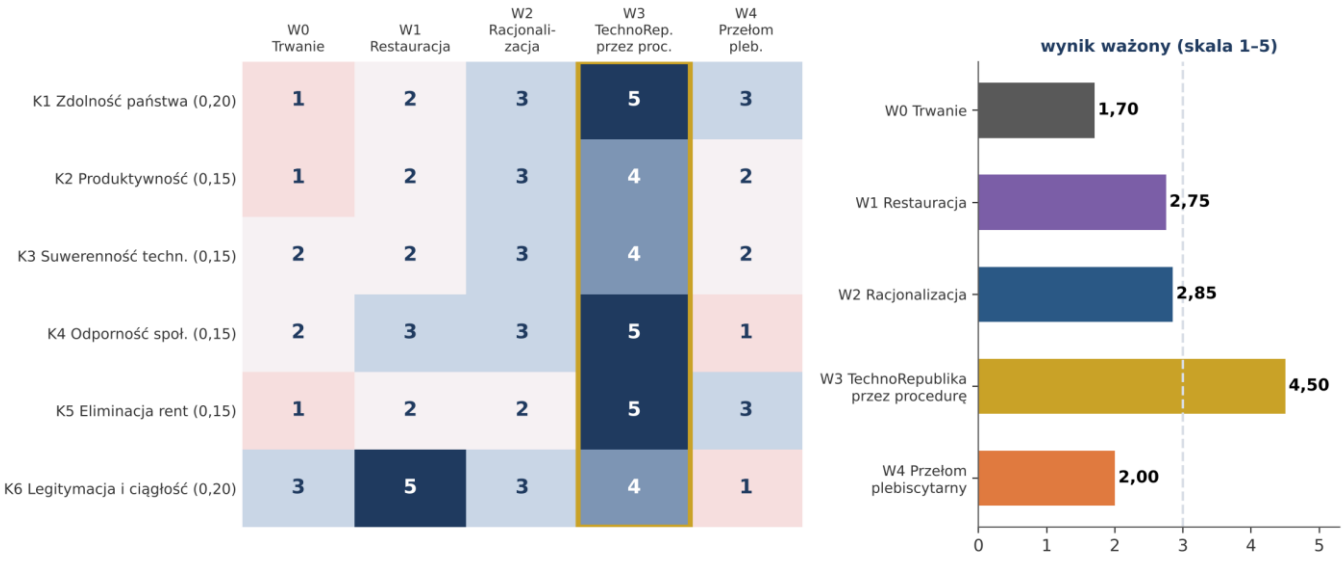
Kryteria odpowiadają pytaniu naczelnemu, uzupełnionemu o warunek legitymacji i ciągłości, bez którego każda zmiana jest odwracalna.

Tabela 32. Kryteria oceny i ich wagi

Kryterium	Pytanie	Waga
K1 Zdolność państwa	Czy wariant skraca pętlę rozpoznanie → decyzja → wykonanie → korekta i przypisuje właściciela wyniku?	0,20
K2 Produktywność	Czy obniża koszt transakcyjny państwa i gospodarki, otwiera rynki i przesuwa zasoby do efektywnych zastosowań?	0,15
K3 Suwerenność technologiczna	Czy zwiększa zdolność wyboru, audytu i wyjścia od dostawcy oraz absorpcji technologii? (pomocniczo: czynniki R, T, D, Z Mapy suwerenności — 505)	0,15
K4 Odporność społeczna	Czy zwiększa ciągłość państwa w wojnie i spójność społeczną?	0,15
K5 Eliminacja rent	Czy trwale odbiera władzę rentom, procedurze bez wyniku, strukturom zasiedziałym, kartelom i monopolom?	0,15
K6 Legitymacja i ciągłość	Czy wynik będzie uznany przez przegranych i odporny na odwrócenie przez następną większość?	0,20

10.2. Wynik oceny wielokryterialnej

Ocena ma charakter ekspercki (skala 1–5) i służy uporządkowaniu argumentu, a nie zastąpieniu debaty. Każdy może zmienić wagi i oceny w arkuszu dołączonym do plików MD i sprawdzić, czy wynik jest odporny na zmianę założeń.

Rysunek 26. Ocena wielokryterialna pięciu wariantów transformacji: mapa ocen według sześciu kryteriów i wynik ważony; wariant W3 „TechnoRepublika przez procedurę" uzyskuje najwyższy wynik i najmniejszą wrażliwość na zmianę wag.

Tabela 33. Ocena wariantów (1 — bardzo słabo, 5 — bardzo dobrze)

Kryterium (waga)	W0 Trwanie	W1 Restauracja	W2 Racjonalizacja	W3 TechnoRepublika przez procedurę	W4 Przełom plebiscytarny
K1 Zdolność państwa (0,20)	1	2	3	5	3
K2 Produktywność (0,15)	1	2	3	4	2
K3 Suwerenność technologiczna (0,15)	2	2	3	4	2
K4 Odporność społeczna (0,15)	2	3	3	5	1
K5 Eliminacja rent (0,15)	1	2	2	5	3
K6 Legitymacja i ciągłość (0,20)	3	5	3	4	1
Wynik ważony	1,70	2,75	2,85	4,50	2,00

Odczyt wyniku. Wariant W4 ma przewagę krótkoterminową w eliminacji rent („wymiana na fali"), ale przegrywa w kryteriach legitymacji i odporności: zmiana przeprowadzona poza procedurą może zostać odwrócona tym samym środkiem przez następną większość, a w państwie frontowym otwiera pole dla operacji wpływu. Wariant W1 jest najbezpieczniejszy prawnie, ale nie zmienia bodźców — zgodnie z doświadczeniem węgierskim zmiana rządu bez zmiany struktury bodźców nie kończy ani populizmu, ani renty. Wariant W2 zwiększa sprawność rządu, ale pozostawia źródła renty (nominacje, zamknięte rynki, finanse poza bilansem) i nie dodaje nowych pętli legitymacji. **Wariant W3 jest jedynym, który podnosi wszystkie sześć kryteriów jednocześnie** — pod warunkiem zachowania sekwencji.

Test wrażliwości. Wariant W3 ustępuje innemu wariantowi tylko w jednym kryterium: w K6 restauracja (W1) zapewnia pełniejszą ciągłość, bo niczego nie zmienia w architekturze. W1 wyprzedziłby W3 dopiero wtedy, gdyby waga K6 przekroczyła ok. 0,70 przy równym podziale pozostałych wag — czyli gdyby ciągłość była ponad dwukrotnie ważniejsza niż zdolność państwa, produktywność, suwerenność, odporność i eliminacja rent razem wzięte. Przewaga W3 nad W2 wynika głównie z kryteriów K1, K4 i K5 — z tego, co dodaje architektura TechnoRepubliki: jednego właściciela wyniku, Pakietu Ciągłości i pomiaru przechwycenia państwa.

10.3. Jak transformacja zwiększa zdolność państwa

Zdolność państwa rośnie, gdy skraca się pętla sterowania i gdy każdy jej element ma właściciela. W3 działa przez cztery mechanizmy:

1. **Jeden właściciel wyniku** — zintegrowana egzekutywa (202) kończy rozmycie odpowiedzialności między rządem, Prezydentem i ministerstwami; Prezydenckie Centrum Sterowania Państwem (PCSP, 202) łączy foresight, dane, budżet i zależności — w filarach Prezydenckiego Centrum Strategicznego (401), Centrum Regulacji Państwa (501) i Prezydenckiego Centrum Odporności i Ciągłości (407).
2. **Budżet rezultatowy i jedność budżetu** — Fiskalna Konstytucja Obrony (P3) i jawna mapa przepływów publicznych (503/P12 SBR) pozwalają przesuwać zasoby według wyniku.
3. **Model przed decyzją** — Półka Reform z oceną skutków i symulacją w sieciowym bliźniaku państwa (503) zmniejsza koszt błędu legislacyjnego.
4. **Ciągłość pamięci** — profesjonalna służba państwowa oddzielona od rotacji politycznej (P12) i repozytorium wiedzy chronią uczenie organizacyjne przed resetem kadencyjnym.

10.4. Jak transformacja zwiększa produktywność

Państwo wpływa na produktywność głównie przez **koszty transakcyjne** (czas i niepewność decyzji), **alokację** (gdzie płyną kapitał, praca i zamówienia) i **konkurencję** (czy efektywni mogą wejść na rynek). W3 obniża czas decyzji (audyt procedur, jedno okienko, once-only), przesuwa zamówienia od renty do wyniku (Indeks Przechwycenia, zamówienia budujące zdolność), otwiera rynki zamknięte (P11) i stabilizuje reguły ponad kadencją (procedura transformacji i przegląd co 10 lat zamiast zmian w każdej kadencji). Wiarygodność reguł jest kapitałem: według destylatu SG wiarygodność fiskalna i regulacyjna buduje się latami, a traci w jednym akcie.

10.5. Jak transformacja zwiększa suwerenność technologiczną

Suwerenność technologiczna rośnie, gdy państwo umie zamawiać, audytować i wychodzić. W3 wprowadza: koszt i czas wyjścia jako wymóg każdego zamówienia systemu krytycznego, zasadę dziedzictwa wiedzy (każda misja zostawia standard, dokumentację, dane i zespół), rejestr algorytmów i agentów, migrację PQC, zamówienia przedkomercyjne dla nisz dual-use (P9) oraz udział w standardach UE i NATO. Suwerenność jest stopniowalna i mierzalna — strategia nie obiecuje autarkii, lecz **sterowność**. Standardy Mapy suwerenności (505) dodają plan wyjścia od dostawcy chmury i modelu AI dla każdej usługi krytycznej oraz migrację PQC systemów wysokiego priorytetu do 2030 r.

10.6. Jak transformacja zwiększa odporność społeczną

Odporność społeczna rośnie, gdy obywatel jest współwłaścicielem bezpieczeństwa, a nie tylko jego odbiorcą. W3 łączy powszechny obowiązek obrony z prawami (szkolenie, ochrona pracy, kompensata), jawny podział kosztów obrony i transformacji (decyle, regiony), zgromadzenia obywatelskie z mandatem do formułowania pytań referendalnych i Pakiet Ciągłości gwarantujący, że państwo nie traci legitymacji w długiej wojnie.

Wzorcem jest fiński model obrony totalnej: 70–80% poparcia dla poboru wynika z poczucia, że obowiązek jest sprawiedliwy i sensowny.

10.7. Jak transformacja eliminuje renty, władzę proceduralną, struktury zasiedziałe, kartele i monopole

To jest sedno pytania naczelnego. Strategia nie obiecuje „wyplenienia" rent — renty są stałym zjawiskiem każdej organizacji (żelazne prawo oligarchii Michelsa). Obiecuje **systematyczne podnoszenie kosztu utrzymania renty powyżej kosztu konkurowania wynikiem**. Każdy typ renty ma swój mechanizm eliminacji z podpisem w danych i bezpiecznikiem przed nadużyciem.

RENTA / STRUKTURA	PODPIS W DANYCH	INSTRUMENT	BEZPIECZNIK
nominacyjna w SSP	% nominacji bez konkursu	konkursy, kadencje zarządów, graf (P5, P12)	odwołanie przez sąd
zamówieniowa	% postępowań z 1 ofertą (56% → <30%)	graf zamówień, flagi CRI (P5, P11)	flaga = audyt, nie wyrok
kartel	rotacja zwycięzców, oferty-cienie	detekcja w grafie, leniency (P11)	kontrola sądowa, prawo do obrony
monopol i lock-in	HHI, koszt i czas wyjścia	interoperacyjność, rozdział sieci (P8, P11)	regulacja monopoli naturalnych
regulacyjna	drzwi obrotowe, asymetria danych	własna analityka, karencja, rejestr (P5, P10)	ochrona eksperckości
władza proceduralna	czas decyzji, licznik uzgodnień	audyt procedur, wygaszenie (P10)	prawo do decyzji w terminie
struktura zasiedziała	programy mimo negatywnej ewaluacji	klauzula wygaśnięcia, budżet zerowy	ochrona funkcji konstytucyjnych
renta z trwania przy władzy	rotacja kadr, koncentracja darowizn	jednokadencyjność, jawność (P12)	profesjonalna służba państwowa

jawność zamienia rentę w koszt · konkurencja zamienia ją w ryzyko · klauzula wygaśnięcia zamienia ją w termin

Rysunek 27. Mechanizmy eliminacji rent: od typu renty przez podpis w danych do instrumentu i bezpiecznika — jawność zamienia rentę w koszt, konkurencja w ryzyko, klauzula wygaśnięcia w termin.

Tabela 34. Osiem mechanizmów eliminacji rent i struktur zasiedziałych

Cel eliminacji	Mechanizm	Podpis w danych (miernik)	Instrument	Bezpiecznik przed nadużyciem
Renta nominacyjna w SSP i agencjach	otwarte konkursy, kadencje zarządów niezależne od wyborów, jawny graf powiązań	odsetek nominacji bez konkursu; wymiana zarządów po wyborach	P5, P12, ład korporacyjny	odwołanie przez sąd gospodarczy; zakaz czystek bez przesłanek
Renta zamówieniowa	graf zamówień z flagami CRI, standardy specyfikacji, wieloletnie zamówienia budujące konkurencję	odsetek postępowań z jedną ofertą (56% → < 30%)	P5, P11	flagi jako sygnał do audytu, nie wyrok
Kartel w zamówieniach i na rynkach	detekcja wzorców zmowy w grafie (rotacja zwycięzców, oferty-cienie), program łagodzenia kar	wskaźniki zmowy; skuteczność leniency (~60% wzrost wykrywalności w literaturze)	P11, UOKiK	kontrola sądowa; prawo do obrony
Monopol dysfunkcjonalny i lock-in	interoperacyjność, przenośność danych, rozdział sieci od usług, koszt wyjścia jako kryterium	HHI; koszt i czas zmiany dostawcy	P8, P11	regulacja monopoli naturalnych zamiast ich likwidacji
Renta regulacyjna (przechwycenie regulatora)	własna zdolność analityczna państwa, okresy karencji, rejestr kontaktów, spójny mandat regulatora	drzwi obrotowe; asymetria danych; liczba decyzji zmienionych pod naciskiem	P5, P10	ochrona eksperckości; nie zakaz zatrudniania ekspertów
Władza proceduralna	audyt procedur: właściciel, czas decyzji, licznik uzgodnień, klauzula wygaśnięcia; procedura jako automat (503)	czas decyzji; odsetek spraw zakleszczonych; liczba uzgodnień	P10	prawo obywatela do decyzji w terminie; milczące załatwienie sprawy
Struktura zasiedziała	klauzula wygaśnięcia instytucji i programów, przegląd co 5 lat, budżet zerowy dla programów bez wyniku	programy kontynuowane mimo negatywnej ewaluacji	P10, P12	ochrona funkcji konstytucyjnych przed wygaszeniem
Renta polityczna z trwania przy władzy	jednokadencyjność funkcji politycznych, kadencje kohortowe, karencja, jawność finansowania polityki	rotacja osób na stanowiskach kierowniczych; koncentracja darowizn	P12, 208	profesjonalna służba państwowa chroniąca pamięć instytucjonalną

Mikroekonomia agentów AI (510, rozdz. 8.6) rozwija tę tabelę o osiem typów rent na rynkach maszynowych i o mechanizm agenta obniżającego koszt konkurowania wynikiem — z bezpiecznikiem przeciw hubowi platformowemu. Agenci obniżają koszt konkurowania wynikiem, a nadzór wyniku podnosi koszt utrzymania renty; dlatego rynek agentów z mandatem staje się programem P15 tej Strategii.

10.8. Czy transformacja nie stworzy nowych rent?

To pytanie jest obowiązkowe. Każda organizacja reformatorska dryfuje do oligarchii, a nowe instytucje (agencje misyjne, centra danych, panele wskaźników) stają się nowymi węzłami, które można przechwycić. Strategia odpowiada pięcioma zasadami:

1. **Rozdział funkcji** — zlecanie, wykonanie, pomiar i kontrola w różnych rękach; mierzone nigdy nie mierzy siebie.
2. **Klauzula wygaśnięcia** — każda nowa instytucja ma datę wygaśnięcia i przegląd wyniku; przedłużenie wymaga dowodu.
3. **Jawność metody** — kod, dane referencyjne i metodologia wskaźników są publiczne; tajne są tylko warstwy chronione jak tajemnica obronna.
4. **Krążenie elit** — jednokadencyjność funkcji politycznych i otwarta rekrutacja; ruch reformatorski podlega tym samym regułom co przeciwnik.
5. **Pętla Narodu** — rozstrzygające referendum i przegląd ustroju co 10 lat są ostateczną korektą także dla TechnoRepubliki.

ODPOWIEDŹ NA PYTANIE NACZELNE

Realnie zwiększy zdolności państwa, produktywność, suwerenność technologiczną i odporność społeczną — i będzie eliminować renty, władzę proceduralną, struktury zasiedziałe, kartele i monopole — tylko taka transformacja, która jednocześnie:

(1) przypisuje każdemu wynikowi jednego właściciela pod kontrolą Senatu, sądu, audytu i referendum; (2) czyni rentę widoczną w danych i kosztowną przez jawność, konkurencję i klauzule wygaśnięcia; (3) przechodzi przez wojnę bez utraty legitymacji dzięki Pakietowi Ciągłości; (4) finansuje obronę i rozwój na bilansie; (5) mierzy suwerenność kosztem wyjścia; (6) projektuje każdy bezpiecznik według testu przeciwnika; (7) jest przeprowadzona przez procedurę i zatwierdzona przez Naród.

Taką transformacją jest TechnoRepublika przez procedurę: pokojowa zmiana systemu sprawowania władzy — głęboka w treści, ewolucyjna w formie, przygotowana na każdy scenariusz.

11. Strategia w trzech scenariuszach: pokój, wojna, przełom

Jedna pokojowa zmiana, trzy tryby pracy ustroju

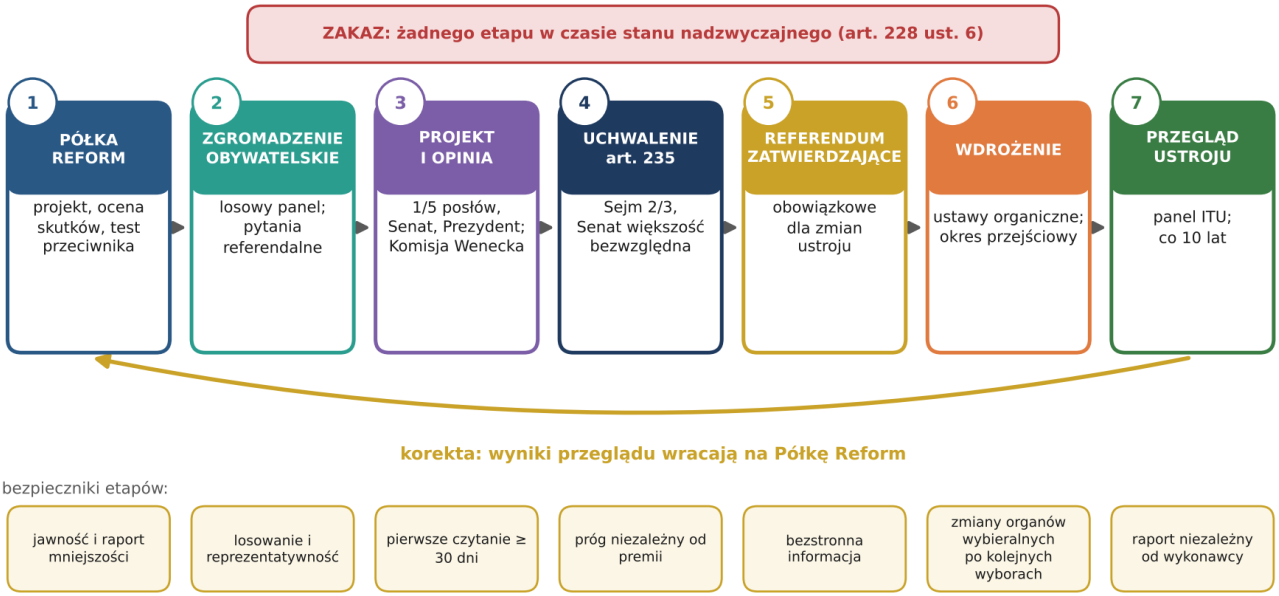
11.1. Macierz strategii: pięć wymiarów × trzy scenariusze

Tabela 35. Macierz strategii — pięć wymiarów × trzy scenariusze

Wymiar	POKÓJ (ewolucja, ścieżka)	WOJNA (mobilizacja)	PRZEŁOM / REWOLUCJA (próżnia)
Ustrojowy	Procedura Transformacji Konstytucyjnej; Półka Reform; przegląd ustroju co 10 lat	Pakiet Ciągłości Państwa: sukcesja, wybory w wojnie, art. 234 z kontrolą Sejmu; zamrożenie zmian ustrojowych (art. 228 ust. 6)	prymat ciągłości prawnej; konstytuanta tylko przez z góry znaną procedurę
Polityczny	bezpieczniki przeciw większości (progi, czas, czujniki); jednokadencyjność	rząd jedności z terminem wygaśnięcia; jawność decyzji niejawnych ex post	pakt elit z harmonogramem i weryfikacją; weryfikacja kadr procedurą, nie czystką
Społeczny	Nowa Umowa Społeczna — Kontrakt (104); zgromadzenia obywatelskie; Inicjatywa 3G	obrona totalna (wzorzec fiński); ochrona ludności; obrona przed dezinformacją	sprawiedliwość tranzycyjna z ochroną praw: jawność archiwów, kompensata
Gospodarczy	Fiskalna Konstytucja Obrony; rezerwy strategiczne; screening FDI; otwarcie rynków	finansowanie mobilizacji bez emisji (art. 220 ust. 2); łańcuchy dostaw amunicji (ASAP); kontrola cen strategicznych z wygaśnięciem	stabilizacja przed prywatyzacją; sekwencja reform (lekcja 1989–1998)
Technologiczny	nisze dual-use; piaskownice; cyfrowa infrastruktura ciągłości; PQC	przenoszenie nisz do głównego nurtu (drony, C2, cyber); zamówienia w trybie pilnym z jawnością ex post	ochrona rejestrów państwa przed przejęciem; kopie poza terytorium

11.2. Ścieżka pokojowa: Procedura Transformacji Konstytucyjnej

Ścieżka pokojowa jest scenariuszem bazowym i jedyną metodą zmiany systemu sprawowania władzy; ścieżki wojenna i przełomu opisują, jak tę zmianę zabezpieczyć, zamrozić i wznowić, gdy scenariusz się zmieni. Opiera się na obowiązującym art. 235 Konstytucji: projekt zmiany może przedłożyć co najmniej 1/5 ustawowej liczby posłów, Senat lub Prezydent; Sejm uchwala zmianę większością co najmniej 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów, a Senat — bezwzględną większością głosów w terminie 60 dni; zmiana rozdziałów I, II lub XII może zostać poddana referendum zatwierdzającemu na żądanie uprawnionych podmiotów. Strategia proponuje, by pierwsza zmiana Konstytucji dodała do niej **procedurę transformacji** — tak, by kolejne zmiany ustroju miały z góry znany tryb, deliberację i referendum.

Rysunek 28. Procedura Transformacji Konstytucyjnej: od Półki Reform i zgromadzenia obywatelskiego przez projekt, ocenę skutków i test przeciwnika, uchwalenie w trybie art. 235 i referendum zatwierdzające, do wdrożenia z okresem przejściowym i przeglądu ustroju co 10 lat.

Tabela 36. Etapy Procedury Transformacji Konstytucyjnej

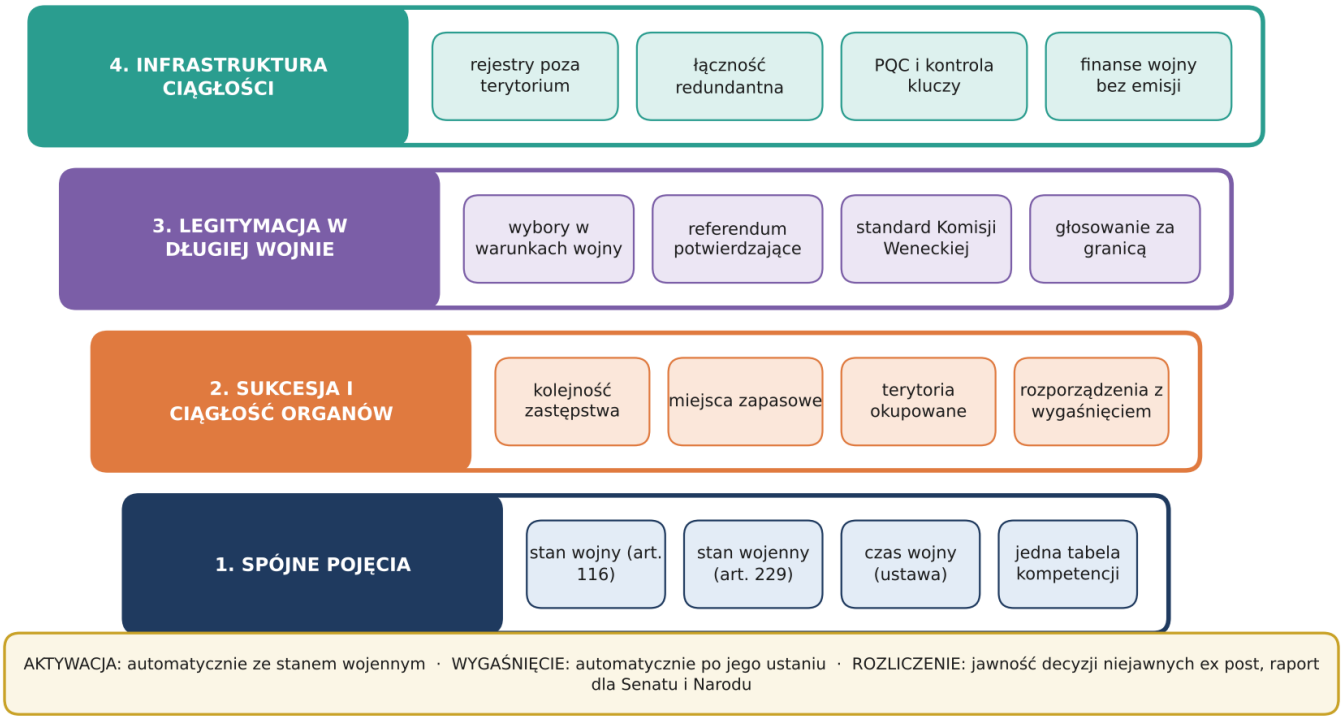
Etap	Treść	Czas orientacyjny	Bezpiecznik
1. Półka Reform	projekt, ocena skutków, test przeciwnika, symulacja w bliźniaku państwa	stale aktualizowana	jawność, raport mniejszości
2. Zgromadzenie obywatelskie	losowany panel obywateli formułuje rekomendacje i pytania referendalne	3–6 miesięcy	losowanie, reprezentatywność, publiczne obrady
3. Projekt i opinia	projekt wnoszony przez uprawniony podmiot; opinia Komisji Weneckiej (dobrowolna)	2–3 miesiące	pierwsze czytanie nie wcześniej niż 30 dni od przedłożenia
4. Uchwalenie	Sejm 2/3, Senat większość bezwzględna (obecnie); w TechnoRepublice — Senat 100 kwalifikowaną większością	2–6 miesięcy	próg niezależny od premii mandatowej
5. Referendum zatwierdzające	obowiązkowe dla zmian ustroju (postulat), dziś możliwe dla rozdz. I, II, XII	2–3 miesiące	bezstronna informacja; kworum zatwierdzenia (rekomendacja dla art. 40 Projektu 106)
6. Wdrożenie	ustawy organiczne, okres przejściowy, wejście w życie po kolejnych wyborach dla zmian dotyczących organów wybieralnych	1–4 lata	zakaz stosowania nowych reguł do bieżącej kadencji ich autorów
7. Przegląd	ewaluacja, panel ITU, przegląd ustroju co 10 lat	stale; co 10 lat	raport niezależny od wykonawcy

Ustrój docelowy. W Projekcie Konstytucji Rzeczypospolitej 2030 (106) inicjatywa zmiany Konstytucji przysługuje Prezydentowi, co najmniej 1/3 ustawowego składu Senatu i 1 000 000 obywateli (art. 98); zmiana wymaga uchwały Senatu większością 2/3 ustawowego składu i zatwierdzenia w referendum konstytucyjnym (art. 99 ust. 1) i nie może być uchwalona w czasie stanu nadzwyczajnego ani w okresie 90 dni po nim (art. 99 ust. 2); przegląd konstytucyjny odbywa się po każdych trzech kadencjach Senatu (art. 101).

Strategia proponuje przegląd ustroju co 10 lat jako rozwiązanie przejściowe w obecnej Konstytucji; harmonizację obu rytmów oraz kworum zatwierdzenia w referendum (art. 40 Projektu 106) rejestruje rozdz. 19.

11.3. Ścieżka wojenna: Pakiet Ciągłości Państwa

W wojnie art. 228 ust. 6 zamraża zmiany ustrojowe — i słusznie. Dlatego wszystko, czego państwo potrzebuje w wojnie, musi zostać zapisane **przed** wojną. Pakiet Ciągłości Państwa (P2) jest zestawem rozwiązań, które działają automatycznie po wprowadzeniu stanu wojennego i automatycznie wygasają po jego ustaniu.

Rysunek 29. Pakiet Ciągłości Państwa w czterech warstwach: spójne pojęcia wojny i stanów nadzwyczajnych, sukcesja i ciągłość organów, legitymacja w długiej wojnie (wybory i referenda w warunkach wojny), infrastruktura ciągłości (rejestry poza terytorium, łączność, PQC, finanse).

Tabela 37. Elementy Pakietu Ciągłości Państwa

Element	Treść	Luka, którą zamyka
Spójne pojęcia	ujednolicenie „stanu wojny", „stanu wojennego" i „czasu wojny" w Konstytucji i ustawach; jedna tabela przesłanek i kompetencji	strefy niepewności kompetencyjnej
Sukcesja organów	ustawowa i konstytucyjna kolejność zastępstwa od Prezydenta i Marszałków po wojewodów i dowódców; miejsca zapasowe	ciągłość władzy przy utracie organów
Legitymacja w długiej wojnie	po upływie określonego czasu blokady wyborów — procedura wyborów w warunkach wojny (głosowanie korespondencyjne, zdalne, za granicą) według standardu Komisji Weneckiej albo referendum potwierdzające mandat	przedłużanie kadencji bez końca (art. 228 ust. 7)
Rozporządzenia z mocą ustawy	rozszerzona kontrola: automatyczne wygaśnięcie po określonym czasie bez zatwierdzenia; publikacja uzasadnienia	rządzenie dekretem bez korekty
Rejestry i dane	kopie rejestrów państwa (ludność, nieruchomości, ubezpieczenia, finanse) poza terytorium, szyfrowane, z testem odtworzenia	utrata pamięci państwa przy okupacji lub ataku
Finanse wojny	z góry określone źródła finansowania (obligacje wojenne, rezerwy, linie sojusznicze) w granicach art. 220 ust. 2	finansowanie emisją i inflacja
Okupacja części terytorium	procedury działania administracji i samorządu na terytorium okupowanym i ewakuowanym; ochrona praw obywateli	improwizacja w najtrudniejszej sytuacji
Wygaśnięcie i rozliczenie	automatyczne wygaśnięcie środków nadzwyczajnych; jawność decyzji niejawnych ex post; raport dla Senatu i Narodu	utrwalanie władzy nadzwyczajnej po kryzysie

Pakiet Ciągłości łączy się z Kodeksem sterowania i regulacji (501). Kodeks wyróżnia pięć stanów pracy państwa — normalny, zagrożenia, awaryjny, rozległej awarii i odbudowy (art. 16 KSR-RP) — oraz plan odbudowy z sekwencją „rozruchu od zera" (art. 28). Stany pracy działają poniżej progu stanu nadzwyczajnego: **nie są stanami nadzwyczajnymi i nie mogą służyć zmianie ustroju.** Projekt Konstytucji 2030 dodaje do stanów nadzwyczajnych stan cyberkryzysu państwowego (art. 92 ust. 2).

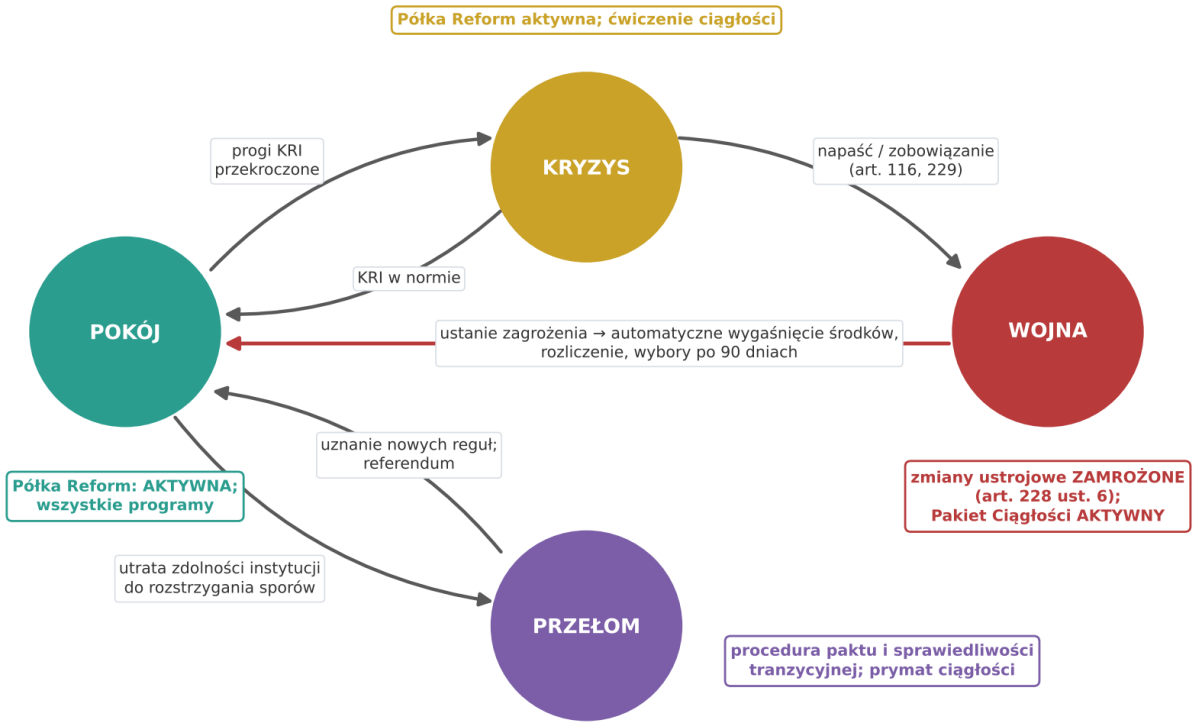
11.4. Ścieżka przełomu: pakt, weryfikacja, sprawiedliwość tranzycyjna

Scenariusz przełomu — utrata zdolności instytucji do rozstrzygania sporów — jest dla Polski mało prawdopodobny, ale niezerowy (konfliktowa kohabitacja, spór o ważność wyborów, kryzys legitymacji pod presją operacji wpływu). Przełom jest scenariuszem niepożądanym: rewolucja anarchizuje państwo, dlatego strategia przygotowuje procedury, które skracają próżnię i przywracają ścieżkę pokojową. Literatura klastrów T07 i T13 wskazuje cztery zasady:

1. **Prymat ciągłości prawnej** — nawet w przełomie zmiana przechodzi przez z góry znaną procedurę; tylko wtedy przegrani ją uznają.
2. **Pakt elit z harmonogramem i weryfikacją** — pakty zmniejszają przemoc (o 28,7–39,6%), ale pakt bez weryfikacji konserwuje rentę.
3. **Weryfikacja kadr procedurą, nie czystką** — kryteria, prawo odwołania, niezależny organ; lustracja i vetting bez procedury są „otwartym pytaniem skuteczności".
4. **Stabilizacja przed prywatyzacją** — lekcja 1989–1998: sekwencja reform decyduje o koszcie społecznym; liberalizacja bez instytucji prowadzi do przechwycenia (Rosja 1990–1998).

11.5. Przełączanie scenariuszy: automat stanów ustroju

Najważniejszą cechą strategii jest to, że scenariusz może się zmienić w trakcie jej realizacji. Ustrój musi więc mieć **jawny automat stanów**: zdefiniowane stany, warunki przejścia, organy uprawnione do przełączenia i automatyczne wygaśnięcie.

Rysunek 30. Automat stanów ustroju: przejścia między pokojem, kryzysem, wojną i przełomem z warunkami przejścia, organami uprawnionymi i automatycznym wygaśnięciem; przy każdym przejściu Półka Reform zostaje zamrożona albo odmrożona.

Tabela 38. Reguły przełączania scenariuszy

Przejście	Warunek	Organ	Co się dzieje z transformacją
Pokój → Kryzys	przekroczenie progów KRI (cyber, energia, granica, dezinformacja)	Rada Ministrów / zintegrowana egzekutywa	Półka Reform aktywna; ćwiczenie ciągłości; komunikat dla Senatu
Kryzys → Wojna	zbrojna napaść lub zobowiązanie sojusznicze (art. 116, 229)	Sejm/Prezydent (obecnie); Senat 100/Prezydent (TechnoRepublika)	zmiany ustrojowe zamrożone (art. 228 ust. 6); Pakiet Ciągłości aktywny
Wojna → Pokój	ustanie zagrożenia; zawieszenie broni	organ wprowadzający, z kontrolą Senatu	automatyczne wygaśnięcie środków; rozliczenie; po 90 dniach wybory; odmrożenie Półki Reform
Pokój → Przełom	utrata zdolności instytucji do rozstrzygania sporów	— (stan niepożądany)	aktywacja procedury paktu i sprawiedliwości tranzycyjnej; prymat ciągłości
Przełom → Pokój	uznanie nowych reguł przez głównych graczy; referendum	Naród	konsolidacja; przegląd ustroju

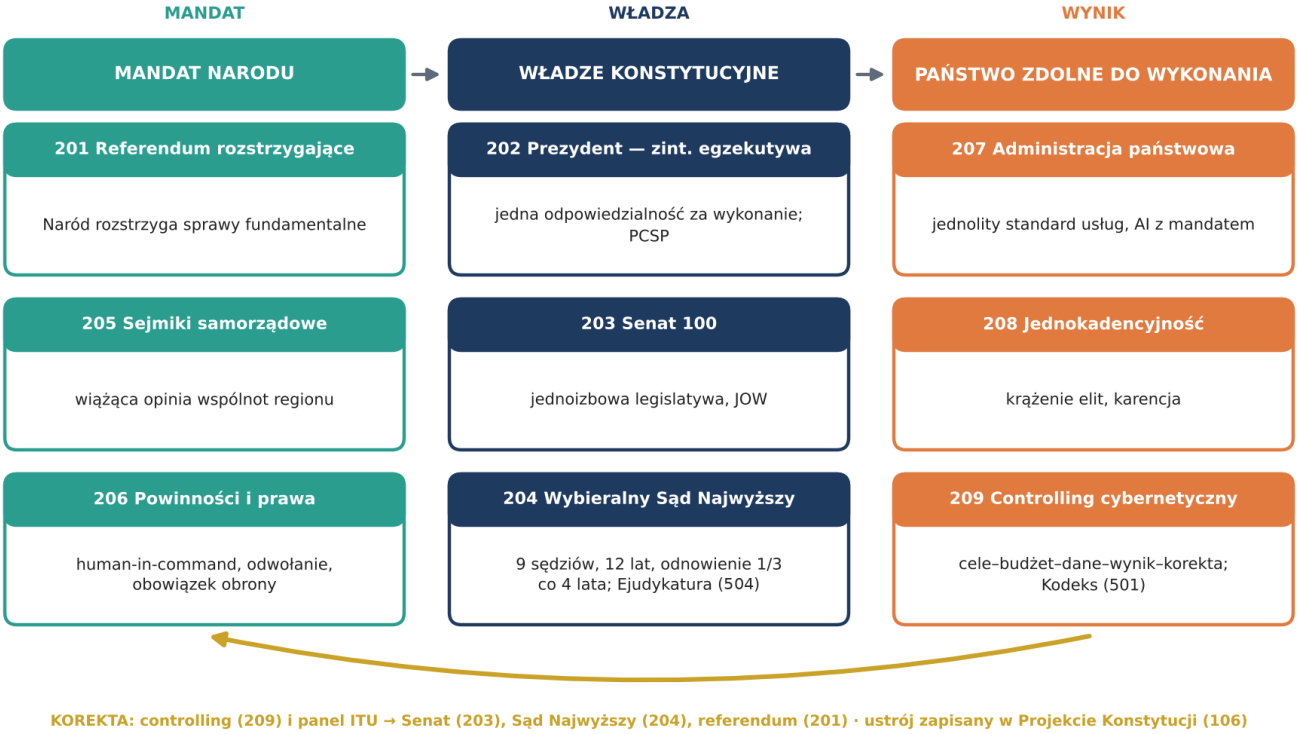
Wejścia automatu. Przejścia uruchamiają progi KRI (rozdz. 16), wskaźniki ostrzegawcze scenariuszy ładu Ł1–Ł4 (tab. 22A) i stany pracy państwa (501). W ustroju docelowym stan nadzwyczajny wprowadza Prezydent na czas nie dłuższy niż 90 dni, z obowiązkiem przedstawienia decyzji Senatowi; przedłużenie wymaga zgody Senatu, a stan podlega kontroli Sądu Najwyższego (art. 92 Projektu 106). W jego trakcie nie zmienia się Konstytucji, ordynacji wyborczej ani podstawowych zasad referendum (art. 93 ust. 2).

12. Architektura docelowa: ustrój TechnoRepubliki

Mandat Narodu → władze konstytucyjne → państwo zdolne do wykonania

Celem transformacji jest ustrój opisany w Projekcie Konstytucji Rzeczypospolitej 2030 (106) i w dziewięciu postulatach ustrojowych (201–209). Strategia nie powtarza ich treści, lecz pokazuje, jak razem tworzą jeden system odpowiedzialności i jak odpowiadają na diagnozę.

12.1. Trzy klastry odpowiedzialności

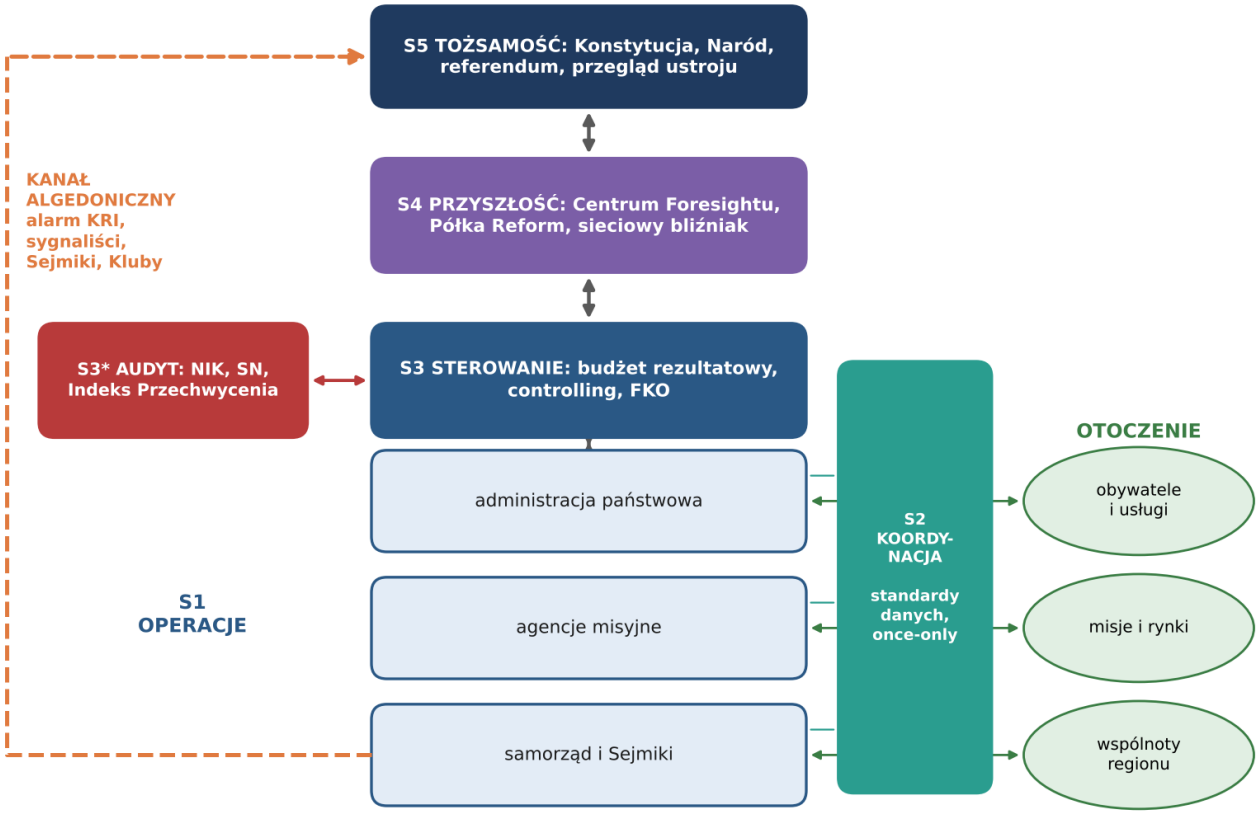
Rysunek 31. Architektura ustroju TechnoRepubliki: trzy klastry — Mandat Narodu (201 Referendum, 205 Sejmiki, 206 Powinności i prawa), Władze konstytucyjne (202 Prezydent — zintegrowana egzekutywa, 203 Senat 100, 204 wybieralny Sąd Najwyższy), Państwo zdolne do wykonania (207 Administracja państwowa, 208 Jednokadencyjność, 209 Controlling cybernetyczny) — połączone pętlą mandat → władza → wynik → korekta.

Tabela 39. Dziewięć postulatów jako odpowiedź na diagnozę

Postulat	Mechanizm	Problem diagnozy, który rozwiązuje	Bezpiecznik
201 Referendum rozstrzygające	Naród rozstrzyga sprawy fundamentalne wiążącym głosowaniem	brak pętli korekty między wyborami; pakietowanie kwestii	kontrola dopuszczalności, bezstronna informacja, plan wykonania
205 Sejmiki samorządowe	wspólnoty i organizacje regionu wydają wiążącą opinię o priorytetach administracji	centralizacja bez wiedzy lokalnej	jawne kompetencje, dostęp do danych, referendum regionalne
206 Powinności i prawa	katalog praw (człowiek w pętli, wyjaśnienie, odwołanie) i powinności wobec wspólnoty	asymetria władzy w epoce AI; brak umowy obrony	sąd, RPO, prawo odwołania
202 Prezydent — zintegrowana egzekutywa	jedna egzekutywa i jedna odpowiedzialność za wykonanie strategii państwa	rozproszona odpowiedzialność, kohabitacja konfliktowa	ograniczony mandat, Senat, sąd, audyt, referendum
203 Senat 100	stu senatorów w okręgach jednomandatowych stanowi prawo, budżet i nadzoruje egzekutywę	polaryzacja wytwarzana przez reguły; kartel partyjny	pluralizm, jawność, prawa opozycji, jednokadencyjność

Postulat	Mechanizm	Problem diagnozy, który rozwiązuje	Bezpiecznik
204 Wybieralny Sąd Najwyższy	dziewięciu sędziów z mandatem 12-letnim, odnowienie 1/3 składu co 4 lata	spór o obsadę sądów i TK; brak strażnika ponad cyklem	wysokie kwalifikacje, kadencje rozłożone w czasie (test przeciwnika)
207 Administracja państwowa	jednolity standard usług i wykonania w całym kraju; administracja wspierana przez AI	silosy, nierówny standard usług, władza proceduralna	merytokracja, prawa obywatela, decentralizacja operacyjna
208 Jednokadencyjność	krążenie elit, ograniczenie klientelizmu	renta z trwania przy władzy; oligarchizacja	kadencje kohortowe, pamięć instytucjonalna, karencja
209 Controlling cybernetyczny	połączenie celów, budżetu, danych, wykonania i korekty	„mierzone przez mierzonego"; brak pętli wyniku	niezależność pomiaru, publiczny pulpit, KRI

12.2. Państwo jako system żywotny

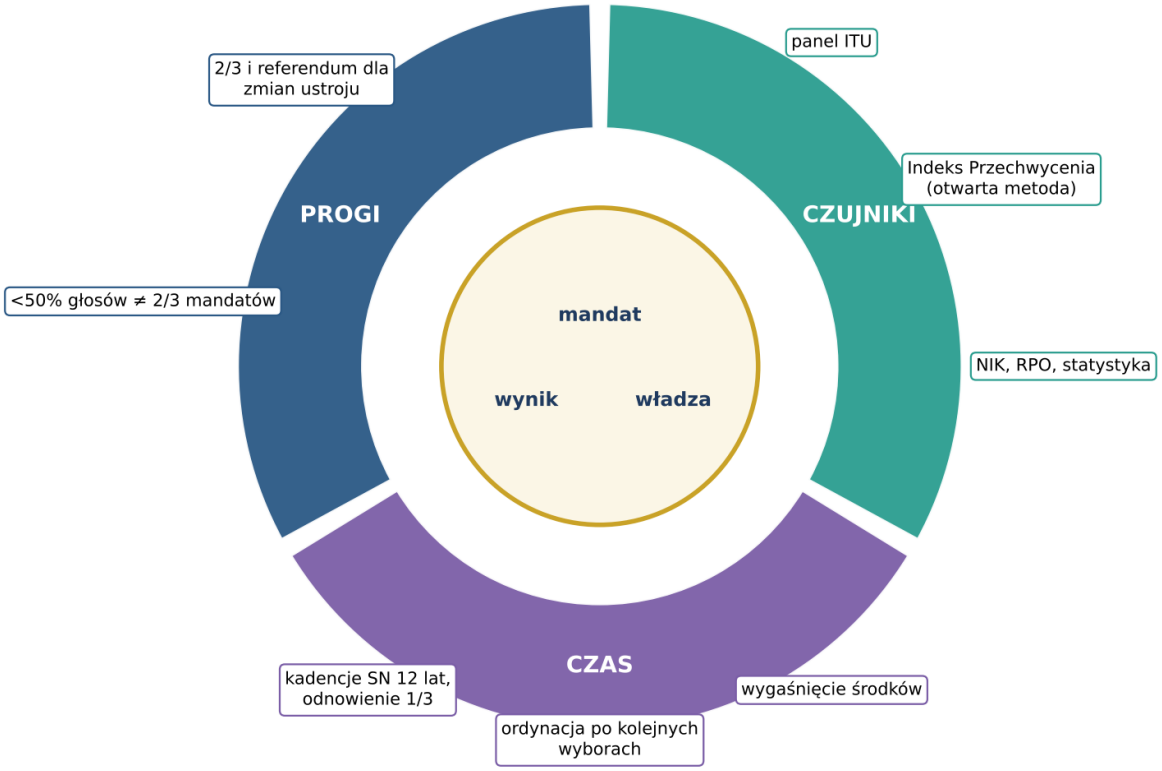
Rysunek 32. Model systemu żywotnego (VSM) Stafforda Beera zastosowany do ustroju TechnoRepubliki: S1 operacje (administracja, agencje misyjne, samorząd), S2 koordynacja (standardy, interoperacyjność), S3 sterowanie (budżet rezultatowy, controlling), S3 audyt (NIK, Sąd Najwyższy, Indeks Przechwycenia), S4 przyszłość (Centrum Foresightu, Półka Reform, bliźniak państwa), S5 tożsamość (Konstytucja, Naród, referendum), kanał algedoniczny (alarm KRI, sygnaliści).*

Tabela 40. Funkcje VSM w ustroju TechnoRepubliki

Funkcja VSM	Pytanie kontrolne	Realizacja w ustroju	Ryzyko przy braku
S1 — operacje	Kto wykonuje usługi i misje?	jednolita administracja, agencje misyjne, samorząd	program bez skutku
S2 — koordynacja	Jak uniknąć sprzecznych działań?	standardy danych, interoperacyjność, once-only	silosy i dublowanie
S3 — sterowanie	Czy zasoby trafiają tam, gdzie wynik?	budżet rezultatowy, controlling, Fiskalna Konstytucja Obrony	utrwalenie alokacji historycznej
S3* — audyt	Czy wynik jest prawdziwy?	NIK, Sąd Najwyższy, Indeks Przechwycenia, audyt algorytmów	„mierzone przez mierzonego”
S4 — przyszłość	Co zmieni otoczenie?	Centrum Foresightu, Półka Reform, sieciowy bliźniak	zaskoczenie, reakcja po fakcie
S5 — tożsamość	Po co i dla kogo państwo?	Konstytucja, Naród, referendum, przegląd ustroju	utrata legitymacji celu
Kanał algedoniczny	Jak szybko sygnał „bólu” dociera do centrum?	alarm KRI, sygnaliści, Sejmiki, Kluby	kryzys wykryty dopiero w wyborach

W ustroju docelowym funkcję S3 wspiera Centrum Regulacji Państwa (501) — pion pomiaru, Rejestru Pętli Regulacji i stanów pracy w strukturze Prezydenckiego Centrum Sterowania Państwem (PCSP, 202); funkcję S3* pełnią Izba Kontroli Państwowej (art. 71 Projektu 106), Rzecznik Praw Obywatelskich i Cyfrowych z rejestrem algorytmów publicznych (art. 72) oraz Sąd Najwyższy; funkcję S4 — Sieciowy Bliźniak Rzeczypospolitej (503) z Mapą suwerenności (505).

12.3. Bezpieczniki: progi, czas, czujniki

Rysunek 33. Trzy klasy bezpieczników ustroju według testu przeciwnika: progi (większości kwalifikowane niezależne od premii mandatowej), czas (kadencje organów kontrolnych dłuższe i rozłożone), czujniki (pomiar niezależny od mierzonego) — wokół pętli mandat → władza → wynik.

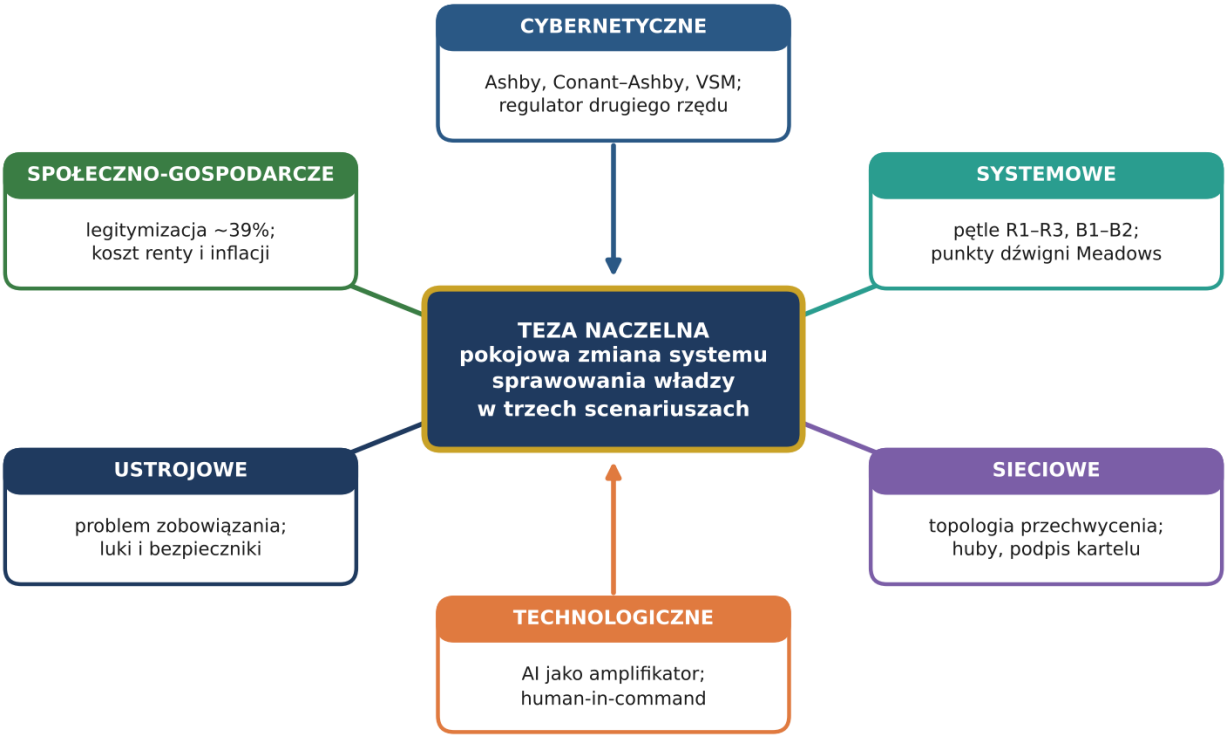
Tabela 41. Bezpieczniki ustroju w teście przeciwnika

Klasa	Bezpiecznik	Test przeciwnika: co, jeśli przejmie go przeciwnik?
Progi	większość kwalifikowana do zmiany Konstytucji i ordynacji; reguła, że żadna lista z mniej niż 50% głosów nie uzyskuje sama 2/3 mandatów	przeciwnik z 40% głosów nie zmieni sam reguł gry
Progi	referendum obowiązkowe dla zmian ustroju	przeciwnik nie zmieni ustroju bez zgody Narodu
Czas	kadencje Sądu Najwyższego (12 lat) i organów kontrolnych dłuższe niż kadencja legislatywy i odnawiane częściowo	przeciwnik w jednej kadencji wymieni najwyżej 1/3 składu
Czas	zmiany ordynacji wchodzą w życie po kolejnych wyborach	przeciwnik nie napisze reguł pod własne zwycięstwo
Czas	klauzule wygaśnięcia środków nadzwyczajnych i programów	przeciwnik nie utrwali władzy nadzwyczajnej
Czujniki	NIK, RPO, statystyka publiczna, audyt danych, Indeks Przechwycenia z otwartą metodą	przeciwnik nie ukryje przechwycenia, bo metoda i dane są jawne
Czujniki	publiczny panel ITU z danymi telemetrycznymi	przeciwnik nie zastąpi pomiaru propagandą sukcesu

13. Uzasadnienia: sześć dróg dowodowych

Ta sama teza, sześć niezależnych dowodów

Teza naczelna — pokojowa zmiana systemu sprawowania władzy przez procedurę, która zwiększa produktywność i sprawność państwa w każdym z trzech scenariuszy i odbiera władzę rentom — jest uzasadniana w sześciu porządkach. Każdy porządek ma własny aparat i własne kryterium błędu. Jeżeli teza przetrwa wszystkie sześć, jest mocniejsza niż w którymkolwiek z nich osobno.

Rysunek 34. Sześć porządków uzasadnienia tezy naczelnej: cybernetyczny, systemowy, sieciowy, technologiczny, ustrojowy i społeczno-gospodarczy — każdy z własnym aparatem i kryterium błędu.

13.1. Uzasadnienie cybernetyczne

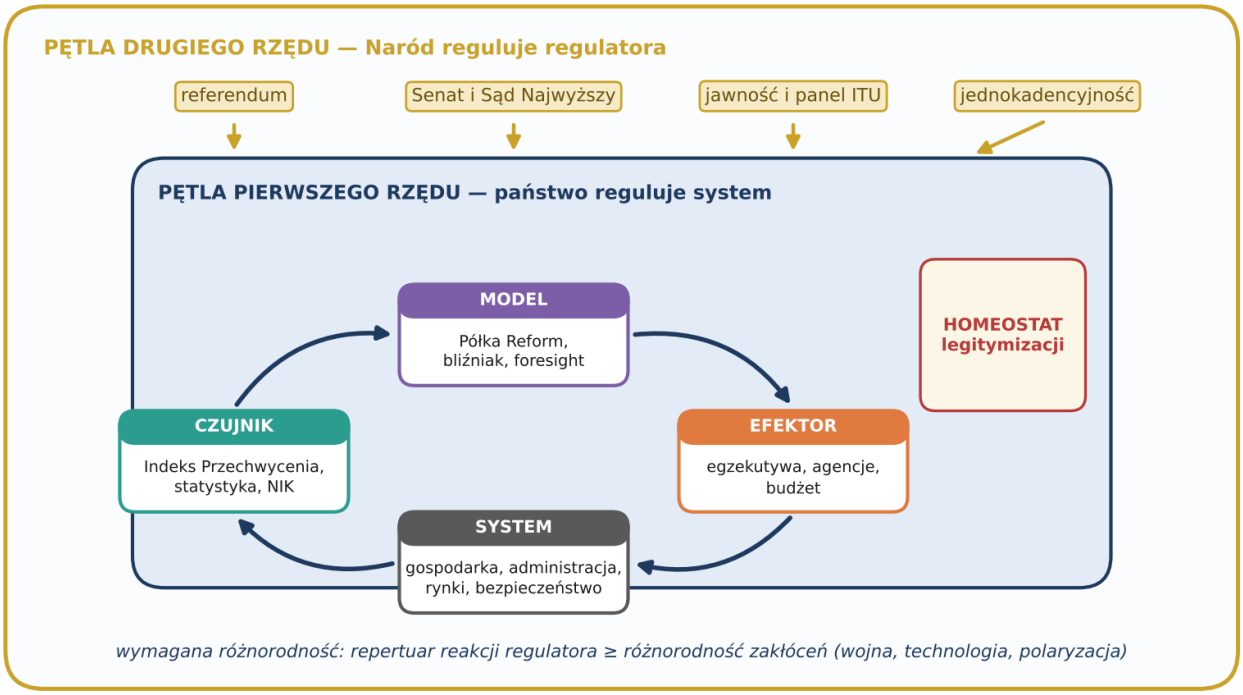
Prawo wymaganej różnorodności (Ashby). Regulator może utrzymać system w granicach tylko wtedy, gdy dysponuje repertuarem reakcji co najmniej równym różnorodności zakłóceń. Wojna hybrydowa, przełom technologiczny i polaryzacja zwiększyły różnorodność zakłóceń szybciej niż różnorodność reakcji państwa. Transformacja ustrojowa jest więc koniecznością cybernetyczną: zwiększa repertuar regulatora (agencje misyjne, Półka Reform, Pakiet Ciągłości, AI jako amplifikator analizy) albo — alternatywnie — zmniejsza różnorodność zakłóceń docierających do centrum (decentralizacja operacyjna, Sejmiki, samoorganizacja).

Twierdzenie o dobrym regulatorze (Conant–Ashby). Każdy dobry regulator systemu musi być modelem tego systemu. Państwo, które nie ma modelu własnej sieci zamówień, nominacji i przepływów finansowych, nie może jej regulować — i jest regulowane przez tych, którzy taki model mają (przechwycenie przez złożoność). Indeks Przechwycenia Państwa i sieciowy bliźniak (503) są warunkiem sterowności, a nie dodatkiem.

Cybernetyka drugiego rzędu (von Foerster). Regulator jest częścią systemu, który reguluje. Ruch reformatorski, który obejmuje władzę, staje się nowym węzłem przechwycenia. Dlatego bezpieczniki muszą obejmować samego regulatora: test przeciwnika, jednokadencyjność, referendum jako pętla zwierzchnia.

Tor informacyjny i tor energetyczny (Mazur, Kossecki). Skuteczność sterowania społecznego zależy od obu torów: transformacja, która komunikuje zmianę bez zasobów, jest propagandą; transformacja, która przesuwa zasoby bez informacji, jest przechwytywana przez najlepiej poinformowanych. Nowa Umowa Społeczna łączy oba tory.

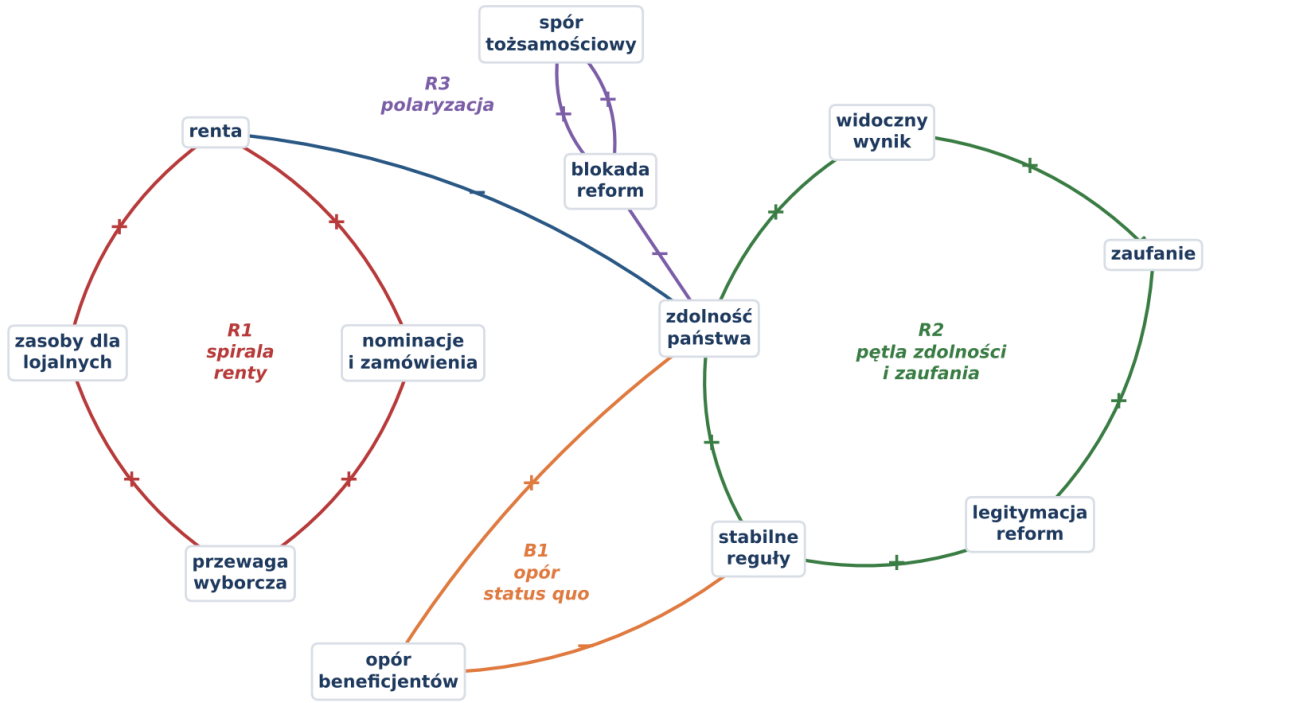
Homeostat legitymizacji. Akceptacja społeczna jest zmienną krytyczną transformacji. Gdy spada poniżej progu, system polityczny cofa reformę. Strategia utrzymuje tę zmienną w granicach przez jawność, referendum, wczesne widoczne wyniki i ochronę praw — zamiast gasić kryzysy akceptacji po fakcie.

Rysunek 35. Pętle sterowania transformacją ustrojową w ujęciu cybernetycznym: pętla pierwszego rzędu (państwo reguluje system) i pętla drugiego rzędu (Naród reguluje regulatora), z czujnikami niezależnymi od mierzonego i homeostatem legitymizacji.

13.2. Uzasadnienie systemowe

Myślenie systemowe (Forrester, Meadows, Sterman) każe szukać przyczyn w strukturze sprzężeń, a nie w zdarzeniach. Renta i bezwład nie są „błędami ludzi" — są przewidywalnym zachowaniem systemu, w którym koszt zmiany jest skoncentrowany i natychmiastowy, a korzyść rozproszona i opóźniona.

Rysunek 36. Diagram pętli przyczynowych transformacji: spirala renty (R1), pętla zdolności i zaufania (R2), pętla polaryzacji (R3) oraz pętle równoważące — opór status quo (B1) i hamulec legitymizacji (B2).

Tabela 42. Pętle przyczynowe transformacji ustrojowej

Pętla	Mechanizm przyczynowy	Oddziaływanie strategii
R1 — spirala renty (dziś dominuje)	renta → zasoby dla lojalnych → wygrana wyborcza → więcej nominacji i zamówień → większa renta	przerwana przez Indeks Przechwycenia, otwarte rynki i jednokadencyjność
R2 — pętla zdolności i zaufania (cel)	widoczny wynik → zaufanie → legitymacja reform → stabilne reguły → wyższa zdolność → lepszy wynik	wzmacniana przez panel ITU, referendum i Półkę Reform
R3 — pętla polaryzacji	spór tożsamościowy → mobilizacja baz → pakietowanie kwestii → blokada reform → frustracja → silniejszy spór	osłabiana przez JOW do Senatu, referenda w pojedynczych sprawach, zgromadzenia obywatelskie
B1 — opór status quo	reforma → zagrożenie renty → mobilizacja beneficjentów → weto → spowolnienie reformy	osłabiany przez okresy przejściowe, jawność i koalicję reform
B2 — hamulec legitymizacji	szybka zmiana → niepewność → spadek akceptacji → cofnięcie reformy	utrzymany w granicach przez procedurę, referendum i ciągłość

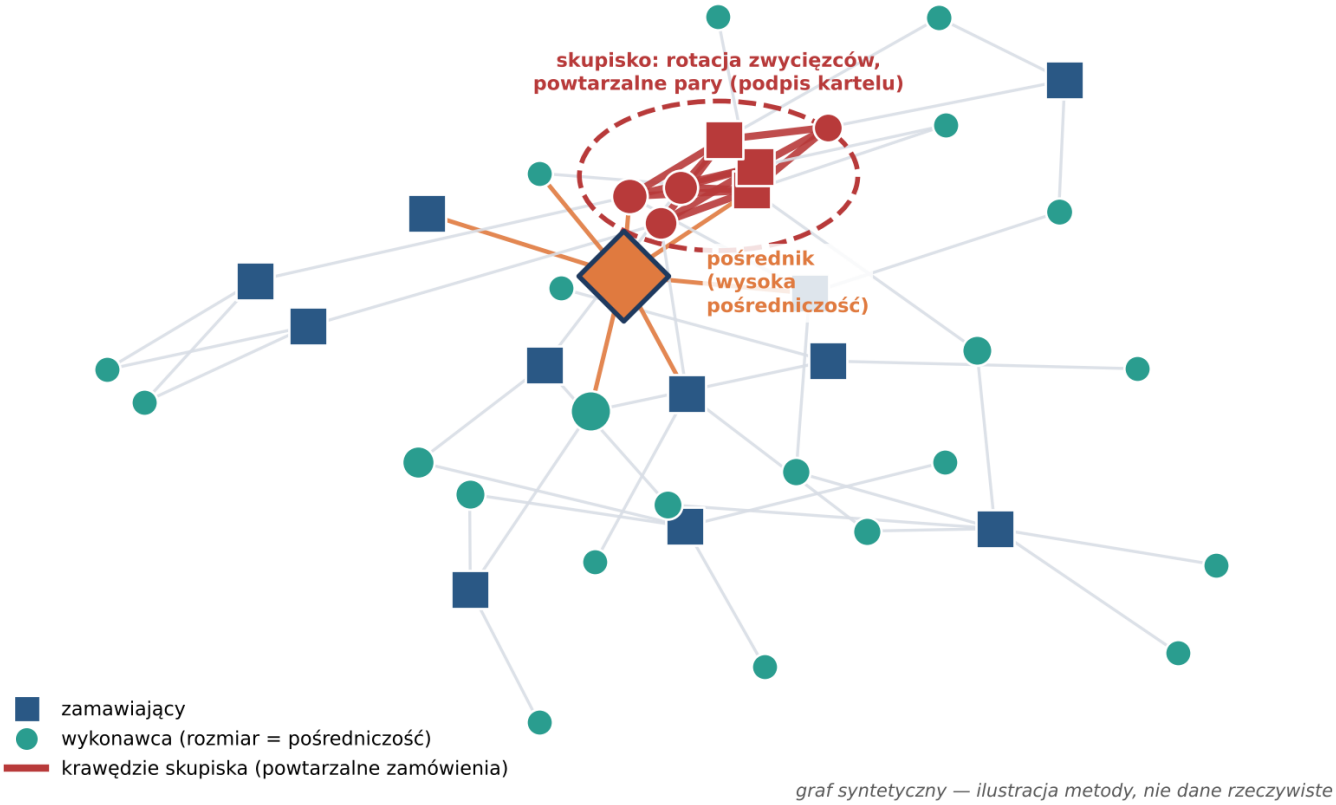
Tabela 43. Archetypy systemowe i punkty dźwigni

Archetyp	Przejaw w transformacji	Dźwignia strategii (Meadows)
Przerzucanie ciężaru	doraźne naprawy decyzjami ad hoc osłabiają rozwiązanie fundamentalne (procedura naprawy w Konstytucji)	ustawa proceduralna i P1 zamiast kolejnych decyzji ad hoc
Sukces dla odnoszących sukces	zwycięzca wyborów zyskuje zasoby, które zwiększają jego szanse w kolejnych wyborach	bezpieczniki przeciw większości; jawność finansowania; jednokadencyjność
Eskalacja	każdy obóz „naprawia" instytucje przejęte przez drugi, przejmując je dla siebie	test przeciwnika; kadencje rozłożone w czasie
Tragedia wspólnego pastwiska	dług poza bilansem jako wspólny zasób kolejnych rządów	Fiskalna Konstytucja Obrony; Rada Fiskalna z rozszerzonym mandatem
Erozja celu	obniżanie ambicji reform pod presją kadencji	przegląd ustroju co 10 lat; klauzula ciągłości
Opóźnienie	efekt zmiany ustroju widoczny po latach, koszt od razu	wskaźniki wyprzedzające w panelu ITU; wczesne widoczne wyniki (P10)

Punkty dźwigni. Najsłabszą dźwignią są parametry (wysokość wydatków, liczba etatów). Silniejsze są reguły (procedura, progi, kadencje), przepływy informacji (Indeks Przechwycenia, panel ITU), struktura władzy (kto może zmieniać reguły) i cele systemu (wynik zamiast procedury). Najsilniejszą dźwignią jest paradygmat — przekonanie, że państwo jest regulatorem pod kontrolą Narodu, a nie łupem wyborczym. Strategia działa na punktach silnych.

13.3. Uzasadnienie sieciowe

Nauka o sieciach odróżnia formalny schemat organizacyjny od rzeczywistej struktury powiązań. Przechwycenie państwa ma **podpis sieciowy**: gęste skupiska powiązań między partią, spółkami Skarbu Państwa, wykonawcami i darczyńcami, węzły o wysokiej pośredniczości i niskiej wartości dodanej, powtarzalne pary zamawiający–wykonawca.

Rysunek 37. Ilustracja sieciowa przechwycenia państwa: graf zamawiających i wykonawców z wyodrębnionym skupiskiem o wysokiej gęstości i powtarzalnych zwycięstwach (podpis kartelu) oraz węzłem pośrednika o wysokiej pośredniczości; graf syntetyczny o charakterze poglądowym.

Wniosek 1 — Rotacja węzłów nie zmienia topologii. Wymiana osób w węzłach (ministrowie, prezesi) nie zmienia struktury krawędzi, jeżeli reguły nominacji i zamówień pozostają te same. To sieciowe uzasadnienie zasady „rotacja osób ≠ rotacja władzy" i destylatu SN: „modernizacja = krawędzie, nie węzły".

Wniosek 2 — Huby są odporne na awarie, kruche wobec przechwycenia. Sieci bezskalowe przetrwają losową utratę węzłów, ale przejęcie kilku hubów (regulator, kluczowa spółka, operator danych) daje kontrolę nad całością. Dlatego strategia rozprasza wiedzę o systemie (jawne dane, wiele niezależnych czujników) i chroni huby przez rozdział funkcji.

Wniosek 3 — Zmowa ma podpis w grafie. Rotacja zwycięzców przetargów, oferty-cienie i stabilne podziały rynku tworzą rozpoznawalne wzorce w grafie zamówień. Analiza sieci zamienia nadzór nad zmową z poszukiwania „dymiącego pistoletu" w ciągły pomiar ryzyka.

Wniosek 4 — Dyfuzja reform wymaga gęstych skupisk. Zachowania złożone — zmiana praktyki urzędu, przyjęcie nowej procedury — szerzą się przez gęste skupiska z wieloma nakładającymi się więziami (Centola), a nie przez pojedyncze kontakty. Reformy wdraża się więc pilotażami w całych urzędach i regionach, z udziałem lokalnych liderów i Klubów.

13.4. Uzasadnienie technologiczne

Technologia po raz pierwszy pozwala mierzyć sieć władzy państwa w czasie zbliżonym do rzeczywistego — i po raz pierwszy tworzy ryzyko asymetrii władzy na skalę, której żaden ustrój nie przewidział. Transformacja jest konieczna, bo **ustrój bez reguł dla AI zostanie zmieniony przez AI bez reguł**: administracja przyjmie narzędzia, które przesuną władzę do dostawców i do tych, którzy kontrolują modele, zanim ustawodawca zdąży zareagować.

Tabela 44. Warstwy technologiczne transformacji i ich reguły

Warstwa	Technologia	Funkcja ustrojowa	Reguła bezpieczeństwa
1. Dane źródłowe	rejestry, e-Zamówienia, KRS, dane budżetowe, rejestry SSP	pomiar instytucji i przepływów	dane o instytucjach, nie o życiu prywatnym
2. Integracja	federacja danych, ontologia, graf operacyjny	Indeks Przechwycenia, mapa przepływów	minimalizacja, kontrola dostępu, ślad
3. Model	sieciowy bliźniak, symulacja ustaw, process mining	Półka Reform, audyt procedur	otwarty kod i założenia; wersjonowanie
4. Agenci AI	agenci analityczni administracji i agenci doradczy obywatela	analiza, obsługa, kontrola spójności	tożsamość maszynowa, mandat, log, wyłącznik, człowiek decyduje
5. Ciągłość	rejestry poza terytorium, PQC, łączność redundantna	Pakiet Ciągłości	test odtworzenia, kontrola kluczy
6. Jawność i audyt	panel ITU, rejestr algorytmów, audyt algorytmów, red team	kontrola społeczna i sądowa	niezależność od wykonawcy

13.5. Uzasadnienie ustrojowe

Uzasadnienie ustrojowe odpowiada na pytanie: dlaczego nie wystarczą ustawy? Odpowiedź ma cztery części.

1. **Problem zobowiązania.** Rządzący nie mogą wiarygodnie zobowiązać się ustawą do ograniczenia własnej przyszłej władzy, bo następna większość zmieni ustawę. Tylko norma trudna do odwrócenia — konstytucyjna, zatwierdzona przez Naród — jest wiarygodnym zobowiązaniem.
2. **Problem luk.** Procedura długiej wojny, sukcesja organów, legitymacja przy zablokowanych wyborach i procedura transformacji dotyczą materii konstytucyjnej; nie da się ich w pełni uregulować ustawą bez ryzyka niekonstytucyjności.
3. **Problem rozproszenia.** Dualizm egzekutywy (Prezydent — Rada Ministrów) w warunkach kohabitacji mnoży graczy wetujących i rozmywa odpowiedzialność za wynik. To cecha architektury ustroju, a nie polityki.
4. **Problem bezpieczników.** Bezpieczniki projektowane w 1997 r. okazały się realne (próg art. 235), ale niewystarczające wobec erozji przez większość poniżej progu (TK, KRS, media publiczne). Uzupełnienie ich o kadencje rozłożone w czasie i czujniki niezależne wymaga zmiany Konstytucji.

Jednocześnie uzasadnienie ustrojowe zawiera ograniczenie: **zmiana Konstytucji jest uzasadniona tylko w jej własnym trybie**. Ustrój zmieniony obok prawa traci właśnie tę cechę — trudność odwrócenia — dla której zmienia się Konstytucję, a nie ustawy.

13.6. Uzasadnienie społeczno-gospodarcze

Tabela 45. Argumenty społeczno-gospodarcze

Argument	Dowód z korpusu	Konsekwencja dla strategii
Legitymizacja jest czynnikiem jakości rządzenia	ok. 39% zmienności jakości rządzenia wyjaśnia legitymizacja	referendum i Nowa Umowa Społeczna jako inwestycja w zdolność
Koszt transformacji bez instytucji jest ogromny	obszar poradziecki: spadek PKB o ok. 50%; Rosja: −45% PKB i nadwyżka zgonów ponad 700 tys. rocznie	sekwencja: instytucje przed liberalizacją; stabilizacja przed prywatyzacją
Finansowanie wojny emisją niszczy oszczędności	Korea 1950–1951: ceny hurtowe +556%	Fiskalna Konstytucja Obrony; art. 220 ust. 2
Przechwycenie państwa hamuje wzrost	firmy-przechwytujące rosną, firmy bez wpływu stagnują, budżety regionalne tracą (Rosja); 57 mld randów w RPA	Indeks Przechwycenia; otwarte rynki
Zamknięte rynki podnoszą koszty państwa	56% postępowań powyżej progów UE z jedną ofertą (PL)	graf zamówień, standardy specyfikacji, konkurencja
Umowa społeczna 1989 r. przerzuciła koszty na przegranych	emigracja jako zawór bezpieczeństwa; wzrost nierówności	jawny podział kosztów obrony i transformacji według decyli i regionów
Wysokie zaufanie warunkuje obronę powszechną	Finlandia: 70–80% poparcia dla poboru	obowiązek obrony połączony z prawami i kompensatą
Wiarygodność reguł obniża koszt kapitału	wiarygodność fiskalna buduje się latami, traci w jednym akcie	stabilność reguł przez procedurę transformacji i przegląd co 10 lat

Efektywność. Transformacja, która zmniejsza rentę, przesuwa zasoby z działalności dystrybucyjnej (walka o udział w rencie) do produkcyjnej. Każdy złoty zamówienia publicznego wydany w konkurencji kupuje więcej zdolności niż złoty wydany bez konkurencji; każda godzina oszczędzona na procedurze jest godziną pracy produkcyjnej.

Sprawiedliwość. Renty są regresywne: korzystają z nich ci, którzy mają dostęp do decyzji, a płacą wszyscy podatnicy i konsumenci. Eliminacja rent jest więc polityką sprawiedliwości społecznej, a nie tylko efektywności.

Pokolenia. Generacja Z płaci koszty finansów poza bilansem (dług przyszłych pokoleń) i zamkniętych rynków (bariery wejścia). Seniorzy płacą koszty niewydolnych usług publicznych. Sojusz trzech pokoleń (Inicjatywa 3G) ma wspólny interes w transformacji.

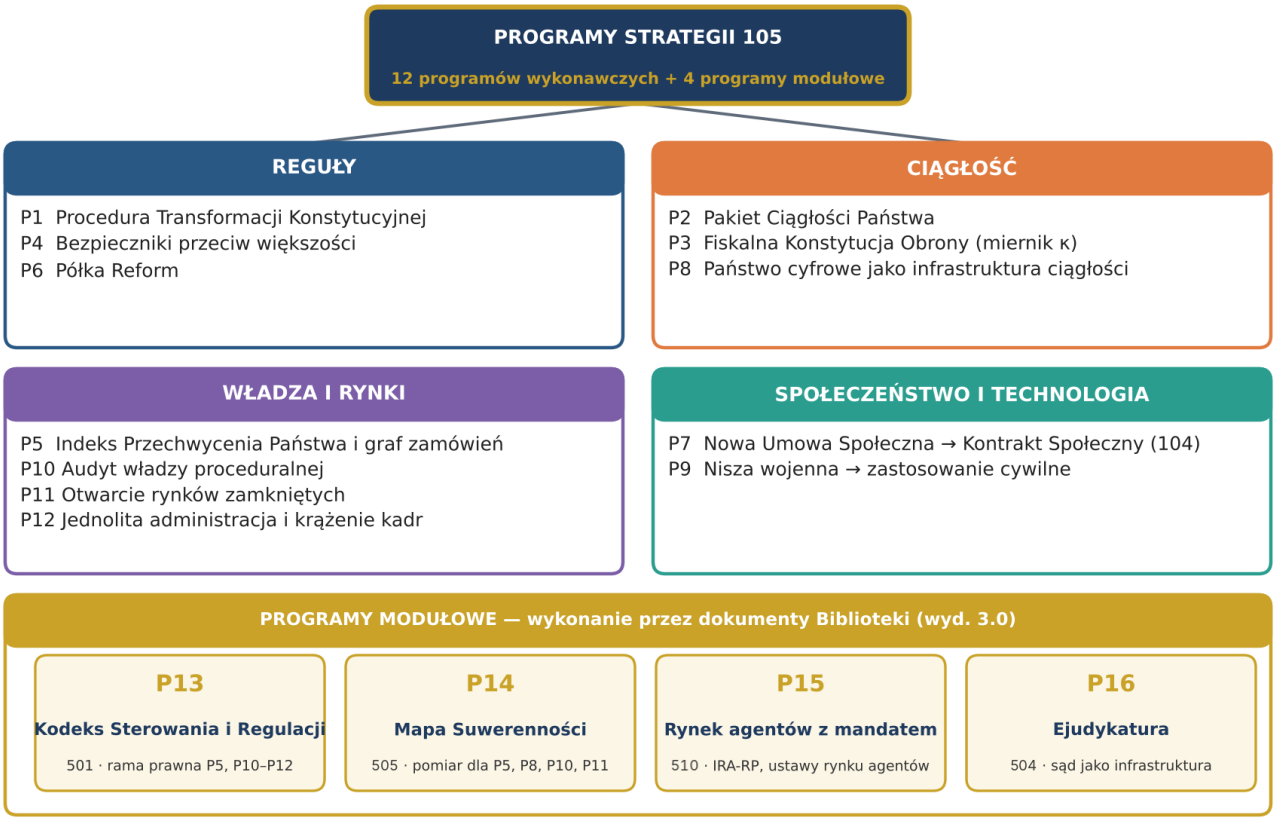
13.7. Test sześciu uzasadnień

Tabela 46. Sześć porządków uzasadnienia dla ośmiu tez

Teza	Cybernetyczne	Systemowe	Sieciowe	Technologiczne	Ustrojowe	Społeczno-gospodarcze
T1 Ciągłość prawna	homeostat legitymizacji	hamulec B2	uznanie reguł przez huby	—	problem zobowiązania	wiarygodność obniża koszt kapitału
T2 Bezpieczniki	regulator drugiego rzędu	archetyp „sukces dla odnoszących sukces”	huby kruche wobec przechwycenia	czujniki z otwartą metodą	test przeciwnika	renty regresywne
T3 Sterowność w wojnie	wymagana różnorodność	odporność adaptacyjna	redundancja łączy	rejestry poza terytorium, PQC	luka procedury długiej wojny	koszt utraty funkcji krytycznych
T4 Finansowanie	tor energetyczny	tragedia wspólnego pastwiska	—	mapa przepływów	art. 220 ust. 2	inflacja wojenna
T5 Sieć przechwycenia	dobry regulator = model	spirala renty R1	podpis kartelu w grafie	graph analytics	rotacja osób ≠ rotacja władzy	przechwycenie hamuje wzrost
T6 Głęboka zmiana, pokojowa forma	punktuacja i okno	archetyp eskalacji	dyfuzja przez skupiska	symulacja ustaw	procedura transformacji	koszt przemocy i próżni
T7 Technologia	AI jako amplifikator różnorodności	opóźnienie	nowe huby platformowe	radar, A0–A5	human-in-command	produktywność
T8 Umowa społeczna	tor informacyjny	pętla zaufania R2	gęste skupiska	agenci obywatela	referendum, prawa	legitymizacja ~39% zmienności

14. Programy wykonawcze P1–P12 i programy modułowe P13–P16

Każdy program: cel, instrument, właściciel, miernik, bezpiecznik

Rysunek 38. Programy Strategii: dwanaście programów wykonawczych w czterech grupach — reguły (P1, P4, P6), ciągłość (P2, P3, P8), władza i rynki (P5, P10, P11, P12), społeczeństwo i technologia (P7, P9) — oraz cztery programy modułowe wydania 3.0, wykonywane przez dokumenty Biblioteki: P13 Kodeks (501), P14 Mapa Suwerenności (505), P15 Rynek agentów (510), P16 Ejudykatura (504).

Programy rdzeniowe P1–P12 pozostają bez zmian co do numeracji i treści głównej; wydanie 3.0 uzupełnia je o odesłania do późniejszych dokumentów Biblioteki.

Programy modułowe P13–P16 nie tworzą nowych instytucji obok istniejących — nadają formę wykonawczą rozwiązaniom zaprojektowanym w Kodeksie sterowania (501), Mapie suwerenności (505), Mikroekonomii agentów AI (510) i Ejudykaturze (504).

Odesłania zewnętrzne stosują prefiks numeru dokumentu (np. 105/P3), aby odróżnić programy Strategii od programów innych publikacji (np. 402/P1–P12).

Tabela 47. Programy wykonawcze — przegląd

Program	Cel	Kluczowe instrumenty	Właściciel wyniku	Miernik główny
P1 Procedura Transformacji Konstytucyjnej	przewidywalna i legitymna zmiana ustroju	konstytuanta z progiem, referendum obowiązkowe, przegląd co 10 lat, tryb naprawy	Prezydent i Senat (inicjatywa), Naród (zatwierdzenie)	odsetek zmian ustroju w procedurze
P2 Pakiet Ciągłości Państwa	ustrój działający w długiej wojnie	spójne pojęcia, sukcesja, wybory w wojnie, rejestry poza terytorium	zintegrowana egzekutywa; Senat (kontrola)	wynik corocznego ćwiczenia ciągłości
P3 Fiskalna Konstytucja Obrony	obrona finansowana na bilansie i rozliczana zdolnością	jedno zestawienie wydatków, panel zdolności, źródła finansowania mobilizacji	minister finansów, MON; Rada Fiskalna	różnica długu krajowego i unijnego
P4 Bezpieczniki przeciw większości	ochrona przed erozją przez każdą większość	progi, kadencje rozłożone, czujniki niezależne	ustrojodawca; Sąd Najwyższy	stosunek % mandatów do % głosów
P5 Indeks Przechwycenia Państwa	pomiar i ograniczanie przechwycenia	graf zamówień, SSP, rad nadzorczych, darczyńców; flagi CRI	niezależny organ statystyczno-audytowy (S3*)	odsetek zamówień z jedną ofertą i flagami
P6 Półka Reform	gotowość na okno krytyczne	projekty ustaw, ocena skutków, test przeciwnika, symulacja	PCSP (202) — Biuro Strategii i Foresightu	czas od okna do ustawy
P7 Nowa Umowa Społeczna	legitymacja i odporność	Kontrakt Społeczny (104): RRUS, Kontrakt Obronny, zgromadzenia obywatelskie	zintegrowana egzekutywa; Sejmiki	zaufanie i gotowość do obrony
P8 Państwo cyfrowe jako infrastruktura ciągłości	suwerenność jako sterowność	koszt wyjścia, PQC, rejestr algorytmów, once-only, tryb offline	pełnomocnik ds. państwa cyfrowego	czas migracji systemów krytycznych
P9 Nisza wojenna → zastosowanie cywilne	zamiana mobilizacji w trwałą zdolność	zamówienia przedkomercyjne, piaskownice, EDIRPA/SAFE, dziedzictwo wiedzy	agencja misyjna dual-use	czas od prototypu do zamówienia
P10 Audyt władzy proceduralnej	koniec władzy bez odpowiedzialności	właściciel procedury, czas decyzji, licznik uzgodnień, klauzule wygaśnięcia	controlling cybernetyczny (209); Centrum Regulacji Państwa (501)	czas decyzji; odsetek spraw zakleszczonych
P11 Otwarcie rynków zamkniętych	konkurencja zamiast renty	interoperacyjność, przenośność danych, nadzór nad zmową, otwarcie zawodów regulowanych	UOKiK, regulatorzy sektorowi	HHI; liczba ofert; koszt zmiany dostawcy
P12 Jednolita administracja i krążenie kadr	jeden standard usług, ciągłość pamięci, koniec renty z trwania	profesjonalna służba państwowa, otwarte konkursy, jednokadencyjność, karencja	szef służby państwowej	odsetek konkursów otwartych; retencja kadr eksperckich

Tabela 47A. Programy modułowe P13–P16 — przegląd

Program	Cel	Kluczowe instrumenty	Właściciel wyniku	Miernik główny
P13 Kodeks Sterowania i Regulacji (501)	państwo działa w pętlach zamkniętych	Karta Pętli, Rejestr Pętli Regulacji, zmienne stanu, stany pracy, ustawa-kodeks na Półce Reform	Centrum Regulacji Państwa; Rada Kodeksu Regulacji	pokrycie pętli zamkniętych (M1 ILR-RP)
P14 Mapa Suwerenności (505)	suwerenność jako sterowność węzłów krytycznych	Rejestr Węzłów, Karta Węzła, stres-testy SR-01…SR-12, moduł Sieciowego Bliźniaka	właściciele węzłów przydzieleni przez CRP; normy — Naród, Senat, Prezydent	IMS-RP
P15 Rynek agentów z mandatem (510)	koszt utrzymania renty wyższy niż koszt konkurowania wynikiem — także w transakcjach maszynowych	mandat agenta, MiCA „UE+0”, dostęp do danych na zlecenie właściciela, standard M&V, piaskownica, obserwatorium cen algorytmicznych	regulator konkurencji i regulatorzy sektorowi (nadzór wyniku)	IRA-RP
P16 Ejudykatura (504)	wymiar sprawiedliwości jako infrastruktura państwa	fazy 0–4, tryby A0–A4 z człowiekiem w pętli, pakiet ośmiu ustaw bez zmiany Konstytucji, e-akta offline	Sąd Najwyższy (204); Krajowa Administracja Sądowa	czas postępowania i odsetek spraw zakleszczonych (propozycja)

14.1. P1 — Procedura Transformacji Konstytucyjnej

Cel: zmiana ustroju staje się przewidywalna, deliberatywna i zatwierdzana przez Naród. **Instrumenty:** (1) rozdział Konstytucji o zmianie ustroju: tryb zwykły (art. 235) i tryb transformacji (zgromadzenie obywatelskie → projekt → kwalifikowana większość → referendum obowiązkowe); (2) przegląd ustroju co 10 lat przez niezależną komisję z raportem dla Narodu; (3) tryb naprawy po naruszeniu praworządności — ustawa proceduralna o przywracaniu działania organów konstytucyjnych z udziałem Sądu Najwyższego i terminem; (4) zasada wejścia w życie zmian dotyczących organów wybieralnych dopiero po kolejnych wyborach. **Bezpiecznik:** zakaz zmian w stanie nadzwyczajnym (art. 228 ust. 6) pozostaje nienaruszalny. **Miernik:** odsetek zmian ustroju przeprowadzonych w procedurze; uznanie wyniku przez przegranych. W ustroju docelowym tryb zmiany określają art. 98–101 Projektu Konstytucji Rzeczypospolitej 2030 (106); P1 zapewnia, że samo przejście do niego odbędzie się w trybie art. 235 obecnej Konstytucji.

14.2. P2 — Pakiet Ciągłości Państwa

Cel: ustrój działa w długiej wojnie bez utraty legitymacji. **Instrumenty:** spójne pojęcia wojny; sukcesja organów; procedura wyborów i referendów w warunkach wojny po określonym czasie blokady; automatyczne wygaśnięcie rozporządzeń z mocą ustawy bez zatwierdzenia; rejestry państwa w kopii poza terytorium; procedury dla terytoriów okupowanych i ewakuowanych; coroczne ćwiczenie ciągłości z jawnym raportem. **Bezpiecznik:** wszystkie środki wygasają automatycznie; decyzje niejawne są ujawniane ex post. **Miernik:** czas sukcesji w ćwiczeniu; odsetek rejestrów z testem odtworzenia; czas utrzymania funkcji krytycznych. Powiązania: stany pracy (art. 16 KSR-RP) i plan odbudowy (art. 28 KSR-RP) z sekwencją „rozruchu od zera" w corocznym ćwiczeniu ciągłości (501); Prezydenckie Centrum Odporności i Ciągłości (407) jako filar PCSP; wymiar sprawiedliwości jako element ciągłości — e-akta offline i tryb pracy bez AI (504).

14.3. P3 — Fiskalna Konstytucja Obrony

Cel: obrona finansowana na bilansie, rozliczana zdolnością, bez inflacji wojennej. **Instrumenty:** jedno jawne zestawienie wszystkich wydatków obronnych (budżet, FWSZ, SAFE, offset, gwarancje); wskaźniki zdolności (zapasy amunicji w dniach walki, gotowość jednostek, czas dostaw, udział krajowej wartości dodanej); z góry określone źródła finansowania mobilizacji (obligacje wojenne, rezerwy, linie sojusznicze) w granicach art. 220 ust. 2; Rada Fiskalna (ustawa z 20 grudnia 2024 r.) z mandatem rozszerzonym o ocenę programów obronnych i jednego bilansu. **Bezpiecznik:** informacje wrażliwe chronione jak tajemnica obronna, ale agregaty i wskaźniki zdolności jawne. **Miernik:** różnica długu krajowego i unijnego → 0; udział wydatków obronnych w jednym zestawieniu → 100%. Miernik syntetyczny: współczynnik konwersji obronnej κ (401) — iloczyn udziału wydatków pozostających w kraju (KWD), jakości kontraktów (IP, prawo do modyfikacji, krajowe MRO) i przyrostu zdolności na jednostkę wydatku; cel: wzrost κ z roku na rok przy stałym lub malejącym udziale wydatków w PKB po 2030 r.

14.4. P4 — Bezpieczniki przeciw większości

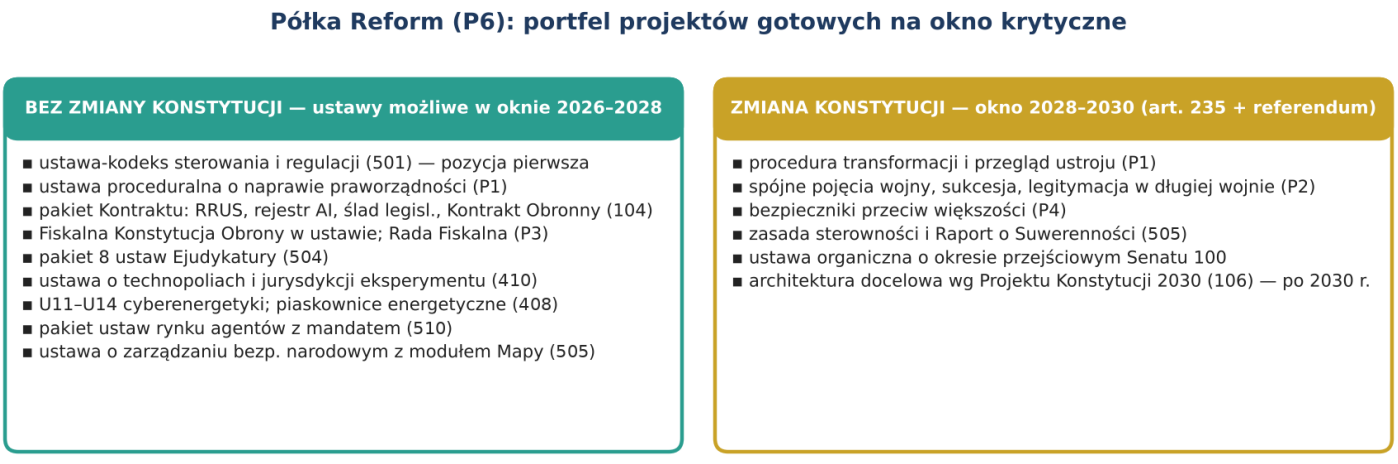
Cel: żadna większość — także reformatorska — nie może trwale osłabić kontroli władzy. **Instrumenty:** reguła, że lista z mniej niż 50% głosów nie uzyskuje sama większości konstytucyjnej; kadencje organów kontrolnych (Sąd Najwyższy, NIK, RPO, rada fiskalna, regulator mediów) dłuższe niż kadencja legislatywy i odnawiane częściowo; czujniki niezależne od mierzonego z otwartą metodą; test przeciwnika jako obowiązkowy element oceny skutków każdej zmiany ustrojowej. **Bezpiecznik:** bezpieczniki nie mogą blokować wyniku wyborów — chronią reguły gry, nie partię. **Miernik:** stosunek % mandatów do % głosów; liczba organów kontrolnych wymienialnych w jednej kadencji.

14.5. P5 — Indeks Przechwycenia Państwa i graf zamówień

Cel: przechwycenie państwa staje się widoczne i kosztowne. **Instrumenty:** graf zamówień publicznych, spółek Skarbu Państwa, rad nadzorczych, darczyńców partii i rejestrów korzyści; Corruption Risk Index (jedna oferta, krótki termin, zmiany umów, powtarzalni zwycięzcy); automatyczne flagi ryzyka przekazywane do audytu; publiczny wskaźnik przechwycenia na poziomie instytucji (nie osób). **Bezpiecznik:** flaga jest sygnałem do audytu, nie wyrokiem; metoda jawna; prawo instytucji do wyjaśnienia. **Miernik:** odsetek postępowań z jedną ofertą (56% → poniżej 30% do 2035 r.); udział zamówień z flagami ryzyka. Graf zamówień jest wspólnym źródłem danych dla art. 47 KSR-RP i miernika kosztu przywilejów M11 (501); miarę „dławików wewnętrznych" — udział jednego oferenta, HHI i centralność pośrednictwa — liczy algorytm Mapy suwerenności (505). Wyniki modelu M5 i tabela „Osiem typów rent" (510, rozdz. 8.6) są hipotezami do weryfikacji w grafie.

14.6. P6 — Półka Reform

Cel: kryzys otwiera okno — wchodzi przez nie ten, kto ma gotowy tekst. **Instrumenty:** portfel projektów ustaw i zmian Konstytucji z oceną skutków, testem przeciwnika, symulacją w sieciowym bliźniaku (503), mapą koalicji i planem wdrożenia; coroczna aktualizacja; publiczny rejestr projektów. **Bezpiecznik:** projekty z półki przechodzą pełną procedurę legislacyjną — półka skraca przygotowanie, nie debatę. **Miernik:** czas od otwarcia okna do uchwalenia (< 6 miesięcy); odsetek projektów z kompletną oceną skutków. Pierwszą pozycją wśród ustaw możliwych bez zmiany Konstytucji jest projekt ustawy-kodeksu sterowania i regulacji (501). Portfel wydania 3.0 pokazują rys. 38A i tab. 47B.

Rysunek 38A. Półka Reform (P6) w wydaniu 3.0: projekty możliwe bez zmiany Konstytucji (okno 2026–2028) i projekty wymagające zmiany Konstytucji (okno 2028–2030).

Tabela 47B. Portfel Półki Reform — projekty wskazane przez dokumenty Biblioteki

Projekt	Źródło	Tryb	Okno
ustawa-kodeks sterowania i regulacji (KSR-RP)	501	ustawa — pozycja pierwsza	2026–2028
ustawa proceduralna o przywracaniu działania organów konstytucyjnych	105/P1; 503	ustawa	2026–2027
pakiet wdrożeniowy Kontraktu: RRUS, rejestr AI, ślad legislacyjny, Kontrakt Obronny	104	ustawy zwykłe	2027–2029
Fiskalna Konstytucja Obrony; mandat Rady Fiskalnej	105/P3; 401	ustawa; później Konstytucja	2026–2028
pakiet ośmiu ustaw Ejudykatury	504	ustawy	2027–2030
ustawa o technopoliach i jurysdykcji eksperymentu	410	ustawa (faza mandatowa)	2027–2029
U11–U14 cyberenergetyki; piaskownice energetyczne	408	ustawy (faza mandatowa)	2027–2029
pakiet ustaw infrastrukturalnych rynku agentów z mandatem	510	ustawy	2027–2030
ustawa o zarządzaniu bezpieczeństwem narodowym z modułem Mapy	505; 401	ustawa	2027–2029
procedura transformacji; Pakiet Ciągłości; bezpieczniki przeciw większości	105/P1, P2, P4	zmiana Konstytucji (art. 235) i referendum	2028–2030
zasada sterowności i Raport o Suwerenności w Konstytucji	405 (K1, K3)	zmiana Konstytucji	2028–2030
ustawa organiczna o okresie przejściowym Senatu 100	105; 203	ustawa organiczna po zmianie Konstytucji	2030–2032

14.7. P7 — Nowa Umowa Społeczna

Cel: legitymacja transformacji i odporność społeczna. **Instrumenty:** jawny rachunek kosztów obrony i transformacji według decyli i regionów; powszechny obowiązek obrony (wojskowej lub cywilnej) połączony z prawami: szkoleniem, ochroną zatrudnienia, kompensatą, uznaniem kompetencji; zgromadzenia obywatelskie z mandatem do formułowania pytań referendalnych; edukacja obywatelska i odporność informacyjna (prebunking); Inicjatywa 3G (411) i Program 2G (517) jako mechanizmy udziału pokoleń. **Bezpiecznik:** obowiązki proporcjonalne i równe; prawo do służby alternatywnej. **Miernik:** zaufanie do instytucji; gotowość do obrony; ≥ 70% poparcia dla modelu obrony powszechnej.

Wykonaniem programu jest Kontrakt Społeczny Rzeczypospolitej (104) — 42 postanowienia w ośmiu filarach, Roczny Rachunek Umowy Społecznej (RRUS), Powszechny Kontrakt Obronny (§6) i indeks IKS-RP (0,35 → 0,60 → 0,75). Strategia nie powtarza jego treści, lecz synchronizuje etapy (rozdz. 15): Strategia wyznacza drogę, Kontrakt daje paliwo.

14.8. P8 — Państwo cyfrowe jako infrastruktura ciągłości

Cel: suwerenność technologiczna jako sterowność. **Instrumenty:** koszt i czas wyjścia jako wymóg każdego zamówienia systemu krytycznego; inwentaryzacja kryptografii i migracja PQC; tryb offline i awaryjny usług krytycznych; rejestr algorytmów i agentów publicznych z klasami autonomii A0–A5; once-only i interoperacyjność w czterech warstwach (503); zasada dziedzictwa wiedzy. **Bezpiecznik:** human-in-command; zakaz scoringu; prawo do odwołania. **Miernik:** czas migracji systemów krytycznych; odsetek systemów w rejestrze; odsetek systemów wysokiego priorytetu w trybie PQC. Standardy Mapy suwerenności (505, SM-6 i SM-7): plan wyjścia od dostawcy chmury i modelu AI dla każdej usługi krytycznej; migracja PQC systemów wysokiego priorytetu do 2030 r.

14.9. P9 — Nisza wojenna → zastosowanie cywilne

Cel: mobilizacja obronna zamienia się w trwałą zdolność przemysłową i technologiczną. **Instrumenty:** zamówienia przedkomercyjne i wieloletnie dla nisz dual-use (drony, C2, sensory, cyber, logistyka); piaskownice regulacyjne (512) jako narzędzie „ewolucji w formie”; technopolie i jurysdykcja eksperymentu (410); piaskownice energetyczne (408); wspólne zakupy w ramach EDIRPA i SAFE z wymogiem krajowej wartości dodanej; fundusz pierwszej fabryki; transfer technologii do zastosowań cywilnych (ratownictwo, rolnictwo, energetyka). **Bezpiecznik:** kontrola eksportu dual-use (rozp. 2021/821); jawność beneficjentów; zwrot wsparcia przy niewykonaniu. **Miernik:** czas od prototypu do zamówienia; udział krajowej wartości dodanej; eksport dual-use.

14.10. P10 — Audyt władzy proceduralnej

Cel: koniec władzy blokowania bez odpowiedzialności za wynik. **Instrumenty:** rejestr procedur z właścicielem, czasem decyzji i licznikiem uzgodnień; eksploracja procesów (process mining) jako audyt; procedura jako automat — modelowanie przed uchwaleniem (503); klauzule wygaśnięcia dla procedur i programów; milczące załatwienie sprawy po terminie w sprawach o niskim ryzyku; jedno okienko dla inwestycji strategicznych (513). **Bezpiecznik:** ochrona standardów środowiskowych, bezpieczeństwa i praw osób trzecich — skraca się czas, nie usuwa ochrony. **Miernik:** mediana czasu decyzji; odsetek spraw zakleszczonych; liczba wygaszonych procedur. Ustawową formą audytu są art. 44–45 KSR-RP — limity czasu procedur, licznik i bilans obciążeń (501).

14.11. P11 — Otwarcie rynków zamkniętych

Cel: konkurencja zamiast renty w zamówieniach, sektorach sieciowych i zawodach regulowanych. **Instrumenty:** detekcja zmowy w grafie zamówień; wzmocniony program łagodzenia kar; nadzór nad architekturą algorytmów cenowych (zmowa algorytmiczna); interoperacyjność i przenośność danych (logika DMA); rozdział infrastruktury sieciowej od usług; przegląd barier wejścia do zawodów regulowanych z okresami przejściowymi; ład korporacyjny w SSP. **Bezpiecznik:** regulacja monopoli naturalnych zamiast ich rozbijania; ochrona jakości usług. **Miernik:** HHI w sektorach kluczowych; średnia liczba ofert; koszt zmiany dostawcy. Odesłania: art. 46–47 KSR-RP — rozdzielenie właściciela i regulatora, monitoring koncentracji, otwarte interfejsy i plan wyjścia (501); kryterium wyboru rynków do otwarcia — węzły o najwyższej ważności i najniższej różnorodności dróg w Rejestrze Węzłów (505).

14.12. P12 — Jednolita administracja i krążenie kadr

Cel: jeden standard usług, ciągłość pamięci instytucjonalnej i koniec renty z trwania przy władzy. **Instrumenty:** profesjonalna służba państwowa oddzielona od rotacji politycznej; otwarte konkursy na stanowiska kierownicze w administracji i SSP; jednokadencyjność funkcji politycznych z kadencjami kohortowymi (208); okresy karencji i rejestr kontaktów; ścieżki kariery za wynik; repozytorium wiedzy. **Bezpiecznik:** ochrona przed czystkami — odwołanie tylko z przesłanek i z prawem odwołania. **Miernik:** odsetek konkursów otwartych; retencja kadr eksperckich; czas obsadzenia stanowisk krytycznych. Instrumenty Kodeksu: przegląd żywotności instytucji (art. 48 KSR-RP) i Rezerwa Kompetencji Państwa z filarem senioralnym (art. 21 KSR-RP; 309).

14.13. P13 — Kodeks Sterowania i Regulacji

Cel: państwo działa w pętlach zamkniętych — każda polityka ma cel, miernik, regułę korekty i bezpiecznik. Instrumenty: ustawa-kodeks sterowania i regulacji (501) jako rama prawna programów P5, P10, P11 i P12; Karta Pętli, Rejestr Pętli Regulacji, zmienne stanu, pięć stanów pracy państwa, Rada Kodeksu Regulacji wzorowana na Radzie Fiskalnej; fazy wdrożenia 0–4 w latach 2026–2035 zsynchronizowane z oknem zmiany Konstytucji; konstytucjonalizacja czterech zasad Kodeksu (art. 60 KSR-RP) dopiero po co najmniej czterech latach jego stosowania. Właściciel: Centrum Regulacji Państwa i Rada Kodeksu. Bezpiecznik: stany pracy nie są stanami nadzwyczajnymi i nie mogą służyć zmianie ustroju. Miernik: pokrycie pętli zamkniętych (M1 ILR-RP); koszt przywilejów (M11).

14.14. P14 — Mapa Suwerenności

Cel: suwerenność jako sterowność węzłów krytycznych, mierzona formułą S = R × T × D × Z i regułą czasu. Instrumenty: Mapa jako moduł Sieciowego Bliźniaka Rzeczypospolitej (503), Rejestr Węzłów i Karta Węzła, stres-testy SR-01…SR-12, panel IMS-RP; projekt ustawy o zarządzaniu bezpieczeństwem narodowym z modułem Mapy na Półce Reform; Mapa jest warstwą pomiarową programów P5, P8, P10 i P11. Właściciel: właściciele węzłów przydzieleni przez Centrum Regulacji Państwa; normy suwerenności ustalają Naród, Senat i Prezydent. Bezpiecznik: wariant „Twierdzy technokratów" — suwerenność cyfrowa użyta jako przykrywka represji — jest monitorowanym ryzykiem (rozdz. 17). Miernik: IMS-RP.

14.15. P15 — Rynek agentów z mandatem

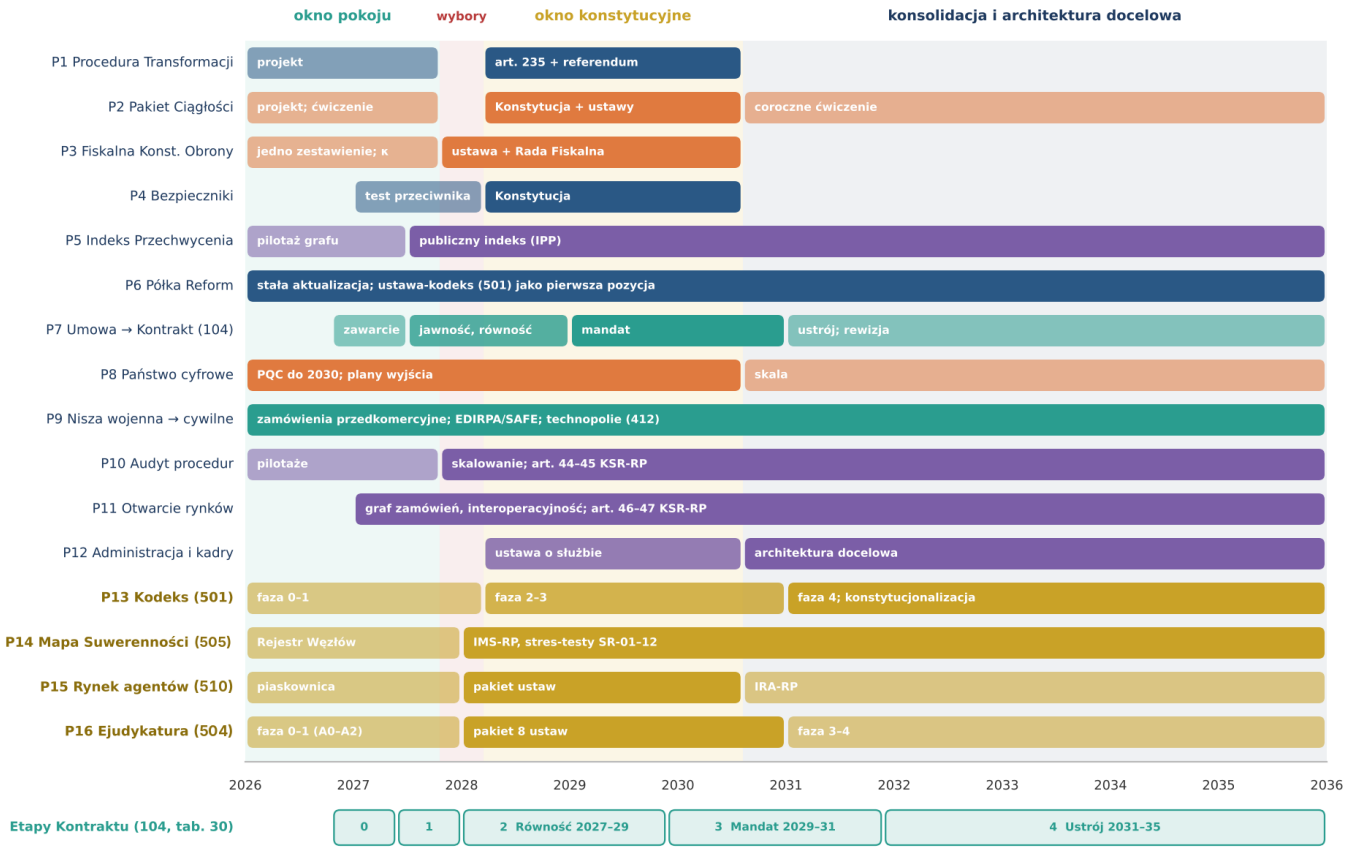
Cel: koszt utrzymania renty wyższy niż koszt konkurowania wynikiem — także w transakcjach maszynowych. Instrumenty: pakiet ustaw infrastrukturalnych (mandat agenta, MiCA „UE+0", dostęp do danych na zlecenie właściciela, standard M&V, delegowane uwierzytelnienie), piaskownica rynków agentów, obserwatorium cen algorytmicznych, statystyka AI w transakcjach; formuła T = M × P × R × N (510). Właściciel: regulator konkurencji i regulatorzy sektorowi w trybie nadzoru wyniku. Bezpiecznik: żadnej decyzji o prawach obywatela przekazanej agentowi bez mandatu i progu eskalacji; obywatel zawsze może uzyskać kontakt z człowiekiem (§19 Kontraktu). Miernik: IRA-RP. Horyzont: 2026–2030.

14.16. P16 — Ejudykatura

Cel: wymiar sprawiedliwości jako infrastruktura bezpieczeństwa, gospodarki i transformacji — cyfrowo zreorganizowany aparat sądowniczy, który przetwarza informację w wiedzę użyteczną dla sędziów, bez przekazywania orzekania algorytmom. Instrumenty: fazy 0–4 (od e-akt i transkrypcji po pełną architekturę), tryby autonomii A0–A4 z człowiekiem w pętli, pakiet ośmiu ustaw możliwych bez zmiany Konstytucji (504, tab. 36), e-akta offline i tryb pracy bez AI jako element Pakietu Ciągłości. Powiązania: P1 (procedura naprawy), P4 (bezpieczniki — wybieralny Sąd Najwyższy) i P10 (audyt władzy proceduralnej). Właściciel: Sąd Najwyższy (204) i administracja sądowa. Bezpiecznik: niezawisłość na każdym szczeblu; zakaz decyzji wyłącznie automatycznej (art. 70 i 75 Projektu 106). Miernik: czas postępowania i odsetek spraw zakleszczonych (propozycja do kalibracji).

15. Mapa drogowa 2026–2035

Według okien krytycznych, nie według kalendarza życzeń

Rysunek 39. Mapa drogowa 2026–2035: cztery fazy — okno pokoju i przygotowanie (2026–2027), mandat wyborczy (2027), okno konstytucyjne (2028–2030), konsolidacja (2030–2035) — z programami P1–P16, etapami Kontraktu Społecznego (104, tab. 30) i scenariuszem wojennym jako przełącznikiem w dowolnym momencie.

Tabela 48. Sekwencja wdrożenia 2026–2035

Faza	Działania kluczowe	Produkt końcowy
2026–2027 — okno pokoju (teraz)	Pakiet Ciągłości i Fiskalna Konstytucja Obrony jako gotowe projekty; pierwsza mapa sieci przechwycenia (graf zamówień i SSP); ustawa proceduralna o naprawie praworządności; SAFE z jawnym panelem efektów; Półka Reform z 10 projektami; pilotaże P10 w trzech urzędach i dwóch regionach	projekty P1–P3 gotowe; pierwszy raport Indeksu Przechwycenia
2027 — wybory jako moment krytyczny	program zmiany ustroju przedstawiony przed wyborami jako mandat; zgromadzenie obywatelskie o procedurze transformacji; deklaracje kandydatów wobec testu przeciwnika	mandat wyborczy; rekomendacje zgromadzenia
2028–2030 — okno konstytucyjne	pierwsza zmiana Konstytucji w trybie art. 235: procedura transformacji, ujednolicenie stanów nadzwyczajnych, procedura długiej wojny, bezpieczniki przeciw większości;	Konstytucja z P1, P2, P4; referendum;

Faza	Działania kluczowe	Produkt końcowy
	referendum zatwierdzające; ustawy organiczne; skalowanie P5, P8, P10, P11	panel ITU w pełnym zakresie
2030–2035 — konsolidacja i architektura docelowa	druga faza zmian: zintegrowana egzekutywa, Senat 100, wybieralny Sąd Najwyższy, Sejmiki, jednolita administracja, jednokadencyjność, controlling — po publikacji wyników pilotaży, kosztów, ryzyk i alternatyw; referendum konstytucyjne; pierwszy przegląd ustroju	ustrój TechnoRepubliki; raport sprawczości, suwerenności i odporności
Scenariusz wojenny (w dowolnym momencie)	aktywacja Pakietu Ciągłości; zamrożenie Półki Reform (art. 228 ust. 6); po wojnie odbudowa według planu przygotowanego wcześniej	ciągłość państwa; plan odbudowy przed napływem środków

Wydanie 3.0 synchronizuje mapę drogową z harmonogramami dokumentów, które rekomendowały zmiany w Strategii. Różnica między oknem konstytucyjnym Strategii (2028–2030) a etapem „Mandat" Kontraktu (2029–2031) jest celowa: Kontrakt wymaga wcześniejszego zgromadzenia obywatelskiego i dowodu działania, dlatego zatwierdzenie zmian w referendum przypada na koniec okna.

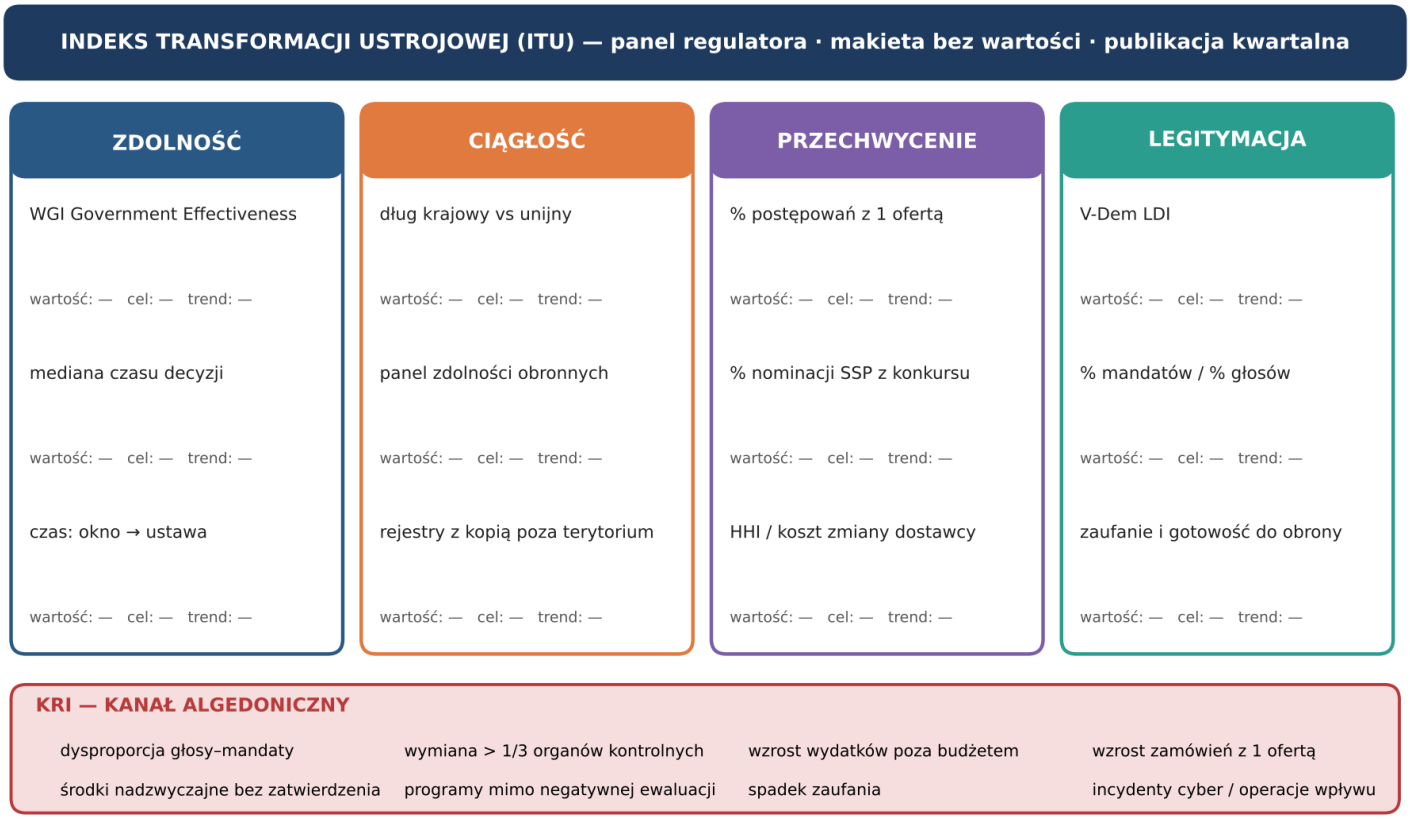
Tabela 48A. Synchronizacja mapy drogowej z dokumentami Biblioteki

Faza Strategii	Kontrakt Społeczny (104)	Programy modułowe P13–P16	Inne kamienie milowe
2026–2027 — okno pokoju	0 Zawarcie (IV kw. 2026 – I poł. 2027): przystąpienie stron, pierwszy pomiar IKS-RP	P13 faza 0–1; P14 Rejestr Węzłów; P15 piaskownica; P16 faza 0 (e-akta)	ustawa-kodeks na Półce Reform; pierwszy raport IPP
2027 — wybory	1 Jawność: pierwszy RRUS i jeden bilans jako załączniki do budżetu	—	plan pierwszych 100 dni, w tym „Pierwsze sto dni" cyberenergetyki (408)
2028–2030 — okno konstytucyjne	2 Równość (2027–2029): Kontrakt Obronny w ustawie; 3 Mandat (2029–2031): zgromadzenie, referendum	P13 faza 2–3; P15 pakiet ustaw; P16 pakiet ośmiu ustaw	zasada sterowności i Raport o Suwerenności w Konstytucji (505); PQC do 2030 r.
2030–2035 — konsolidacja	4 Ustrój (2031–2035): pełny panel, druga rewizja, przegląd ustroju	P13 faza 4 i konstytucjonalizacja zasad Kodeksu (≥ 4 lata stosowania); P14 i P15 w pełnej skali	pierwszy przegląd ustroju; IKS-RP ≥ 0,75

16. Panel regulatora: Indeks Transformacji Ustrojowej

Nie ma sterowania bez pomiaru

Panel regulatora jest modułem Controllingu cybernetycznego (209) i publikuje wskaźniki wyniku (KPI) i ryzyka (KRI) w czterech filarach: **zdolność**, **ciągłość**, **przechwycenie** i **legitymacja**. Indeks Transformacji Ustrojowej (ITU) nie jest jednym „superindeksem”; pokazuje osobno każdy filar, aby średnia nie ukrywała wąskiego gardła. W systemie indeksów Biblioteki ITU jest subindeksem prawomocności P indeksu parasolowego ITZ-RP Technologicznej Wizji (102) i korzysta ze wspólnych źródeł danych z indeksami innych dokumentów (rys. 40A).

Rysunek 40. Panel regulatora — Indeks Transformacji Ustrojowej: cztery filary (zdolność, ciągłość, przechwycenie, legitymacja), wskaźniki, źródła danych i progi alarmowe; makieta bez wartości.

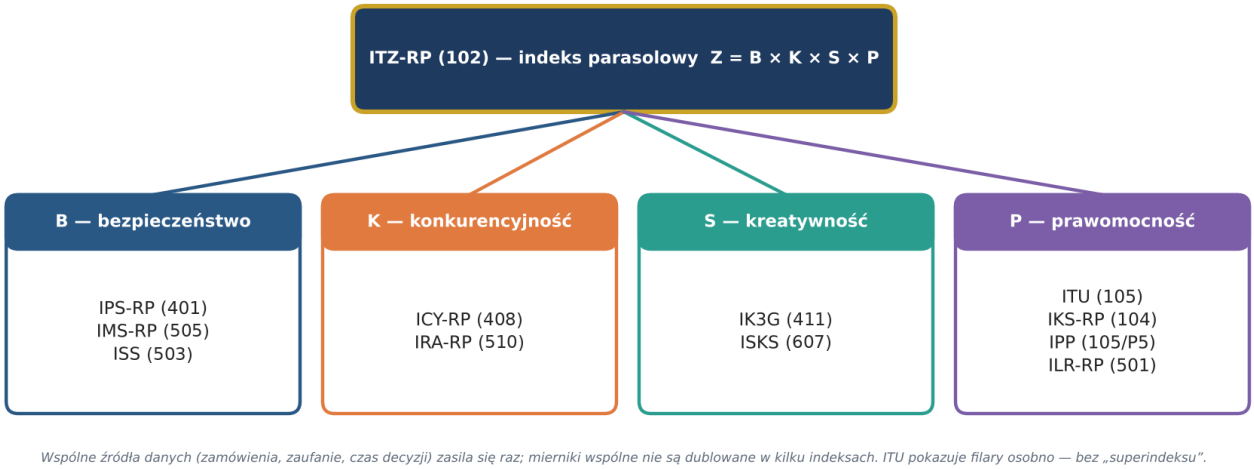
Tabela 49. Wskaźniki sukcesu transformacji (KPI)

Filar	Wskaźnik	Źródło	Cel
Legitymacja	V-Dem Liberal Democracy Index RP	V-Dem	powrót do poziomu sprzed 2015 r. i stabilność ±0,02 przez dwie kadencje
Legitymacja	stosunek % mandatów do % głosów zwycięzcy	PKW	żadna lista poniżej 50% głosów nie uzyskuje 2/3 mandatów

Filar	Wskaźnik	Źródło	Cel
Legitymacja	zaufanie do instytucji; gotowość do obrony	CBOS, Eurobarometr	≥ 70% poparcia dla modelu obrony powszechnej
Przechwycenie	odsetek postępowań z jedną ofertą	e-Zamówienia, graf	poniżej 30% do 2035 r.
Przechwycenie	udział nominacji w SSP z otwartego konkursu	rejestry SSP	≥ 90%
Przechwycenie	HHI w sektorach kluczowych; koszt zmiany dostawcy	UOKiK, regulatorzy	spadek
Zdolność	WGI Government Effectiveness; absorpcja środków	Bank Światowy, MF	wzrost; absorpcja ≥ plan kwartalny
Zdolność	mediana czasu decyzji w procedurach o skali > 100 tys. spraw	rejestr procedur, process mining	skrócenie o połowę do 2032 r.
Zdolność	czas od otwarcia okna do ustawy z półki	Sejm/Senat, RCL	< 6 miesięcy
Ciągłość	spójność długu krajowego i unijnego	MF, Eurostat	różnica → 0
Ciągłość	wydatki obronne mierzone zdolnością	MON, NIK	jawny panel: zapasy, gotowość, czas dostaw
Ciągłość	odsetek rejestrów z kopią poza terytorium i testem odtworzenia	pełnomocnik ds. państwa cyfrowego	100% rejestrów krytycznych

Tabela 50. Wskaźniki ryzyka (KRI) i reakcje

KRI	Sygnał	Reakcja (kanał algedoniczny)
Wzrost dysproporcji głosy–mandaty	zwycięzca bliski 2/3 mandatów przy < 50% głosów	automatyczny przegląd ordynacji przez niezależną komisję
Wymiana składu organów kontrolnych w jednej kadencji	> 1/3 składu	alarm dla Senatu i Sądu Najwyższego; informacja publiczna
Wzrost wydatków poza budżetem	wzrost udziału wobec roku poprzedniego	opinia rady fiskalnej; obowiązek konsolidacji
Wzrost odsetka zamówień z jedną ofertą	wzrost w instytucji lub sektorze	audyt; zmiana specyfikacji; publikacja
Środki nadzwyczajne bez zatwierdzenia	przekroczenie terminu	automatyczne wygaśnięcie; raport
Programy kontynuowane mimo negatywnej ewaluacji	każdy przypadek	decyzja: poprawić albo zamknąć w 90 dni
Spadek zaufania do instytucji reform	spadek poniżej progu	przegląd komunikacji i wyników; zgromadzenie obywatelskie
Wzrost incydentów cyber i operacji wpływu	przekroczenie progu CERT / StratCom	aktywacja planów odporności; komunikacja oparta na dowodach

Rysunek 40A. Rodzina indeksów Biblioteki: ITZ-RP (102) jako indeks parasolowy czterech czynników; ITU (105), IKS-RP (104), IPP (105/P5) i ILR-RP (501) zasilają prawomocność P, a IPS-RP, IMS-RP, ISS, ICY-RP, IRA-RP, IK3G i ISKS — pozostałe czynniki.

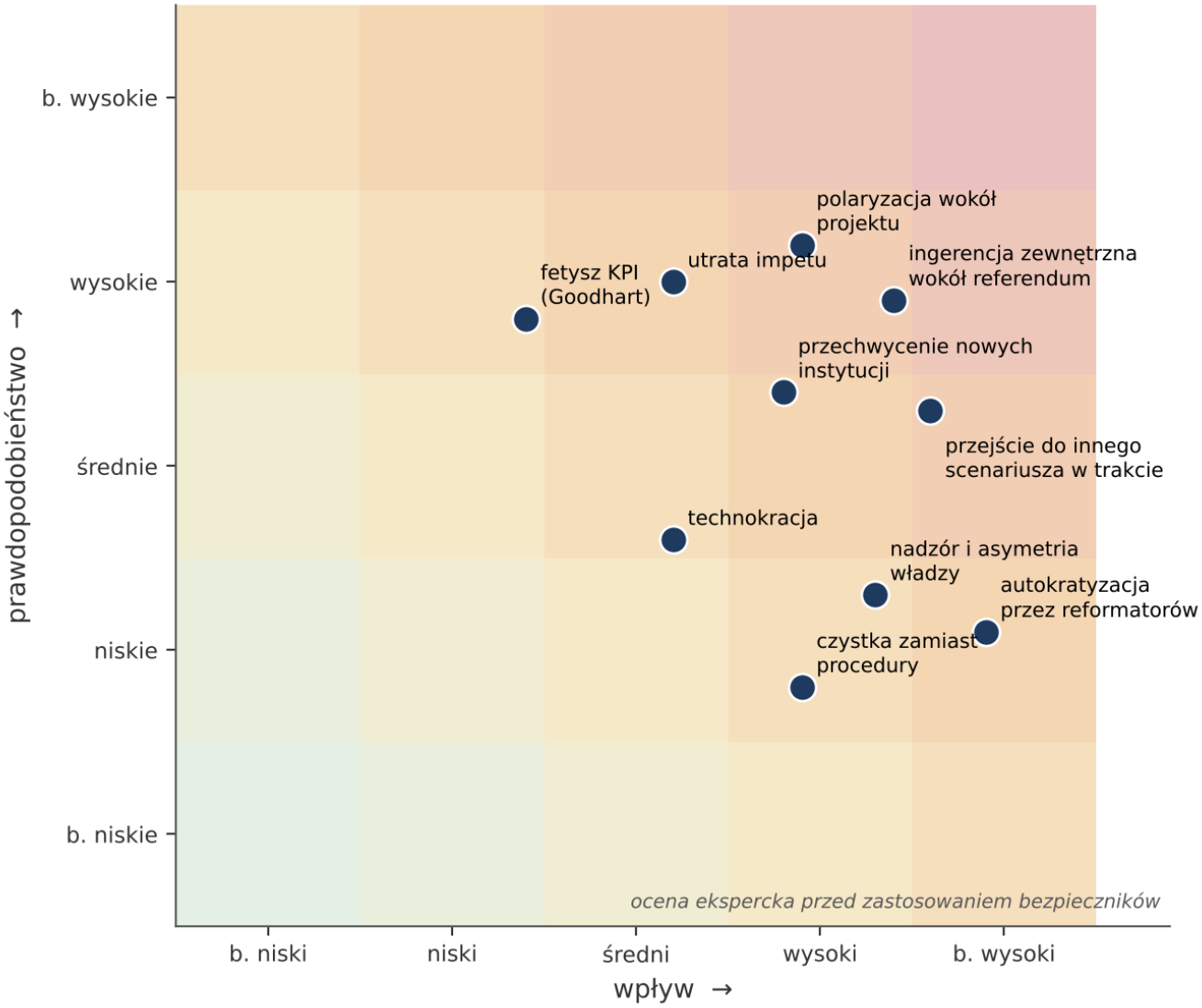
Tabela 50A. Podział ról indeksów powiązanych z panelem ITU

Indeks	Dokument	Co mierzy	Relacja z ITU
ITZ-RP	102	zdolność Z = B × K × S × P	ITU jest subindeksem P
IPP — Indeks Przechwycenia Państwa	105/P5	przechwycenie instytucji w grafie zamówień, SSP i nominacji	filar „przechwycenie" ITU
IKS-RP	104	wykonanie Kontraktu (0,35 → 0,60 → 0,75)	miernik powiązany filaru „legitymacja"
ILR-RP	501	jakość pętli regulacji (M1–M11)	filar „zdolność" (czas decyzji, pętle)
IMS-RP	505	suwerenność węzłów krytycznych	warunek filaru „ciągłość"
IRA-RP	510	rynek agentów z mandatem	miernik P15
IPS-RP · ISS	401 · 504	podmiotowość strategiczna · sterowność sieci państwa	źródła danych KRI

Mierniki wspólne — zaufanie do instytucji, konkurencja w zamówieniach, czas decyzji — zasila się jednym źródłem danych i nie dubluje w kilku indeksach (rekomendacja Kontraktu 104).

17. Ryzyka wdrożenia i bezpieczniki

Silniejsza egzekutywa, silniejszy pomiar i szybsza procedura wymagają silniejszych bezpieczników. Każde ryzyko ma przypisany bezpiecznik i organ, który go pilnuje.

Rysunek 41. Mapa ryzyk wdrożenia strategii: prawdopodobieństwo i wpływ — od ryzyka autokratyzacji przez reformatorów i technokracji po przechwycenie nowych instytucji, utratę impetu i zmianę scenariusza w trakcie realizacji.

Rysunek 41 przedstawia mapę ryzyk wdrożenia strategii ułożonych w układzie współrzędnych według ich wpływu oraz prawdopodobieństwa wystąpienia. Większość zidentyfikowanych zagrożeń charakteryzuje się wysokim lub bardzo wysokim wpływem na realizację strategii, choć ich prawdopodobieństwo zostało ocenione na poziomach od niskiego do wysokiego.

Do zagrożeń o największym prawdopodobieństwie i jednocześnie wysokim wpływie należą polaryzacja wokół projektu, utrata impetu, ingerencja zewnętrzna wokół referendum oraz fetysz KPI. Z kolei wysoce krytyczne ryzyka, takie jak autokratyzacja przez reformatorów czy czystka zamiast procedury, cechują się niskim prawdopodobieństwem wystąpienia, lecz z racji bardzo wysokiego wpływu wymagają silnych bezpieczników.

Tabela 51. Rejestr ryzyk i bezpieczników

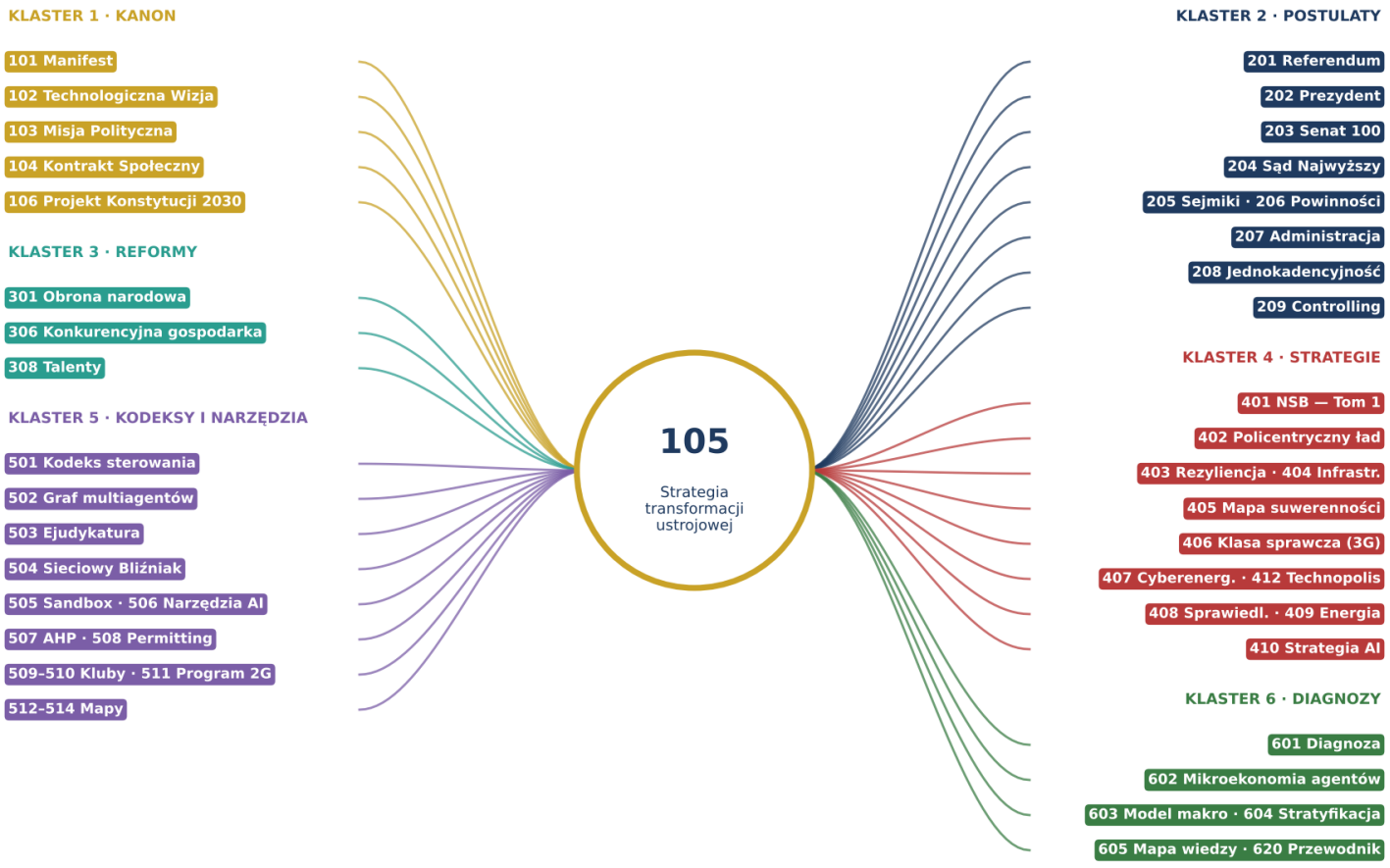
Ryzyko	Opis	Bezpiecznik
Autokratyzacja przez reformatorów	silna egzekutywa użyta do zabetonowania władzy	test przeciwnika; Senat, Sąd Najwyższy, referendum; jednokadencyjność; kadencje rozłożone
Technokracja	model i wskaźnik zastępują spór o wartości	spór o cele rozstrzyga Naród i Senat; panel wspiera, nie decyduje; raport mniejszości
Przechwycenie nowych instytucji	agencje, panele i centra danych przejęte przez dostawców lub partie	rozdział funkcji; klauzule wygaśnięcia; jawność metody; audyt niezależny
Fetysz KPI (prawo Goodharta)	optymalizacja raportu zamiast rzeczywistości	zestawy wskaźników; brak ostrych progów; pomiar dna rozkładu; audyt jakościowy
Nadzór i asymetria władzy	dane i AI użyte przeciw obywatelom	pomiar instytucji, nie ludzi; zakaz scoringu; human-in-command; RPO i UODO
Utrata impetu	reforma rozmywa się po pierwszej fazie	Półka Reform; przegląd co 10 lat; wczesne widoczne wyniki
Przejście do innego scenariusza w trakcie	wojna lub kryzys zamraża procedurę	Pakiet Ciągłości gotowy przed; zamrożenie bez utraty dorobku
Czystka zamiast procedury	weryfikacja kadr jako zemsta polityczna	kryteria, prawo odwołania, niezależny organ
Polaryzacja wokół projektu	zmiana ustroju staje się osią sporu partyjnego	zgromadzenia obywatelskie; referenda w pojedynczych sprawach; ponadpartyjny pakiet bezpieczników
Ingerencja zewnętrzna	operacje wpływu wokół referendum	odporność informacyjna; jawność finansowania kampanii; szybka komunikacja oparta na dowodach
„Twierdza technokratów”	suwerenność cyfrowa i bezpieczeństwo użyte jako uzasadnienie nadzoru i represji (scenariusz C Mapy suwerenności, 505)	pomiar instytucji, nie ludzi; kontrola Senatu, Sądu Najwyższego i RPOiC; zgoda Z jako czynnik suwerenności; klauzule wygaśnięcia

CZERWONA LINIA

Żadna zmiana ustroju w czasie stanu nadzwyczajnego. Żadnej zmiany ordynacji obowiązującej w najbliższych wyborach jej autorów. Żadnej czystki zamiast procedury. Żadnego wskaźnika oceniającego obywatela. Żadnej decyzji o prawach przekazanej algorytmowi.

18. Miejsce w Bibliotece i na portalu TechnoSanacja

Strategia transformacji ustrojowej jest dokumentem kanonicznym 105 — piątym w sekwencji kanonu (rozdz. 1.6). Spina rdzeń ustrojowy Biblioteki (106 i postulaty 201–209) ze strategiami bezpieczeństwa, transformacji i sprawczości (401–414), z kodeksami i narzędziami wykonania (501–518) oraz z diagnozami i modelami (601–621). Odpowiada na pytanie, którego nie rozstrzyga żaden z tych dokumentów osobno: w jakiej kolejności, jakim trybem i w jakim scenariuszu pokojowo przejść od obecnego ustroju do TechnoRepubliki.

Numeracja wg Hierarchii Biblioteki z 26.10.2026 (6 klastrów, 70 publikacji: A — 36, B — 34)

Rysunek 42. Strategia transformacji ustrojowej (105) w sieci Biblioteki TechnoSanacji: relacje z dokumentami sześciu klastrów Hierarchii z 26.10.2026 — kanonem (101–106), postulatami (201–209), programami reform (301–309), strategiami (401–414), kodeksami i narzędziami (501–518) oraz diagnozami i modelami (601–621).

19. Hasła programowe i formuła końcowa

Tabela 52. Dwanaście haseł Strategii transformacji ustrojowej

Hasło	Znaczenie
1. Trzy scenariusze — jedna pokojowa zmiana.	System sprawowania władzy zmienia się pokojowo, a ustrój działa w pokoju, wojnie i przełomie.
2. Zmiana przez prawo, nie obok prawa.	Ciągłość prawna jest zasobem strategicznym.
3. Bezpiecznik, który można oddać przeciwnikowi politycznemu.	Test przeciwnika dla każdej instytucji.
4. Rotacja osób ≠ rotacja władzy.	Przechwycenie mierzy się w sieci, nie w nazwiskach.
5. Głęboka zmiana w treści, pokojowa ewolucja w formie.	Głęboka zmiana przez procedurę; rewolucja anarchizuje państwo.
6. Kryzys otwiera okno — wchodzi ten, kto ma gotową ustawę.	Półka Reform.
7. Wojnę finansuje się na bilansie.	Fiskalna Konstytucja Obrony.
8. Budżet kupuje zdolność, nie procent.	Panel zdolności zamiast samego % PKB.
9. Suwerenność to koszt wyjścia.	Sterowność, nie autarkia.
10. Władza dla wyniku, nie dla renty.	Każda instytucja ma właściciela wyniku i datę przeglądu.
11. Obowiązek obrony z prawami.	Nowa Umowa Społeczna.
12. Naród reguluje regulatora.	Referendum jako pętla zwierzchnia.

PROCEDURA PRZED KRYZYSEM. CIĄGŁOŚĆ PRZED WOJNĄ. WYNIK PRZED RENTĄ.

Rzeczpospolita przechodziła już transformację ustrojową — w 1989 r. przez pakt i ciągłość prawną. Dziś staje przed transformacją trudniejszą, bo przeprowadzaną w cieniu wojny, w spolaryzowanym społeczeństwie i w czasie, gdy technologia zmienia szybkość państwa szybciej niż prawo. Nie ma drogi na skróty. Zamach i plebiscyt poza procedurą dałyby szybkość, ale odebrałyby zmianie trwałość. Trwanie dałoby spokój, ale oddałoby przyszłość rentom i przypadkowi.

TechnoRepublika proponuje inną kolejność. Najpierw zapisać, jak zmienia się ustrój. Potem zapewnić, że państwo przetrwa wojnę bez utraty legitymacji. Potem uczynić renty widocznymi i kosztownymi. Dopiero na końcu — z mandatem Narodu i dowodami z pilotaży — zbudować pełną architekturę państwa, które przewiduje, działa i odpowiada przed obywatelem.

Dla Generacji Z to zaproszenie do budowy narzędzi pomiaru, modeli i Klubów, które będą rozliczać władzę. Dla pokolenia środka — do roli właścicieli wyniku i ryzyka. Dla seniorów — do roli strażników ciągłości i audytorów społecznych. Dla żołnierzy i służb — do państwa, które nie zostawi ich bez ciągłości władzy i bez jawnych zasad. Dla każdego obywatela — prosty test: czy wiem, jak zmienia się moje państwo, czy przetrwa ono kryzys, czy widzę, kto korzysta z renty, i czy mogę to skorygować w referendum.

FORMUŁA KOŃCOWA STRATEGII

Trzy scenariusze — jedna pokojowa zmiana.

Zmiana przez prawo, nie obok prawa. Bezpiecznik, który można oddać przeciwnikowi. Władza dla wyniku, nie dla renty — pod kontrolą Narodu.

Od procedury do ciągłości. Od ciągłości do zdolności.
Od zdolności do wyniku. Od wyniku do korekty.

ZAPISZ PROCEDURĘ → ZABEZPIECZ CIĄGŁOŚĆ → ZMIERZ RENTĘ → OTWÓRZ RYNKI → ZBUDUJ ARCHITEKTURĘ → ODDAJ KOREKTĘ NARODOWI

https://technosanacja.pl/biblioteka/

STATUS OPRACOWANIA

Dokument programowy do publikacji w Bibliotece TechnoSanacji. Strategia nie zastępuje Projektu Konstytucji, Kart Postulatów ani oceny skutków regulacji. Jest publiczną hipotezą działania, którą trzeba sprawdzić, poprawić i rozliczyć — zgodnie z własną formułą: od wyniku do korekty.

Aneks A. Słownik pojęć, terminów i skrótów

Definicje są użytkowe — służą czytaniu strategii i są zgodne ze słownikami Przewodnika, Mapy wiedzy, Mapy ustrojowej oraz dokumentów kanonu 101–106 i dokumentów 401, 505, 501, 503 i 510. Nie zastępują definicji ustawowych ani doktrynalnych. Kolumna „Gdzie" wskazuje rozdział, w którym pojęcie pracuje najmocniej.

A.1. Pojęcia programowe strategii i TechnoSanacji

Tabela 53. Pojęcia programowe strategii i TechnoSanacji

Pojęcie	Definicja użytkowa	Gdzie
Bezpieczniki przeciw większości (P4)	Zestaw progów, kadencji i czujników chroniących reguły gry przed trwałym osłabieniem przez każdą większość, także reformatorską.	rozdz. 3.2, 12.3
Controlling cybernetyczny	Postulat 209: system łączący cele, budżet, dane, wykonanie i korektę, z niezależnym pomiarem i publicznym pulpitem.	rozdz. 12, 16
Dziedzictwo wiedzy (zasada)	Każda misja lub zamówienie technologiczne państwa zostawia standard, dokumentację, dane, zespół utrzymaniowy i plan wyjścia.	rozdz. 10.5
Fiskalna Konstytucja Obrony (P3)	Zasady finansowania obrony: jedno jawne zestawienie wydatków, wskaźniki zdolności, z góry określone źródła finansowania mobilizacji w granicach art. 220 ust. 2.	rozdz. 3.4, 14.3
Formuła naczelna	Zdanie otwierające każdą publikację TechnoSanacji, wobec którego weryfikuje się całą jej treść; tu: „Trzy scenariusze — jedna pokojowa zmiana".	rozdz. 1

Pojęcie	Definicja użytkowa	Gdzie
Indeks Przechwycenia Państwa (P5)	Publiczny wskaźnik ryzyka przechwycenia instytucji, budowany na grafie zamówień, spółek Skarbu Państwa, rad nadzorczych i darczyńców (m.in. Corruption Risk Index).	rozdz. 3.5, 14.5
Indeks Transformacji Ustrojowej (ITU)	Panel regulatora w czterech filarach — zdolność, ciągłość, przechwycenie, legitymacja — z KPI i KRI; nie jest jednym „superindeksem".	rozdz. 16
Inicjatywa 3G	Rozwinięcie Programu 2G (517) w Klasie sprawczej jako korelatorze (411): zespół trzech kluczy — tempo młodych, wynik i ryzyko pokolenia środka, konsekwencje seniorów; indeks IK3G.	rozdz. 6.2, 7.5
Jednokadencyjność	Postulat 208: zakaz ponownego wyboru na funkcje polityczne, kadencje kohortowe, karencja; instrument krążenia elit i ograniczenia renty z trwania przy władzy.	rozdz. 10.7, 12
Kanon Biblioteki (sześć pytań)	Sekwencja dokumentów 101–106: Dlaczego? — Dokąd? — Kto i jaką drogą? — Na jakiej umowie? — Jak przejść? — W jakich granicach prawa?	rozdz. 1.6
Kluby TechnoSanacji	Lokalne wspólnoty obywatelskie Ruchu (515–516): wiedza lokalna, mobilizacja, kontrola wykonania.	rozdz. 7, 18
Kontrakt Społeczny Rzeczypospolitej	Dokument kanoniczny 104: 42 postanowienia w ośmiu filarach, formuła P = J × R × N, RRUS i Kontrakt Obronny; wykonanie programu P7.	rozdz. 3.8, 14.7
Luka wykonawcza	Rozbieżność między deklaracją a wynikiem państwa; główna diagnoza destylatów DSRP, PS i GW.	rozdz. 4.4
Mandat Narodu → władze konstytucyjne → państwo zdolne do wykonania	Sekwencja trzech klastrów postulatów ustrojowych: mandat → władza → wynik → korekta.	rozdz. 12.1
Model 3A	Antycypacja, Absorpcja, Adaptacja — metoda książki „TechnoRepublika"; zdolność transformacyjna jako iloczyn trzech faz.	rozdz. 1.4
Nisza wojenna → zastosowanie cywilne (P9)	Mechanizm przenoszenia technologii dojrzewających w obronności (drony, C2, cyber) do gospodarki i usług cywilnych.	rozdz. 8.1, 14.9
Nowa Umowa Społeczna (P7)	Jawny podział kosztów obrony i transformacji, powszechny obowiązek obrony połączony z prawami, zgromadzenia obywatelskie z mandatem do pytań referendalnych.	rozdz. 3.8, 14.7
Pakiet Ciągłości Państwa (P2)	Zestaw rozwiązań konstytucyjnych i ustawowych zapewniających działanie ustroju w długiej wojnie: spójne pojęcia, sukcesja, wybory w wojnie, rejestry poza terytorium, wygaśnięcie środków.	rozdz. 3.3, 11.3
Państwo sprawcze	Państwo, które widzi, wybiera, wykonuje, mierzy, uczy się i podlega korekcie (destylat PS).	rozdz. 1.2
Pokojowa zmiana systemu sprawowania władzy	Rdzeń tezy głównej: zmiana reguł rywalizacji, kontroli i odpowiedzialności władzy przeprowadzona przez procedurę konstytucyjną, negocjację i referendum — bez rewolucji i bez wykorzystania stanu nadzwyczajnego — mierzona wzrostem produktywności i sprawności państwa.	rozdz. 0, 1, 11.2
Półka Reform (P6)	Portfel gotowych projektów ustaw i zmian Konstytucji z oceną skutków, testem przeciwnika i mapą koalicji, czekających na okno krytyczne.	rozdz. 3.6, 14.6
Prezydenckie Centrum Sterowania Państwem (PCSP)	Docelowy ośrodek zintegrowanej egzekutywy (202) z filarami: Prezydenckie Centrum Strategiczne (401), Centrum Regulacji Państwa (501), Prezydenckie Centrum Odporności i Ciągłości (407).	rozdz. 10.3, 12.2
Procedura Transformacji Konstytucyjnej (P1)	Konstytucyjny tryb zmiany ustroju: zgromadzenie obywatelskie, projekt, kwalifikowana większość, referendum obowiązkowe, przegląd co 10 lat, tryb naprawy.	rozdz. 11.2, 14.1

Pojęcie	Definicja użytkowa	Gdzie
Program 2G	Program sojuszu Generacji Z i seniorów (517); mechanizm „podwójnego klucza", rozwinięty w Inicjatywie 3G (411) do trzech kluczy.	rozdz. 7.5
Programy modułowe (P13–P16)	Programy wydania 3.0 wykonywane przez dokumenty Biblioteki: Kodeks (501), Mapa Suwerenności (505), Rynek agentów z mandatem (510), Ejudykatura (504).	rozdz. 14.13–14.16
Rotacja osób ≠ rotacja władzy	Zasada biblioteki: wymiana ludzi w węzłach nie zmienia rozkładu władzy, jeżeli nie zmieniają się reguły i krawędzie sieci.	rozdz. 3.5, 13.3
Scenariusz (transformacji)	Środowisko, w którym przebiega pokojowa zmiana: pokój (scenariusz bazowy), wojna albo przełom; nie jest wyborem strategii i może zmienić się w trakcie jej realizacji — decyduje, które elementy procedury są aktywne, a które zamrożone.	rozdz. 2.3, 11
Senat 100	Postulat 203: jednoizbowa legislatywa — stu senatorów w okręgach jednomandatowych stanowi prawo, budżet i nadzoruje egzekutywę.	rozdz. 12
Sieciowy Bliźniak Rzeczypospolitej (SBR)	Jawny, wielowarstwowy model państwa mierzący rozbieżność między strukturą formalną a faktyczną (503).	rozdz. 10.3
Stany pracy państwa	Pięć stanów z Kodeksu sterowania (501, art. 16): normalny, zagrożenia, awaryjny, rozległej awarii, odbudowy; działają poniżej progu stanu nadzwyczajnego i nie mogą służyć zmianie ustroju.	rozdz. 11.3, 11.5
Suwerenność = sterowność	Zasada biblioteki: suwerenność oznacza zdolność wyboru, audytu i wyjścia, a nie autarkię.	rozdz. 2.7
TechnoRepublika	Cel: państwo-regulator cybernetyczny pod kontrolą Narodu; TechnoSanacja — droga; Model 3A — metoda.	rozdz. 0
Test przeciwnika	Reguła projektowania: każdy bezpiecznik ocenia się przy założeniu, że przejmie go przeciwnik polityczny.	rozdz. 3.2, 12.3
Współczynnik konwersji obronnej κ	Miernik NSB (401): ile podmiotowości kupuje złotówka — iloczyn udziału wydatków w kraju, jakości kontraktów i przyrostu zdolności na jednostkę wydatku.	rozdz. 14.3
Wybieralny Sąd Najwyższy	Postulat 204: dziewięciu sędziów z mandatem 12-letnim, odnowienie 1/3 składu co 4 lata; strażnik Konstytucji.	rozdz. 12
Zintegrowana egzekutywa	Postulat 202: jedna egzekutywa Prezydenta i jedna odpowiedzialność za wykonanie strategii państwa, pod kontrolą Senatu, sądu, audytu i referendum.	rozdz. 10.3, 12
ZTU — zdolność transformacyjna ustroju	Wynik równania transformacji ZTU = R × W × U × B przy warunkach C ∧ O ∧ M.	rozdz. 1.2, 1.6

A.2. Ustrój, transformacja i prawo konstytucyjne

Tabela 54. Pojęcia ustrojowe i transformacyjne

Pojęcie	Definicja użytkowa	Gdzie
Autokratyzacja	Erozja przekraczająca próg zmiany typu systemu władzy, np. z demokracji liberalnej w autokrację wyborczą.	rozdz. 2.2
Ciągłość prawna	Zasada, że nowy porządek wyrasta z poprzedniego przez jego własne procedury.	rozdz. 2.8, 3.1
Erozja demokracji (backsliding)	Stopniowe osłabianie kontroli władzy przez większość działającą formalnie legalnie.	rozdz. 2.2, 3.2

Pojęcie	Definicja użytkowa	Gdzie
Gracze wetujący (veto players)	Aktorzy, których zgoda jest konieczna do zmiany status quo (Tsebelis).	rozdz. 2.4, 9.5
Inercja instytucjonalna	Odporność systemu instytucji na zmianę; w wojnie źródło przetrwania, w pokoju źródło bezwładu.	rozdz. 2.4
Kohabitacja	Współistnienie Prezydenta i większości parlamentarnej z różnych obozów politycznych.	rozdz. 9.5
Konsolidacja	Utrwalenie nowych reguł, gdy główni gracze uznają je za „jedyną grę w mieście”.	rozdz. 2.2
Konstytucjonalizm nadużycia (abusive constitutionalism)	Używanie formalnie legalnych zmian konstytucyjnych do trwałego osłabienia kontroli władzy (Landau).	rozdz. 2.8
Konstytuanta	Organ lub procedura ustanawiania nowej konstytucji; w strategii — wyłącznie w z góry znanym trybie z progiem i referendum.	rozdz. 3.1, 14.1
Legalność	Zgodność aktu z obowiązującym prawem, w tym z procedurą jego zmiany.	rozdz. 2.8
Legitymacja (legitymizacja)	Przekonanie rządzonych, że władza ma prawo rządzić; źródła: procedura (input), wynik (output), tożsamość.	rozdz. 2.8, 3.8
Moment krytyczny (critical juncture)	Krótki okres, w którym decyzje aktorów mają nieproporcjonalnie trwałe skutki.	rozdz. 2.4
Okno możliwości (policy window)	Zbieg problemu, polityki i rozwiązania (Kingdon).	rozdz. 1.3, 2.4
Pakt elit	Negocjowane porozumienie elit co do reguł przejścia; zmniejsza przemoc, ale bez weryfikacji konserwuje rentę.	rozdz. 3.6, 11.4
Podwójna prawomocność (zasada)	Zmiana ustroju jest prawomocna, gdy jest legalna (procedura) i legitymna (referendum).	rozdz. 2.8
Przegląd ustroju	Okresowa (co 10 lat) ocena działania ustroju przez niezależną komisję z raportem dla Narodu.	rozdz. 14.1
Reforma	Zmiana polityk lub instytucji w ramach istniejących zasad ustrojowych.	rozdz. 2.2
Referendum zatwierdzające	Referendum potwierdzające zmianę Konstytucji; dziś możliwe dla rozdz. I, II i XII (art. 235 ust. 6), w strategii — obowiązkowe dla zmian ustroju.	rozdz. 11.2
Restauracja konstytucyjna	Przywrócenie działania zasad naruszonych w okresie erozji.	rozdz. 2.2
Równowaga przerywana (punctuated equilibrium)	Długie okresy zmian przyrostowych przerywane skokami (Baumgartner, Jones).	rozdz. 2.4
Rewolucja	Gwałtowna, pozaprawna zmiana systemu władzy i elit przez mobilizację spoza instytucji; anarchizuje państwo, rozpraszając jego zdolność wykonawczą.	rozdz. 2.2, 3.6
Sprawiedliwość tranzycyjna	Mechanizmy rozliczenia przeszłości: jawność archiwów, weryfikacja kadr, odpowiedzialność, kompensata.	rozdz. 2.8, 11.4
System rządów	Konfiguracja relacji egzekutywy, legislatywy i sądownictwa w ramach ustroju.	rozdz. 2.1
System sprawowania władzy	Faktyczny sposób sprawowania władzy i rywalizacji o nią: praktyka, normy nieformalne, rzeczywisty rozkład władzy i kontroli; przedmiot pokojowej zmiany w tezie głównej.	rozdz. 2.1
Tranzycja	Przejście od jednego typu systemu władzy do innego, zwykle negocjowane.	rozdz. 2.2

Pojęcie	Definicja użytkowa	Gdzie
Transformacja ustrojowa	Zaplanowana zmiana reguł gry, rozkładu władzy, umowy społecznej i bazy materialnej, przeprowadzona przez procedurę.	rozdz. 1.2, 2.2
Ustrój	Zespół zasad konstytucyjnych określających źródło władzy, jej podział, prawa obywateli i sposób zmiany samych zasad.	rozdz. 2.1
Władza ustrojodawcza (pouvoir constituant)	Pierwotna władza Narodu do ustanowienia konstytucji, odróżniana od władzy ustanowionej.	rozdz. 2.8
Zależność od ścieżki (path dependence)	Wcześniejsze wybory instytucjonalne zwiększają koszt zmiany kierunku.	rozdz. 2.4
Zamach stanu	Przejęcie władzy przez część aparatu państwa z pominięciem procedur.	rozdz. 2.2

A.3. Wojna, bezpieczeństwo i stany nadzwyczajne

Tabela 55. Pojęcia wojny, bezpieczeństwa i stanów nadzwyczajnych

Pojęcie	Definicja użytkowa	Gdzie
Czas wojny	Pojęcie ustawowe (m.in. ustawa o obronie Ojczyzny), nie w pełni pokrywające się z konstytucyjnym stanem wojny i stanem wojennym.	rozdz. 2.3, 4.1
Fait accompli (fakt dokonany)	Szybkie zajęcie terytorium lub zasobu przed reakcją przeciwnika; metoda ponad 100 aneksji w historii.	rozdz. 5.1
Obrona totalna (powszechna)	Model łączący obronę militarną, cywilną, gospodarczą i psychologiczną z udziałem całego społeczeństwa (wzorzec fiński).	rozdz. 3.8, 10.6
Odporność adaptacyjna	Zdolność przebudowy struktury po szoku, w odróżnieniu od odporności inżynierskiej (powrotu do stanu wyjściowego).	rozdz. 2.7
Odstraszanie przez odmowę	Postawa, w której przeciwnik wie, że atak nie sparaliżuje państwa; skuteczniejsza w strefie szarej niż groźba kary.	rozdz. 2.7, 5.2
Paradoks Blankenshipa	Sojusznicy podatni wydają więcej, a cenni geostrategicznie — mniej, bo patron ich nie porzuci.	rozdz. 5.4
Rozporządzenie z mocą ustawy	Akt Prezydenta wydawany w stanie wojennym, gdy Sejm nie może się zebrać (art. 234).	rozdz. 4.1
Scenariusze ładu Ł1–Ł4	Cztery scenariusze NSB (401): hegemon transakcyjny, offshore balancing, kondominium, fragmentacja i konflikt na Pacyfiku; wejście automatu stanów ustroju.	rozdz. 5.6, 11.5
Stan cyberkryzysu państwowego	Czwarty stan nadzwyczajny w Projekcie Konstytucji 2030 (106, art. 92 ust. 2).	rozdz. 11.3
Stan klęski żywiołowej	Stan nadzwyczajny (art. 232) wprowadzany przez Radę Ministrów na czas do 30 dni.	rozdz. 4.1
Stan nadzwyczajny	Wspólna nazwa stanu wojennego, wyjątkowego i klęski żywiołowej (rozdz. XI Konstytucji).	rozdz. 4.1
Stan wojenny	Stan nadzwyczajny (art. 229) wprowadzany przez Prezydenta na wniosek Rady Ministrów w razie zewnętrznego zagrożenia, napaści lub zobowiązania sojuszniczego.	rozdz. 2.3, 4.1
Stan wojny	Instytucja art. 116: decyzja Sejmu (a gdy nie może się zebrać — Prezydenta) w razie zbrojnej napaści lub zobowiązania do wspólnej obrony.	rozdz. 2.3, 4.1
Stan wyjątkowy	Stan nadzwyczajny (art. 230) na czas do 90 dni z możliwością jednokrotnego przedłużenia o 60 dni.	rozdz. 4.1

Pojęcie	Definicja użytkowa	Gdzie
Sterowanie refleksyjne	Technika wpływu polegająca na kształtowaniu postrzegania przeciwnika tak, by sam podjął decyzję korzystną dla wpływającego.	rozdz. 5.2
Strefa szara	Obszar rywalizacji poniżej progu wojny: sabotaż, presja migracyjna, operacje wpływu, cyberataki.	rozdz. 5.2
Sworzeń flanki (lynchpin)	Rola Polski jako kluczowego państwa wschodniej flanki NATO i hubu logistycznego Sojuszu.	rozdz. 5.1
Wojna hybrydowa	Łączenie środków militarnych i niemilitarnych (informacyjnych, ekonomicznych, cybernetycznych) w celu osłabienia przeciwnika.	rozdz. 5.2

A.4. Ekonomia polityczna: renty, rynki, elity

Tabela 56. Pojęcia ekonomii politycznej

Pojęcie	Definicja użytkowa	Gdzie
Corruption Risk Index (CRI)	Złożony wskaźnik ryzyka korupcji z danych o zamówieniach (jedna oferta, krótki termin, zmiany umów itp.).	rozdz. 3.5, 14.5
Drzwi obrotowe (revolving door)	Przepływ osób między regulatorem a branżą regulowaną; wartość dla lobbysty to koneksje, nie ekspertyza.	rozdz. 10.7
HHI (indeks Herfindahla–Hirschmana)	Miara koncentracji rynku: suma kwadratów udziałów rynkowych.	rozdz. 14.11, 16
Kartel	Porozumienie lub milcząca koordynacja konkurentów ograniczająca konkurencję.	rozdz. 2.6
Leniency (program łagodzenia kar)	Złagodzenie kary dla uczestnika kartelu, który pierwszy go ujawni; w literaturze ok. 60% wzrost wykrywalności karteli.	rozdz. 10.7
Lock-in (uzależnienie od dostawcy)	Wysoki koszt zmiany dostawcy wynikający z technologii, danych, umów i kompetencji.	rozdz. 2.6
Monopol dysfunkcjonalny	Pozycja dominująca niewynikająca z efektywności, blokująca wejście, innowację lub dostęp.	rozdz. 2.6
Monopol naturalny	Rynek, na którym jedna sieć jest najtańsza (przesył, dystrybucja); wymaga regulacji, nie likwidacji.	rozdz. 2.6
Podnoszenie kosztów rywali	Strategia wykluczania konkurentów przez zwiększanie ich kosztów (wyłączność, tying, margin squeeze).	rozdz. 2.6
Przechwycenie państwa (state capture)	Kształtowanie samych reguł gry przez zorganizowane interesy w ich interesie.	rozdz. 2.6, 3.5
Przechwycenie regulacyjne	Odchylanie regulacji od interesu publicznego ku branży — przez rynek regulacji, kulturę lub złożoność.	rozdz. 2.6
Renta	Dochód lub przewaga z pozycji w regułach, a nie z wartości wytworzonej dla odbiorcy.	rozdz. 2.6, 10.7
Renta pośrednictwa	Przewaga z kontroli przejścia między węzłami sieci.	rozdz. 2.6
Szukanie renty (rent-seeking)	Zużywanie zasobów na zdobycie lub obronę renty zamiast na produkcję (Tullock, Krueger).	rozdz. 13.6
Teoria selektoratu	Wąska koalicja wygrywająca sprzyja klientelizmowi (dobra prywatne), szeroka — dobrom publicznym.	rozdz. 9.6
Władza proceduralna	Zdolność blokowania lub opóźniania decyzji przez kontrolę procedury, bez odpowiedzialności za wynik.	rozdz. 2.6, 14.10

Pojęcie	Definicja użytkowa	Gdzie
Zmowa algorytmiczna	Milcząca koordynacja cen przez algorytmy uczące się bez komunikacji między firmami.	rozdz. 2.6, 14.11
Żelazne prawo oligarchii	Teza Michelsa: każda organizacja dryfuje ku rządom małej elity.	rozdz. 10.8
Struktura zasiedziała	Instytucja lub układ trwający dzięki inercji i interesom beneficjentów, a nie dzięki wynikowi.	rozdz. 2.6

A.5. Cybernetyka, systemy i sieci

Tabela 57. Pojęcia cybernetyczne, systemowe i sieciowe

Pojęcie	Definicja użytkowa	Gdzie
Archetyp systemowy	Powtarzalny wzorzec struktury sprzężeń (np. przerzucanie ciężaru, eskalacja, tragedia wspólnego pastwiska).	rozdz. 13.2
Cybernetyka drugiego rzędu	Ujęcie, w którym obserwator i regulator są częścią systemu (von Foerster).	rozdz. 13.1
Diagram pętli przyczynowych (CLD)	Graf zależności przyczynowych z pętlami wzmacniającymi (R) i równoważącymi (B).	rozdz. 13.2
Homeostat	Mechanizm utrzymujący zmienną krytyczną w granicach; tu: homeostat legitymizacji.	rozdz. 13.1
Kanał algedoniczny	Szybki kanał sygnału alarmowego omijający hierarchię (Beer).	rozdz. 12.2, 16
Pośredniczość (betweenness)	Miara sieciowa: jak często węzeł leży na najkrótszych ścieżkach między innymi węzłami.	rozdz. 13.3
Prawo wymaganej różnorodności	Regulator musi dysponować repertuarem reakcji co najmniej równym różnorodności zakłóceń (Ashby).	rozdz. 13.1
Punkt dźwigni	Miejsce w systemie, w którym mała zmiana daje dużą zmianę zachowania (Meadows).	rozdz. 13.2
Twierdzenie o dobrym regulatorze	Każdy dobry regulator systemu musi być modelem tego systemu (Conant, Ashby).	rozdz. 13.1
Tor informacyjny i tor energetyczny	Dwa tory sterowania społecznego: informacja i zasoby (Mazur, Kossecki).	rozdz. 13.1
VSM (Viable System Model)	Model systemu żywotnego Beera: funkcje S1–S5, audyt S3* i kanał algedoniczny.	rozdz. 12.2
Automat stanów (FSM)	Model systemu jako zbioru stanów i przejść wyzwalanych warunkami; tu: przełączanie scenariuszy pracy ustroju (pokój, kryzys, wojna, przełom).	rozdz. 11.5
Perspektywa wielopoziomowa (MLP)	Model transformacji socjotechnicznych: nisze, układ dominujący (instytucje, prawo, rutyny), krajobraz (Geels).	rozdz. 8.1
Sieć bezskalowa	Sieć z niewielką liczbą hubów o bardzo wielu połączeniach; odporna na losowe awarie, krucha wobec ataku na huby.	rozdz. 13.3

A.6. Technologie: AI, roboty autonomiczne, biotechnologia

Tabela 58. Pojęcia technologiczne

Pojęcie	Definicja użytkowa	Gdzie
Agent AI	System AI zdolny do planowania i wykonywania działań z użyciem narzędzi; w państwie wymaga tożsamości, mandatu, logu i wyłącznika.	rozdz. 8.2
Crypto-agility	Zdolność zmiany algorytmu kryptograficznego bez wymiany całego systemu.	rozdz. 8.5
Decision provenance („kwit z decyzji")	Ślad pochodzenia danych, modelu, reguł i zatwierdzenia decyzji wspartej AI.	rozdz. 8.2
Dual-use (podwójne zastosowanie)	Technologie i towary o zastosowaniu cywilnym i wojskowym, objęte kontrolą eksportu.	rozdz. 3.7, 14.9
Eksploracja procesów (process mining)	Odtwarzanie rzeczywistego przebiegu procesu z logów systemów informatycznych.	rozdz. 8.6, 14.10
Harvest now, decrypt later	Przechwytywanie zaszyfrowanych danych dziś w celu odszyfrowania ich w przyszłości komputerem kwantowym.	rozdz. 8.5
Human-in-command	Zasada, że człowiek rozumie system, ma czas, kompetencję i realną możliwość zatrzymania działania.	rozdz. 8.2
Klasy autonomii A0–A5	Skala dopuszczalnej autonomii systemów AI w administracji zależna od odwracalności i skutków decyzji.	rozdz. 8.2
Kryptografia postkwantowa (PQC)	Algorytmy odporne na ataki komputerów kwantowych; standardy NIST FIPS 203, 204, 205.	rozdz. 8.5
Meaningful human control	Znacząca kontrola człowieka nad systemami autonomicznymi, zwłaszcza uzbrojenia.	rozdz. 8.3
Robot-as-a-Service (RaaS)	Model abonamentowy robotyzacji: niższy próg wejścia, zależność od dostawcy danych i serwisu.	rozdz. 8.3
Przesiew syntezy DNA/RNA	Weryfikacja klientów i sekwencji zamówień syntezy kwasów nukleinowych w celu ograniczenia ryzyka biologicznego.	rozdz. 8.4
Rejestr algorytmów i agentów	Publiczny wykaz systemów AI używanych przez państwo: właściciel, cel, podstawa prawna, wersja, autonomia, audyty.	rozdz. 8.2

A.7. Skróty

Tabela 59. Skróty

Skrót	Rozwinięcie
AHP	Analytic Hierarchy Process — analityczny proces hierarchiczny
AI	sztuczna inteligencja
ASAP	Act in Support of Ammunition Production — rozporządzenie UE wspierające produkcję amunicji
BGK	Bank Gospodarstwa Krajowego
C2	dowodzenie i kontrola (command and control)
CBOS	Centrum Badania Opinii Społecznej
CERT	zespół reagowania na incydenty komputerowe
CLD	diagram pętli przyczynowych (causal loop diagram)

Skrót	Rozwinięcie
CRI	Corruption Risk Index
CRP	Centrum Regulacji Państwa (501)
DMA	Digital Markets Act — akt o rynkach cyfrowych
EDIRPA	instrument UE wzmacniania europejskiego przemysłu obronnego przez wspólne zamówienia
EDP	procedura nadmiernego deficytu (excessive deficit procedure)
EFO	Europejski Fundusz Obronny
FDI	bezpośrednie inwestycje zagraniczne
FSM	automat skończony (finite-state machine)
FWSZ	Fundusz Wsparcia Sił Zbrojnych
HHI	indeks Herfindahla–Hirschmana
IDEA	International Institute for Democracy and Electoral Assistance
IK3G	Indeks Korelatora 3G (411)
IKS-RP	Indeks Kontraktu Społecznego Rzeczypospolitej (104)
ILR-RP	Indeks Ładu Regulacyjnego Rzeczypospolitej (501)
IMS-RP	Indeks Mapy Suwerenności Rzeczypospolitej (505)
IPP	Indeks Przechwycenia Państwa (105, P5)
IPS-RP	Indeks Podmiotowości Strategicznej Rzeczypospolitej (401)
IRA-RP	Indeks Rynku Agentów Rzeczypospolitej (510)
ISS	Indeks Sterowności Sieciowej (503)
ITU	Indeks Transformacji Ustrojowej (w tej strategii)
ITZ-RP	Indeks Technologicznej Zdolności Rzeczypospolitej (102)
JOW	jednomandatowe okręgi wyborcze
JST	jednostki samorządu terytorialnego
KPI	kluczowy wskaźnik wyniku (key performance indicator)
KRI	kluczowy wskaźnik ryzyka (key risk indicator)
KRS	Krajowa Rada Sądownictwa
KSR-RP	Kodeks Sterowania i Regulacji Rzeczypospolitej (501)
KWD	krajowa wartość dodana
MLP	perspektywa wielopoziomowa (multi-level perspective)
NATO	Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego
NIK	Najwyższa Izba Kontroli
NIST	National Institute of Standards and Technology
PCS	Prezydenckie Centrum Strategiczne (401)
PCSP	Prezydenckie Centrum Sterowania Państwem (202)
PESTEL	analiza czynników politycznych, ekonomicznych, społecznych, technologicznych, środowiskowych i prawnych
PKW	Państwowa Komisja Wyborcza
PQC	kryptografia postkwantowa

Skrót	Rozwinięcie
RCL	Rządowe Centrum Legislacji
RDNA	Rapid Damage and Needs Assessment — ocena szkód i potrzeb Ukrainy
RPO	Rzecznik Praw Obywatelskich
RPOiC	Rzecznik Praw Obywatelskich i Cyfrowych (106, art. 72)
RRUS	Roczny Rachunek Umowy Społecznej (104)
SAFE	Security Action for Europe — instrument pożyczek obronnych UE
SBR	Sieciowy Bliźniak Rzeczypospolitej
SIPRI	Sztokholmski Międzynarodowy Instytut Badań nad Pokojem
SN	Sąd Najwyższy
SSP	spółki Skarbu Państwa
SWOT	mocne strony, słabe strony, szanse, zagrożenia
TK	Trybunał Konstytucyjny
TOWS	macierz strategii wynikających z SWOT
UE	Unia Europejska
UODO	Urząd Ochrony Danych Osobowych
UOKiK	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
V-Dem	Varieties of Democracy
VRIO	wartościowy, rzadki, trudny do naśladowania, zorganizowany
VSM	model systemu żywotnego (Viable System Model)
WGI	Worldwide Governance Indicators (Bank Światowy)
ZTU	zdolność transformacyjna ustroju (105)

Aneks B. Bibliografia

Bibliografia porządkuje źródła według warstw: akty prawne, dokumenty i raporty instytucjonalne, publikacje korpusu ST przywołane w tekście, literaturę teoretyczną oraz dokumenty i destylaty TechnoSanacji. Publikacje korpusu podano z identyfikatorem DOI lub adresem źródła według manifestu biblioteki ST; w nawiasie kwadratowym — skrót pliku w bibliotece `D:\.Library-TechnoSanacja\.Strategie`.

B.1. Akty prawne — Polska

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483 ze zm. — w szczególności art. 116 (stan wojny), art. 216 ust. 5 (limit długu), art. 220 ust. 2 (zakaz finansowania deficytu przez bank centralny), art. 228–234 (stany nadzwyczajne), art. 235 (zmiana Konstytucji).
- Ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny, Dz.U. 2022 poz. 655 ze zm.
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 2002 r. o stanie wojennym oraz o kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej, Dz.U. 2002 nr 156 poz. 1301 ze zm.
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2002 r. o stanie wyjątkowym, Dz.U. 2002 nr 113 poz. 985 ze zm.

- Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej, Dz.U. 2002 nr 62 poz. 558 ze zm.
- Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym, Dz.U. 2007 nr 89 poz. 590 ze zm.
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej, Dz.U. 2024 poz. 1907.
- Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. — Kodeks wyborczy, Dz.U. 2011 nr 21 poz. 112 ze zm.
- Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym, Dz.U. 2003 nr 57 poz. 507 ze zm.
- Ustawa z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów, Dz.U. 2006 nr 218 poz. 1592 ze zm.
- Ustawa z dnia 11 września 2019 r. — Prawo zamówień publicznych, Dz.U. 2019 poz. 2019 ze zm.
- Ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, Dz.U. 2007 nr 50 poz. 331 ze zm.
- Ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym, Dz.U. 2016 poz. 2259 ze zm.
- Ustawa z dnia 5 lipca 2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa, Dz.U. 2018 poz. 1560 ze zm.
- Ustawa z dnia 20 grudnia 2024 r. o Radzie Fiskalnej, Dz.U. 2025 poz. 39.

B.2. Akty prawne — Unia Europejska

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii, Dz.Urz. UE L 433I z 22.12.2020 [32020R2092].
- Rozporządzenie Rady (UE) 2025/1106 z dnia 27 maja 2025 r. ustanawiające instrument „Działania na rzecz bezpieczeństwa Europy” (SAFE) poprzez wzmocnienie europejskiego przemysłu obronnego [SAFE 2025/1106].
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/792 z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie ustanowienia Instrumentu na rzecz Ukrainy [Ukraine Facility].
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1525 z dnia 20 lipca 2023 r. w sprawie wspierania produkcji amunicji (ASAP).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2418 z dnia 18 października 2023 r. w sprawie ustanowienia instrumentu na rzecz wzmocnienia europejskiego przemysłu obronnego w drodze wspólnych zamówień (EDIRPA).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/697 z dnia 29 kwietnia 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Obronny [32021R0697].
- Decyzja Rady (WPZiB) 2021/509 z dnia 22 marca 2021 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju [32021D0509].
- Rozporządzenie Rady (UE) nr 833/2014 z dnia 31 lipca 2014 r. dotyczące środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie (tekst ujednolicony) [32014R0833].
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/452 z dnia 19 marca 2019 r. ustanawiające ramy monitorowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Unii [32019R0452].
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/821 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające unijny system kontroli wywozu, pośrednictwa, pomocy technicznej, tranzytu i transferu produktów podwójnego zastosowania.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1689 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie sztucznej inteligencji (akt w sprawie sztucznej inteligencji).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/1925 z dnia 14 września 2022 r. w sprawie kontestowalnych i uczciwych rynków w sektorze cyfrowym (akt o rynkach cyfrowych).

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2555 z dnia 14 grudnia 2022 r. (NIS 2) oraz dyrektywa (UE) 2022/2557 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie odporności podmiotów krytycznych.
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii.

B.3. Dokumenty i raporty instytucjonalne

- Europejska Komisja na rzecz Demokracji przez Prawo (Komisja Wenecka), Report on Constitutional Amendment, CDL-AD(2010)001 [2010_Venice-Report-Constitutional-Amendment].
- Komisja Wenecka, Code of Good Practice on Referendums, CDL-AD(2007)008rev, aktualizacja CDL-AD(2022)015 [2005_Venice-Report-Referendums].
- Komisja Wenecka, Code of Good Practice in Electoral Matters, CDL-AD(2002)023rev.
- Komisja Wenecka, Report — Respect for Democracy, Human Rights and the Rule of Law during States of Emergency: Reflections, CDL-AD(2020)014.
- International IDEA (2008), Direct Democracy: The International IDEA Handbook, Stockholm [2008_IDEA-Direct-Democracy-Handbook].
- V-Dem Institute (2025, 2026), Democracy Report, University of Gothenburg.
- Tian N., Lopes da Silva D., Liang X., Scarazzato L. (2025), Trends in World Military Expenditure, 2024, SIPRI Fact Sheet, kwiecień 2025.
- World Bank, Government of Ukraine, European Union, United Nations (2025), Ukraine — Fourth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA4), February 2022 – December 2024.
- Niinistö S. (2024), Safer Together: Strengthening Europe's Civilian and Military Preparedness and Readiness, Komisja Europejska.
- Draghi M. (2024), The Future of European Competitiveness, Komisja Europejska.
- Komisja Europejska (2025), White Paper for European Defence — Readiness 2030 oraz plan ReArm Europe.
- National Institute of Standards and Technology (2024), FIPS 203, FIPS 204, FIPS 205 — standardy kryptografii postkwantowej.
- International Federation of Robotics (2025), World Robotics 2025 — Industrial Robots.
- Bengio Y. i in. (2025), International AI Safety Report.
- Kwa T. i in. (2025), Measuring AI Ability to Complete Long Tasks, METR, arXiv:2503.14499.
- Rada Ministrów (2026), projekt Strategii Rozwoju Polski do 2035 r. (wersja skierowana do Rady Ministrów, 10.04.2026).

B.4. Publikacje korpusu ST przywołane w tekście

- (Re)Building Muscle: Reducing Europe's Dependence on the U.S. Defense Industrial Base (2025). https://doi.org/10.2478/cmc-2025-0031 [T09_2025_re-building-muscle-reducing-europes-depende]
- A Review of Sociotechnical Transitions and Institutional Change Dynamics for Sustainable Urban Mobility (2026). https://doi.org/10.59543/8hkkca98 [T10_2026_a-review-of-sociotechnical-transitions-and-institutional-change-dynamics-for-sustaina]
- Between incrementalism and punctuated equilibrium: the case of budget in Poland, 1995–2018 (2021). https://doi.org/10.2478/cejpp-2021-0007 [T14_2021_between-incrementalism-and-punctuated-equilibrium-the-case-of-budget-in-poland-199520]

- Civil Wars as Critical Junctures: Theoretical Grounding and Empirical Applications (2022). https://doi.org/10.33774/apsa-2022-drtz3 [T14_2024_civil-wars-as-critical-junctures-conceptual-grounding-and-empirical-potential]
- Constitution-Making in the 21st Century: Lessons from the Chilean Process (2024). https://doi.org/10.1017/s104909652300104x [T01_2024_constitution-making-in-the-21st-century-les]
- Constitutional restoration in hybrid regimes: The case of Hungary and beyond (2022). https://doi.org/10.17356/ieejsp.v8i1.990 [T01_2022_constitutional-restoration-in-hybrid-regime]
- Corporate Governance and the Likelihood of State Capture in South African State-Owned Enterprises (2026). https://doi.org/10.25159/1998-8125/21437 [T04_2026_corporate-governance-and-the-likelihood-of-]
- Coup d'état and democratization: survival analysis of post-coup political transitions (1950–2010) (2026). https://doi.org/10.1922/pjs.16.6s.2026.1028 [T13_2026_coup-detat-and-democratization-survival-ana]
- Deliberative constitution-making and local participatory processes in Poland and Hungary (2023). https://doi.org/10.4324/9781003327165-10 [T01_2023_deliberative-constitution-making-and-local-]
- Deterrence Through Resilience and Civil Preparedness: The Comprehensive and Militarised Models of Civil Defence (2026). https://doi.org/10.1111/1758-5899.70178 [T06_2026_deterrence-through-resilience-and-civil-pre]
- Digital State Capacity (2026). https://doi.org/10.2139/ssrn.7204582 [T11_2026_digital-state-capacity]
- Disasters as Critical Junctures: State Building and Industrialization in Chile after the Chillán Earthquake of 1939 (2022). https://doi.org/10.1017/lar.2022.53 [T14_2022_disasters-as-critical-junctures-state-build]
- Does the state of emergency create an opportunity for democratic erosion? Lessons from post-communist Central and Southeast Europe (2023). https://doi.org/10.2478/pce-2023-0029 [T02_2023_does-the-state-of-emergency-create-an-oppor]
- Economic and legal trends of the transfer of dual-use technologies in the conditions of global geopolitical conflict (2025). https://doi.org/10.37332/2309-1533.2025.4.2 [T11_2025_economic-and-legal-trends-of-the-transfer-o]
- Effects of transition on the standard of living and social inequality (2023). https://doi.org/10.5937/socpreg57-42030 [T06_2023_effects-of-transition-on-the-standard-of-li]
- Elites of Post-Transformation: From Post-Communist Elites to Populist Elites (2024). https://doi.org/10.31338/uw.9788323563884.pp.7-34 [T04_2024_elites-of-post-transformation-from-post-com]
- Emigration From Post-Communist Central Europe After 1989 Interpreted Within the Aspirations/Capabilities Framework (2023). https://doi.org/10.12765/cpos-2023-23 [T06_2023_emigration-from-post-communist-central-euro]
- Energy, sanctions and economic security in ukraine: prospects for post-war reconstruction (2026). https://doi.org/10.53664/jsrd/07-01-2026-14-171-180 [T07_2026_energy-sanctions-and-economic-security-in-u]
- EU Space Policy — An Attempt to Build Strategic Autonomy (2025). https://doi.org/10.2478/ppsr-2025-0015 [T09_2025_eu-space-policy-an-attempt-to-build-strateg]
- From Corruption to State Capture: A New Analytical Framework with Empirical Applications from Hungary (2014). https://doi.org/10.2139/ssrn.2531701 [T04_2014_from-corruption-to-state-capture-a-new-anal]
- Institutional inertia and the resilience of ukraine's political system under wartime conditions: a path dependence perspective (2025). https://doi.org/10.17721/2519-481x/2025/89-09 [T14_2025_institutional-inertia-and-the-resilience-of-ukraines-political-system-under-wartime-c]

- Legal continuity as a constitutional tradition and transitional justice (2026). https://doi.org/10.19195/0524-4544.341.4 [T01_2026_legal-continuity-as-a-constitutional-tradit]
- Legitimacy of Conscription in Democracy (2023). https://doi.org/10.5744/jpms.2022.2004 [T12_2023_legitimacy-of-conscription-in-democracy]
- Legitimacy of government and governance (2024). https://doi.org/10.1017/s1744137423000334 [T05_2024_legitimacy-of-government-and-governance]
- Local-Level Democratic Backsliding? The Consolidation of Aspiring Dominant-Party Regimes in Hungary and Poland (2021). https://doi.org/10.1017/gov.2021.12 [T16_2021_local-level-democratic-backsliding-the-cons]
- Measuring Democratic Backsliding (2024). https://doi.org/10.1017/s104909652300063x [T02_2024_measuring-democratic-backsliding]
- Post-war reconstruction in ukraine within corporate finance framework: un sdg aspect (2024). https://doi.org/10.30525/978-9934-26-390-3-16 [T16_2024_post-war-reconstruction-in-ukraine-within-c]
- Punctuated Equilibrium in Latin American Budgets: Mapping Cross-National and Cross-Sectoral Patterns (2025). https://doi.org/10.4000/15bfx [T14_2025_punctuated-equilibrium-in-latin-american-bu]
- Representative government bodies: legitimacy issues under martial law (2026). https://doi.org/10.62664/cpa.2025.02.08 [T05_2026_representative-government-bodies-legitimacy-issues-under-martial-law]
- Role of Orange Revolution and the Euromaidan Revolution: During Ukraine-Russia War (2024). https://doi.org/10.59075/jssa.v2i2.75 [T13_2024_role-of-orange-revolution-and-the-euromaidan-revolution-during-ukraine-russia-war]
- Social capital of Ukrainian society after the Revolution of Dignity (2021). https://doi.org/10.17951/we.2021.7.1.63-75 [T06_2021_social-capital-of-ukrainian-society-after-t]
- Stan wojny i stan wojenny w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (2023). https://doi.org/10.32084/bsawp.5094 [T01_2023_stan-wojny-i-stan-wojenny-w-konstytucji-rzeczypospolitej-polskiej]
- State capacity, military modernisation, and balancing: A conditional model of state capacity neoclassical realism (2025). https://doi.org/10.1017/s0260210525000051 [T03_2025_state-capacity-military-modernisation-and-balancing]
- Strategic planning for post-war reconstruction of ukraine's critical infrastructure: evolving approaches, financial gaps, and digital tools (2026). https://doi.org/10.70651/3041-248x/2026.3.21 [T07_2026_strategic-planning-for-post-war-reconstruct]
- Success Factors in 'Color Revolutions': A Review of Recent Research in Revolution Theory (2025). https://doi.org/10.30884/jogs/2025.01.08 [T13_2025_success-factors-in-color-revolutions-a-revi]
- Taking women's rights seriously: Women's struggle for a new "social contract" in Poland (2024). https://doi.org/10.5937/pravzap0-50567 [T06_2024_taking-women-s-rights-seriously-women-s-str]
- The holy trinity of transition: liberalization, privatization, and stabilization (2022). https://doi.org/10.32388/6jt55i [T08_2022_the-holy-trinity-of-transition-liberalizati]
- The Paradox of Postwar Reconstruction: Price Stabilization, Controlled Privatization, and Dependent Autonomy in 1950s South Korea (2025). https://doi.org/10.22372/ijkh.2025.30.2.153 [T12_2025_the-paradox-of-postwar-reconstruction-price]
- The populist voter trap: why regime change may not end populism Lessons from Hungary's electoral autocracy (2026). https://doi.org/10.1080/1060586x.2026.2652350 [T02_2026_the-populist-voter-trap-why-regime-change-m]

- The Power of the Press: State Capture of the Media in Poland and Hungary Since 2010 (2023). https://doi.org/10.17615/5pk5-a152 [T04_2023_the-power-of-the-press-state-capture-of-the-media-in-poland-and-hungary-since-2010]
- The price of elite peace: a dual-arena theory of post-conflict violence (2026). https://doi.org/10.17615/dq4g-sn64 [T04_2026_the-price-of-elite-peace-a-dual-arena-theor]
- The War in Ukraine: Estonia and European Strategic Autonomy Responding to Russia (2023). https://doi.org/10.47459/lasr.2023.21.5 [T09_2023_the-war-in-ukraine-estonia-and-european-str]
- Three Models of Post-Communist Transformation and Lessons Learned (2021). https://doi.org/10.18267/j.cebr.277 [T16_2021_three-models-of-post-communist-transformati]
- Towards “Digital Sovereignty”: Explaining Digital Repression in Russia (2023). https://ceswp.uaic.ro/articles/CESWP2023_XV1_TER.pdf [T11_2023_towards-digital-sovereignty-explaining-digi]
- Transitional Justice and the Constitutional Crisis: The Case of Poland (2015–2019) (2020). https://doi.org/10.36280/afpifs.2019.3.22 [T01_2020_transitional-justice-and-the-constitutional]
- Transitional justice: lustration and vetting in ukraine and georgia (2019). https://e-jlia.com/index.php/jlia/article/download/152/139 [T04_2019_transitional-justice-lustration-and-vetting]
- Ukraine’s post-war economy: international aid and growth policy (2022). https://doi.org/10.15407/econforecast2022.03.045 [T09_2022_ukraines-post-war-economy-international-aid]
- Why Does Backsliding Depth Vary? Legal Populism, Abusive Constitutionalism, and the Differential Trajectories of Democratic Erosion in Hungary and Poland (2026). https://doi.org/10.51870/pce-2026-0007 [T01_2026_why-does-backsliding-depth-vary-legal-popul]

B.5. Transformacja ustrojowa, demokratyzacja i autokratyzacja — literatura teoretyczna

- Acemoglu D., Robinson J.A. (2006), Economic Origins of Dictatorship and Democracy, Cambridge University Press.
- Acemoglu D., Robinson J.A. (2008), Persistence of Power, Elites, and Institutions, American Economic Review 98(1) [2006_Acemoglu-Robinson-Persistence-of-Power].
- Acemoglu D., Cantoni D., Johnson S., Robinson J.A. (2011), The Consequences of Radical Reform: The French Revolution, American Economic Review 101(7) [2009_Acemoglu-Radical-Reform-French-Revolution].
- Ackerman B. (2000), The New Separation of Powers, Harvard Law Review 113(3) [2000_Ackerman-New-Separation-of-Powers].
- Baumgartner F.R., Jones B.D. (1993), Agendas and Instability in American Politics, University of Chicago Press.
- Bermeo N. (2016), On Democratic Backsliding, Journal of Democracy 27(1).
- Besley T., Persson T. (2009), The Origins of State Capacity: Property Rights, Taxation, and Politics, American Economic Review 99(4) [2007_Origins-of-State-Capacity].
- Capoccia G., Kelemen R.D. (2007), The Study of Critical Junctures, World Politics 59(3).
- Chenoweth E., Stephan M.J. (2011), Why Civil Resistance Works, Columbia University Press.
- Geels F.W. (2002), Technological transitions as evolutionary reconfiguration processes, Research Policy 31(8–9).
- Huntington S.P. (1991), The Third Wave: Democratization in the Late Twentieth Century, University of Oklahoma Press.

- Kingdon J.W. (1984), Agendas, Alternatives, and Public Policies, Little, Brown.
- Landau D. (2013), Abusive Constitutionalism, UC Davis Law Review 47.
- Levitsky S., Ziblatt D. (2018), How Democracies Die, Crown.
- Linz J.J., Stepan A. (1996), Problems of Democratic Transition and Consolidation, Johns Hopkins University Press.
- Lührmann A., Lindberg S.I. (2019), A third wave of autocratization is here, Democratization 26(7).
- Mahoney J., Thelen K. (red.) (2010), Explaining Institutional Change: Ambiguity, Agency, and Power, Cambridge University Press.
- O'Donnell G., Schmitter P.C. (1986), Transitions from Authoritarian Rule: Tentative Conclusions about Uncertain Democracies, Johns Hopkins University Press.
- Pierson P. (2004), Politics in Time: History, Institutions, and Social Analysis, Princeton University Press.
- Skocpol T. (1979), States and Social Revolutions, Cambridge University Press.
- Svolik M.W. (2012), The Politics of Authoritarian Rule, Cambridge University Press.
- Tilly C. (1990), Coercion, Capital, and European States, AD 990–1990, Blackwell.
- Tsebelis G. (2002), Veto Players: How Political Institutions Work, Princeton University Press.

B.6. Ekonomia polityczna, renty, elity i teoria gier

- Bueno de Mesquita B., Smith A., Siverson R.M., Morrow J.D. (2003), The Logic of Political Survival, MIT Press.
- Carpenter D., Moss D.A. (red.) (2014), Preventing Regulatory Capture: Special Interest Influence and How to Limit It, Cambridge University Press.
- Fazekas M., Tóth I.J. (2016), From Corruption to State Capture: A New Analytical Framework with Empirical Applications from Hungary, Political Research Quarterly 69(2).
- Fearon J.D. (1994), Domestic Political Audiences and the Escalation of International Disputes, American Political Science Review 88(3).
- Gilens M., Page B.I. (2014), Testing Theories of American Politics: Elites, Interest Groups, and Average Citizens, Perspectives on Politics 12(3).
- Hellman J.S., Jones G., Kaufmann D. (2000), Seize the State, Seize the Day: State Capture, Corruption, and Influence in Transition, World Bank Policy Research Working Paper 2444.
- Hurwicz L. (2007), But Who Will Guard the Guardians?, wykład noblowski [2007_Hurwicz-Nobel-Guard-the-Guardians].
- Krueger A.O. (1974), The Political Economy of the Rent-Seeking Society, American Economic Review 64(3).
- Mazzucato M. (2013), The Entrepreneurial State: Debunking Public vs. Private Sector Myths, Anthem Press [2013_Mazzucato-Entrepreneurial-State].
- Michels R. (1915), Political Parties: A Sociological Study of the Oligarchical Tendencies of Modern Democracy [1915_Michels-Political-Parties].
- Mosca G. (1939), The Ruling Class [1939_Mosca-The-Ruling-Class].
- Myerson R.B. (2008), The Autocrat's Credibility Problem and Foundations of the Constitutional State, American Political Science Review 102(1) [2008_Myerson-Autocrat-Credibility-Constitutional-State].
- Olson M. (1982), The Rise and Decline of Nations: Economic Growth, Stagflation, and Social Rigidities, Yale University Press.

- Ostrom E. (1990), Governing the Commons, Cambridge University Press [1990_Ostrom-Governing-the-Commons].
- Schelling T.C. (1960), The Strategy of Conflict, Harvard University Press.
- Stigler G.J. (1971), The Theory of Economic Regulation, Bell Journal of Economics and Management Science 2(1).
- Tullock G. (1967), The Welfare Costs of Tariffs, Monopolies, and Theft, Western Economic Journal 5(3).

B.7. Cybernetyka, teoria systemów i nauka o sieciach

- Albert R., Jeong H., Barabási A.-L. (2000), Error and attack tolerance of complex networks, Nature 406.
- Ashby W.R. (1956), An Introduction to Cybernetics, Chapman & Hall [1956_Ashby-Introduction-to-Cybernetics].
- Barabási A.-L. (2016), Network Science, Cambridge University Press.
- Beer S. (1972), Brain of the Firm, Allen Lane [1972_Beer-Brain-of-the-Firm]; Beer S. (1973), Designing Freedom, CBC [1973_Beer-Designing-Freedom].
- Centola D. (2018), How Behavior Spreads: The Science of Complex Contagions, Princeton University Press.
- Conant R.C., Ashby W.R. (1970), Every good regulator of a system must be a model of that system, International Journal of Systems Science 1(2).
- Kossecki J. (1975), Cybernetyka społeczna, PWN.
- Mazur M. (1966), Cybernetyczna teoria układów samodzielnych, PWN.
- Meadows D.H. (2008), Thinking in Systems: A Primer, Chelsea Green.
- Sterman J.D. (2000), Business Dynamics: Systems Thinking and Modeling for a Complex World, McGraw-Hill.
- von Foerster H. (1991), Ethics and Second-Order Cybernetics [1991_vonFoerster-Ethics-Second-Order-Cybernetics].
- Wiener N. (1948), Cybernetics: Or Control and Communication in the Animal and the Machine, MIT Press [1948_Wiener-Cybernetics].

B.8. Zarządzanie strategiczne i metody analizy

- Barney J. (1991), Firm Resources and Sustained Competitive Advantage, Journal of Management 17(1).
- Cohen W.M., Levinthal D.A. (1990), Absorptive Capacity: A New Perspective on Learning and Innovation, Administrative Science Quarterly 35(1).
- Lewin K. (1951), Field Theory in Social Science, Harper & Row.
- Mintzberg H. (1979/1983), The Structuring of Organizations; Structure in Fives [1980_Mintzberg-Structure-in-Fives].
- Porter M.E. (1980), Competitive Strategy, Free Press [1980_Porter-Competitive-Strategy].
- Saaty T.L. (1980), The Analytic Hierarchy Process, McGraw-Hill.
- Weihrich H. (1982), The TOWS Matrix — A Tool for Situational Analysis, Long Range Planning 15(2).

B.9. Dokumenty TechnoSanacji, książka i destylaty

- Węgrzyn A., TechnoRepublika. Strategia transformacji Polski. Jak zbudować państwo, które przewiduje, działa i odpowiada przed obywatelem, technorepublika.pl.

- Biblioteka TechnoSanacji (technosanacja.pl/biblioteka/), numeracja Hierarchii z 26.10.2026: 101 Manifest TechnoSanacji; 102 Technologiczna Wizja Rzeczypospolitej; 103 Misja Polityczna TechnoSanacji; 104 Kontrakt Społeczny Rzeczypospolitej; 106 Projekt Konstytucji Rzeczypospolitej 2030; 201 Referendum — demokracja bezpośrednia; 202 Prezydent — zintegrowana egzekutywa; 203 Senat 100 — jednoizbowa legislatywa; 204 Sąd Najwyższy — wybieralny strażnik Konstytucji; 205 Sejmiki samorządowe; 206 Powinności obywatelskie; 207 Administracja państwowa; 208 Jednokadencyjność — akceleracja krążenia kadr; 209 Controlling cybernetyczny; 301 Obrona narodowa; 308 Talenty jako infrastruktura krytyczna państwa; 309 Aktywny seniorat; 401 Narodowa Strategia Bezpieczeństwa — Tom 1; 402 Policentryczny ład światowy i bezpieczeństwo narodowe; 405 Rezyliencja — odporność państwa; 404 Infrastruktura odporności państwa; 505 Mapa suwerenności Rzeczypospolitej; 411 Klasa sprawcza jako korelator; 408 Cyberenergetyka; 409 Strategia sprawiedliwej transformacji; 407 Strategia energii i odporności; 406 Strategia wykorzystania AI dla bezpieczeństwa Polski; 410 Technopolis — centra kompetencji; 501 Cybernetyka Rzeczypospolitej — Kodeks sterowania i regulacji; 502 Graf multiagentów; 504 Ejudykatura — elektroniczna struktura wymiaru sprawiedliwości; 503 Sieciowy Bliźniak Rzeczypospolitej; 512 Sandbox regulacyjny; 514 Narzędzia AI dla obywateli i administracji; 511 Analityczny proces wyboru technologii militarnych; 513 Permitting projektów energetycznych; 515 Kluby TechnoSanacji; 516 Regulamin członkostwa w sieci Klubów; 517 Program 2G; 603 Mapa dokumentów ustrojowych; 604 Mapa dziewięciu postulatów; 605 Mapa dziewięciu programów reform; 606 Diagnoza Rzeczypospolitej; 510 Mikroekonomia agentów AI; 509 Makroekonomiczny model rozwoju Rzeczypospolitej; 607 Stratyfikacja klasy średniej; 602 Mapa wiedzy TechnoSanacji; 601 Przewodnik TechnoSanacji.
- Hierarchia Biblioteki technosanacja.pl (26.10.2026): 6 klastrów, 70 publikacji — grupa A (36) i grupa B (34); zbiorcze pliki PDF-MD-A-36 (29.10.2026) i PDF-MD-B-34 (26.10.2026); zbiór rekomendacji x-poprawki (29.10.2026).
- Destylat ST: Strategia transformacji ustrojowej Rzeczypospolitej w czasie wojny, rewolucji i pokoju (08.10.2026), plik ST_Destylat w folderze .Strategie, oraz pliki dziedzinowe ST_DZIEDZINA T00–T16.
- Destylat 3A: Model Transformacji — Antycypacja, Absorpcja, Adaptacja (plik 3A_Destylat).
- Destylat PS: TechnoRepublika — państwo sprawcze (plik PS_Destylat).
- Destylat GW: Globalne wyzwania XXI wieku — destylat strategiczny TechnoRepubliki (plik GW_Destylat).
- Destylat SG: Strategie i taktyki gier — państwa, rządy, partie, korporacje w kontekście Polski (plik SG_Destylat).
- Destylat SP: Strategia Rozwoju Polski 2040 (plik SP_Destylat); destylat DSRP: Diagnoza i oficjalna Strategia Rozwoju Polski (plik DSRP_Destylat).
- Destylat JT: Strategia Sprawiedliwej Transformacji w TechnoRepublice (plik JT_Destylat).
- Destylaty: Strategia zwycięstwa Ruchu Sanacyjnego; Strategia Rozwoju TechnoRepubliki Polskiej (pliki Strategia_Destylat).

B.10. Kwestie pozostające do potwierdzenia

- Autoryzacja programów modułowych P13–P16 przez autora, w szczególności statusu P16 Ejudykatura i jego miernika.
- Harmonizacja rytmu przeglądu ustroju (10 lat a trzy kadencje Senatu) i kworum zatwierdzenia w referendum z Projektem Konstytucji (106, art. 40 i 101).
- Kalibracja wartości bazowych i progów κ, IPP, ITU, IMS-RP i IRA-RP oraz uniknięcie dublowania mierników wspólnych z IKS-RP i ITZ-RP.
- Weryfikacja prawna przywołanych aktów z lat 2024–2026 przed wersją końcową.
- Publikacja PDF wydania 3.0 w folderze PDF-MD-A-36 i aktualizacja zbiorczego PDF-MD-A-36 w projekcie TechnoSanacja.

Polska, 29.10.2026 r. (wydanie 3.0; wydanie 2.0 — 08.10.2026 r.)

Materiał udostępniony na licencji Creative Commons — Uznanie autorstwa (CC BY 4.0)